

O P R O E P I N G
voor de op woensdag 11 februari 2026 vanaf 19.30 uur
te houden vergadering
van de Raad der gemeente Hengelo

AGENDA:

		zaak- nummer	port. houder
A Algemeen			
A01	Opening		
A02	Vaststellen agenda		
A03	Vragenkwartier (zie art. 46 Reglement van Orde voor de gemeenteraad)		
A04	Bestuurlijke actualiteiten (van het college)		
B Hamerstukken			
B01	Rekenkameronderzoek "Inclusieve dienstverlening in Hengelo"	4022088	Brand
C Voorstellen met tussenkomst van de Politieke Markt			
D Voorstellen zonder tussenkomst van de Politieke Markt			
D01	Aanleg vrijliggende fietspaden Salamanderstraat - ingreep hoofdgroenstructuur	4019152	Traag
D02	Verordening rechtspositie raads- en commissieleden 2026	4012796	Schelberg
D03	Verordening fractieondersteuning 2026	4015776	Schelberg
D04	Eindafrekening fractievergoeding 2024	3952111	Schelberg
D05	Actualisatie Verordening op de Ambtelijke Bijstand	3981589	Schelberg

Hengelo, 26 januari 2026

De voorzitter van de raad,

De heer S.W.J.G. Schelberg

Behandelvorschlag

Onderwerp	4022088 - Rekenkameronderzoek "Inclusieve dienstverlening in Hengelo"		
Zaaknummer	4022088	Portefeuillehouder	Benno Brand
Historie	Inwoners en ondernemers krijgen op allerlei manieren te maken met dienstverlening van de gemeente. Tijdens dat contact vormen zij zich een beeld van hun gemeente. In iedere situatie waar een inwoner contact heeft met de gemeente, op zoek naar informatie of om gebruik te maken van de dienstverlening, is het belangrijk dat de communicatie en dienstverlening van de gemeente voldoen aan verschillende kwaliteitseisen. Belangrijk uitgangspunt is dat alle inwoners goed gebruik moeten kunnen maken van de gemeentelijke diensten. Dus ook als ze minder goed zijn met taal, computers of regels. De Rekenkamer van Hengelo heeft onderzocht hoe inwoners deze (digitale) dienstverlening ervaren en heeft hierover conclusies en aanbevelingen gepresenteerd.		
Belangrijkste beslissingen/-besprekingspunten	<i>De gemeenteraad besluit:</i> 1. Kennis te nemen van het (door PBLQ uitgevoerde) rekenkameronderzoek 'Inclusieve digitale dienstverlening door de gemeente Hengelo'; 2. De gepresenteerde conclusies en aanbevelingen over te nemen; 3. Het college opdracht te geven: a. tot uitvoering van de gepresenteerde aanbevelingen 1 tot en met 4; b. om ten aanzien van aanbeveling 5, de gemeenteraad bij de jaarlijkse rapportage (genoemd onder 3c) actief te informeren over de realisatie van de ambities; c. hierover jaarlijks te rapporteren conform art. 185a Gemeentewet.		

Politieke Markt	Datum			
Voorzitter	Griffiemedewerker	Zaal	Domein	Duur
NNB	Johan de Boer	Raadzaal	Fysiek	Max 60 min
Doel van de sessie	Oordeelsvormend ter voorbereiding ter besluitvorming in de gemeenteraad			
Behandeladvies	De onderzoeker en de voorzitter van de Rekenkamer geven een korte toelichting op de rapportage. Fracties worden gevraagd hun oordeel te geven en kunnen met elkaar en de wethouder in debat over de inhoud van het voorstel.			
Spreekrecht publiek	ja	duur: max 5 minuten. De voorzitter bewaakt de orde en tijd van de vergadering		

Raad	Datum	
Doel van de sessie	Besluitvormend	
Behandeladvies	In te stemmen met het hierboven geformuleerde raadsbesluit.	
Spreekrecht publiek	nee	

RAADSBESLUIT

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
4022088		GRI	
ONDERWERP			
4022088 - Rekenkameronderzoek "Inclusieve dienstverlening in Hengelo"			

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HENGELO BESLUIT:

De gemeenteraad besluit:

1. Kennis te nemen van het (door PBLQ uitgevoerde) rekenkameronderzoek 'Inclusieve digitale dienstverlening door de gemeente Hengelo';
2. De gepresenteerde conclusies en aanbevelingen over te nemen;
3. Het college opdracht te geven:
 - a. tot uitvoering van de gepresenteerde aanbevelingen 1 tot en met 4;
 - b. om ten aanzien van aanbeveling 5, de gemeenteraad bij de jaarlijkse rapportage (genoemd onder 3c) actief te informeren over de realisatie van de ambities;
 - c. hierover jaarlijks te rapporteren conform art. 185a Gemeentewet.

PUBLIEKSVRIENDELIJKE SAMENVATTING

DE GEMEENTERAAD VAN HENGELO,

DATUM

De griffier

De voorzitter

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	AFDELING	PORT. HOUDER
4022088	Johan de Boer	GRI	Benno Brand
ONDERWERP			
4022088 - Rekenkameronderzoek "Inclusieve dienstverlening in Hengelo"			

BESLUIT

De gemeenteraad besluit:

1. *Kennis te nemen van het (door PBLQ uitgevoerde) rekenkameronderzoek 'Inclusieve digitale dienstverlening door de gemeente Hengelo';*
2. *De gepresenteerde conclusies en aanbevelingen over te nemen;*
3. *Het college opdracht te geven:*
 - a. *tot uitvoering van de gepresenteerde aanbevelingen 1 tot en met 4;*
 - b. *om ten aanzien van aanbeveling 5, de gemeenteraad bij de jaarlijkse rapportage (genoemd onder 3c) actief te informeren over de realisatie van de ambities;*
 - c. *hierover jaarlijks te rapporteren conform art. 185a Gemeentewet.*

INLEIDING

Inwoners en ondernemers krijgen op allerlei manieren te maken met dienstverlening van de gemeente. Tijdens dat contact vormen zij zich een beeld van hun gemeente. In iedere situatie waar een inwoner contact heeft met de gemeente, op zoek naar informatie of om gebruik te maken van de dienstverlening, is het belangrijk dat de communicatie en dienstverlening van de gemeente voldoen aan verschillende kwaliteitseisen. Belangrijk uitgangspunt is dat alle inwoners goed gebruik moeten kunnen maken van de gemeentelijke diensten. Dus ook als ze minder goed zijn met taal, computers of regels. De Rekenkamer van Hengelo heeft onderzocht hoe inwoners deze (digitale) dienstverlening ervaren.

ARGUMENTEN

1.1 Er heeft een ambtelijke feitencheck plaatsgevonden

Conform het onderzoeksprotocol is de conceptrapportage aangeboden voor een (ambtelijke) feitencheck. Dit betreft een check op de feitelijke juistheid van de bevindingen van het onderzoek. Deze aanpassingen hebben geleid tot meerdere aanpassingen in de rapportage. Uit het ambtelijk wederhoor blijkt bovendien dat (nadat het Rekenkameronderzoek gestart is) al veranderingen en/of verbeteringen zijn ingezet.

2.1 De conclusies en aanbevelingen leiden tot verbetering van inclusieve dienstverlening in Hengelo

Dit betreffen vier aanbevelingen aan het college, en één aanbeveling aan de gemeenteraad. Het uitvoeren van de aanbevelingen leidt tot concrete verbeteringen in de uitvoering van Inclusieve dienstverlening.

3.1a Hiermee wordt het college opgedragen om uitvoering te geven aan de aanbevelingen

Er zijn vier aanbevelingen aan het college gedaan. Dit beslispoint legt die aanbevelingen in handen van het college, om die uit te voeren.

3.1b Dit betreft de aanbeveling aan de gemeenteraad

Er is één aanbeveling aan de gemeenteraad gedaan, te weten: "Laat u periodiek informeren over de realisatie van de ambities. Gebruik dat moment om -desgewenst- een discussie te hebben over de gewenste uitgangspunten en ambities met betrekking tot de dienstverlening". Met dit beslispoint geeft de gemeenteraad uitvoering aan deze aanbeveling, door zich jaarlijks door het college actief te laten informeren en om dan - desgewenst - een discussie te hebben over de gewenste uitgangspunten en ambities met betrekking tot de dienstverlening.

3.1c Dit is conform de bepaling in de Gemeentewet en de gemaakte afspraken

In lijn met de bepaling in de Gemeentewet is het verzoek vanuit de rekenkamer gekomen om jaarlijks gebundeld te rapporteren over de opvolging, en niet langer eenmalig een half jaar na besluitvorming in de gemeenteraad. Op zich is de wijze van rapporteren niet geregeld in de Gemeentewet. Dit kan in de vorm van een tabel per aanbeveling. Deze vorm komt landelijk vaker voor en heeft ook de voorkeur van de Rekenkamer Hengelo. Afsproken is om in het vervolg jaarlijks een bijgewerkte tabel aan de gemeenteraad aan te bieden binnen het stramien van de P&C-cyclus. Hierdoor wordt dit overzicht op een vast moment aangeboden aan de raad. Afspraak is de duur van het bijhouden van de voortgang van de rekenkameronderzoeken te maximaliseren op vijf jaar per onderzoek. Deze afspraak wordt hier gestaafd.

KANTTEKENINGEN

Geen

VERVOLG

Financiën

Het is aan het college van b&w om in te schatten welke (financiële) middelen nodig zijn om de aanbevelingen door te voeren en hoe deze verantwoord worden. Ten aanzien van de aanbeveling aan de gemeenteraad wordt ingeschat dat er geen financiële gevolgen zijn.

BIJLAGEN

Bijlage 1: Brief aan de gemeenteraad

Bijlage 2: Rekenkameronderzoek Inclusieve dienstverlening in Hengelo

Bijlage 3: Bestuurlijke reactie van het college van b&w

Gemeenteraad van Hengelo
Postbus 18
7550AA Hengelo

Onderwerp	Zaaknummer	Uw kenmerk	Datum
Aanbieding eindrapport 'Inclusieve dienstverlening in Hengelo'		20251212.001	12 december 2025

Leden van de gemeenteraad,

De Rekenkamer Hengelo biedt u hierbij het resultaat aan van het onderzoek 'Inclusieve dienstverlening in Hengelo', een onderzoek naar de toegankelijkheid van de (digitale) communicatie rondom de dienstverlening. Het onderzoek is uitgevoerd door onderzoeksbureau PBLQ. Dit onderzoeksrapport, inclusief de conclusies en aanbevelingen, treft u aan als bijlage bij deze brief. Het rapport bestaat uit een samenvatting en een verslag van alle bevindingen, waarin ook de nuances duidelijker naar voren komen.

Aanleiding en doel

In de loop van de jaren is de dienstverlening van gemeenten sterk veranderd. Waar inwoners voorheen nog voor veel vragen en verzoeken moesten bellen of naar het kantoor van de gemeente moesten komen, kan tegenwoordig veel online worden geregeld. Maar digitalisering kent ook nadelen, met name als het gaat om de relatie met de inwoners die minder digitaal vaardig zijn. De rekenkamer van Hengelo is geïnteresseerd in de toegankelijkheid van de digitale communicatie en de dienstverlening van de gemeente. Deze belangstelling heeft geleid tot de centrale onderzoeksvraag: *Hoe bereikbaar, toegankelijk, begrijpelijk en herkenbaar en klantvriendelijk is de digitale communicatie en dienstverlening van de gemeente Hengelo voor al haar inwoners?*

Deze centrale onderzoeksvraag is uitgewerkt in vijf deelvragen.

- 1. Welke kaders en richtlijnen ten aanzien van inclusieve informatie en dienstverlening zijn er uit landelijke wet- en regelgeving af te leiden?*
- 2. Welke doelstellingen heeft de gemeente zich met betrekking tot inclusieve informatie en dienstverlening gesteld?*
- 3. In hoeverre is de digitale informatie en dienstverlening van de gemeente klantvriendelijk, bereikbaar, toegankelijk, begrijpelijk en herkenbaar voor alle inwoners?*
- 4. Op welke wijze bewaakt de gemeente de bereikbaarheid, toegankelijkheid, begrijpelijkheid en herkenbaarheid van informatie en dienstverlening voor haar inwoners, zowel binnen de gemeente als door andere instanties?*
- 5. Op welke wijze wordt de gemeenteraad van Hengelo in staat gesteld om te sturen en te controleren bij de realisatie van inclusieve digitale dienstverlening?*

Ambtelijke feitencheck

Conform ons onderzoeksprotocol is de conceptrapportage aangeboden voor een (ambtelijke) feitencheck. Dit betreft een check op de feitelijke juistheid van de bevindingen van het onderzoek, exclusief de conclusies en de aanbevelingen. De reacties zijn door PBQL meegenomen in het definitieve rapport. Uit de reacties op de ambtelijke feitencheck heeft de Rekenkamer

geconcludeerd dat er op het terrein van inclusieve dienstverlening in Hengelo, na de start van het onderzoek, al stappen ter verbetering zijn ondernomen.

Behandelveorstel

Met het verzenden van deze brief is het rapport ook aan het college verstrekt, met het verzoek om een bestuurlijke reactie. De rekenkamer stelt de gemeenteraad voor om dit onderzoek, na binnenkomst van de bestuurlijke reactie van het college, te agenderen voor besluitvorming in de gemeenteraad. Vanzelfsprekend is de rekenkamer bereid om dit rapport (zo nodig met ondersteuning van onderzoeksbureau PBQL) toe te lichten tijdens een behandeling in een politieke markt.

Ten aanzien van het raadsbesluit willen wij u voorstellen om kennis te nemen van het opgestelde rapport 'Inclusieve dienstverlening in Hengelo' en het college opdracht te geven om de gepresenteerde aanbevelingen op te volgen. De raadsgriffie zal daartoe separaat een meer gedetailleerd en uitgewerkt raadsadvies aan u voorleggen.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
namens de Rekenkamer gemeente Hengelo,
de voorzitter,

ing. A.F. Rings

Bijlagen:

- *Rekenkameronderzoek 'Inclusieve dienstverlening in Hengelo' (Eindrapport, november 2025)*

Gemeenteraad van Hengelo
Postbus 18
7550AA Hengelo

Gemeente Hengelo

Postbus 18
7550 AA Hengelo

Onderwerp	Zaaknummer	Uw kenmerk	Datum
	4010973		20 januari 2026

Geachte leden van de raad,

De rekenkamer heeft het onderzoek naar digitale inclusie aangeboden. Het college van burgemeester en wethouders bedankt PBLQ en de rekenkamer voor het uitgevoerde onderzoek naar de inclusieve digitale dienstverlening van de gemeente Hengelo. Het onderzoek biedt een waardevolle en heldere analyse van waar wij als organisatie staan, welke stappen al zijn gezet en waar verdere ontwikkeling nodig is. De bevindingen en aanbevelingen vormen een belangrijke basis om onze dienstverlening structureel te versterken.

Herkenning van de bevindingen

Wij herkennen het beeld dat in het onderzoek wordt geschetst. De afgelopen jaren is geïnvesteerd in beleid, richtlijnen en personele capaciteit, maar de doorwerking daarvan binnen de gehele organisatie kost tijd. Het onderzoek laat zien dat:

- beleid aanwezig is, maar niet altijd actueel of breed bekend;
- medewerkers zich inzetten voor goede dienstverlening, maar dat sturing en uniformiteit ontbreken;
- de website veel informatie bevat, maar niet altijd aansluit bij de behoeften van inwoners;
- monitoring en structurele evaluatie beperkt zijn.

Deze bevindingen sluiten aan bij signalen die wij zelf ook ervaren. Het onderzoek bevestigt dat verdere professionalisering en organisatie brede aandacht noodzakelijk zijn.

Reactie op de samenvatting

De samenvatting sluit naar onze opvatting niet aan bij de rest van het rapport dat overwegend positief is.

Reactie op de aanbevelingen

Het college onderschrijft de aanbevelingen en neemt deze over. Hieronder lichten wij toe hoe wij hiermee aan de slag gaan.

1. Versterken van integraal sturen op inclusieve dienstverlening

Wij zullen de bestaande stuurgroep Dienstverlening opdracht geven om een integraal actieprogramma op te stellen, met duidelijke doelen, indicatoren en een planning. Dit programma wordt periodiek besproken met de directie en vormt de basis voor organisatiebrede sturing.

2. Structureel inzicht in ervaringen van inwoners

Wij gaan structureel gebruikmaken van het Hengelopanel, klantreizen en feedback via de website. In 2025 is door de stuurgroep dienstverlening gekozen om periodiek inwonerstevredenheidsonderzoek te laten uitvoeren. Om hier vervolg aan te geven, start in kwartaal 1 van 2026 een externe partij met een nulmeting.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres
Burgemeester van der
Dussenplein 1

E-mailadres
gemeente@hengelo.nl
Telefoonnummer
14-074

Op basis van de resultaten kijken we of er een vervolgonderzoek volgt. Ook besluiten we hoe we structureel inwoners om feedback vragen.

Daarbij zullen wij niet alleen scores verzamelen, maar ook de onderliggende signalen analyseren. Deze inzichten worden opgenomen in het actieprogramma.

3. Jaarlijkse informatievoorziening aan de gemeenteraad

Ons college informeert de raad via de reguliere informatievoorziening in de PenC documenten over het thema Dienstverlening. Bovendien rapporteren wij ook op dit onderwerp via het overzicht stand van zaken rekenkameronderzoeken in de jaarrekening.

4. Onderzoek naar inzet van opkomende technologie

Wij starten een verkenning naar de mogelijkheden van AI en andere technologieën om de toegankelijkheid van onze digitale dienstverlening te verbeteren. Hierbij kijken wij nadrukkelijk naar toepassingen die inwoners helpen sneller en eenvoudiger informatie te vinden.

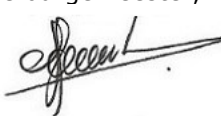
Tot slot

Het college ziet het onderzoek als een belangrijke stimulans om de dienstverlening verder te verbeteren. Inclusieve dienstverlening vraagt om voortdurende aandacht, samenwerking en een duidelijke koers. Met het op te stellen actieprogramma zetten wij een stevige stap richting een meer toegankelijke, begrijpelijke en herkenbare dienstverlening voor alle inwoners van Hengelo.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Hengelo,
de secretaris, de burgemeester,

De heer D. Lacroix

De heer S.W.J.G. Schelberg

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

PBLQ

Inclusieve dienstverlening in Hengelo

rapport
project 7771
Eindrapport
November 2025

1.	Samenvatting	1
2.	Inleiding	2
2.1	Aanleiding en onderzoeksvragen	2
2.2	Uitgangspunten bij de beoordeling van het beleid	3
2.3	Werkwijze in het onderzoek	4
2.4	Indeling rapport	6
3.	Het dienstverleningsbeleid van Hengelo	7
3.1	Uitgangspunten van het beleid van Hengelo	7
3.2	Het beleid in de praktijk	11
3.2.1	Uitwerking en implementatie van de ambities	11
3.2.2	Leren en verbeteren	14
3.3	De positie van het bestuur	15
4.	Ervaringen met de website	16
4.1	Over de klantreizen	16
4.2	Bevindingen klantreizen	16
5.	Verzoeken voor informatie	23
5.1	Over de 'mystery-mails'	23
5.2	Bevindingen	24
6.	Conclusies en aanbevelingen	28
6.1	Bevindingen en beoordeling	28
6.2	Beantwoording onderzoeksvragen	31
6.3	Aanbevelingen	32
Bijlage A	Bestudeerde documentatie	34
Bijlage B	Geïnterviewde personen	34
Bijlage C	Meer over de klantreizen	35

1. Samenvatting

De Rekenkamer van Hengelo heeft onderzocht hoe inwoners de digitale dienstverlening ervaren, zoals de website en e-mails. Belangrijk uitgangspunt is dat alle inwoners goed gebruik moeten kunnen maken van de gemeentelijke diensten. Dus ook als ze minder goed zijn met taal, computers of regels.

De gemeente heeft duidelijke ambities vastgelegd: dienstverlening moet persoonlijk, helder, betrouwbaar en respectvol zijn, in gewone taal. In de praktijk is dit echter niet altijd zichtbaar. Niet alle medewerkers zijn bekend met de afspraken en afdelingen werken soms op hun eigen manier. Daardoor is de kwaliteit van dienstverlening niet overal gelijk.

De website biedt veel informatie, maar is sterk ingericht vanuit de gemeentelijke logica. De website bevat lange teksten. De vele categorieën en onduidelijke doorverwijzingen maken het gebruik soms lastig. Bij eenvoudige taken lukt het vaak nog wel, maar bij complexere vragen willen inwoners liever bellen.

E-mailafhandeling is meestal correct en op tijd, maar kan klantvriendelijker. Antwoorden zijn niet altijd volledig of overzichtelijk, het is soms onduidelijk van wie de e-mail komt. Ook varieert de toon van vriendelijk tot afstandelijk. Er wordt weinig uitgenodigd om meer vragen te stellen, of om te reageren.

De Rekenkamer ziet bovendien dat de gemeente niet veel leert van ervaringen van inwoners. Er zijn relevante rapportages beschikbaar, maar die worden niet volledig benut. Ook klachten zijn lange tijd niet structureel verzameld. Hierdoor ontbreekt een goed beeld van de problemen die inwoners ervaren. De gemeenteraad ontvangt weinig informatie over de kwaliteit van dienstverlening en spreekt er zelf nauwelijks over.

2. Inleiding

2.1 Aanleiding en onderzoeksvragen

Inwoners en ondernemers krijgen op allerlei manieren te maken met dienstverlening van de gemeente. Tijdens dat contact vormen zij zich een beeld van hun gemeente. De dienstverlening heeft daarmee bredere consequenties dan louter de klanttevredenheid. In iedere situatie waar een inwoner contact heeft met de gemeente, op zoek naar informatie of om gebruik te maken van de dienstverlening, is het belangrijk dat de communicatie en dienstverlening van de gemeente voldoen aan verschillende kwaliteitseisen. Toegankelijkheid en begrijpelijk communiceren zijn van belang, mede gezien de ongelijkheid in macht en deskundigheid tussen overheid en inwoner. De inwoner heeft het recht op de benodigde informatie om aan zijn verplichtingen te voldoen en zijn rechten te kennen. Toegankelijke communicatie en goede dienstverlening stimuleren de inwoner om te handelen in overeenstemming met wet- en regelgeving en beoogt bovendien bij te dragen aan vertrouwen in de overheid.

In de loop der jaren is de dienstverlening van gemeenten sterk veranderd. Waar inwoners voorheen nog voor vrijwel alle vragen en verzoeken naar het kantoor van de gemeente moesten komen, kan tegenwoordig veel online worden geregeld. Dit past in de tijdsgeschiedenis waarin het steeds belangrijker wordt om tijd- en plaatsafhankelijk digitaal zaken te kunnen doen. Deze ontwikkeling biedt voordelen, voor zowel inwoners als de gemeente zelf. Inwoners kunnen via de digitale weg snel met de gemeente in contact treden. De gemeente kan informatie gestructureerd uitvragen en efficiënter verwerken. Als inwoners met hun vragen op de website geholpen worden, hoeven ze geen gebruik te maken van andere vormen van dienstverlening. Maar digitalisering kent ook nadelen, met name als het gaat om de relatie met de inwoners die minder digitaal vaardig zijn.

Goede communicatie en dienstverlening beginnen bij goed doordacht en uitgewerkt beleid. Maar dat is niet genoeg. De hele organisatie moet bekend zijn met de uitgangspunten voor goede dienstverlening en moet ook bereid zijn daarnaar te handelen. Dat vraagt om een organisatie die bereid is om te leren en zich te verbeteren.

Goede digitale communicatie en dienstverlening vereisen een gebruikersvriendelijke website. Is die website overzichtelijk? Werkt deze naar behoren? En als er doorverwezen wordt naar een andere website; is dat duidelijk, gaat het goed (geen doodlopende links) en raakt de gebruiker het overzicht niet kwijt?

De rekenkamer van Hengelo is geïnteresseerd in de toegankelijkheid van de digitale communicatie en de dienstverlening van de gemeente. Hebben alle inwoners van Hengelo, ongeacht hun digitale mogelijkheden en vaardigheden, toegang tot de dienstverlening? Is die voor iedereen begrijpelijk? Kunnen zij allen op gelijke wijze profiteren van de gemeentelijke dienstverlening?

De rekenkamer is geïnteresseerd in de uitgangspunten die de gemeente voor de inrichting van de digitale dienstverlening hanteert. Wat voor doelstellingen en waarden staan centraal? Op welke wijze worden deze geïmplementeerd?

De rekenkamer wil vervolgens weten hoe de digitale communicatie in de praktijk wordt ervaren. Is informatie snel te vinden, goed te begrijpen en passend? Hoe ervaart de inwoner het gebruik van de gemeentelijke website en de wijze waarop de digitale dienstverlening is ingericht? Aansluitend is er de vraag op welke wijze de gemeente de toegankelijkheid van de informatie en dienstverlening voor haar

inwoners bewaakt.

Deze belangstelling heeft geleid tot de volgende onderzoeksvraag:

Centrale onderzoeksvraag

Hoe bereikbaar, toegankelijk, begrijpelijk en herkenbaar en klantvriendelijk is de digitale communicatie en dienstverlening van de gemeente Hengelo voor al haar inwoners?

Deze centrale onderzoeksvraag is uitgewerkt in vijf deelvragen.

Deelvragen

1. Welke kaders en richtlijnen ten aanzien van inclusieve informatie en dienstverlening zijn er uit landelijke wet- en regelgeving af te leiden?
2. Welke doelstellingen heeft de gemeente zich met betrekking tot inclusieve informatie en dienstverlening gesteld?
3. In hoeverre is de digitale informatie en dienstverlening van de gemeente klantvriendelijk, bereikbaar, toegankelijk, begrijpelijk en herkenbaar voor alle inwoners?
4. Op welke wijze bewaakt de gemeente de bereikbaarheid, toegankelijkheid, begrijpelijkheid en herkenbaarheid van informatie en dienstverlening voor haar inwoners, zowel binnen de gemeente als door andere instanties?
5. Op welke wijze wordt de gemeenteraad van Hengelo in staat gesteld om te sturen en te controleren bij de realisatie van inclusieve digitale dienstverlening?

2.2 Uitgangspunten bij de beoordeling van het beleid

In rekenkameronderzoeken is het gebruikelijk om met normenkaders te werken om daarmee de bevindingen te beoordelen. Het voor dit onderzoek opgestelde normenkader volgt in de opbouw de geformuleerde deelvragen:

Onderzoeksvragen	Te hanteren normen	
1 - 2	Visie, beleid en kaders	• Binnen de gemeente Hengelo is beleid vastgelegd met betrekking tot digitale communicatie en dienstverlening. • Dit beleid voldoet aan landelijke wet- en regelgeving. • Het beleid is uitgewerkt in werkinstructies, processen, taken en verantwoordelijkheden. • Dit beleid is bekend bij de betrokken medewerkers. • In hun dagelijkse praktijk geven de medewerkers invulling aan het vastgelegde beleid.

3	Klantvriendelijkheid	 • Het is duidelijk voor gebruikers (inwoners en ondernemers) waar ze terecht kunnen voor diensten, producten en informatie; • Inwoners en ondernemers zijn in de gelegenheid om zelf voor een methode van communicatie en bijbehorend kanaal te kiezen; • De website is gebruiksvriendelijk, ook voor minder digitaal vaardige gebruikers; • De benodigde informatie is op één centrale plaats te vinden en wordt niet versnipperd aangeboden op diverse platforms, gebruikers kunnen snel en eenvoudig naar de juiste informatie op de website navigeren; • De door de gemeente verstrekte informatie sluit aan op de situatie en informatiebehoefte van de inwoner of ondernemer; • De informatie is helder, goed onderbouwd en gemotiveerd en sluit aan op de leesvaardigheid van 'de gemiddelde gebruiker' (B1-niveau). • De door de gemeente verstrekte informatie is correct en volledig; • De gemeente informeert de inwoner binnen de toegezegde periode; • De gemeente reageert tijdig op vragen en verzoeken van de inwoner of ondernemer; • De door de gemeente verstrekte informatie wekt niet meer verwachtingen dan kan worden waargemaakt; • De gemeente zet zich aantoonbaar in voor een resultaat.
4	Bewaken van het beleid	 • De gemeente monitort de dienstverlening aan en de communicatie met de inwoners. • De gemeente inventariseert ervaringen met de (digitale) communicatie en dienstverlening. • De gemeente evalueert met enige regelmaat deze ervaringen en verbindt daar verbeterpunten aan.
5	Positie raad	 • De gemeenteraad wordt periodiek geïnformeerd over de kwaliteit van de verleende (digitale) dienstverlening • De gemeenteraad is betrokken bij het formuleren van de uitgangspunten (kaders) bij de inrichting van de digitale dienstverlening.

2.3 Werkwijze in het onderzoek

De vijf deelvragen adresseren verschillende onderwerpen. Bij de eerste onderzoeksvraag gaat het om de aandacht voor de gemeentelijke visie en doelstellingen ten aanzien van de informatie en dienstverlening. Hoe zijn deze vastgelegd en op wat voor manier wordt hier invulling aan gegeven? Wordt er recht gedaan aan landelijke kaders en richtlijnen? Ook dient er aandacht te worden besteed voor de bestaande kaders en richtlijnen voor inclusieve digitale dienstverlening. Zowel de eerste als de tweede onderzoeksvraag zijn beantwoord door een analyse van landelijke wet- en regelgeving en het beleid en de richtlijnen van Hengelo. Het door de gemeente vastgelegde dienstverleningsbeleid is geïnventariseerd, bestudeerd en beoordeeld, waaronder de bestaande kaders en richtlijnen omtrent inclusieve communicatie. Een overzicht van de geraadpleegde documenten is opgenomen in bijlage A.

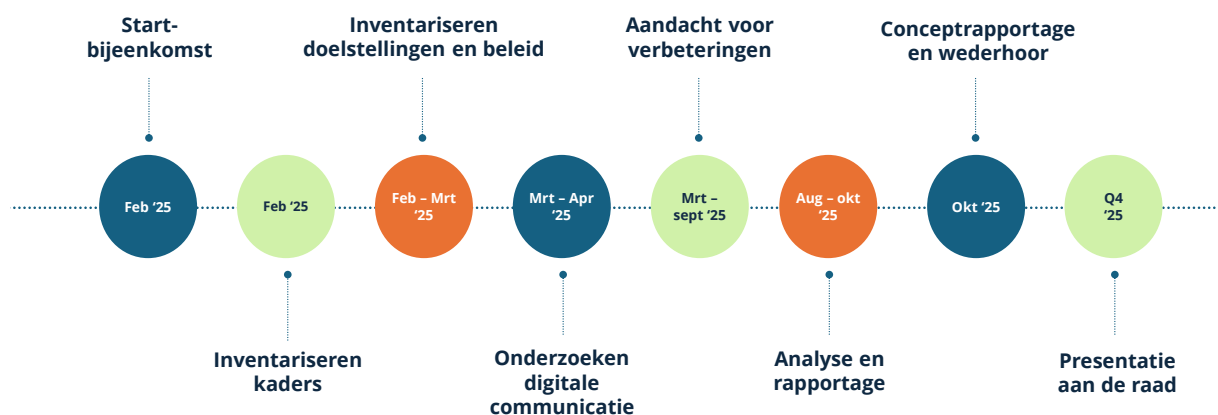
Er hebben gesprekken plaatsgevonden met sleutelpersonen in de organisatie die betrokken zijn bij het formuleren en uitvoeren van het beleid. In de gesprekken is de aandacht niet alleen uitgegaan naar

het vastgelegde beleid en doelstellingen, maar ook naar procedures, de inrichting van verantwoordelijkheden en de navolging daarvan in de praktijk. Tevens is geïnventariseerd hoe sturing plaatsvindt, hoe de kwaliteit van de dienstverlening wordt gemonitord en of er sprake is van een proces van evalueren en leren (onderzoeksvraag 4). Verder is aandacht besteed aan de wijze waarop en op welke momenten de raad wordt betrokken bij het beleid (onderzoeksvraag 5). Een overzicht van de geraadpleegde functionarissen is opgenomen in bijlage B.

Om onderzoeksvraag drie (kwaliteit van de dienstverlening) te beantwoorden zijn klantreizen met inwoners doorlopen. Tevens zijn de reacties op per mail aan de gemeente verstuurd informatie- en ondersteuningsbehoeften geïnventariseerd en beoordeeld. Dit gebeurde via zogeheten 'mystery-mails'.

Met gebruikmaking van diverse platforms (zoals de website van de gemeente, het huis-aan-huis blad, het digitaal informatiepunt bij de bibliotheek) zijn 20 personen bereid gevonden om met ons klantreizen te doorlopen. In de werving is nadrukkelijk gestreefd naar deelnemers die ofwel minder digitaal vaardig zijn, minder vaardig zijn in het Nederlands, leven met een fysieke of mentale beperking of extra ondersteuning nodig hebben (bijvoorbeeld door middel van een Wmo voorziening). Tijdens een klantreis is aan de deelnemers gevraagd een specifieke taak op de website van de gemeente uit te voeren, waarna stap voor stap het daaropvolgende proces samen met de inwoner is doorlopen. In elke stap zijn de ervaringen van de inwoner geïnventariseerd.

De klantreizen hebben betrekking op verschillende domeinen (algemene dienstverlening, fysiek domein, sociaal domein). Tevens is aandacht besteed aan situaties waarbij de gemeente met andere organisaties gezamenlijk verantwoordelijk is voor het proces en de uitkomst.

2.4 Indeling rapport

Hoofdstuk drie gaat over de wijze waarop de gemeente het beleid formuleert en uitvoert. Tevens is in dit hoofdstuk beschreven hoe sturing plaatsvindt, hoe de kwaliteit van de dienstverlening wordt gemonitord en of er sprake is van een proces van evalueren en leren. Verder is aandacht besteed aan de wijze waarop en op welke momenten de raad wordt betrokken bij het beleid.

In de hoofdstukken vier en vijf staat de klantvriendelijkheid van de digitale communicatie en dienstverlening centraal. Hoofdstuk vier richt zich op de klantvriendelijkheid van de website; hoofdstuk vijf op de klantvriendelijkheid van mailcontact met inwoners.

Hoofdstuk zes bevat een beoordeling van de bevindingen, gevolgd door conclusies en aanbevelingen.

3. Het dienstverleningsbeleid van Hengelo

3.1 Uitgangspunten van het beleid van Hengelo

De inrichting van de gemeentelijke dienstverlening kent wettelijk gezien maar weinig kaders en voorschriften. Het Burgerlijk Wetboek kent enkele zorgvuldigheidsvereisten, zoals reactietermijnen en de mogelijkheid om bezwaar te maken tegen besluiten van de gemeente.

Overheden dienen alle kanalen voor dienstverlening (fysiek, telefonisch, digitaal) beschikbaar te houden, zodat inwoners zelf kunnen bepalen of ze schriftelijk of digitaal communiceren, of toch de voorkeur geven aan direct persoonlijk contact aan het loket.¹ Als het gaat om digitale dienstverlening heeft de wetgever overheidsorganisaties verplicht om hun websites en andere digitale kanalen toegankelijk te maken voor mensen met een beperking. Daaraan gerelateerd dienen gemeenten te toetsen of hun uitingen op internet (waarvan de website de belangrijkste uiting is) voldoen aan gestelde toegankelijkheidsrichtlijnen. Dergelijke richtlijnen zijn omschreven in de 'Web Content Accessibility Guidelines', die weer zijn gebaseerd op Europese regelgeving.²

Zowel de rijksoverheid als de VNG hebben verschillende adviezen, richtlijnen en handreikingen opgesteld ten behoeve van gemeenten.³ Als zodanig hebben die geen verplichtend karakter, maar is het wel gebruikelijk voor gemeenten om daar opvolging aan te geven.

Hengelo besteedt al langere tijd aandacht aan een goede invulling van de relatie met de eigen inwoners. Zo heeft de gemeente in 2022 een communicatievisie vastgesteld.⁴ In de visie zijn vijf centrale richtlijnen opgenomen. Deze zijn:

De vijf richtlijnen van de Communicatievisie (2022)

1. Inleven in de Hengeloër

- We sluiten aan bij de omgeving, bij de logica van de Hengeloër
- Open bestuursstijl
- Minder zenden, meer dialoog
- Luisteren om te begrijpen, niet om te overtuigen
- Gesprek op gang brengen en houden
- Wat buiten leeft, bepaalt wat er binnen gebeurt
- Monitoring sociale media

2. Collega's zijn onze belangrijkste ambassadeurs

- Het beste communicatiemiddel ben je zelf
- Intern beginnen = extern winnen
- We helpen de communicatiekracht van onze organisatie te versterken
- Toerusten in plaats van overnemen
- Ontwikkelen in plaats van ontzorgen
- Tamtam
- Helder Hengelo's

3. We zijn actief en zichtbaar

- Pro-actief
- Gebruik van onze eigen kanalen
- Ontmoeting creëren

¹ Zie voor een overzicht van relevante wetgeving bijlage 1 van de publicatie van de VNG: 'Aan de slag met de omnichannel aanpak'.

² Zie: <https://www.w3.org/Translations/WCAG21-nl/>

³ Zie met name de website 'Werk aan Uitvoering': <https://www.werkaanuitvoering.nl/>

⁴ Dit is een intern document.

- Meer vanuit partnerschap in de stad – inzicht in het netwerk
- Werken aan relaties
- We sluiten aan bij de kanalen van onze partners en publiek

4. Hardop werken

- We vertellen wat we doen in woord en beeld
- We vertellen ook WAAROM we de dingen doen die we doen
- Zeggen hoe het is. We maken het niet mooier. Houden ons aan de feiten
- Daarmee werken we aan relaties en vertrouwen
- Als tegenhanger van 'nepnieuws'
- Ook: advocaat van de duivel (we durven onszelf ook kritische vragen te stellen)

5. Het verhaal van Hengelo is onze leidraad

- We dragen bij aan het verhaal van de stad, samen met onze partners
- Het verhaal van Hengelo is de basis
- Dat vertalen we in projecten, plannen en beleid
- We zijn trots op ons werk en dragen dat ook uit
- Daarmee werken we aan een strek merk Hengelo

Verschillende van deze richtlijnen klinken door in de in 2023 gepubliceerde 'Uitgangspunten voor Dienstverlening'.⁵ Deze uitgangspunten bevatten vier 'leidende motieven'. Deze zijn de volgende:

Leidende motieven in de Uitgangspunten voor Dienstverlening (2023)

Persoonlijk (Mensgericht – Toegankelijk – Inlevend – Passend)

Een inwoner of collega is voor ons geen dossier, iemand is een mens van vlees en bloed met een eigen verhaal of situatie. We zijn mensgericht; dus een persoon staat centraal en niet het systeem of proces is leidend.

We zijn uitnodigend, open en betrokken in al ons contact. We leven ons in de situatie van iemand in en streven naar een oplossing die echt past. Dit doen we in gezamenlijk overleg en afstemming.

Als een situatie, besluit of uitkomst niet prettig of anders is dan de verwachtingen van de inwoner, dan zijn we begripvol. We sluiten aan bij de vraag of behoefte. We staan dichtbij een inwoner door zichtbaar te zijn en creëren geen onnodige afstand.

Onze producten en diensten zijn digitaal 24/7 beschikbaar, naast dat we fysiek bereikbaar zijn aan de balie, in de wijk en bij inwoners thuis. We zijn zichtbaar, zonder een afspraak te hebben, gewoon om er te zijn en te luisteren wat er leeft.

We zijn persoonlijk door onze contactgegevens te delen. We zijn makkelijk te bereiken op verschillende manieren die passen bij de mogelijkheden van de inwoner.

Duidelijk (helder – eenvoudig – samenhang – eenduidig – verklarend)

We begrijpen dat inwoners niet van de hoed en rand weten wat een gemeente doet en kan. We vertellen wat mogelijk is. Ook zijn we helder in wat niet kan. We zijn transparant. Het moet voor inwoners duidelijk zijn waarom we bepaalde keuzes maken en hoe we tot deze keuzes zijn gekomen. Dat doen we op een begripvolle manier.

Onze dienstverlening is gericht op zo min mogelijk drempels voor iedereen. We informeren inwoners actief wat mogelijk en/of nodig is in een situatie. Niemand hoeft te verdwalen in het doolhof van een wet en ambtelijke vaktermen. We spreken en schrijven in gewone taal en onze formulieren zijn begrijpelijk. De informatie die we geven is direct duidelijk en de regels zijn logisch. Dit moet door iedereen op dezelfde manier uitgelegd kunnen worden. We sluiten in onze woorden aan bij de andere persoon die aan tafel zit. Onze ervaring en informatie gebruiken we om het contact en/of proces voor een inwoner zo eenvoudig mogelijk te maken.

Betrouwbaar (eigenaarschap – aanspreekbaar – waarmaken – deskundig – brede blik)

Wij weten hoe belangrijk het is dat een inwoner op ons kan vertrouwen. Dat we niets beloven wat we niet kunnen waarmaken en onze afspraken nakomen. We zijn één gemeentelijke organisatie.

⁵ Net als de communicatievisie is dit een intern document. Het is niet in de gemeenteraad behandeld.

We bieden één aanspreekpunt en geven niet het gevoel iemand van het kastje naar de muur te sturen. Dat een inwoner niet steeds opnieuw hoeft uit te leggen wat de situatie is, of onnodig formulieren hoeft in te vullen. Dat een medewerker met wie een inwoner spreekt, weet wat kan of helpt. Daarom zijn we altijd aanspreekbaar op wat we doen. Een inwoner mag verwachten dat we onze beloftes nakomen en verwachtingen vooraf afstemmen. Dat we verder kijken dan de procedures en regels en dat we breed kijken naar wat ook van toepassing kan zijn. Waar nodig en mogelijk kennen we proactief voorzieningen of ondersteuning toe op basis van gegevens die we hebben of waar we de situatie van een inwoner kennen. Zodat een inwoner niet bezig hoeft te zijn met werk dat wij dagelijks doen.

Respectvol (waardierend - gelijkwaardig - geduldig - luisteren - serieus nemend)

Ieder mens is anders. Met andere mogelijkheden, omstandigheden, vragen of voorkeuren. We kijken vanuit diversiteit en inclusiviteit. We sluiten aan bij iemand door te luisteren. Inwoners moeten zich gezien en gehoord voelen. Ons mensbeeld daarom gaat uit van vertrouwen in plaats van wantrouwen. We ontvangen niet alleen kritiek, we verbinden er ook consequenties aan. Fouten worden erkend en verkeerde keuzes moeten kunnen worden teruggedraaid. We zijn in ons contact gelijkwaardig en open. Elke inwoner moet ervan uit kunnen gaan eerlijk, gelijk en onbevooroordeeld behandeld te worden. We gaan uit van kansen en mogelijkheden en benoemen dit. Het doorlopend in contact zijn met inwoners, ondernemers of organisaties helpt om mensen en situaties serieus te nemen.

Aan deze uitgangspunten worden vervolgens vijf richtlijnen voor de dienstverlening toegevoegd:

Vijf richtlijnen voor dienstverlening

1. Inwoner en de vraag staan centraal

- Inwoners ervaren een benadering vanuit vertrouwen en mensgerichtheid
- Een inwoner wordt vanuit een integraal beeld benaderd
- Onze communicatie is direct duidelijk en inclusief
- Inwoners ervaren onze dienstverlening als proactief
- Wij bieden dienstverlening op maat, locatie- & gebiedsgericht
- Gebruiksgemak is bepalend voor de procesinrichting

2. Eén gemeente en samenwerken met ketenpartners

- Inwoners ervaren de gemeentelijke dienstverlening als één geheel
- De verschillende kanalen werken samen voor de inwoner
- Inwoners ervaren duidelijke contactpunten en krijgen in principe dezelfde contactpersoon
- Inwoners ervaren duidelijke afstemming in de dienstverlening met de organisaties waarmee we samenwerken

3. Digitaal als voorkeur

- Digitaal- tenzij
- Inwoners ervaren één – persoonlijke – toegang tot onze digitale dienstverlening/omgeving
- Inwoners geven eenmalig & zo eenvoudig mogelijk gegevens door
- Onze digitale dienstverlening sluit aan bij landelijke of Europese standaarden of wetgeving
- We maken slim gebruik van data

4. Aanspreekbaar, transparant en lerend

- Ervaringen staan doorlopend centraal bij het verbeteren van de dienstverlening
- Wij verbeteren door te meten, monitoren en te sturen
- Inwoners hebben inzicht in hun eigen gegevens, proces & besluiten
- Tips en klachten worden op één contactpunt gemonitord & krijgen een vervolg
- We investeren in houding en gedrag van medewerkers
- We gaan zorgvuldig om met gegevens en stellen het waar mogelijk openbaar

In bijlage bij de Uitgangspunten voor dienstverlening zijn verschillende serviceformules opgenomen. Deze zijn in het vorige decennium ontwikkeld binnen Hengelo en andere gemeenten. Een serviceformule geeft aan welke dienstverlening inwoners ontvangen, afhankelijk van een 'mix' van prijs, plaats, personeel, product, proces en promotie. Ter illustratie: Soms kunnen diensten snel en direct worden verstrekt. Dit heet dan de *flitsformule*. Dat vereist een andere wijze van reageren van de medewerkers dan wanneer het in de 'cocreatieformule' gaat om het samen met inwoners ontwikkelen van nieuwe of verbeterde producten.

Er worden vijf formules onderscheiden. Dat betreft de al genoemde *flitsformule*, waarbij het gaat om eenvoudige diensten die vaak via vaste procedures kunnen worden verstrekt. Daarnaast is er de *wegwijsformule*, waarin van medewerkers wordt verlangd dat zij zich verdiepen in de vraag van de inwoner. Als derde is er de al genoemde *cocreatieformule*, waarin nieuwe producten of diensten worden ontwikkeld. Als het gaat om het realiseren van een veilige stad, hebben medewerkers van de gemeente vaak een handhavende taak (*handhaafformule*), die leidt tot een specifieke interactie met de inwoners. In de *beheerformule* werkt de gemeente aan een schone en veilige stad, die eveneens vraagt om specifieke omgang met de inwoners.

Het idee achter het onderscheiden van deze formules is om te identificeren binnen welke formule een gemeentelijk product past. Dat draagt bij aan een gemeenschappelijke aanpak bij het verstrekken van dat product. Bij de ontwikkeling van de formules is destijds gebruik gemaakt van klantreizen.

De communicatievisie en de uitgangspunten voor dienstverlening sluiten inhoudelijk op elkaar aan. In beide documenten wordt benadrukt dat de vraag van de inwoner centraal staat. Die vraag geeft richting aan zowel de communicatie als de dienstverlening.

Hengelo kent tevens een document waarin het social media beleid van de gemeente wordt beschreven. Daarnaast zijn er twee documenten waarin de contentstrategie voor de website en de redactieafspraken voor het beheer van de website zijn vastgelegd. In al deze gevallen gaat het wederom om interne documenten.

Deze documenten dateren van enkele jaren voor de communicatiestrategie en de uitgangspunten voor dienstverlening, maar sluiten daar al wel in formuleringen op aan. Zo wordt in de contentstrategie en de richtlijnen voor de website genoemd dat de logica van de Hengeloër als uitgangspunt wordt genomen. Ook geldt als uitgangspunt voor de website dat Hengelo 'leef heeft, door keuzes te maken en daadkracht te tonen'. In het laatste uitgangspunt in beide documenten wordt opgeroepen voor goede interne samenwerking om zo 'dingen te voltooien'.

De governance rondom digitale dienstverlening is eveneens in deze documenten beschreven, maar deze is verouderd. In de documenten is sprake van een strategieteam online dienstverlening, een analyseteam en een technisch overleg online dienstverlening. Het strategie team online dienstverlening is gestopt. De andere twee overleggen zijn opgegaan in het website team.⁶ Begin 2025 is er een verbeter team online dienstverlening gestart. Dit team werkt volgens de scrummethode aan verbeteringen van de online dienstverlening. Hierin zijn medewerkers actief van Communicatie, KCC, IT en dienstverlening. Het team is in eerste instantie opgericht om te voldoen aan de Wet Modernisering Elektronisch Bestuurlijk Verkeer (WMEBV) en de daarmee verbonden toegankelijkheidseisen. Maar dit team richt zich inmiddels breder op de online dienstverlening.

Gemeenten dienen te toetsen of hun uitingen op internet voldoen aan gestelde toegankelijkheidsrichtlijnen. Deze richtlijnen specificeren verschillende niveaus in toegankelijkheid van

⁶ Overigens wordt in de inleiding van het document al gemeld dat het 'een dynamisch document' zal zijn, waarmee wordt bedoeld dat aangenomen wordt dat het geregeld geactualiseerd moet worden. In de praktijk is dat echter niet gebeurd.

digitale uitingen. Hengelo streeft naar niveau AA, hetgeen de middelste is van de drie mogelijke niveaus. Op basis van deze ambitie heeft Hengelo in 2022 de eigen website laten toetsen door een extern bureau, hetgeen geleid heeft tot een aanzienlijke lijst van tekortkomingen, c.q. verbeteringen. Aan deze verbeteringen wordt sindsdien gewerkt. In het kader van dit onderzoek hebben respondenten de ambitie uitgesproken om ook andere websites van de gemeente te laten toetsen.

3.2 Het beleid in de praktijk

3.2.1 Uitwerking en implementatie van de ambities

Met verschillende betrokkenen bij het dienstverleningsbeleid (zie bijlage B) is gesproken over de wijze waarop het beleid in de praktijk invulling krijgt. De opbrengsten van die gesprekken geven een wisselend beeld. In de gesprekken is bevestigd dat Hengelo de nodige aandacht heeft besteed aan het inrichten van een goede dienstverlening. Onder meer kwam naar voren dat binnen de organisatie de ambitie is geformuleerd dat de dienstverlening van de gemeente met tenminste het rapportcijfer 7,4 moet worden gewaardeerd. Voor de directe dienstverlening is het laatst bekende rapportcijfer (uit 2023) een 6,6. De digitale dienstverlening van Hengelo krijgt in 2023 het rapportcijfer 6,8.⁷ Dit rapportcijfer bevindt zich iets onder het landelijk gemiddelde van 7,1. Duidelijk is ook dat de eigen ambitie van Hengelo niet wordt gerealiseerd.

In 2023 heeft Hengelo een stuurgroep dienstverlening ingesteld, die bestaat uit de CIO van de gemeente, de afdelingsmanager financiën, advies en control, twee managers uit respectievelijk het fysieke en sociale domein en een lid van het CMT. Tevens is er een regisseur dienstverlening aangesteld. Deze maakt onderdeel uit van de afdeling financiën, advies en control. Hij rapporteert aan de stuurgroep en bespreekt met de stuurgroep mogelijke verbeteracties. Het is de taak van de regisseur om initiatieven te nemen om de dienstverlening verder te ontwikkelen, en om de uitvoering daarvan verder te ondersteunen en te versterken. Als 'regisseur' heeft deze functionaris de mogelijkheid om te adviseren over de inrichting van de dienstverlening. Tevens is het zijn taak om de bereidheid van vakinhoudelijke medewerkers te bevorderen om conform de vastgelegde richtlijnen te handelen. Het is aan de inhoudelijke managers om hun medewerkers aan te spreken op eventueel gebrekkige dienstverlening en om veranderingen in werkwijzen in hun afdeling door te voeren. De regisseur speelt ook een rol bij de (door)ontwikkeling van elektronische formulieren waarmee inwoners zaken kunnen regelen met de gemeente. Vooralsnog ligt binnen de organisatie de nadruk op de leesbaarheid van de website en het taalgebruik van de elektronische formulieren. Er is minder aandacht voor de bruikbaarheid van deze formulieren door inwoners en de interactie die via de formulieren zou kunnen plaatsvinden.

Het is nadrukkelijk de bedoeling om de in 2023 vastgestelde 'Uitgangspunten voor dienstverlening' bij elke medewerker onder de aandacht te brengen. Zo maken de leidende motieven uit de uitgangspunten voor dienstverlening onderdeel uit van het inwerkprogramma van nieuwe medewerkers. Vanaf 2024 wordt een jaarlijks voor de medewerkers van de gemeentelijke organisatie een 'week van de dienstverlening' georganiseerd. Daarmee is organisatiebreed aandacht voor het belang van goede dienstverlening en de middelen en mogelijkheden die medewerkers ter beschikking staan om hun dienstverlening te versterken. Onder meer is aan medewerkers de gelegenheid geboden om het werk in het Klant Contact Centrum (KCC) te ervaren. In 2025 heeft ook een 'week van lezen en schrijven' plaatsgevonden.

⁷ Deze cijfers zijn ontleend aan de website 'waarstaatjegemeente.nl'.

Sommige functionarissen stellen dat er momenteel betrekkelijk weinig aandacht is voor de kwaliteit van de dienstverlening. Een verklaring daarvoor is dat op directie- en bestuurlijk niveau weinig problemen worden ervaren. Zo wordt er op gewezen dat er in Hengelo niet tot nauwelijks klachten bekend zijn over de dienstverlening.

Er is binnen de organisatie geen budget gereserveerd om invulling te geven aan de versterking van de dienstverlening. Wel kan er een beroep worden gedaan op de door de Rijksoverheid ter beschikking gestelde middelen om de negatieve gevolgen van de Toeslagenaffaire op te vangen en te verhelpen. Ook zijn er ook andere (stimulerings-)budgetten, die door de Rijksoverheid aan gemeenten beschikbaar zijn gesteld. Voor de gemeente Hengelo tellen de sinds 2022 beschikbare budgetten op tot meer dan een half miljoen euro op jaarbasis. Tot 2025 is ongeveer de helft van de beschikbare middelen daadwerkelijk benut, met name als extra investering in de wijkteams en een bijdrage aan de bibliotheek. Voor 2025 en verder zijn er verschillende voorstellen om meer gebruik te maken van deze middelen. Onder meer betreft dat de bekostiging van de in december 2024 aangestelde klachtencoördinator. Andere voorstellen voor een betere benutting van het budget betreffen extra ondersteuning bij de implementatie van wetten die betrekking hebben op de dienstverlening.⁸ Ook is het budget ingezet om het spreekuur bij de bibliotheek, bedoeld voor de ondersteuning van digitaal minder vaardige inwoners, te continueren.

In de gesprekken blijken de meningen verdeeld over de doorwerking van de uitgangspunten voor dienstverlening in het dagelijks werk van vakinhoudelijke medewerkers. Verschillende van onze gesprekspartners geven aan dat de diverse vakinhoudelijke afdelingen op eigen wijze invulling geven aan een niveau van dienstverlening dat aansluit bij hun specifieke producten en diensten. Onder meer is genoemd dat als vragen vanuit het Klant Contact Centrum (KCC) worden doorgeleid naar de vakafdelingen, het Klant Contact Centrum (KCC) geen inzicht meer heeft of en wanneer deze vragen inhoudelijk worden afgehandeld.

Vakafdelingen geven soms een eigen invulling aan de algemene uitgangspunten, waardoor er tussen diverse vakinhoudelijke afdelingen verschillen zijn in de gerealiseerde dienstverlening.

Zoals al genoemd wordt er op managementniveau geen urgentie gezien om hierin bij te sturen, omdat er geen problemen worden ervaren. Of er in de praktijk inderdaad niet tot nauwelijks sprake is van klachten is niet duidelijk geworden in dit onderzoek. Gezien het feit dat eind 2024 besloten is tot het aanstellen van een klachtencoördinator, is er pas sinds 2025 een functionaris die klachten inventariseert en analyseert.

Medewerkers van team communicatie werken samen bij het beheer en de inrichting van de website. Zij concentreren zich op een tekstuele redactie van de aangeboden informatie. Vakinhoudelijke afdelingen bepalen welke informatie zij op de website willen plaatsen.

In diverse beleidsdocumenten wordt de ambitie verwoord om de uitingen van de gemeente in 'Helder Hengelo's' te stellen.⁹

Het desbetreffende document (versie 2025) bevat om te beginnen enkele algemene aanwijzingen bij het schrijven van een brief of Email. Verder gaat het document in op 'schrijven op B1-taalniveau', het belang van een duidelijke aanhef, de formulering van de onderwerpregel en de inleiding, het belang om tot een goede kern te komen en om een uitnodigend slot te formuleren.

⁸ Dit zijn de Wet Modernisering Electronisch Bestuurlijk Verkeer (Wmebv) en de Wet Digitale Overheid.

⁹ Zie bijvoorbeeld: <https://begroting.hengelo.nl/programmaplan/beleidsprogramma-s/bestuur-en-ondersteuning>

Het document bevat tevens een overzicht van tekstuele afspraken (zoals hoe data en getallen worden geschreven) en een korte opsomming van woorden die vooral vermeden moeten worden.¹⁰

Verder zijn er zowel in de Websiterichtlijnen van de gemeente als in het Huisstijlhandboek verschillende concrete adviezen en aanwijzingen voor de formulering van openbare teksten opgenomen. Uit de interviews kwam naar voren dat in het streven naar 'Helder Hengelo's' de informatie die verbonden is met de dertig producten van de gemeente die het meest worden aangevraagd of geraadpleegd, intensief wordt bekeken en bewerkt.

De gemeente beschikt over de mogelijkheid om de wijze waarop bezoekers van de website navigeren over de pagina te volgen en te analyseren. Deze informatie is bekend bij de afdeling communicatie. Indien er problemen blijken in het gebruik van een webpagina, worden er aanpassingen gedaan.

Verschillende respondenten hebben genoemd dat de huidige website van Hengelo sterk 'tekstgedreven' is. Om als bezoeker kennis te nemen van alle relevante informatie, is het vaak noodzakelijk om (veel) te scrollen op de webpagina. Er is een reden waarom de gemeentelijke website betrekkelijk veel (tekstuele) informatie bevat. De website doet namelijk ook dienst als kennisbank voor de medewerkers van het (telefonische) Klant Contact Centrum (KCC) van de gemeente. Bij het behandelen van vragen kunnen de medewerkers antwoorden terugvinden op de website.

Uit de Wet Digitale Overheid vloeien voor gemeenten verplichtingen voort om een veilige digitale interactie tussen gemeenten en inwoners te bewerkstelligen. Ook Hengelo is bezig deze verplichtingen te realiseren. Daarnaast is ook de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv) relevant. Met de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv) krijgen inwoners en ondernemers het recht om officiële berichten elektronisch aan gemeenten te versturen. Deze wet regelt dat inwoners en ondernemers hun zaken die ze met de overheid moeten doen, digitaal kunnen afhandelen. Dat betekent dat gemeenten, zoals ook Hengelo, al hun diensten digitaal moeten aanbieden. Hengelo geeft ook aan deze wet invulling, waarbij de meest gebruikte diensten de hoogste prioriteit hebben gekregen. Verder dienen gemeenten invulling te geven aan de zorgplicht om ondersteuning te bieden bij dienstverlening aan digitaal minder vaardige inwoners. De gemeente geeft onder meer hieraan invulling door het verbeteren van de leesbaarheid van haar communicatie met inwoners en ondernemers.

Hengelo heeft enkele taken ondergebracht bij een zelfstandige uitvoeringsorganisatie. Een voorbeeld daarvan is de organisatie Wijkkracht, die actief is in het sociaal domein. Maar er zijn ook andere organisaties die uitvoering geven aan gemeentelijke taken. Betrokkenen geven aan dat weinig of geen aandacht wordt besteed aan de vraag of dergelijke uitvoeringsorganisaties (tenminste) dezelfde criteria voor dienstverlening hanteren als de gemeente.

Hengelo geeft sinds kort invulling aan een programma digitale transformatie. In het programma wordt gezocht naar technologische oplossingen en innovaties in de processen van de gemeente. Ook digitale inclusie krijgt aandacht. Zo wordt Artificiële Intelligentie ingezet om de teksten op de website in meer begrijpelijk Nederlands (B1-niveau) aan te bieden.¹¹ Ondertussen bestaat de mogelijkheid om

¹⁰ Dat betreft de woorden: factuur, betalingsregeling, stadskantoor en gemeentehuis. Daarbij wordt ook aangegeven welke woorden juist wel kunnen worden gebruikt. Ook moet de zinswending worden verwezen dat betaald moet worden aan een afdeling, er wordt betaald 'aan de gemeente'.

¹¹ Een vergelijkbare exercitie is uitgevoerd om de tekst van veel gebruikte gemeentelijke brieven aan te passen.

verschillende teksten op de website via een button om te zetten in 'simpele tekst'.¹² Verder worden de mogelijkheden verkend om meer visuele elementen aan de website toe te voegen, onder meer door teksten, wederom met behulp van AI, om te zetten in plaatjes.

Daarnaast wordt de mogelijkheid aangeboden om een compacte selectie aan onderwerpen in het Duits of Engels te lezen. Dit gaat dan voornamelijk over onderwerpen als verhuizen, inschrijven, toerisme en paspoort aanvragen.

3.2.2 Leren en verbeteren

Voor goed inzicht in de verstrekte dienstverlening is informatie over de opvattingen en ervaringen van gebruikers van belang. Dergelijke informatie kan een belangrijke rol spelen in structurele leer- en verbeteracties. Al genoemd is dat tot voor kort klachten niet werden geïnventariseerd en geanalyseerd. Ook is genoemd dat er zogenaamde 'heatmaps' van het scrollgedrag op de website kunnen worden gemaakt. Gebleken problemen worden op ad hoc basis verholpen. Maar de informatie wordt voor zover is gebleken in dit onderzoek niet benut om structureel het gebruikersgemak van de website te verbeteren.

Een bezoeker van de website heeft de mogelijkheid om 'smileys' uit te delen om daarmee het gebruik van de website te waarderen. Ook bezoekers die een bezoek brengen aan de hal van het gemeentehuis, en daar gebruikmaken van de dienstverlening aan de loketten, kunnen aan de informatiezuil in de vorm van smileys dit bezoek waarderen. Voor zover gebleken wordt in dit onderzoek de informatie die ontleend kan worden aan de smileys (zowel die op de website als verkregen via de informatiezuil) benut om mogelijke directe problemen of tekortkomingen te verhelpen, maar niet voor een structureel proces van leren en verbeteren.

In het verleden zijn op eigen initiatief een keer klantreizen uitgevoerd door een groep cliënten van Aveleijn. Zij testen de nieuwste technologische innovaties in de zorg. Maar soms maken ze een zijstap, zoals bij het testen van een website. In eerdere documenten heeft de gemeente zich als doel gesteld om klantreizen uit te voeren. Hier is nauwelijks¹³ opvolging aan gegeven.

Het websiteteam evalueert niet structureel het eigen functioneren. Wel geven geïnterviewden aan dat het team doorlopend nadenkt over hun inzet. Zo heeft dit ervoor gezorgd dat het websiteteam los werd gehaald van het webteam. Het webteam was verantwoordelijk voor website, intranet én social media. In de overleggen voerde social media de boventoon. Daarom is besloten drie aparte teams op te zetten: intranet, website en social media. Met het afsplitsen van een websiteteam was meer aandacht voor de website.¹⁴

Het websiteteam besteedt met name aandacht aan het gebruik van begrijpelijke taal. Ook reageert het team op signalen die verkregen worden vanuit het digitaal monitoren (SiteImprove) van de website. Het websiteteam heeft vooralsnog niet zelf klantreizen met inwoners uitgevoerd.

Om het jaar neemt de gemeente enkele algemene vragen over dienstverlening op in het Hengelopanel.¹⁵ Het gaat hier om vragen die in landelijk verband zijn ontwikkeld. De beantwoording van deze vragen wordt opgenomen op de landelijke website 'waarstaatjegemeente.nl'. Zo is het mogelijk om de beoordeling van de dienstverlening in Hengelo te vergelijken met andere

¹² Ook bestaat de mogelijkheid om teksten om te zetten in een andere taal. Deze functionaliteit kan ook moeilijke woorden uitleggen en kan teksten voorlezen.

¹³ Recent zijn in het kader van een stage enkele gebruikerstesten uitgevoerd.

¹⁴ Sinds april 2025 wordt er overigens weer meer structureel samengewerkt binnen de organisatie. Binnen de periode van veldwerk van dit rekenkameronderzoek is niet vast te stellen welke effecten dit heeft.

¹⁵ In september 2025 is door de stuurgroep dienstverlening opdracht gegeven voor het uitvoeren van bredere inwonerstevredenheidsonderzoeken.

gemeenten.¹⁶ Vanwege die beoogde vergelijking hebben de vragen onvermijdelijk een algemeen karakter. De verkregen informatie wordt binnen de organisatie van Hengelo niet gebruikt om eventuele tekortkomingen in beeld te krijgen en om verbeteracties te onderscheiden. Het Hengelopanel biedt daarnaast de mogelijkheid om aandacht te besteden aan specifieke vormen van dienstverlening. Hiervan is incidenteel sprake.

Binnen het sociaal domein is het verplicht om onderzoeken te doen naar de klanttevredenheid. Deze onderzoeken vinden plaats. Het spreekt voor zich dat de resultaten zich uitsluitend richten op de verleende diensten en verstrekte voorzieningen in het sociaal domein.

Elke vraag of verzoek aan de gemeente dient te worden geregistreerd in het gemeentelijk zaakstelsel. Een zaakstelsel biedt daarmee ook de mogelijkheid om de afhandeling van zo'n vraag of verzoek te volgen. Onder meer zou kunnen worden vastgesteld wat de gemiddelde reactietermijn is. In de praktijk is bekend dat medewerkers van de gemeente lang niet altijd tijdig de voortgang en afhandeling registreren, zodat de informatie in het zaakstelsel onvoldoende bruikbaar is om inzicht te krijgen in dit aspect van de dienstverlening. Bovendien wordt door het Klant Contact Centrum (KCC) niet gemonitord wat het verloop van een vraag is zodra deze is doorgestuurd naar collega's van de inhoudelijke domeinen in de zogeheten tweede lijn.

3.3 De positie van het bestuur

Elke beleidsbegroting van Hengelo bevat in het programma 'Bestuur & Ondersteuning' algemene informatie over de ambities van Hengelo met betrekking tot dienstverlening en de realisatie daarvan. Voor het overige worden het college noch de raad op structurele basis en met enige regelmaat geïnformeerd over de stand van zaken met betrekking tot dienstverlening. In 2024 heeft een raadslid verzocht om een informatiebijeenkomst om de raad uitgebreider te informeren. Uiteindelijk bleek het niet mogelijk om daarvoor ruimte te vinden in de raadsagenda.

Medewerkers van de organisatie ervaren weinig betrokkenheid van het college van B&W en de gemeenteraad. Dienstverlening wordt beschouwd als uitvoerend beleid waar weinig noodzaak is voor politiek-bestuurlijke bemoeienis.

¹⁶ In paragraaf 3.2.1. zijn de relevante bevindingen al vermeld. Daar is genoemd dat de directe dienstverlening door de deelnemers aan het onderzoek in 2023 is gewaardeerd met het rapportcijfer 6,6. De digitale dienstverlening van Hengelo krijgt in 2023 het rapportcijfer 6,8. Dit rapportcijfer bevindt zich iets onder het landelijk gemiddelde van 7,1. Na afsluiting van het veldwerk van dit rekenkameronderzoek zijn bevindingen van een nieuwe meting beschikbaar gekomen. .

4. Ervaringen met de website

4.1 Over de klantreizen

Om een goed beeld te krijgen van ervaringen van inwoners in het gebruik van de gemeentelijke website hebben zogenoemde 'klantreizen' plaatsgevonden. In een klantreis doorlopen inwoners een proces via de website om zo informatie of een dienst te verkrijgen of om een voorziening aan te vragen.

Via diverse kanalen, zoals de gemeentelijke social media en het huis-aan-huis blad (Hengelo's weekblad), is aan inwoners gevraagd of zij aan het onderzoek wilden deelnemen. Uiteindelijk zijn 20 inwoners hiertoe bereid gevonden. Een eerste groep van ongeveer 15 deelnemers is ontstaan doordat deze mensen zich zelf hebben aangemeld. Deze groep kende een vrij evenwichtige spreiding over mannen en vrouwen. De groep deelnemers kende weinig jongeren. Overwegend betrof het mensen die vanwege hun leeftijd (pensioen) of vanwege het ontbreken van betaald werk overdag de tijd hadden om aan de klantreizen deel te nemen. Tegelijkertijd waren er enkele deelnemers die betaald werk hadden.

Al deze 15 deelnemers waren in Nederland opgegroeid. Daardoor ontbraken in eerste instantie deelnemers die niet met de Nederlandse taal zijn opgegroeid. Mede dankzij de inzet van medewerkers van de bibliotheek zijn daarom nog vijf inwoners van Hengelo voor wie Nederlands niet hun eerste taal is bereid gevonden deel te nemen aan de klantreizen.

De onderzoekers hadden negen opdrachten voorbereid. Deze zijn opgenomen in bijlage C. Deze opdrachten hebben betrekking op een brede variatie aan gemeentelijke thema's. Sommige zijn betrekkelijk simpel, andere meer complex of specifiek. In dit onderzoek ging het er niet om een oordeel te kunnen vellen over een specifiek thema. Er is gekozen voor een gevarieerd aantal diensten om zo een meer algemeen beeld te krijgen van de toegankelijkheid van het brede gemeentelijke aanbod. Elk van de deelnemers is verzocht om tenminste drie, soms meer, van deze taken uit te voeren. Taken omvatten bijvoorbeeld het doen van een melding of het aanvragen van zorg. Bij elkaar zijn daarmee zo'n 75 klantreizen doorlopen.

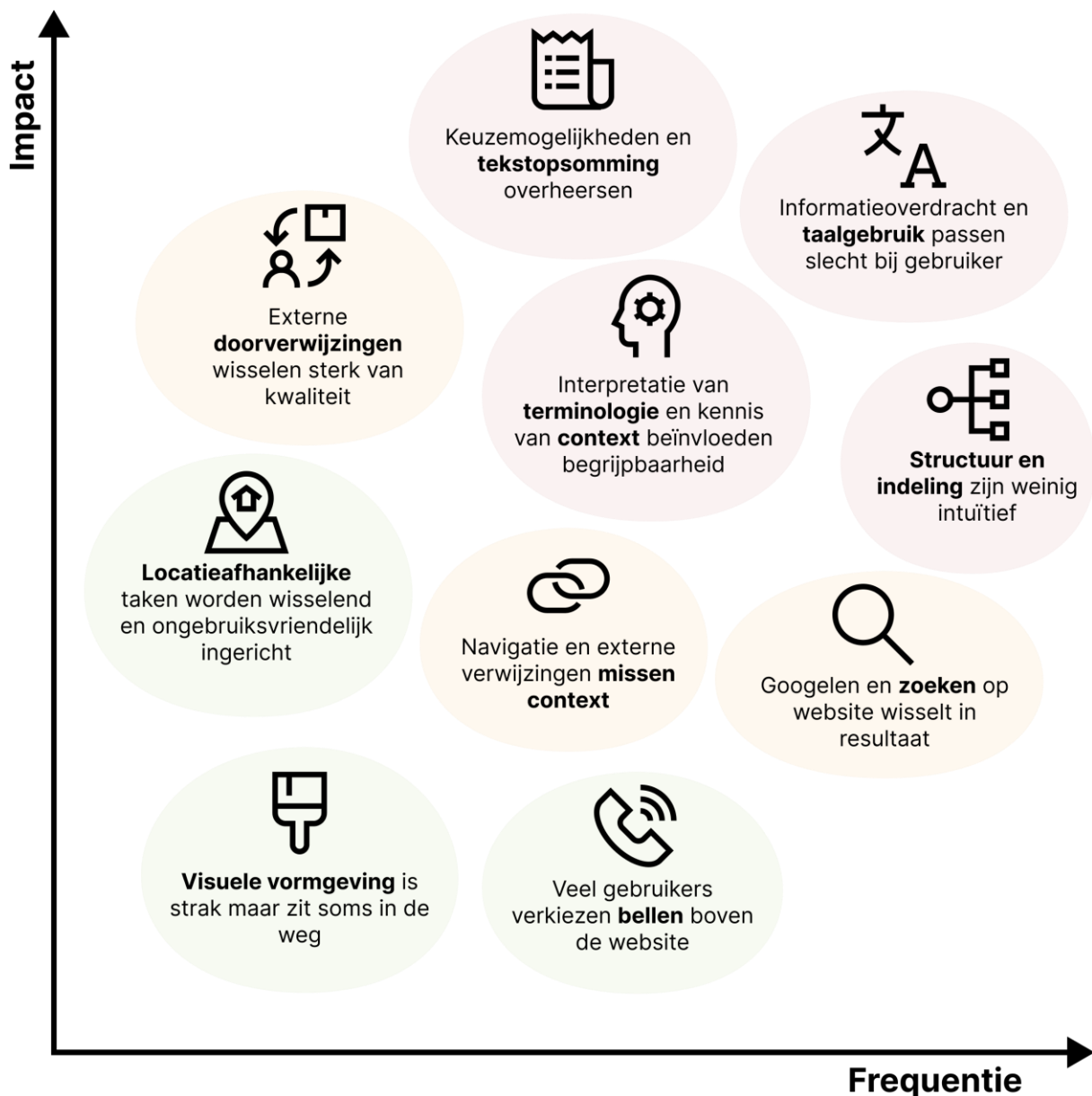
Een aantal van 20 deelnemers en 75 klantreizen kan niet gelden als representatief voor alle inwoners van Hengelo. Maar uit de klantreizen komen toch al gauw patronen naar voren die wijzen op algemene tekortkomingen bij het benutten van de website voor het verkrijgen van diensten of voor informatie. In ieder geval heeft elke deelnemer voor hem of haar reële uitdagingen ervaren.

Deelnemers aan de klantreizen is gevraagd om hardop toe te lichten hoe zij de klantreis willen aanpakken, welke keuzes hij of zij daarbij maakt, en welke emoties de verschillende handelingen – en hun resultaat – bij hem of haar oproepen. Bij elke klantreis observeerde een onderzoeker de handelingen, de (uitgesproken) gedachten en emoties van de inwoner en de eventuele verkeerde afslagen. Deze werden genoteerd op een observatieformulier.

Per taak is de informatie uit de klantreizen gebundeld. Het algemene resultaat per taak is gevisualiseerd. Deze visualisaties zijn met een korte toelichting eveneens opgenomen in bijlage C.

4.2 Bevindingen klantreizen

In dit hoofdstuk bespreken we de bevindingen van de klantreizen. In het overzicht hieronder worden de bevindingen visueel samengevat, waarbij ze zijn ingedeeld in frequentie (hoe vaak hebben wij het probleem voor zien komen) en impact (hoeveel problemen levert het op). Verderop staan de bevindingen in meer detail uitgelegd.

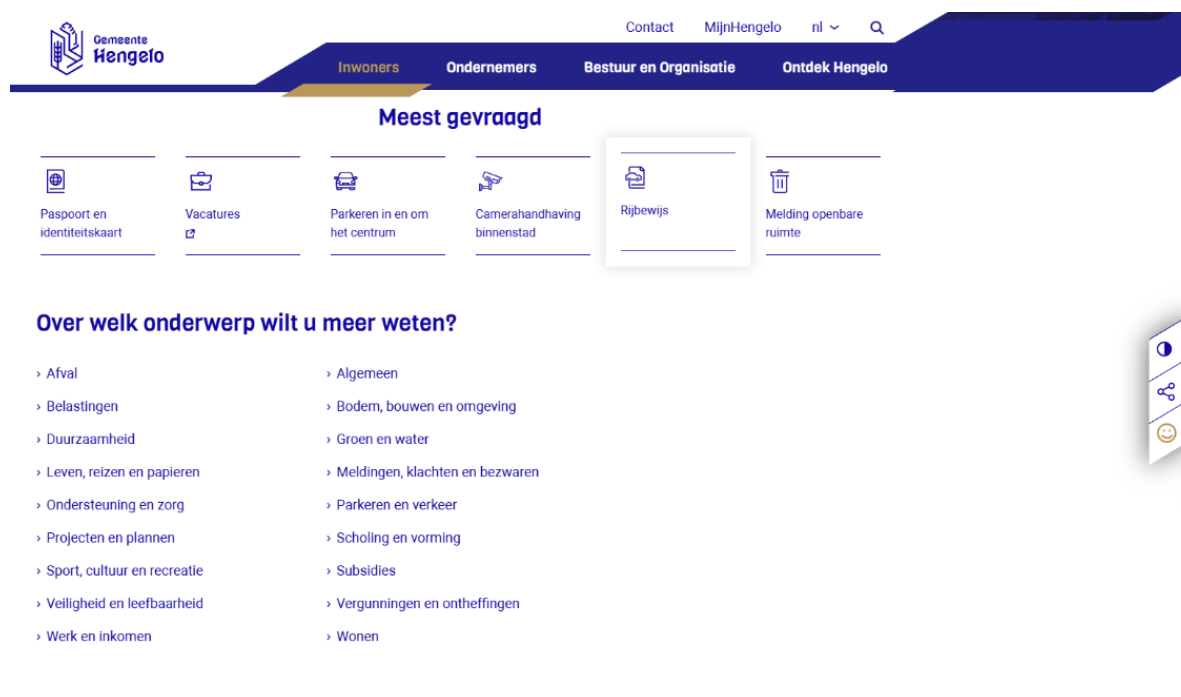

Eveneens is vastgesteld hoeveel 'gewone fouten' een deelnemer maakt. Bij 'gewone fouten' maakt een deelnemer een verkeerde keuze, die hij zelf herstelt. Er is soms ook sprake van 'kritieke fouten'. In dat geval loopt de deelnemer vast in de opdracht. De overzichten van deze fouten laten zien bij welke klantreizen de deelnemers relatief veel obstakels hebben ondervonden. Deze overzichten zijn opgenomen aan het einde van bijlage C. Daaruit is af te leiden dat de deelnemers de meeste moeite hadden met de klantreizen over de buurtbarbecue, het wegbrengen van plastic of het kappen van een boom.

Structuur en indeling zijn weinig intuïtief

De website van de gemeente Hengelo kent de structuur dat taken of informatieverzoeken die op dat moment veel aandacht krijgen, direct bovenaan de site worden getoond. Dat betreft bijvoorbeeld 'paspoort en identiteitskaart' of 'melding openbare ruimte'. Vervolgens bevat de website een

opsomming van 18 specifieke onderwerpen. Indien een gebruiker naar zo'n onderwerp scrolt, verschijnt in een venster aan de rechterkant van de pagina een korte toelichting bij dat onderwerp. De startpagina ziet er (opname gedaan op 29 juli 2025) als volgt uit.

Indien een opdracht in de klantreis betrekking heeft op een onderwerp dat bovenaan de pagina wordt getoond, lukt het de meeste deelnemers om direct de voor dat onderwerp juiste informatie te vinden. Maar als dat niet het geval is, ontstaan er bij veel gebruikers al snel problemen. De opsomming van de 18 verschillende onderwerpen sluit qua formuleringen lang niet altijd aan bij de leefwereld van de inwoner. Zo heeft menige deelnemer aanvankelijk geen idee waar de categorie 'vergunningen en ontheffingen' betrekking op heeft. De categorie 'groen en water' wordt door het merendeel van de deelnemers geassocieerd met zaken die met het milieu te maken hebben. Op zich is dat ook het geval, maar de gemeente heeft daar ook de categorie 'viswater' ondergebracht, een categorie die uiteindelijk leidt tot het aanvragen van een visakte. Deelnemers waarvan Nederlands niet de moedertaal is liepen vaker tegen twijfels over de betekenis van een kop of knop.

Al met al is de opsomming van 18 categorieën voor veel deelnemers te lastig, ook omdat vrijwel niemand de moeite neemt om de toelichting bij elke categorie te lezen. Veel gebruikers zijn gewend om steeds maar weer te klikken, in de hoop door middel van 'trial & error' uiteindelijk toch op een goede plek uit te komen. Het lezen van uitgebreide teksten op websites is weinig gebruikelijk.

Keuzemogelijkheden en tekstopsomming overheersen

Elke categorie die aangeklikt wordt, kent weer een nieuwe, uitgebreide opsomming van subcategorieën. Ook dat is voor veel deelnemers aan de klantreizen een (te) grote uitdaging, mede omdat de omschrijving van elke categorie veeleer vanuit de ambtelijke logica lijkt te zijn ingegeven.¹⁷

¹⁷ Dat betreft bijvoorbeeld onder belastingen 'baatbelasting' of 'precariobelasting'. Bij 'groen en milieu' betreft dat subcategorieën als 'groenadoptie', 'snippergroen' of 'bodemondergrond'. Sport, cultuur en recreatie bevat informatie over de koopzondagen. De categorie 'werk en inkomen' bevat een reeks aan (subsidie-)regelingen voor mensen met een laag inkomen, iets dat veel deelnemers aan de klantreizen daar toch niet zoeken.

Al met al zijn de opsomming van hoofdcategorieën en de daaraan gekoppelde opsomming van subcategorieën voor deelnemers te overweldigend. Het vraagt om langdurig en aandachtig lezen, iets dat voor menige deelnemer teveel is gevraagd. Daarbij komt dat, zoals gezegd, de aanduiding van de (sub-)categorieën sterk is bepaald door de ambtelijke logica.

Ook de hoeveelheid tekst wordt door veel deelnemers als overweldigend ervaren. Om een taak te voltooien moet een gebruiker vaak kennis nemen van meer tekst dan wenselijk is. Hierbij mist ook vaak visuele ondersteuning in de vorm van bullets, scheidingen en iconen.

Informatieoverdracht en taalgebruik passen slecht bij gebruiker

De website bevat veel informatie, zoveel dat menige deelnemer aan de klantreizen daarin al snel verdwaalt. Een illustratie daarvan is te ontleen aan de opdracht om uit te zoeken of een vergunning aangevraagd moet worden voor een buurtbarbecue. De deelnemers aan de klantreizen putten zich uit in allerlei mogelijke oplossingen, die alle tot niets leiden. Zij raken uiteindelijk zo ontmoedigd dat het hun ontgaat dat ze met een simpele mail kunnen volstaan. Ook bij een taak die zich snel laat vinden op de website, zoals 'plastic wegbrengen', raakt de inwoner al gauw verstrikt in de lange teksten met veel ambtelijke termen. Door de veelheid aan informatie lezen ze geregeld over de juiste 'oplossing' heen.

Het valt hier, wellicht niet verrassend, op dat deelnemers van wie Nederlands niet de moedertaal is meer moeite hebben met het vinden van de juiste actie of stuk informatie, met name omdat doordat het lezen van grotere stukken tekst relatief lang duurt.

Daarnaast ervaren veel deelnemers het taalgebruik op de website als formeel en moeilijk te begrijpen. Het gaat hierbij zowel om de aanspreekvorm als het gebruik van jargon. Er worden veel termen als bekend verondersteld, zonder adequate toelichting, zoals WMO of Wijkkracht.

Interpretatie van terminologie en kennis van context beïnvloeden begrijpbaarheid

Het is duidelijk dat een specifiek aspect van taalgebruik juiste interpretatie door deelnemers lastig gemaakt wordt. Bij vergunning verlenen voor een buurt barbecue gaat een gebruiker naar de kop 'Bestuur en organisatie' omdat het in zijn ogen gaat over 'het organiseren van een barbecue'. Ook bij concepten als zorg, ondersteuning, bezwaar en vergunningen weten veel deelnemers niet onder welke categorie hun hulpvraag precies valt. Dit levert veel foute kliks en onnodig lezen van tekst op.

Googelen en zoeken op website wisselt in resultaat

Daarnaast ondersteunt de zoekfunctie regulier gebruik van de website onvoldoende.¹⁸ Hoewel de meeste gebruikers het liefste meteen hun vraag intypen, levert dat in veel gevallen teleurstellende resultaten op. Bijvoorbeeld de zoekterm 'ik wil een barbecue organiseren', ingetypt door een deelnemer, levert geen zinnige resultaten op, die de afbeelding hieronder. Ook een poging om dezelfde term te googelen levert geen antwoorden.

¹⁸ Op verschillende plekken in Nederland wordt momenteel geëxperimenteerd met de inzet van AI om inwoners te ondersteunen bij het zoeken en vinden van gemeentelijke informatie. Een recent voorbeeld hiervan is de AI-Chatbot die door de gemeente Montferland is ontwikkeld. Zie: <https://vng.nl/artikelen/montferland-klein-maar-groot-in-ai>.

Welkom in Hengelo > Zoekresultaten

[Lees voor](#)
[Uitleg woorden](#)
[Simpel tekst](#)
[?](#)

Zoekresultaten

Demonstratie organiseren

Wilt u een demonstratie of een betoging houden? Meldt u dit dan minstens 3 dagen vooraf bij de gemeente.

Wat wil het college bereiken?

De coalitie in Hengelo bestaat uit de fracties BurgerBelangen, VVD, CDA, D66 en PvdA. Deze partijen hebben allemaal een wethouder geleverd in het college van B en W.

College wil verrommeling in stad aanpakken

Evaluatie en verbeteringen inzameling verpakkingen bij hoogbouw

Erkenning van een kind

Door een kind te erkennen krijgt u het wettelijk ouderschap.

Subsidie sporten met een beperking

Subsidie voor activiteiten, materialen en begeleiding om inwoners met een beperking in Hengelo te laten sporten.

Navigatie en externe verwijzingen missen context

Op veel plekken mist er context als de gebruiker navigeert door de website. In sommige gevallen wordt hier goed rekening mee gehouden, bijvoorbeeld bij de 'preview' wanneer de gebruiker over een onderwerp zweeft op de homepagina. Bij externe verwijzingen mist er echter vaak belangrijke context. Er wordt verwezen naar een link of PDF, waarna de gebruiker in een nieuwe, soms onherkenbare omgeving terecht komt. Een voorbeeld hiervan zijn doorverwijzingen naar MilieuTwente. Een extreem voorbeeld hiervan is dat de gebruiker niet naar de juiste pagina wordt doorgeleid, daar vervolgens context mist om te begrijpen dat het niet de juiste pagina was, en vervolgens een foute conclusie trekt. Zie bijvoorbeeld het verschil tussen de linkjes in de linker pagina, en de grote knoppen rechts.

Welkom in Hengelo > Afval > Afval wegbrengen

[Lees voor](#)
[Uitleg woorden](#)
[Simpel tekst](#)
[?](#)

Afval wegbrengen

Hengelo heeft ondergrondse verzamelcontainers, milieupleinen, containers aan huis en u kunt terecht op het milieupark.

Op heel veel plekken in de gemeente Hengelo zijn ondergrondse verzamelcontainers voor fijn restafval. Glas, oud papier, verpakkingsmateriaal en textiel kunt u kwijt op een van de vele milieupleinen. En voor allerlei ander afval kunt u ook terecht op het milieupark. Dat is het afvalbrengpunt van de gemeente aan de Wegstersweg.

Ondergrondse verzamelcontainers voor restafval

U kunt als inwoner van de gemeente Hengelo uw huishoudelijk restafval kwijt in een van de vele ondergrondse verzamelcontainers voor restafval. U heeft daarbij wel uw milieupas nodig.

- In de opening van een ondergrondse container past een afvalzak van ongeveer 30 liter.
- In 2025 betaalt u € 1,30 per keer (per klik).
- Wilt u weten hoe de ondergrondse verzamelcontainer werkt? Ga voor de gebruiksaanwijzing en een instructiefilmpje naar de website van [Twente Milieu](#).
- Wilt u weten waar deze verzamelcontainers zijn? Kijk dan op [Twente Milieu | Hengelo Containerlocaties](#).

Welkom in Hengelo > Ondersteuning en hulp > Ondersteuning vragen via de Wmo

[Lees voor](#)
[Uitleg woorden](#)
[Simpel tekst](#)
[?](#)

Ondersteuning vragen via de Wmo

Heeft u vragen? Wijkkracht Hengelo helpt u verder!

U kunt Wijkkracht Hengelo op de volgende manieren bereiken:

- Telefoon: 074 - 20 30 800
- E-mail: entree@wijkkrachthengelo.nl
- Website: www.wijkkrachthengelo.nl
- Loop binnen bij de [Wijkcentra](#)

Wijkkracht Hengelo helpt alle inwoners bij allerlei ondersteuningsvragen. De professionals en vrijwilligers van Wijkkracht Hengelo bieden ondersteuning waar nodig en mogelijk. Kunnen zij u niet zelf helpen, dan weten zij wie dat wel kan. U kunt zonder doorverwijzing bij Wijkkracht Hengelo terecht.

Doe hier uw melding Wmo

Geef Wijkkracht Hengelo aan dat de Wmo u misschien verder kan helpen? Dan kunt u zich melden bij de Wmo via een aanmeldformulier. Dat kan online. Dit formulier kunt u ook gebruiken als u uw Wmo-hulp wilt verlengen.

Meld u aan bij de Wmo met DigID →

Meld u aan bij de Wmo zonder DigID →

Lees hieronder wat de Wmo voor u kan betekenen.

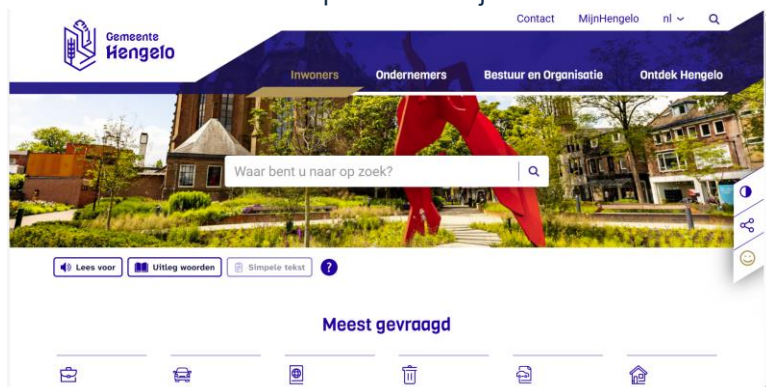
Locatieafhankelijke taken worden wisselend en weinig gebruiksvriendelijk ingericht

Bij veel gemeenten is het gebruikelijk om de inwoner de mogelijkheid te bieden om zaken die in de directe omgeving spelen (zoals een melding van overlast of het vinden van de locatie van de juiste afvalcontainer) op een kaart te laten aangeven. Dit is ook het geval in Hengelo. In de praktijk blijkt dat voor menige gebruiker te lastig. De manier waarop een locatie moet worden aangegeven wisselt sterk per uit te voeren taak. Soms krijgt de gebruiker een PDF, soms moet er een adres worden ingevuld, en soms kan er worden geklikt op een kaart.

Visuele vormgeving is strak maar zit soms in de weg

Veel gebruikers waren tevreden met de visuele stijl van de website. Deze oogt strak en professioneel. Ook kent de website een consistente structuur. Wel valt het veel gebruikers op dat de vormgeving soms in de weg zit. Op de mobiel neemt het logo van de gemeente veel ruimte in waardoor informatie wegvalt. Ook zit er vaak zoveel ruimte tussen tekstelementen dat de verbinding onduidelijk is. Als laatste is in sommige browser-configuraties op de home pagina de lijst met onderwerpen niet te zien zonder te scrollen, en missen gebruikers daarom de aanwijzing dat er meer informatie beschikbaar is. Een van de deelnemers liep daardoor bij de eerste taak al volledig vast.

Veel gebruikers verkiezen bellen boven de website

Een overkoepelende observatie is dat veel deelnemers aangeven dat ze normaal gesproken de gemeente zouden bellen, omdat de taak te ingewikkeld is. Deze voorkeur is op verschillende manieren te verklaren, maar het is zeker dat de complexiteit van de website een belangrijke factor is. Voor bepaalde doelgroepen kunnen klantmanagers een belangrijke schakel zijn. Dit geldt bijvoorbeeld voor inwoners die te maken hebben met Wijkkracht.

Externe doorverwijzingen wisselen sterk van kwaliteit

In ons onderzoek moet de gebruiker ook bij externe doorverwijzingen informatie ophalen. Ook al heeft de gemeente Hengelo geen directe controle over het ontwerp van deze websites, er kan wel worden gesteld dat de gemeente gedeelde verantwoordelijkheid draagt voor deze onderdelen van de dienstverlening. Het kan worden verwacht dat de gemeente een alternatief biedt, of druk uitoefent op de externe partij om de dienstverlening te verbeteren.

5. Verzoeken voor informatie

5.1 Over de ‘mystery-mails’

Door de onderzoekers zijn veertien verschillende e-mails verstuurd met informatie- en hulpverzoeken. Vijf zijn er verstuurd naar het algemene e-mailadres van de gemeente (gemeente@hengelo.nl), zeven naar het contactformulier en twee naar het whatsappnummer. Iedere mail is verstuurd vanaf een ander e-mailadres en uit een andere naam.

In de verschillende e-mails is gestreefd naar een diverse informatie- en ondersteuningsbehoefte. Soms ging het om een simpele vraag, soms werd een complex probleem aan de gemeente voorgelegd. In de onderwerpen is sprake van verschillende domeinen (sociaal, fysiek, burgerzaken). In enkele e-mails is bewust in het midden gelaten of de vraagsteller ook een concrete reactie van de gemeente verwachtte. Eén van de e-mails is verzonden in het Turks.

In bijlage C zijn de volledige e-mails te zien; onderstaande tabel bevat een korte omschrijving:

E-mail	Onderwerp	Type e-mail
1	Paspoort aanvragen met haast	Informatievraag
2	Verhuizing doorgeven	Melding
3	Geluidsoverlast	Klacht / hulpvraag
4	WMO-voorziening aanvragen	Hulpvraag
5	Vergunning evenement	Informatievraag / hulpvraag
6	Vergroenen geveltuin	Suggestie
7	Volle prullenbakken	Klacht
8	Kwijtschelden afvalstoffenheffing	Hulpvraag
9	Klacht actueel nieuwsonderwerp	Klacht
10	Reclamebord langs de weg	Informatievraag

De reacties zijn beoordeeld aan de hand van een aantal criteria. Deze zijn ontleend aan verschillende beleidsdocumenten van de gemeente Hengelo (Uitgangspunten Dienstverlening Hengelo, Contentstrategie, Social media beleid) en nationale en internationale richtlijnen (WCAG 2.2, Direct Duidelijk, Gebruiker Centraal). Deze beoordelingscriteria zijn in onderstaand overzicht vermeld:

Beoordelingscriterium	Uitwerking
Gebruiksvriendelijkheid van de interactie (voor, tijdens en na het contact)	- Inhoud sluit aan op situatie en informatiebehoefte gebruiker - Alleen noodzakelijke en relevante info wordt gedeeld Toon is uitnodigend en mensgericht Ontvangst van bericht wordt bevestigd - Instructies worden stap voor stap uitgelegd - Gebruiker krijgt statusinformatie of uitleg over vervolg - Gebruiker wordt pro-actief geholpen met een breder antwoord dan in de vraagstelling staat
Begrijpelijkheid van de reactie	- Tekstniveau is B1 of lager en is gebruikt correcte taal - Tekst is beknopt (max. 5 alinea's), belangrijkste boodschap bovenaan - Geen moeilijke woorden of vaktaal, en anders wel helder uitgelegd - Elke zin is actief geschreven en kort (15-20 woorden) - Max. 3 kernboodschappen per e-mail
Juistheid en volledigheid van de reactie	- Informatie is feitelijk correct Alle onderdelen van de vraag zijn beantwoord - Het vervolgproces is helder uitgelegd
Snelheid van de reactie	- Reactie binnen 5 werkdagen (tenzij anders gecommuniceerd) - Bij vertraging volgt een tussentijdse update of toelichting
Openheid en transparantie	Naam of team is zichtbaar en herkenbaar - Gebruiker wordt actief uitgenodigd te reageren of contact op te nemen - Gebruiker weet hoe en met wie vervolgcontact mogelijk is
Privacy en veiligheid	Geen onnodige persoonsgegevens gedeeld of gevraagd
Toegankelijkheid en inclusiviteit	Links zijn beschrijvend ('bekijk ons privacybeleid' ipv 'klik hier') - Voertaal sluit aan op de behoefte van gebruiker Inclusieve en herkenbare schrijfwijze
Relatie en dialoog	- Minder zenden, meer uitnodigen tot dialoog, bijvoorbeeld door persoonlijk contact aan te bieden - Reacties zijn betrokken en tonen inzet voor resultaat

5.2 Bevindingen

Als gezegd zijn er veertien e-mails verzonden. Bij twee is uiteindelijk geen inhoudelijke reactie ontvangen, ondanks dat de gemeente wel de bevestiging heeft verstuurd dat het bericht in behandeling is genomen. Gezien het beperkt aantal verzonden e-mails kunnen hier geen algemene conclusies uit getrokken worden. Maar deze gang van zaken maakt wel duidelijk dat er, in ieder geval binnen de onderzoeksperiode, geen garantie is dat Hengelo altijd reageert op elk informatie- of ondersteuningsverzoek.

De resterende twaalf inhoudelijke reacties zijn aan de hand van de genoemde criteria nader beoordeeld. Vooral op openheid, transparantie alsmede relatie en dialoog aspecten valt nog veel te verbeteren. Hieronder worden de criteria nader toegelicht.

- *Gebruiksvriendelijkheid*

Over het algemeen worden de in de e-mails gestelde vragen gericht en beknopt beantwoord. In alle reacties is de verstrekte informatie relevant voor de oorspronkelijke vraag.

De toon van het antwoord wisselt. In sommige gevallen wordt er met zichtbaar begrip en empathie gereageerd. In andere gevallen is het antwoord vrij zakelijk, waarbij er direct wordt overgegaan tot actie of uitleg, zonder stil te staan bij de situatie of beleving van de gebruiker. De communicatie blijft wel steeds respectvol en professioneel.

Het geven van een antwoordbevestiging gebeurt ook netjes, mits dit is aangevinkt bij het versturen via het contactformulier.

Wat beter kan, is de manier waarop instructies of vervolgstappen worden aangeboden. Vaak worden meerdere stappen of opties achter elkaar in één alinea genoemd. Dat maakt het technisch gezien geen echt stappenplan. Hier valt nog winst te behalen in het ordenen en opsplitsen van informatie, zodat de gebruiker beter wordt meegenomen in wat hij precies moet doen.

Positief is dat er vrijwel altijd vooruit wordt gekeken: de gebruiker krijgt meestal te horen wat er gaat gebeuren of wat de vervolgstap is. Alleen ontbreken er soms details, waarmee de verstrekte informatie niet altijd volledig is.

Een duidelijk verbeterpunt is de proactiviteit. Er wordt zelden 'buiten de vraag gedacht'. Er is weinig ruimte voor meedenken of het aanbieden van aanvullende mogelijkheden. Doorverwijzingen worden regelmatig gegeven, maar zonder verdere toelichting of context. In een geval is er een link in de reactie opgenomen, zonder dat duidelijk is wat je daar kunt of bij wie je dan uitkomt.

- *Begrijpelijkheid*

De taal in de e-mails is over het algemeen netjes en verzorgd. Het streven is om bij gemeentelijke communicatie B1 ¹⁹ teksten schrijven. Dit lukt niet altijd volledig, ook varieert de begrijpelijkheid sterk tussen contacten. Soms komen er wat slordigheden voor in de vorm van typfouten of spelfouten, en af en toe wordt er vaktaal gebruikt. Toch blijft de taal meestal begrijpelijk voor een breed publiek.

Wat goed gaat, is dat de teksten bijna altijd beknopt zijn. Er wordt weinig overbodige informatie gebruikt, en de zinnen zijn kort en actief geformuleerd. Actieve zinnen domineren de antwoorden. Slechts een enkele e-mail is relatief passief gesteld. Alleen bij complexere vragen wordt de taal soms meer ingewikkeld of ambtelijk. Voorbeelden van moeilijke woorden die we terug zien komen in de mails zijn: ontheffing, beschikking, APV, intakegesprek, kwijtschelding of participatie.

Een belangrijk aandachtspunt is de plaatsing van de kernboodschap. Die staat lang niet altijd bovenaan, waardoor de gebruiker moet zoeken naar het eigenlijke antwoord. Vooral bij antwoorden via contactformulieren werkt de standaardstructuur (bijvoorbeeld automatische openingszinnen of sjablonen) eerder tegen dan mee: het haalt de vaart en helderheid uit het bericht.

Er worden vrijwel geen moeilijke of vaktechnische woorden gebruikt. Toch komen er af en toe gemeentespecifieke termen voor, zoals "Wijkkracht", die zonder toelichting worden gebruikt. Dat kan verwarrend zijn voor wie de context niet kent.

- *Juistheid & Volledigheid*

¹⁹ Een goede check om te kijken of een tekst B1 is kun je vinden op <https://b1teksten.nl/artikel/b1-teksten-schrijven-10-tips>

Over het algemeen zijn de antwoorden op de e-mails inhoudelijk correct. Dat betekent niet dat er altijd sprake is van een begrijpelijke toelichting en onderbouwing van het antwoord. In een aantal gevallen wordt een in mail opgenomen en expliciet geformuleerde vraag niet beantwoord. Dat maakt de communicatie voor de gebruiker verwarrend en kan ertoe leiden dat hij alsnog opnieuw contact moet opnemen.

Er wordt regelmatig doorverwezen naar een contactpunt, loket of externe link, zonder verdere toelichting. Er wordt dan bijvoorbeeld verwezen naar een organisatie zoals Wijkkracht of een gemeentelijke webpagina, maar er staat er niet bij wat de gebruiker daar precies kan verwachten, wie hij daar treft of wat het doel van de doorverwijzing is. Dat maakt het antwoord vaag en afhankelijk van de zelfredzaamheid van de inwoner. Deze aanpak is begrijpelijk bij simpele vragen, maar werkt minder goed bij vragen die om uitleg of context vragen. De verantwoordelijkheid wordt nu vaak impliciet bij de inwoner gelegd, terwijl juist een heldere uitleg de drempel kan verlagen en het aantal vervolgvragen kan verminderen.

Al met al zijn de antwoorden meestal juist, maar het ontbreekt soms aan zorgvuldige uitleg of volledigheid, zeker wanneer het gaat om het vertalen van beleid of processen naar begrijpelijke handelingsinformatie voor de inwoner.

- *Snelheid*

In de meeste gevallen worden de e-mails tijdig beantwoord. De reacties komen binnen de gestelde termijn van vijf werkdagen. Toch zijn er een paar duidelijke uitzonderingen.

Als gezegd is in twee gevallen een inhoudelijke reactie uitgebleven, ondanks dat er wel een bevestiging is verstuurd dat het bericht in behandeling is genomen. Wat opvalt, is dat dit dan ook niet later wordt rechtgezet: er volgt geen herstelmail, geen uitleg of alsnog een inhoudelijke reactie. Dit maakt het voor de gebruiker onduidelijk of de vraag überhaupt is aangekomen of opgepakt.

Bij twee gevallen van vertraging is er verschil in hoe daarmee werd omgegaan. In één geval werd proactief nagemaïld om te laten weten dat het antwoord later zou komen. In het andere geval moest de gebruiker zelf opnieuw contact opnemen, wat minder servicegericht overkomt.

- *Openheid en transparantie*

In veel e-mails ontbreekt het aan duidelijke informatie over wie de afzender is. Er wordt regelmatig alleen met een voornaam ondertekend, of zelfs helemaal niet, en het is vaak niet duidelijk namens welke afdeling wordt gesproken. Dit maakt het voor de ontvanger lastig om te weten met wie hij contact heeft gehad of bij wie hij eventueel moet zijn voor vervolgvragen.

Wat ook opvalt, is dat het gesprek meestal eenzijdig wordt afgesloten. De gebruiker wordt zelden expliciet uitgenodigd om te reageren of om binnen dit kanaal, of binnen de gemeente, verder in gesprek te gaan. Er lijkt impliciet de aanname te zijn dat het contactmoment afgerond is, ook wanneer niet alle onderdelen van de vraag beantwoord zijn. Dat gevoel wordt versterkt doordat er snel een automatische afsluiting volgt ("uw melding is afgehandeld"), vaak zonder ruimte voor nazorg of dialoog.

Daarnaast is de informatie over vervolcontact niet altijd volledig of bruikbaar. Soms ontbreekt een telefoonnummer of e-mailadres. In andere gevallen wordt er wel verwezen naar een contactpunt, maar zonder context: het is niet duidelijk wat je daar kunt verwachten of met welke vraag je daar terecht kunt. Dit wisselt sterk per mail, wat zorgt voor een inconsistente ervaring.

- *Privacy & Veiligheid*

In geen van de antwoorden wordt gevraagd naar gevoelige persoonsgegevens die niet nodig zijn bij het beantwoorden van de vraag.

- *Toegankelijkheid & Inclusie*

Op het gebied van toegankelijkheid valt op dat de technische leesbaarheid van de e-mails meestal voldoende is. Toch schort het aan structuur en opmaak, wat de begrijpelijkheid en toegankelijkheid belemmert. Veel berichten bestaan uit één lange alinea zonder witregels, opsommingen of visuele hiërarchie (zoals koppen of vetgedrukte tekst). Hierdoor wordt het voor de lezer lastig om de informatie snel te scannen of de kernboodschap eruit te halen. Ook de formattering van de afzender is onduidelijk of inconsistent, en het standaardtemplate werkt in sommige gevallen eerder verwarrend dan ondersteunend.

Wat taal betreft gaat het bij Nederlandstalige communicatie doorgaans goed. Wel valt op dat niet altijd wordt gereageerd in de taal van de afzender. Bijvoorbeeld: op een vraag in het Turks volgt een antwoord in het Nederlands, zonder toelichting of alternatief. Ook het standaardtekstformat blijft dan volledig Nederlandstalig. Hoewel het wellicht begrijpelijk is dat er geen antwoord in het Turks gegeven wordt, geeft de mail hier verder geen toelichting bij. Dit komt daarom weinig inlevend over.

Daarnaast is het gebruik van aanspreekvormen ('je' en 'u') niet consequent. Binnen één bericht of tussen berichten van dezelfde afzender wordt regelmatig gewisseld. Dat schept verwarring en straalt geen zorgvuldigheid uit, zeker in communicatie waarin vertrouwen en gelijkwaardigheid belangrijk zijn.

- *Relatie en dialoog*

Op het vlak van relatie en dialoog valt op dat het gesprek vaak niet actief wordt aangegaan. E-mails worden doorgaans afsluitend geformuleerd, zonder uitnodiging tot verdere vragen of terugkoppeling. Het ontbreken van contactinformatie speelt daarbij ook een rol: gebruikers krijgen zelden expliciet te horen bij wie ze terecht kunnen voor vervolgvraagstukken of verduidelijking. Daarmee voelt het contact vaak als éénrichtingsverkeer.

Er wordt weliswaar professioneel gecommuniceerd, maar een afstandelijke en zakelijke toon van de communicatie maakt dat de antwoorden soms als weinig betrokken kunnen overkomen. Toch zijn er ook positieve uitzonderingen: in enkele gevallen wordt duidelijk meegedacht of spreekt er echte empathie uit het antwoord.

6. Conclusies en aanbevelingen

6.1 Bevindingen en beoordeling

Dienstverlening is een thema dat binnen de organisatie van de gemeente Hengelo wisselend aandacht krijgt. Zo zijn er recent relevante beleidsdocumenten opgesteld²⁰, maar zijn sommige documenten achterhaald. Er is geïnvesteerd in personele capaciteit om het thema verder te ontwikkelen. Huidige en toekomstige wettelijke verplichtingen zijn bekend binnen de organisatie en daar wordt op geanticipeerd.

Toch lijkt de doorwerking van deze activiteiten beperkt. Ondanks de uitbreiding van de capaciteit blijkt het lastig om het thema binnen de hele organisatie de gewenste aandacht te geven. De beleidsdocumenten zijn niet bij iedereen in de organisatie bekend en worden in de praktijk niet altijd nageleefd. Daarnaast is in de organisatie vooral aandacht voor de leesbaarheid van teksten en minder voor de logica van de website en de elektronische formulieren.

Het eerste deel van de voor dit onderzoek geformuleerde normen heeft betrekking op de visie, het beleid en de kaders voor dienstverlening. Op grond van de bevindingen, die met name in hoofdstuk 3 zijn gepasseerd, kan bij elke norm een oordeel worden bepaald. De norm varieert tussen positief, neutraal of negatief. Indien aan de geformuleerde norm volledig, of anders in belangrijke mate, is voldaan, is het oordeel positief. Het oordeel 'negatief' betekent dat aan de norm niet tot nauwelijks is voldaan. In sommige situaties zijn er met betrekking tot de norm zowel positieve als negatieve bevindingen. Als die elkaar (min of meer) in evenwicht houden, is het oordeel 'neutraal' in het overzicht opgenomen

De bevindingen leiden tot de volgende oordelen:

Normen met betrekking tot visie, beleid en kaders	Oordeel
• Binnen de gemeente Hengelo is beleid vastgelegd met betrekking tot digitale communicatie en dienstverlening.	Positief
• Dit beleid voldoet aan landelijke wet- en regelgeving.	Neutraal
• Dit beleid is uitgewerkt in werkinstructies, processen, taken en verantwoordelijkheden.	Neutraal
• Dit beleid is bekend bij de betrokken medewerkers.	Neutraal
• In hun dagelijkse praktijk geven de medewerkers invulling aan het vastgelegde beleid.	Neutraal

Als gezegd is beleid vastgelegd. Vandaar dat kan worden begonnen met een positief oordeel. Wel is gebleken dat dit beleid niet altijd meer actueel is. Binnen de organisatie bestaat een goed beeld van wettelijke kaders, maar dat betekent niet dat alle aanpassingen die daaruit volgen al worden opgepakt. In het onderzoek is aangegeven dat daar niet altijd voldoende mensen en middelen voor beschikbaar zijn.

²⁰ Dat betreft recent de webrichtlijnen.

Het beleid is uitgewerkt in allerlei uitgangspunten en richtlijnen. In die zin hebben medewerkers enig houvast voor hun dagelijks werk. Maar een en ander heeft zich niet vertaald in actuele werkinstructies en het beschrijven van processen, taken en verantwoordelijkheden. Er vinden geregeld activiteiten plaats om de uitgangspunten van het beleid onder de aandacht van de medewerkers te brengen, zoals in het inwerkprogramma. Dat maakt het niet vanzelfsprekend dat dit beleid voldoende bekend is bij alle betrokken medewerkers. Daarmee is er ook geen garantie dat medewerkers invulling geven aan dit beleid. Zeker, het lijkt geen twijfel dat medewerkers van de gemeente zich inspannen voor een goede dienstverlening. Maar hoe ze dat concreet doen, daarin kunnen ze veel zelf bepalen. Een uitzondering hierop is de 'Helder Hengelose' taal die wordt nagestreefd in communicatie met de burger. Hier is beleid op, zijn duidelijke instructies voor en er wordt hard gewerkt om dit in de organisatie te implementeren.

Een tweede cluster aan relevante normen heeft betrekking op de gerealiseerde klantvriendelijkheid. Om tot een oordeel te komen, zijn klantreizen uitgevoerd. Tevens is de reactie op per mail verzonden informatieverzoeken daarvoor relevant. De oordelen zijn hieronder vermeld.

Normen met betrekking tot de klantvriendelijkheid	Oordeel
• Het is duidelijk voor gebruikers (inwoners en ondernemers) waar ze terecht kunnen voor diensten, producten en informatie;	Positief
• Inwoners en ondernemers zijn in de gelegenheid om zelf voor een methode van communicatie en bijbehorend kanaal te kiezen;	Positief
• De website is gebruiksvriendelijk, ook voor minder digitaal vaardige gebruikers;	Negatief
• De benodigde informatie is op één centrale plaats te vinden en wordt niet versnipperd aangeboden op diverse platforms, gebruikers kunnen snel en eenvoudig naar de juiste informatie op de website navigeren;	Neutraal
• De door de gemeente verstrekte informatie sluit aan op de situatie en informatiebehoefte van de inwoner of ondernemer	Negatief
• De informatie is helder, goed onderbouwd en gemotiveerd en sluit aan op de leesvaardigheid van 'de gemiddelde gebruiker' (B1-niveau).	Neutraal
• De door de gemeente verstrekte informatie is correct en volledig	Positief
• De gemeente informeert de inwoner binnen de toegezegde periode	Positief
• De gemeente reageert tijdig op vragen en verzoeken van de inwoner of ondernemer;	Positief
• De door de gemeente verstrekte informatie wekt niet meer verwachtingen dan kan worden waargemaakt	Positief
• De gemeente zet zich aantoonbaar in voor een resultaat	Neutraal

Hengelo kent een website die veel informatie bevat. De website wordt ook gebruikt door medewerkers van het Klant Contact Centrum (KCC) om informatie op te zoeken naar aanleiding van vragen van inwoners en ondernemers. De beschikbare informatie op de website is volledig en voor zover in dit onderzoek kon worden vastgesteld ook correct. Elke inwoner of ondernemer kan zo voldoende vinden over diensten en producten. Inwoners en ondernemers zijn niet louter aangewezen op de website. Zij kunnen ook telefonisch contact opnemen met de gemeente of langsgaan bij het stadskantoor. De klantreizen hebben laten zien dat de website wat betreft gebruikersvriendelijkheid een slag kan maken, zeker voor minder digitaal vaardige gebruikers. De website bevat voor hen te veel informatie. Deze informatie is over het algemeen geordend en verwoord vanuit de optiek van de organisatie. Een

van de redenen daarvoor is dat de website dienst doet als kennisbank voor de medewerkers zelf. Daarmee sluit de informatie lang niet altijd aan op de behoeften van inwoners of ondernemers.

Binnen de gemeentelijke organisatie is veel aandacht voor begrijpelijk taalgebruik (Helder Hengelo's). Toch zijn zowel teksten op de website als in de door de gemeente verzonden e-mails niet altijd makkelijk te begrijpen.

Gebleken is dat de gemeente tijdig, correct, zakelijk – en daarmee to-the-point – reageert op verzonden informatieverzoeken, met als nuance dat in een enkel geval niet is gereageerd. In de reacties ontbrak het soms aan betrokkenheid en werd volstaan met een formeel antwoord. Daaruit bleek niet altijd dat de gemeente zich inzette voor een goed resultaat.

Het realiseren van een goede dienstverlening en het verbeteren daarvan kan veel baat hebben bij het inventariseren van ervaringen en oordelen van gebruikers. Hiervan is slechts incidenteel sprake. Er vindt monitoring van de website plaats, maar er wordt geen kwalitatief onderzoek gedaan. Daarom is het oordeel op alle aspecten van het bewaken van het beleid (zie hieronder) neutraal of negatief.

Normen met betrekking tot het bewaken van het beleid

Oordeel

• De gemeente monitort de dienstverlening aan en de communicatie met inwoners	Negatief
• De gemeente inventariseert ervaringen met de (digitale) communicatie en dienstverlening.	Neutraal
• De gemeente evalueert met enige regelmaat deze ervaringen en verbindt daar verbeterpunten aan.	Neutraal

In het onderzoek is gebleken dat de raad weinig betrokken is bij de dienstverlening. Dat geldt zowel voor het formuleren van het beleid als het informeren over de kwaliteit van de dienstverlening. De raad neemt hierin ook zelf geen initiatief. Dat leidt tot twee negatieve beoordelingen.

Normen met betrekking tot de positie van de raad

Oordeel

• De gemeenteraad wordt periodiek geïnformeerd over de kwaliteit van de verleende (digitale) dienstverlening	Negatief
• De gemeenteraad is betrokken bij het formuleren van de uitgangspunten (kaders) bij de inrichting van de digitale dienstverlening.	Negatief

6.2 Beantwoording onderzoeksvragen

Nu in de voorgaande paragraaf de bevindingen zijn beoordeeld, kunnen ook de onderzoeksvragen worden beantwoord. Onderstaand is dat gebeurd.

Deelvragen

1. *Welke kaders en richtlijnen ten aanzien van inclusieve informatie en dienstverlening zijn er uit landelijke wet- en regelgeving af te leiden?*

Antw. De wetgever heeft eisen gesteld aan de toegankelijkheid van digitale dienstverlening, ook voor mensen die bij digitale interactie beperkingen ondervinden. Deze zijn binnen Hengelo bekend en daar wordt invulling aan gegeven. Voorts bieden zowel de rijksoverheid als de VNG allerlei handreikingen aan. Ook die zijn binnen Hengelo bekend en krijgen opvolging.

2. *Welke doelstellingen heeft de gemeente zich met betrekking tot inclusieve informatie en dienstverlening gesteld?*

Antw. Hengelo heeft diverse visies opgesteld die richting dienen te geven aan het realiseren van inclusieve informatie en dienstverlening. Deze zouden persoonlijk, duidelijk, betrouwbaar en respectvol moeten zijn. In de praktijk bestaat er geen inzicht in hoeverre deze doelstellingen worden gerealiseerd. Daarmee kan er niet structureel op worden gestuurd, waardoor de invulling feitelijk is overgelaten aan elke individuele ambtenaar.

3. *In hoeverre is de digitale informatie en dienstverlening van de gemeente klantvriendelijk, bereikbaar, toegankelijk, begrijpelijk en herkenbaar voor alle inwoners?*

Antw. Hengelo besteedt veel aandacht aan begrijpelijk taalgebruik. Dit komt niet in alle teksten op de website en in e-mails van de gemeente tot uiting. Daarnaast geldt dat louter aandacht voor taalgebruik te eenzijdig is om de digitale informatie en dienstverlening als klantvriendelijk, toegankelijk, begrijpelijk en herkenbaar voor alle inwoners te beoordelen. De gemeente probeert met een website team de producten en diensten te verbeteren die op de website het meest geraadpleegd worden.

4. *Op welke wijze bewaakt de gemeente de bereikbaarheid, toegankelijkheid, begrijpelijkheid en herkenbaarheid van informatie en dienstverlening voor haar inwoners, zowel binnen de gemeente als door andere instanties?*

Antw. Hengelo beschikt over beleid voor het verstrekken van informatie en voor het realiseren van een goede dienstverlening. Ook zijn er medewerkers die eraan bijdragen dat beleid bekend is binnen de organisatie en dat er opvolging aan wordt gegeven. Dit heeft niet altijd de gewenste resultaten. In die gevallen dat de gemeente samenwerkt met andere instanties is onduidelijk gebleven of dan ook afspraken worden gemaakt over de kwaliteit van de informatieverstrekking en dienstverlening.

5. *Op welke wijze wordt de gemeenteraad van Hengelo in staat gesteld om te sturen en te controleren bij de realisatie van inclusieve digitale dienstverlening?*

Antw. In de huidige praktijk is de gemeenteraad niet in staat om te sturen en te controleren op de realisatie van inclusieve digitale dienstverlening. De raad ontvangt daarvoor (te) weinig geschikte informatie. Daarbij kan wel worden aangetekend dat de raad ook zelf weinig actief is om dergelijke informatie zelf te verkrijgen.

Naast deze deelvragen is er ook een centrale probleemstelling geformuleerd:

Centrale onderzoeksvraag

Hoe bereikbaar, toegankelijk, begrijpelijk en herkenbaar en klantvriendelijk is de digitale communicatie en dienstverlening van de gemeente Hengelo voor al haar inwoners?

Het antwoord hierop is dat er aan de digitale communicatie en dienstverlening van Hengelo nog het nodige te verbeteren is. Op onderdelen is er goede aandacht. Zo is er een visie, die is uitgewerkt in uitgangspunten en richtlijnen. Er zijn medewerkers die binnen de organisatie de aandacht voor een goede dienstverlening bevorderen en bovendien het beleid verder willen versterken. Met name is er veel aandacht voor begrijpelijk taalgebruik. Maar de doorwerking van de visie is beperkt en de direct-betrokken medewerkers hebben maar weinig mogelijkheden om de gewenste effecten te realiseren. Dat betreft zowel de beschikbare capaciteit als de mogelijkheden om andere collega's te houden aan de doelstellingen met betrekking tot de dienstverlening.

6.3 Aanbevelingen

De bevindingen in dit onderzoek leiden tot verschillende aanbevelingen. Daarvan zijn er vier geadresseerd aan het college van B&W. Deze aanbevelingen hebben als gemeenschappelijke basis dat er meer structurele aandacht, en daarmee ook middelen, zou moeten zijn voor de sturing en doorontwikkeling van de dienstverlening, alsmede voor de controle op de huidige kwaliteit van de dienstverlening. Als daar inderdaad meer aandacht voor is, ontstaan betere mogelijkheden om de raad te informeren over de ontwikkelingen in dienstverlening. Daarmee wordt de raad beter in positie gebracht om de sturende en controlerende verantwoordelijkheden waar te maken. Dit is uitgewerkt in de volgende vier aanbevelingen:

Aanbevelingen aan het college van B&W

1. Versterk binnen de organisatie de aandacht voor het integraal sturen op het realiseren van een inclusieve dienstverlening. Zorg dat beleid, de ambities, uitgangspunten en richtlijnen brede bekendheid en navolging krijgen in de organisatie. Laat de stuurgroep komen met een actieprogramma (met daarin duidelijke en meetbare doelen) inclusief de opvolging daarvan en rapporteer hierover in het CMT.
2. Zorg als gemeente dat je van inwoners periodiek en gestructureerd inzicht krijgt in hun wensen, opvattingen en ervaringen ten aanzien van inclusieve digitale dienstverlening. Maak hiervoor onder andere gebruik van het Hengelopanel, klantreizen en de feedback van inwoners via de website met behulp van de 'smileys', waarbij niet alleen de scores maar ook de onderliggende opmerkingen en signalen systematisch zouden moeten worden verzameld en geanalyseerd. Verwerk de inzichten in het genoemde actieprogramma onder aanbeveling 1.
3. Informeer jaarlijks de gemeenteraad over de stand van zaken met betrekking tot de inclusieve digitale dienstverlening. Betrek hierin het actieprogramma (aanbeveling 1) en de periodieke onderzoeken (aanbeveling 2).
4. Onderzoek in hoeverre opkomende technologie, zoals AI, kan bijdragen aan de toegankelijkheid van de website. Denk hierbij aan AI-chatbots of slimme knoppen op de homepage die veranderen afhankelijk van locatie en tijd.

Voor de gemeenteraad geldt dat deze zelf ook actiever kan zijn in het bepalen van de ambities en de controle op de gerealiseerde dienstverlening. Dit vertaalt zich in de volgende aanbeveling:

Aanbevelingen aan de gemeenteraad

5. Laat u periodiek informeren over de realisatie van de ambities. Gebruik dat moment om - desgewenst - een discussie te hebben over de gewenste uitgangspunten en ambities met betrekking tot de dienstverlening.

Bijlage A Bestudeerde documentatie

Documentnaam	Datum
Overzicht besteding POK middelen	2025
Website richtlijnen Hengelo	2025
Social mediabeleid	2024
Uitgangspunten_dienstverlening.pdf	2023
Rapport quickscan Hengelo.nl	2023
Vertaalbeleid Hengelo	2023
Toegankelijkheidsonderzoek Gemeente Hengelo	2022
Communicatievisie Hengelo	2022
Redactieafspraken website Hengelo	2021
Huisstijlhandboek Hengelo	2020
Contentstrategie website	2019
Verslag bezoek aan Living Lab - Aveleijn	2019
Handvest-overheid-burger	Niet gedateerd

Bijlage B Geïnterviewde personen

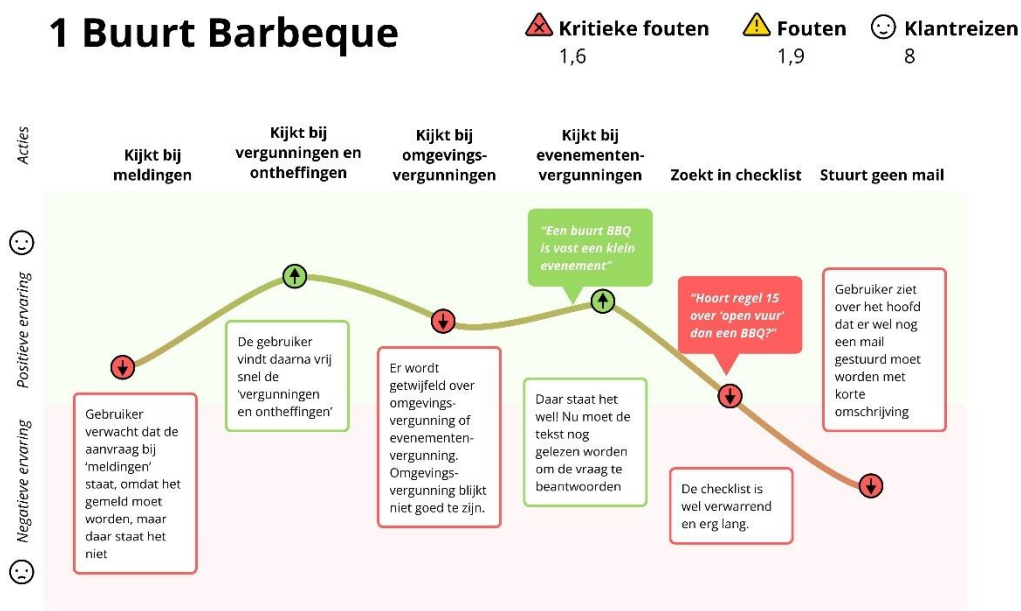
Functie
Burgemeester
Gemeentesecretaris
Regisseur dienstverlening
Chief Information Officer
Coördinator Publiekszaken
Afdelingsmanager Financiën, Advies en control
Kwaliteitsmedewerken publiekszaken
Juridisch beleidsmedewerker Burgerzaken
Communicatieadviseur (2x)
Communicatie expert
Aanjager digitale transformatie

Bijlage C Meer over de klantreizen

Voor de klantreizen zijn negen specifieke opdrachten voorbereid. Onderstaande tabel bevat een overzicht van deze opdrachten. Vooraf hebben de onderzoekers een inschatting gemaakt van de moeilijkheidsgraad van elke opdracht. Elke deelnemer aan de klantreizen heeft tenminste drie van deze casussen doorlopen. Een enkele deelnemer heeft zelfs vier of vijf casussen doorlopen. Voor het doorlopen van de casussen is een gewogen selectie gemaakt tussen gebruik van een laptop en smartphone om een realistische afspiegeling van gebruik te waarborgen.

Casus	Moeilijkheidsgraad
Buurt Barbecue. U organiseert over 4 weken een buurtbarbecue in de straat, zo'n 50 mensen hebben aangegeven aanwezig te zijn. Ga via de website na hoe u de gemeente hiervan op de hoogte moet stellen.	Gemakkelijk
Bezwaar uitkering U ontvangt een uitkering maar u bent het niet eens met de hoogte ervan. U wilt digitaal bezwaar maken tegen de hoogte van uw uitkering.	Gemakkelijk
Melding kapotte stoeptegels Voor uw huis ligt een kapotte stoeptegels. U stoort zich hieraan en u bent bang dat u erover struikelt. Daarom maakt u een melding van deze kapotte stoeptegels voor uw huis. Gebruik uw eigen adres.	Gemakkelijk
Plastic U bent nieuw in de hoogbouwwooning aan de Aristotelesstraat, en u wilt uw afval scheiden. U wilt weten op welke locaties u Plastic kunt inleveren.	Ingewikkeld
Hulp Buurvrouw U heeft goed contact met uw oudere buurvrouw in Hengelo maar u heeft geen tijd om haar huis schoon te maken. U wilt daarom hulp van de gemeente. Vraag via de website van de gemeente hulp aan voor uw buurvrouw. U heeft geen DigiD.	Ingewikkeld
Energieprijzen Door sterk gestegen energieprijzen betaalt u steeds meer voor uw energierekening, dit lukt nauwelijks met uw salaris van €1600 per maand. De buurman vertelde dat u mogelijk hulp en producten van de gemeente kan krijgen om uw huis te verduurzamen, en zo energie te besparen. U woont alleen in een koophuis. Kijk op de website of u in aanmerking komt voor subsidie om uw huis te laten isoleren. Uw huidige energielabel is C.	Ingewikkeld
Groenafval U wilt weten wanneer het groenafval in de straat wordt opgehaald. Uw postcode is 7555GH, huisnummer 12	Gemiddeld
Boom kappen U zou graag de boom die in uw voortuintje staat willen kappen. Het is een grote eik van 80 centimeter doorsnede. Zoek via de website of u de boom gewoon mag kappen of dat u hier iets voor moet regelen.	Gemiddeld
Vispas Voor uw verjaardag heeft u een hengel gekregen. U wilt graag uw hobby vissen oppakken deze zomer dus u bent benieuwd wat je daarvoor nodig hebt.	Gemiddeld

Van elke opdracht is algemeen beeld van de doorlopen reis opgesteld. Daarbij is ook steeds aangegeven tot welke (positieve of negatieve) emoties dat over het algemeen bij de deelnemers leidde. Deze resultaten zijn weergegeven in onderstaande figuren,

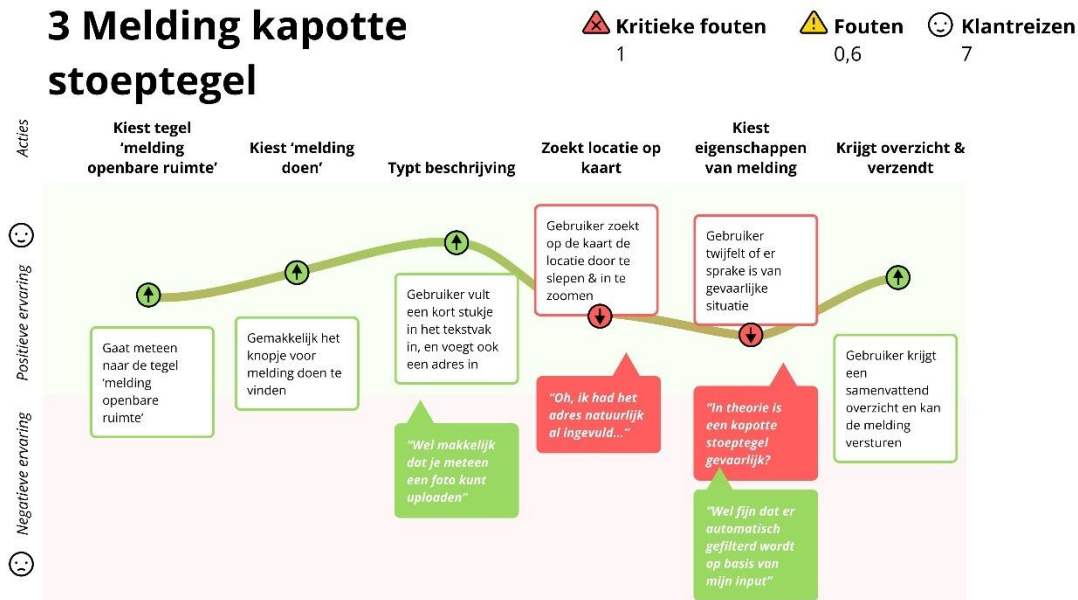
De buurtbarbeque stelt menige deelnemer aan de klantreizen voor problemen, vooral omdat het voor hen niet duidelijk is waar ze de juiste informatie zouden kunnen vinden. Dat leidt tot een relatief lange en daarmee voor de deelnemer ontmoedigende reis. Als de deelnemer uiteindelijk op de goede plek op de website terecht komt, staat daar een in te vullen checklist op hem of haar te wachten. Na de lange reis is dat niet heel motiverend, ook omdat de checklist als relatief lang wordt ervaren. Menige gebruiker is zo ontmoedigd geraakt dat de mogelijkheid om louter via een mail een melding te doen over het hoofd wordt gezien.

2 Bezwaar maken uitkering

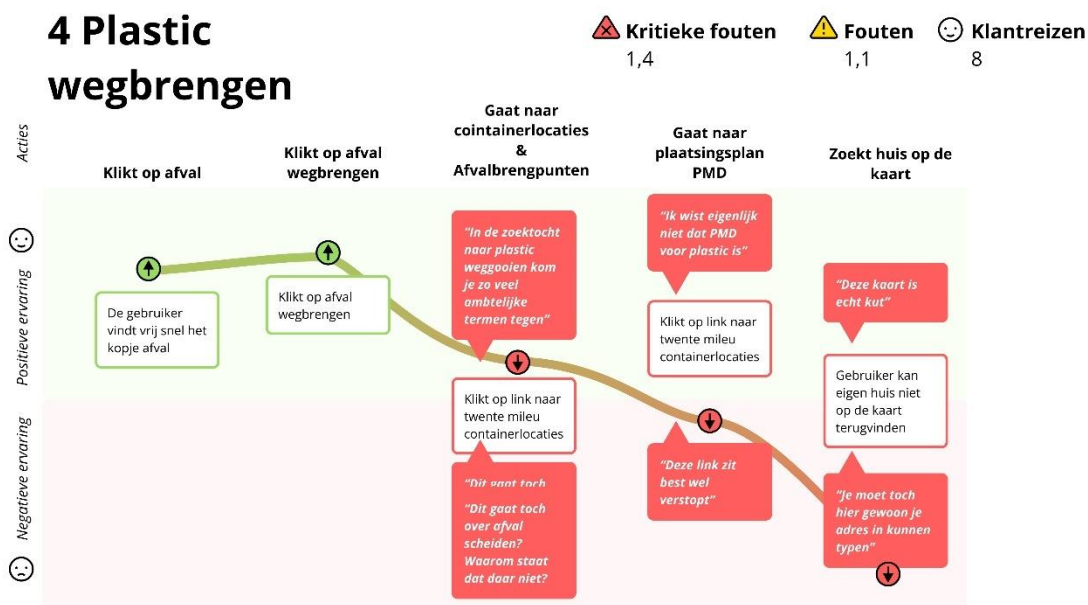
Het bezwaar maken tegen een uitkering is een activiteit die voor menige deelnemer weinig relevant is. Enkele deelnemers hadden ervaring met uitkeringen en kenden daardoor op de website wat beter de weg. Tegelijkertijd gaven juist deze deelnemers aan dat zij hun eventuele ontevredenheid over een uitkering met hun casemanager zouden bespreken, waarbij ze er op vertrouwden dat ofwel de casemanager hun bezwaar aanhangig zou maken, of dat de casemanager hun anders op weg zou helpen in de procedure. De deelnemers die minder ervaring hadden met uitkeringen vonden het lastig om op de website de juiste verwijzing te vinden. Ook de doorverwijzingen naar de uiteindelijk juiste plek op de website werden weinig herkend.

3 Melding kapotte stoepteg

Voor menig een spreekt het voor zich om te klikken op de tegel 'melding openbare ruimte', die bovenaan de startpagina staat. Het doen van de melding is eveneens niet lastig, al wordt het wat verwarrend als de gebruiker de indruk krijgt dat behalve het vermelden van een adres ook de locatie op de kaart moet worden aangeklikt. Maar al met al is deze opdracht voor het merendeel van de deelnemers goed uit te voeren.

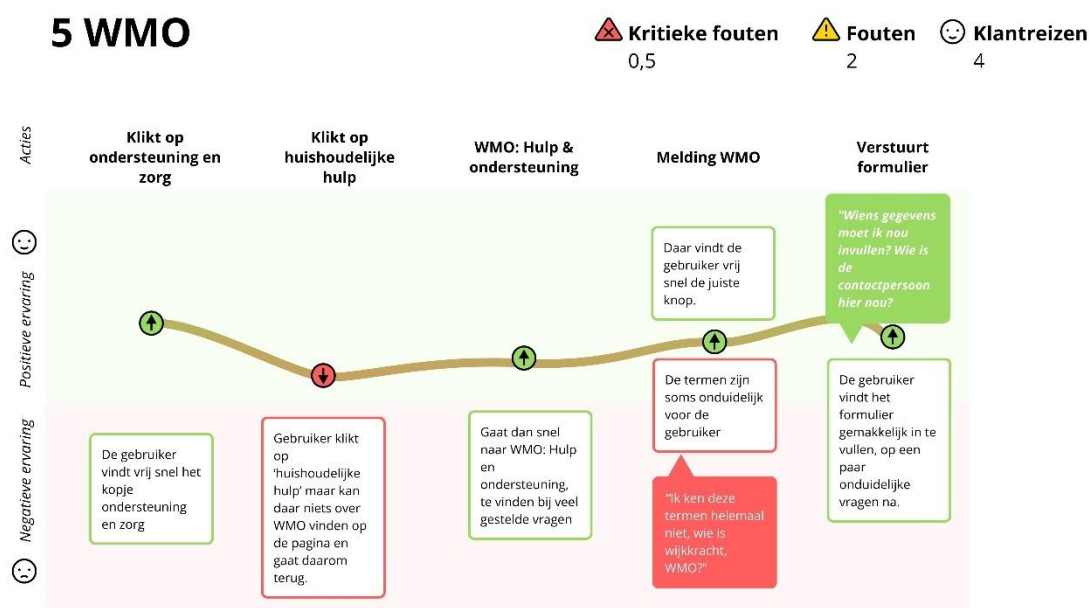
4 Plastic wegbrengen

Deze opdracht betrof de situatie waarbij de deelnemer na een verhuizing de locatie van de afvalcontainers moest vinden. Deze opdracht stelt menige deelnemer voor grote problemen. Het spreekt voor zich dat de informatie daarover wel onder het kopje 'afval' te vinden zal zijn. Het zal ook wel iets te maken zal hebben met het wegbrengen van afval. Maar vervolgens raken onze deelnemers verstrikt in de vele, soms ambtelijke teksten. Het is ook verwarrend dat de deelnemer voor de juiste informatie moet doorklikken naar een andere organisatie, namelijk die van 'Twente Milieu'. Uiteindelijk worden de containerlocaties getoond op een kaart, die door onze deelnemers als zeer onoverzichtelijk wordt ervaren.

Gezien de problemen die de deelnemers hebben, is nu in enkele gevallen bekeken of gebruikmaken van zoekfuncties zou helpen. Als uitkomst van zoekopdrachten wordt vaak verwezen naar Twente milieu, hetgeen op zichzelf ook verwarrend is voor de deelnemers. Ze willen de informatie immers bij de gemeente vinden.

Overigens geven veel van onze deelnemers aan dat ze in de praktijk niet op de website zouden gaan zoeken naar de juiste locatie, maar dat ze zelf een blokje om zouden lopen in hun (nieuwe) buurt. Als zo eenmaal de container is gevonden, hoeft je die niet nog eens op te zoeken.

In deze opdracht moet de deelnemer ondersteuning vragen voor een buurvrouw die niet zelf kan schoonmaken. Bij veel deelnemers is het snel duidelijk dat er naar ondersteuning en zorg gezocht moet worden. Wel is het opvallend dat er bij meerdere schermen naar huishoudelijke hulp gekomen kan worden, waar slechts één van die schermen ook WMO aanbiedt, in plaats van alleen Wijkkracht. Bij het invullen van het laatste formulier zijn een paar onduidelijkheden, zoals wat een contactpersoon is, en wanneer je zelf ondersteuning zou krijgen.

6 Groenafval wegbrengen

⚠ Kritieke fouten 0,4 ⚠ Fouten 0,9 😊 Klantreizen 7

De opdracht om erachter te komen wanneer het groenafval kan worden weggebracht had wisselende ervaringen. Een aantal deelnemers gaf aan hiervoor de TwenteMilieu app voor te gebruiken, maar dat kon hier niet. Afval kiezen is een logische eerste stap voor de meeste deelnemers. Daarna lijkt scheiden logisch, maar dat is niet correct. De website van Twentemilieu krijgt ook wisselende ervaringen. Zeker onze deelnemers die een schermlezer gebruikten hadden erg veel moeite met deze taak.

7 Boom kappen

⚠ Kritieke fouten 1,4 ⚠ Fouten 2 😊 Klantreizen 5

De taak om te kijken wat er moet gebeuren om een specifieke boom te kappen lijkt in eerste instantie vrij simpel. Eenmaal op het omgevingsloket gaat het een stuk moeilijker. De website zit vol met tekst die moeilijk te begrijpen is, en bovendien weer een stuk breder ingericht is dan de taak 'boom kappen'. Ook is er een link op de website Hengelo die naar een foutieve webpagina leidt waardoor veel deelnemers in eerste instantie de verkeerde conclusie trokken.

8 Energierekening

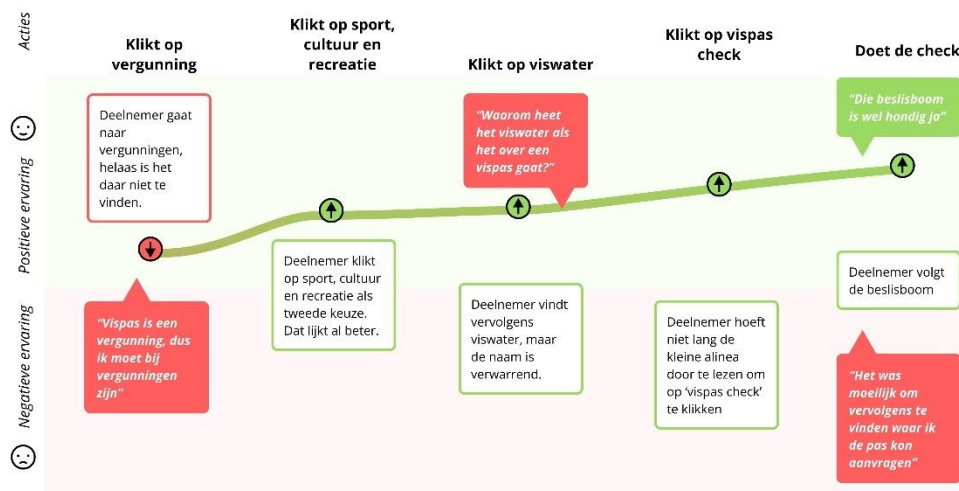
⚠️ Kritieke fouten 1,0 ⚠️ Fouten 1,6 😊 Klantreizen 6

Bij de hoge energierekening wordt gevraagd om te isoleren. De eerste stappen gaan soepel, maar dan moet er gekozen worden tussen verschillende subsidies. Deelnemers geven aan dat dit vooral is ingericht vanuit een ambtenaar. Inwoners werken niet vanuit types subsidies. Daarnaast vonden deelnemers het erg moeilijk om erachter te komen of ze eigenlijk wel in aanmerking kwamen voor een subsidie.

9 Vispas

⚠ Kritieke fouten 0,6
 ⚠ Fouten 1,4
 😊 Klantreizen 6

Het aanvragen van de vispas stuit in eerste instantie op verwarring over de naamgeving en plaatsing van de pagina 'viswater'. Daarna gaat het eigenlijk heel soepel omdat er niet zo veel opties en tekst zijn. Alleen de laatste stap om de vispas ook echt aan te vragen is op die website niet erg duidelijk.

Overzicht van gewone en kritische fouten

Gemiddeld aantal critical errors (1)		Percentage zonder critical errors (2)	
1	1,57		14%
2	0,83		57%
3	1,00		40%
4	1,43		14%
5	0,50		50%
6	0,43		71%
7	1,40		40%
8	1,00		43%
9	0,57		57%
Gemiddeld aantal errors (3)		Percentage zonder errors (4)	
1	1,86		29%
2	1,57		14%
3	0,60		60%
4	1,14		29%
5	2,00		25%
6	0,86		14%
7	2,00		20%
8	1,57		29%
9	1,43		14%

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	AFDELING	PORT. HOUDER
4019152	ter Beek, Ralf	ORO	Traag
ONDERWERP			
4019152 - Aanleg vrijliggende fietspaden Salamanderstraat - ingreep hoofdgroenstructuur			

BESLUIT

1. In te stemmen met de ingreep in de hoofdgroenstructuur ten behoeve van de aanleg van vrijliggende fietspaden aan de Salamanderstraat.

INLEIDING

In de Salamanderstraat willen we de verkeersveiligheid voor fietsers verbeteren. Hier is sprake van een 'missing link' in de fietsinfrastructuur. Momenteel worden fietsers tussen de rotonde Deurningerstraat en de Levantstraat naar de rijbaan (maximumsnelheid 50 km/u) geleid, wat leidt tot onveilige situaties. Om de verkeersveiligheid te verbeteren, worden vrijliggende fietspaden aangelegd. Ook wordt de rijbaan van de Salamanderstraat versmald van zeven naar zes meter. En de snelheid op dit wegvak wordt aangepast van 50 km/h naar 30 km/h, passend bij de functie van de weg.

In totaal verdwijnt er hierdoor ongeveer 200 m² groen binnen de hoofdgroenstructuur ('kruidenrijk gras' en 'gras'). Omdat gelijkwaardige groene compensatie in de directe omgeving niet mogelijk is, hebben we hier te maken met een zware ingreep in de hoofdgroenstructuur en wordt deze ingreep ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad

ARGUMENTEN

- 1.1. *De ingreep draagt bij aan het verhogen van de verkeersveiligheid*
 In de Salamanderstraat is sprake van een 'missing link' in de fietsinfrastructuur. Momenteel worden fietsers tussen de rotonde Deurningerstraat en de Levantstraat naar de rijbaan (maximumsnelheid 50 km/u) geleid, wat leidt tot onveilige situaties.
 In lijn met het Mobiliteitsplan 2040 en het recent vastgestelde Deelprogramma Fiets werken we aan een veilig en aantrekkelijk fietsnetwerk door straten fietsvriendelijker in te richten. Voor de Salamanderstraat is een plan uitgewerkt om aan beide zijden vrijliggende fietspaden aan te leggen, en deze te verbinden met de bestaande vrijliggende fietsinfrastructuur. Deze verbetering draagt bij aan de verkeersveiligheid, in lijn met de doelstellingen uit het Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPV). Zie bijlage 1 en 2 voor het ontwerp en de ligging ten opzichte van de hoofdgroenstructuur.
- 1.2. *Met de ingreep stimuleren we het fietsgebruik in Hengelo*
 De fietsverbinding sluit aan op de hoofdroute binnen het Kernnet Fiets Overijssel en biedt een belangrijke fietsverbinding tussen de wijken Slangenbeek en Hasseler Es.

KANTTEKENINGEN

- 1.1. *Gelijkwaardige groene compensatie in de direct omgeving is niet mogelijk. Daarom wordt de ingreep als 'zwaar' aangemerkt.*
 Aan de noordzijde van de Salamanderstraat komt het fietspad volledig in de huidige berm ('kruidenrijk gras' en 'gras') te liggen. Ter compensatie wordt de verharding van de voormalige bushalte en het informatiebord verwijderd. Dit wordt weer omgevormd naar gras. Het fietspad aan de noordzijde komt richting de Levantstraat binnen de kroonprojectie van bestaande bomen te liggen. Het uitgangspunt van het ontwerp is dat de bomen behouden blijven.

Om te kunnen beoordelen of de bomen negatieve effecten gaan ondervinden van de werkzaamheden, is een BEA (Bomen Effecten Analyse) uitgevoerd. Deze BEA is bijgevoegd (bijlage 3). Uit dit onderzoek blijkt dat de effecten van het ontwerp op de bomen minimaal en acceptabel zijn, zonder blijvende negatieve gevolgen voor de bomen.

Aan de zuidzijde wordt de rijbaan van de Salamanderstraat versmald van zeven naar zes meter zodat de berm (gras) zoveel mogelijk gehandhaafd kan worden en de sloot in standgehouden wordt. In totaal wordt er 354,5 m² groen verhard en 153,9 m² verharding omgevormd naar groen binnen de hoofdgroenstructuur. Per saldo verdwijnt er ongeveer 200 m² groen ('*kruidenrijk gras*' en '*gras*') binnen de hoofdgroenstructuur.

Ingrepen in de hoofdgroenstructuur worden voor besluitvorming voorgelegd aan het college van burgemeester en wethouders of, afhankelijk van de zwaarte van de ingreep, aan de gemeenteraad. Hiervoor zijn criteria ontwikkeld, om het belang van de ingreep zo objectief mogelijk te kunnen afwegen tegen het belang van de groene waarden. Zie hiervoor de raadsbrief uit 2015 in bijlage 4. Als één of meer van deze criteria aan de orde is, wordt de besluitvorming over de ingreep voorgelegd aan de raad. In dat geval is tevens afgesproken dat de externe groenpartners van de gemeente, aangesloten bij het overleg De Groene Tafel, het voorstel om de ingreep in de hoofdgroenstructuur toe te staan, vooraf mogen inzien en daarop kunnen reageren. De reacties worden als bijlage toegevoegd aan het raadsvoorstel.

Omdat hier per saldo 200 m² groen ('*kruidenrijk gras*' en '*gras*') uit de hoofdgroenstructuur verdwijnt, en 'gelijkwaardige groene compensatie in de directe omgeving van de ingreep niet mogelijk is', kan deze ingreep in de hoofdgroenstructuur als zwaar worden aangeduid. Besluitvorming over het al dan niet toestaan van de ingreep wordt daarom voorgelegd aan de raad.

De externe groenpartners zijn op donderdag 18 december per mail gevraagd om te reageren op het stuk 'Advies hoofdgroenstructuur Groene Partners - Aanleg vrijliggende fietspaden Salamanderstraat' (zie bijlage 5). Hierop zijn 2 reacties binnengekomen (IVN en Nivon), waaruit blijkt dat de externe groenpartners positief zijn over het voorstel en geen inhoudelijke bezwaren hebben tegen de ingreep. Deze reacties zijn bijgevoegd in de bijlage 6.

VERVOLG

Uitvoering voor 1 juli 2026

Voor het aanleggen van deze vrijliggende fietspaden, hebben we een subsidie toegewezen gekregen van Provincie Overijssel vanuit het Regionaal Uitvoeringsprogramma Verkeer en Vervoer (UVP), thema Kernnet Fiets. Als voorwaarde voor de subsidie moeten de werkzaamheden voor 1 juli 2026 zijn uitgevoerd.

BIJLAGEN

Bijlage 1 - Ontwerptekening Salamanderstraat

Bijlage 2 - Salamanderstraat - Huidige hoofdgroenstructuur

Bijlage 3 - BEA Hengelo Salamanderstraat

Bijlage 4 - Raadsbrief nadere duiding mandatering ingrepen in de hoofdgroenstructuur

Bijlage 5 - Advies hoofdgroenstructuur Groene Partners - Aanleg vrijliggende fietspaden Salamanderstraat

Bijlage 6 - Reacties Groene Partners

RAADSBSLUIT

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
4019152	ter beek, ralf	ORO	Annemieke Traag
ONDERWERP			
4019152 - Aanleg vrijliggende fietspaden Salamanderstraat - ingreep hoofdgroenstructuur			

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HENGELO BESLUIT:

1. In te stemmen met de ingreep in de hoofdgroenstructuur ten behoeve van de aanleg van vrijliggende fietspaden aan de Salamanderstraat.

PUBLIEKSVRIENDELIJKE SAMENVATTING

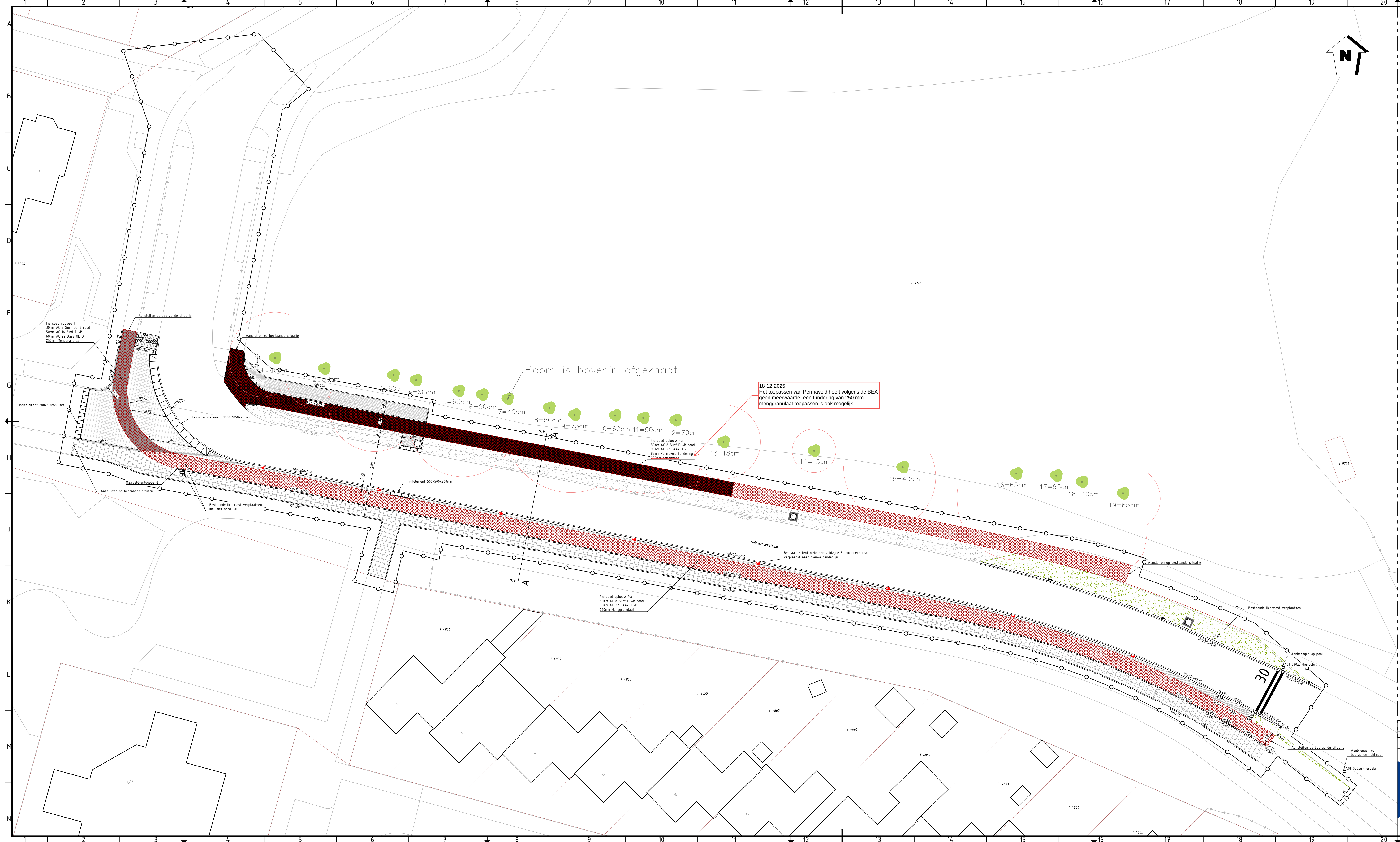
In de Salamanderstraat wordt de verkeersveiligheid voor fietsers verbeterd. Hier is nu nog sprake van een 'missing link' in de fietsinfrastructuur. Om de verkeersveiligheid te verbeteren, worden vrijliggende fietspaden aangelegd. Ook wordt de rijbaan van de Salamanderstraat versmald van zeven naar zes meter. En de snelheid op dit wegvak wordt aangepast van 50 km/h naar 30 km/h. In totaal verdwijnt hierdoor ongeveer 200 vierkante meter gras uit de hoofdgroenstructuur. De gemeenteraad heeft besloten in te stemmen met deze ingreep in de hoofdgroenstructuur, ten behoeve van de verkeersveiligheid.

DE GEMEENTERAAD VAN HENGELO,

DATUM

De griffier

De voorzitter

LEGENDA

Aanbrengen asfaltverharding F, kleur rood

Aanbrengen asfaltverharding F, kleur rood

Aanbrengen asfaltverharding F, kleur rood, Permavoid-fundering

Aanbrengen straatbaksteen, waalformaat, halfsteensverband, hergebruik

Aanbrengen betonstraatsteen, dikformaat, WGS Segovia, halfsteensverband, kleur grijs

Aanbrengen betonstraatsteen, keiformaat, halfsteensverband, hergebruik

Aanbrengen betonstraatsteen, dubbelklinker, halfsteensverband, kleur grijs

Aanbrengen betontegels, 300x300x60mm, halfsteensverband, kleur grijs, hergebruik

Aanbrengen blindengeleidendegels, 300x300x60mm, kleur wit, hergebruik

Bestaand gras

Egaliseren terrein en aanbrengen gras

Aanbrengen opsluitband 100x200mm, kleur grijs

Aanbrengen opsluitband 120x250mm, kleur grijs

Aanbrengen opsluitband 200x200mm, kleur grijs

Aanbrengen opsluitband 300x300x60mm, kleur grijs

Aanbrengen trottoirband 180/200x250mm, kleur grijs

Bestaande trottoirband 180/200x250mm, kleur grijs, deklaag van gewassen graniet

Aanbrengen trottoirband 180/200x250mm, kleur grijs, deklaag van gewassen graniet, hergebruik

Aanbrengen trottoirband RWS 115/225x250mm, kleur grijs

Aanbrengen rijwielpadband 40/120x250mm, kleur grijs

Aanbrengen goottegels

Aanbrengen Leica inrilelement 1000x1050x215mm, kleur grijs

Aanbrengen inrilelement 500x500x200mm, kleur grijs, deklaag van gewassen graniet

Aanbrengen inrilelement 800x500x200mm, kleur grijs, deklaag van gewassen graniet

Aanbrengen verkeersbord

Aanbrengen lichtmast

Aanbrengen lichtmast + verkeersbord

Bestaande putafdekking op hoogte brengen

Aanbrengen putomrandingsplaat 1200x1200mm

Bestaande te handhaven trottoirkolk

Verplaatsen trottoirkolk en aansluiten op bestaande uitlegger

Aanbrengen trottoirkolk

Aanbrengen trottoirkolk RWS

Hoogte nieuwe situatie t.o.v. N.A.P.

Materialagrens

Werkgrens

AANVULLENDE INFORMATIE

Tenzij anders vermeld:
Maten in meters
Peilmaten in meters t.o.v. N.A.P.
Materiaalmaten en diameters in millimeters

C04	Inmetting bomen toegevoegd	A. Scholten	K. Kolman	03-12-2025
C03	Diverse aanpassingen	A. Scholten	K. Kolman	14-11-2025
C02	Diverse aanpassingen	A. Scholten	K. Kolman	31-07-2025
C01	versie uitgang	A. Scholten	K. Kolman	28-07-2025
versie	wijzigingsomschrijving	getekend	gecontroleerd	datum

PROVIEL
adviseurs te ingenieurs openbare ruimte

Assetmanagement

Ontwerp

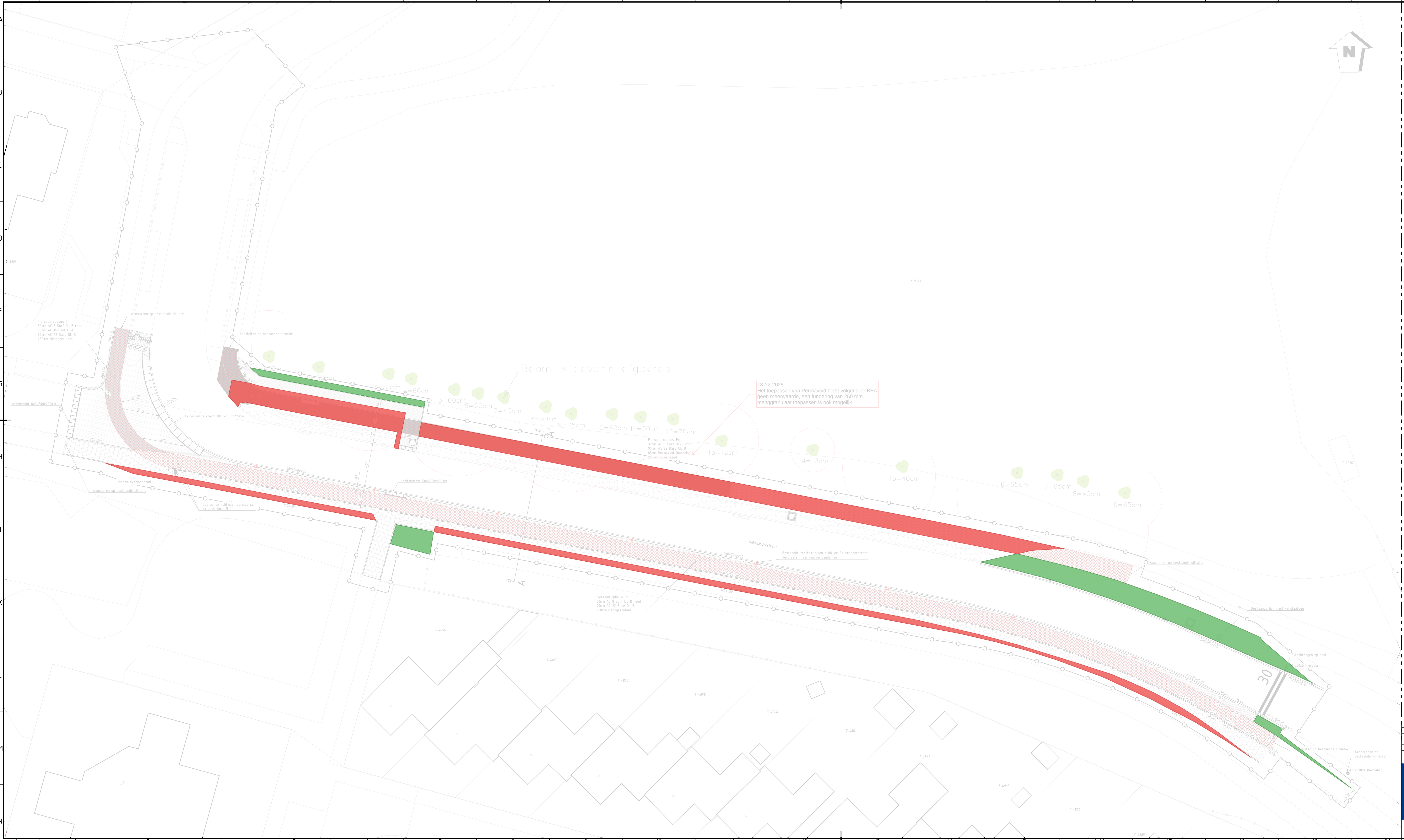
Klimaat

Gemeente Hengelo

Opdrachtgever	Gemeente Hengelo	Projectnummer	P2025088
Omschrijving	Vrijliggend fietspad Salamanderstraat	Documentsoort	Tekening
Onderdeel	Inrichtingstekening met bestaande BGT	Bladnummer	3 van 3
		Formaat	A1.0
		Schaal	1:200
		Status	Concept

074 - 2780674 - Mosweg 1 7556 PG Hengelo - info@proviel.nl - www.proviel.nl

Nij geven de openbare ruimte kwaliteit

LEGENDA

Aanbrengen asfaltverharding Fo, kleur rood

Aanbrengen asfaltverharding F, kleur rood

Aanbrengen asfaltverharding Fo, kleur rood, **Permavoid-fundering**

Aanbrengen straatbaksteen, waalformaat, halfsteensverband, hergebruik

Aanbrengen betonstraatsteen, dikformaat, WGS Segovia, halfsteensverband, kleur grijs

Aanbrengen betonstraatsteen, keiformaat, halfsteensverband, hergebruik

Aanbrengen betonstraatsteen, dubbelklinker, halfsteensverband, kleur grijs

Aanbrengen betontegels, 300x300x60mm, halfsteensverband, kleur grijs, hergebruik

Aanbrengen blindengeleidentegels, 300x300x60mm, kleur wit, hergebruik

Bestaand gras

Egaliseren terrein en aanbrengen gras

100x200

Aanbrengen opsluitband 100x200mm, kleur grijs

120x250

Aanbrengen opsluitband 120x250mm, kleur grijs

200x200

Aanbrengen opsluitband plateau 200x200mm, kleur grijs

130/150x250

Aanbrengen trottoirband 130/150x250mm, kleur grijs

180/200x250

Bestaande trottoirband 180/200x250mm, kleur grijs, deklaag van gewassen graniet

180/200x250

Aanbrengen trottoirband 180/200x250mm, kleur grijs, deklaag van gewassen graniet, hergebruik

115/225x250

Aanbrengen trottoirband RWS 115/225x250mm, kleur grijs

40/120x250

Aanbrengen rijwielpadband 40/120x250mm, kleur grijs

Aanbrengen goottegels

Aanbrengen Leicon inritelement 1000x1050x215mm, kleur grijs

Aanbrengen inritelement 500x500x200mm, kleur grijs, deklaag van gewassen graniet

Aanbrengen inritelement 800x500x200mm, kleur grijs, deklaag van gewassen graniet

TYPE

Aanbrengen verkeersbord

TYPE

Aanbrengen lichtmast

TYPE

Aanbrengen lichtmast + verkeersbord

Bestaande putafdekking op hoogte brengen

Aanbrengen putomrandingsplaat 1200x1200mm

Bestaande te handhaven trottoirkolk

Verplaatsen trottoirkolk en aansluiten op bestaande uitlegger

Aanbrengen trottoirkolk

Aanbrengen trottoirkolk RWS

12.45+

Hoogte nieuwe situatie t.o.v. N.A.P.

Materiaalgrens

Werkgrens

AANVULLENDE INFORMATIE

Tenzij anders vermeld:
Maten in meters
Peilmaten in meters t.o.v. N.A.P.
Materiaalmaten en diameters in millimeters

Gevolgen voor de Hoofdgroenstructuur:

Minus	Plus
67,2	19,8
179,9	110,5
26,1	15,9
81,3	7,7
354,5	153,9

Totaal

-200,6 m2

C04	Inmetting bomen toegevoegd	A. Scholten	K. Kolman	03-12-2025
C03	Diverse aanpassingen	A. Scholten	K. Kolman	14-11-2025
C02	Diverse aanpassingen	A. Scholten	K. Kolman	31-07-2025
C01	eerste uitgave	A. Scholten	K. Kolman	28-07-2025
versie	wijzigingsomschrijving	getekend	gecontroleerd	datum

PROVIEL
adviseurs te ingenieurs openbare ruimte

Assetmanagement

Ontwerp

Klimaat

Gemeente Hengelo

Opdrachtgever

Gemeente Hengelo

Omschrijving

Vrijliggend fietspad Salamanderstraat

Onderdeel

Inrichtingstekening met bestaande BGT

074 - 2780674

Mosweg 1 7556 PG Hengelo

info@proviel.nl

www.proviel.nl

Projectnr: Proviel:

Projectnummer

P2025088

Documentsoort

Tekening

Bladnummer

3 van 3

Formaat

A1.0

Schaal

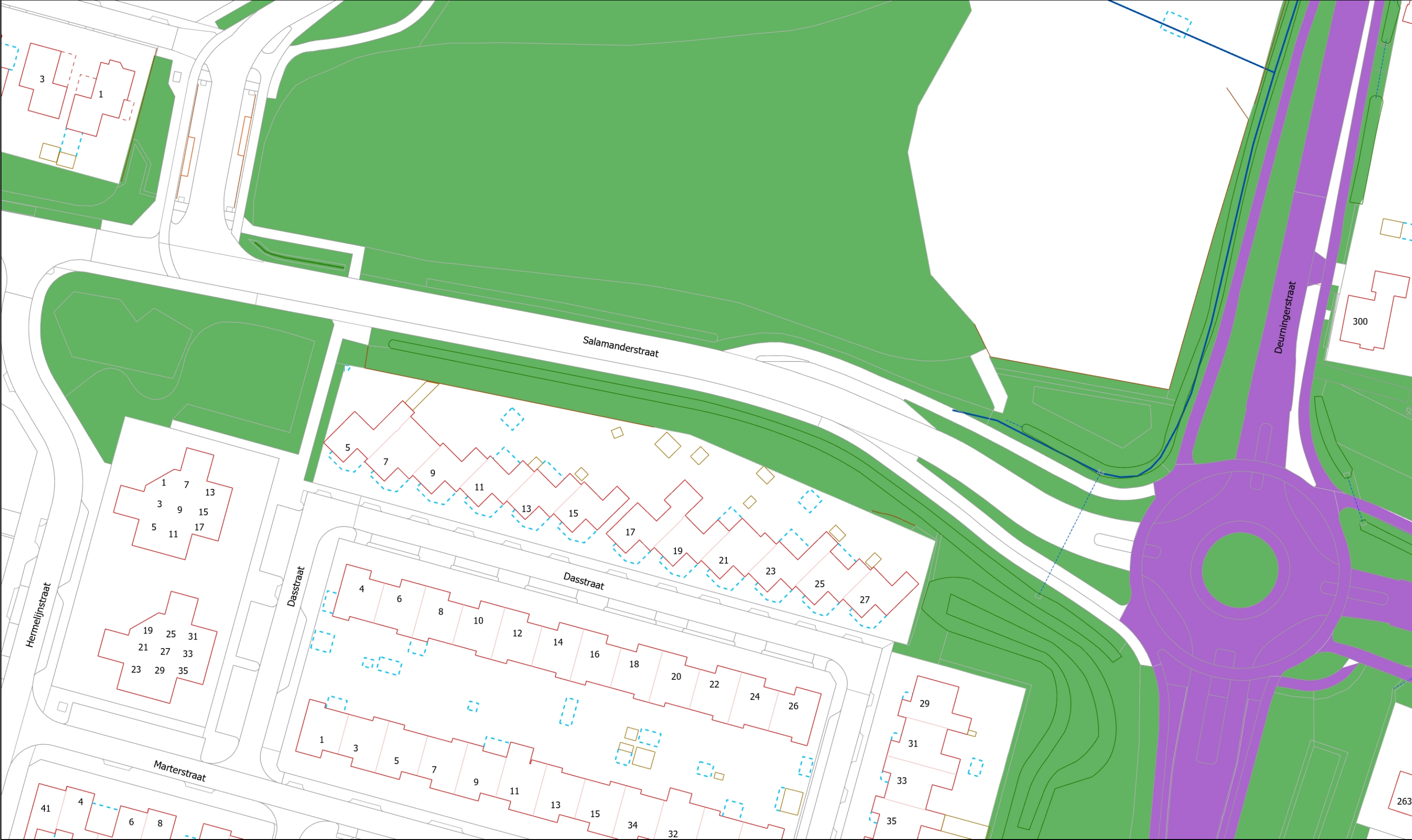
1:200

Status

Concept

Nij geven de openbare ruimte kwaliteit

Fietspaden Salamanderstraat

Boom effect analyse Salamanderstraat Hengelo

Concept

Boomtechnisch onderzoek
11-12-2025

Opdrachtgever

Gemeente Hengelo
Postbus 18
7550 AA Hengelo

Datum vrijgave

11-12-2025

Beschrijving revisie

concept

Auteur

A.R. Willemsen

European Tree Technician

LOSSERSEDIJK 32 7587 RD DE LUTTE (06) 51 06 08 17 INFO@WBGADVIES.NL WWW.WBGADVIES.NL KVK ENSCHEDE 08223145

IBAN NL57INGB0005290053 BTW NL1042.28.830B01

Inhoud

Blz.

1	Inleiding	2
1.1	Leeswijzer	2
1.2	Uitgangspunten en projectgegevens	3
1.3	Toetsing uitvraag	3
1.4	Huidige situatie	4
1.5	Voorgenomen plannen	4
2	Veldonderzoek	5
2.1	Boomkwaliteit	7
2.2	Conditie	7
2.3	Groeiplaatsen	7
3	Analyse	13
3.1	Impact boven en ondergronds algemeen	13
3.2	Impact beoordeling Salamanderstraat	14
4	Conclusie en te nemen maatregelen	15
4.1	Conclusie	15
4.2	Te nemen maatregelen	16
4.3	Boomveiligheidsplan	17
	Bijlage 1: Inventarisatie	18
	Bijlage 2: Bomentekening & ontwerp inrichting	19
	Bijlage 4: poster “werken rondom bomen”	20

1 Inleiding

In voorbereiding op de aanleg van een fietspad aan de Salamanderstraat, is door WBG Boom en Groen Advies een bomeneffect analyse uitgevoerd. In dit rapport worden de bomen beoordeeld op hun conditie en inpasbaarheid in het nieuwe plan.

De uitkomst van dit onderzoek moet antwoord geven op de vraag of de aanwezige bomen in perspectief tot de voorgenomen werkzaamheden in het project, in hun huidige verschijning en op deze standplaats, duurzaam behouden kunnen blijven.

Voor dit project is door de opdrachtgever een ontwerpvoorstel aangedragen. In deze rapportage is het onderzoek op dit voorstel gebaseerd.

1.1 Leeswijzer

In hoofdstuk 1 wordt een toelichting gegeven over de huidige situatie en de voorgenomen plannen,

In hoofdstuk 2 volgt een beschrijving van de wijze van beoordelen, en de kwaliteit van de aanwezige bomen of opstanden.

In hoofdstuk 3 volgt de werkelijke beoordeling van de bomen en/opstanden en de analyse van de te verwachten gevolgen van het plan op de bomen/opstanden. Hierin wordt vermeld wat de kwaliteit is, en welke gebreken een boom of zijn groeiplaats vertoont.

In hoofdstuk 4 volgen de conclusie, randvoorwaarden en eventuele alternatieven.

De uitkomst van dit onderzoek moet antwoord geven welke van de aanwezige bomen in perspectief van de voorgenomen werkzaamheden, in zijn huidige verschijning en op deze standplaats, duurzaam behouden kunnen blijven en welke boombeschermende maatregelen genomen moeten worden.

1.2

Uitgangspunten en projectgegevens

Projectnaam	Herinrichting Salamanderstraat
Projectlocatie	Salamanderstraat te Hengelo
Aanleiding onderzoek	Herinrichting rijbaan en fietspad Salamanderstraat
Onderzoeksvragen	1. Waaruit bestaat het bomenbestand en wat is de conditie, mechanische kwaliteit en vitaliteit? 2. Wat zijn de gevolgen voor de bomen bij de voorgenomen ontwikkelingen, en welke bomen kunnen gehandhaafd blijven? 3. Welke beschermingsmaatregelen zijn nodig om negatieve effecten, bij te handhaven bomen, als gevolg van de ontwikkelingen te voorkomen? 4. Zijn er boom- of beheerstechnische redenen om een boom te kappen, bijvoorbeeld slechte ontwikkeling, afsterving, onrealistisch hoge beheerskosten of risico aan schade aan omgeving?
Opdrachtgever	Gemeente Hengelo
Opdrachtnemer	WBG Advies
Tekeningen	De basis voor deze BEA is de tekening welke als bijlage 2.

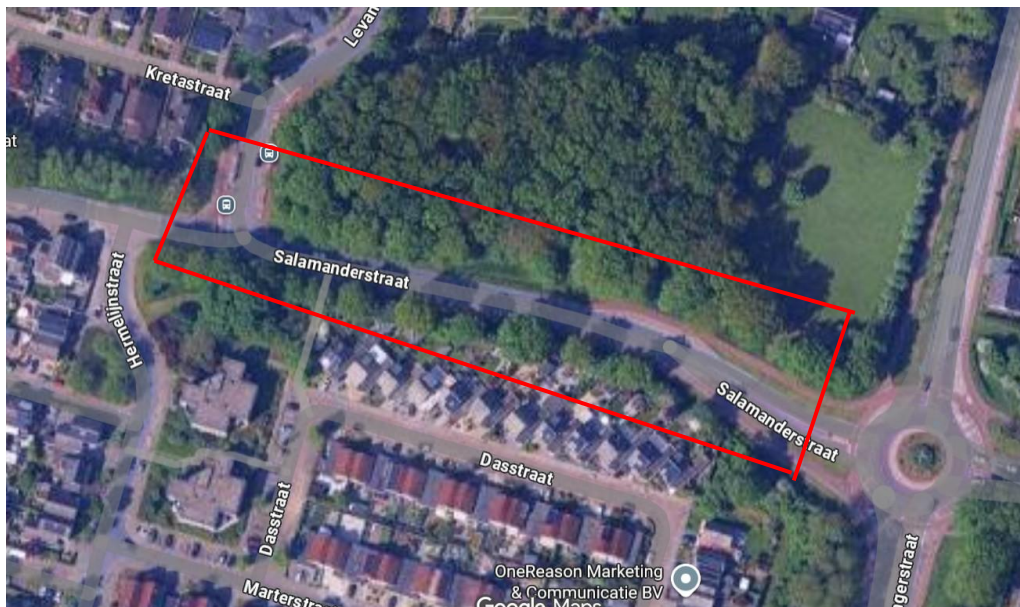
1.3

Toetsing uitvraag

Het doel van een BEA uitvraag draait in elk geval altijd om: de boom een plaats te geven in de besluitvorming en het ontwerp van de plannen. De vraag die vervolgens gesteld moet worden is :“ kan een boom na uitvoering van de geplande werkzaamheden, duurzaam (in zijn huidige verschijningsvorm), op dezelfde standplaats behouden blijven, met dezelfde resterende levensduur als voor de uitvoering van de werkzaamheden”.

1.4

Huidige situatie

Afbeelding 1: Overzicht foto van het projectgebied.

Huidige situatie

Aan de Salamanderstraat ligt nu een gedeeltelijk separaat fietspad, welke overgaat in de rijbaan voor het overige verkeer. Het plan is het fietspad geheel separaat aan te leggen van de rijbaan, gescheiden door een berm. Naast de rijbaan en het huidige fietspad, ligt een berm van circa 10 meter breed, tot aan de bestaande rij met eiken. Deze eiken hebben een diameter, gemiddeld tussen 50 en 60 cm. diameter. Hier zijn door ons 19 eiken in de beoordeling opgenomen.

1.5

Voorgenomen plannen

Plan nieuwe situatie

In het plan Aan de Salamanderstraat ligt een gedeeltelijk separaat fietspad, welke overgaat in de rijbaan voor het overige verkeer. Het plan is het fietspad geheel separaat aan te leggen van de rijbaan, gescheiden door een berm van 2 meter breed. Er zijn meerdere werkzaamheden gepland in onder andere de groenstrook voor de bomen langs. Tevens in de rijbaan en trottoir aan de overzijde, maar deze hebben geen invloed op de beoordeelde bomen en worden in deze rapportage dan ook niet behandeld.

In het ontwerp is rekening gehouden met de aanwezigheid van boomwortels in het profiel van het fietspad. Om die reden is in de ontwerptekeningen een voorzet gemaakt door het integreren van een Permavoid laag, welke als tweede maaiveld dienst doet. Dit tweede maaiveld wordt toegepast om boomwortels te kunnen sparen van ontgraving, en het voorkomen van wortelopdruk in de toekomst.

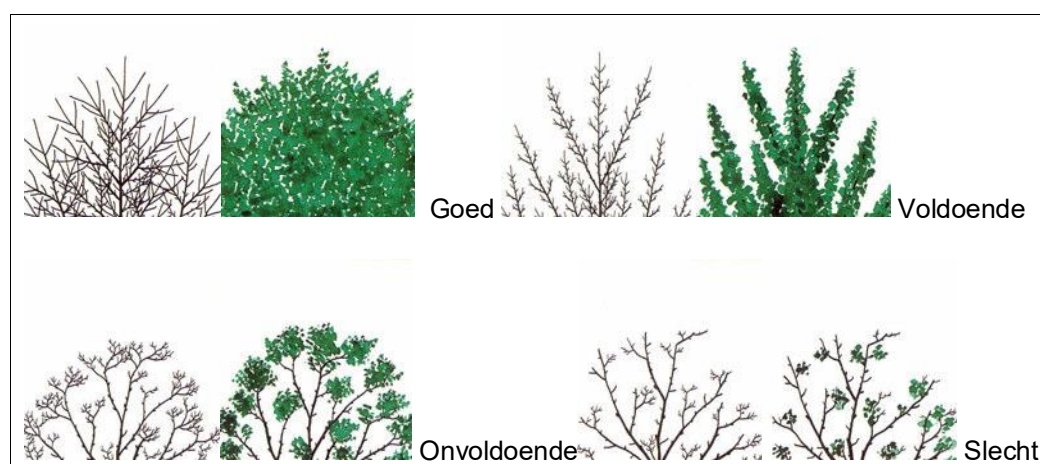
Het fietspad wordt 2 meter breed. De ligging is op een afstand van 2 meter van de opsluitbanden van de rijbaan en op 4 tot 5 meter afstand van de bomen. De eerste 2 meter vanaf de rijbaan is een kabel en leidingen strook die behouden blijft als berm.

2 Veldonderzoek

Tijdens deze beoordeling zijn de betreffende bomen beoordeeld aan de hand van de VTA-methodiek (Visual Tree Assessment).

Bij de VTA-methodiek wordt gekeken naar onder andere de kroonopbouw en kwaliteit van de stam. De nadruk bij dit onderzoek ligt op het beoordelen van de veiligheid en conditie van de boom. Bij de kroon wordt onder andere gekeken naar scheuren, dood hout, slechte tak aanzet en aantastingen van het hout.

De stam wordt onder meer gecontroleerd op ingezonken plekken, zichtbare holtes en aantastingen door zwammen of rotting.

Afbeelding 2: Klassen indeling

Oordeel	Beschrijving
Goed	Een conditie passend bij de soort, leeftijd en standplaats van de boom.
Voldoende	De boom heeft een verminderde bladbezetting en groei, maar is niet sterk aftakelend. Deze verminderde staat <i>kan</i> een tijdelijke aard en oorzaak hebben.
Onvoldoende	De boom heeft een sterk verminderde bladbezetting en groei, en is duidelijk aan het aftakelen. In veel gevallen is dit proces onomkeerbaar.
Slecht	De boom is aan het aftakelen en heeft een duidelijk transparante kroon, geen groei en is takken aan het afstoten. Zwaar dood hout is vaak aanwezig. Deze bomen worden in het reguliere onderhoud geveld.
Dood	Behoeft geen verdere toelichting

De bepaling van de fysiologische conditie wordt gebaseerd op de bladbezetting en scheutlengte. In afbeelding 2 is aangegeven welke klassen hiervoor worden gehanteerd en wat de criteria zijn voor de indeling in een klasse.

Verhouding tussen conditie en levensduur.

De conditie is de eerste indruk om de resterende levensduur te bepalen. Echter, indien een boom bepaalde afwijkingen vertoont, kan de conditie mogelijk goed of voldoende zijn, maar de levensduur toch beduidend minder dan men zou verwachten. De conditiebepaling is namelijk een momentopname. Door bijvoorbeeld een bodemprobleem of schimmel kan de levensduur aanzienlijk negatief beïnvloed worden.

Van de resultaten van de inventarisatie van het bomenbestand is een tabel gemaakt die is opgenomen in bijlage 1. Van de bomen in het onderzoeksgebied zijn o.a. de volgende kenmerken opgenomen:

- Boomnummer, corresponderend met situatietekening (bijlage 2).
- Boomsoort, wetenschappelijke en Nederlandse benaming.
- Stamdiameter, op 130 cm +mv.
- Te verwachten resterende levensduur
- Conditie, de fysiologische conditie op basis van de bladbezetting en scheutlengte
- Ziekte en aantastingen en / of mechanische gebreken
- Maatregelen
- Invloed van het werk op de boom

Afbeelding 3: zicht vanaf Levantstraat

Afbeelding 4: zicht vanaf Deurningerstraat

2.1 Boomkwaliteit

Tijdens deze beoordeling zijn door WBG Advies 19 bomen geregistreerd, aanvullend op de eerdere inventarisatie. Bomen die mogelijk onder invloed van het plan komen, zijn opgenomen in deze beoordeling. In deze BEA worden deze 19 bomen beoordeeld.

Deze bomen hebben de volgende conditiebeoordeling gekregen:

Tabel 1: Beoordeling conditie	Aantal
Goed	0
Voldoende	16
Onvoldoende	2
Slecht	0
Dood (boom op stam)	1

2.2 Conditie

De bomen zijn overwegend van een voldoende conditie, zonder zware gebreken, ziekten of aantastingen. Zware of risicovolle gebreken die zware ingrepen of een kap kunnen verlangen zijn niet aangetroffen. 2 bomen hebben een onvoldoende conditie. Van 1 boom is door ons nader onderzoek geadviseerd, om het risico op stambreuk of windworp in te kunnen schatten. Deze boom heeft een aantasting van de platte tonderzwam aan de stamvoet, waarvan op twee punten de vruchtlichamen zichtbaar zijn. Bij alle bomen is sprake van overmatig en zwaar dood hout.

2.3 Groeiplaatsen

Algemeen

Door middel van een bodem- en bewortelingsonderzoek is het mogelijk om inzicht te krijgen in de bodemsamenstelling en de opbouw en kwaliteit van het wortelgestel. Door het uitvoeren van grondboringen of het graven van proefsleuven kan de opbouw en samenstelling van de bodem en beworteling worden beoordeeld. Hierbij wordt vooral gelet op de diepte van het wortelpakket, grondwaterstand, verdichtingen en aanwezige storende lagen. Als gevolg van storende lagen kan (tijdelijk) stagnerend water overlast veroorzaken in de doorwortelde zone. Bij te hoge verdichtingen van het bodemprofiel, is de indringingsweerstand te hoog om boomwortels voldoende te kunnen groeien. Tevens zorgt een te hoge verdichting voor een problematische vochtopname van de boom, omdat de bodem het water niet meer opneemt.

Groeiplaatsen

De bomen staan in een rij, aan de bosrand van het perceel. Direct aangrenzend ligt een brede berm van circa 10 meter tot aan de opsluitband van de rijbaan.

Al met al, een goede groeiplaats met ruim voldoende doorwortelbare ruimte zonder beperkingen.

De profielen laten een redelijke voedingsrijke bodem zien in de eerste 20 tot 40 cm, waarna de grondslag overgaat naar geel zand.

Beeld Profielkuilen en beworteling

In het plangebied zijn door ons 9 profielkuilen gemaakt om de beworteling te kunnen beoordelen.

Bij het graven van de kuilen komt vrijwel overal een eenduidig beeld naar voren, van een minimaal doorwortelde bovenlaag van circa 20 cm. De aangetroffen beworteling heeft een diameter van gemiddeld 2 tot maximaal 4 cm. in de laag 20 tot 60 cm is bijna geen noemenswaardige beworteling aangetroffen en in alle kuilen begint de geel zand laag rond 40 cm diepte.

De aangetroffen beworteling in de bovenste laag betreft opname beworteling.

De kuilen zijn gegraven op 4 tot 5 meter, gemeten vanaf de opsluitbanden van de rijbaan. Dit is de buitenste zone voor de werkzaamheden.

Tabel 2: Bodemprofielen						
Profielboring / kuil 1. Plaatsing: 4 m uit de band, 5 m vanuit boom 2.						
van cm	tot cm	Intensiviteit Beworteling	organische stof gehalte	bodemsamenst elling	Vocht	Opmerkingen
0	20	Minimaal doorworteld	5	Humeus, matig leemhoudend	vochtig	
20	40	Geen	0	Geel zand	vochtig	
40	60	Geen	0	Geel zand	vochtig	
60	80	Geen	0	Geel zand	Licht vochtig	
Profielboring / kuil 2. Plaatsing: 4 m uit de band, 5 m vanuit boom 3.						
van cm	tot cm	Intensiviteit Beworteling	organische stof gehalte	bodemsamenstelling	Vocht	Opmerkingen
0	20	Minimaal doorworteld	5	Humeus, matig leemhoudend	vochtig	
20	40	Minimaal doorworteld	3	Geel zand	vochtig	
40	60	Geen	0	Geel zand	Licht vochtig	
60	80	Geen	0	Geel zand	Licht vochtig	
Profielboring / kuil 3. Plaatsing: 4 m uit de band, 5 m vanuit boom 5.						
van cm	tot cm	Intensiviteit Beworteling	organische stof gehalte	bodemsamenstelling	Vocht	Opmerkingen
0	20	Geen	5	Matig humeus, matig leemhoudend	vochtig	
20	40	Minimaal doorworteld	5	Matig humeus, matig leemhoudend	vochtig	
40	60	Minimaal doorworteld	0	Geel zand	Licht vochtig	.
60	80	Geen	0	Geel zand	Licht vochtig	
Profielboring / kuil 4. Plaatsing: 5 m uit de band, 4 m vanuit boom 5.						
van cm	tot cm	Intensiviteit Beworteling	organische stof gehalte	bodemsamenstelling	Vocht	Opmerkingen
0	20	Geen	5	Matig humeus, matig leemhoudend	vochtig	
20	40	Geen	5	Matig humeus, matig leemhoudend	Vochtig	
40	60	Minimaal doorworteld	3	licht humeus, licht leemhoudend	Vochtig	
60	80	Geen	0	Geel zand	Licht vochtig	

Profielboring / kuil 5. Plaatsing: 5 m uit de band, 4 m vanuit boom 8.						
van cm	tot cm	Intensiviteit Beworteling	organische stof gehalte	bodemsamenstelling	Vocht	Opmerkingen
0	20	Minimaal doorworteld	5	Matig humeus, matig leemhoudend	vochtig	
20	40	Geen	5	Matig humeus, matig leemhoudend	Vochtig	
40	60	Geen	0	Geel zand	Licht vochtig	
60	80	Geen	0	Geel zand	Licht vochtig	
Profielboring / kuil 6. Plaatsing: 5 m uit de band, 4 m vanuit boom 10.						
van cm	tot cm	Intensiviteit Beworteling	organische stof gehalte	bodemsamenst elling	Vocht	Opmerkingen
0	20	Minimaal doorworteld	5	Humeus, matig leemhoudend	vochtig	
20	40	Minimaal doorworteld	3	Humeus, matig leemhoudend	vochtig	
40	60	Minimaal doorworteld	3	Humeus, matig leemhoudend	vochtig	
60	80	Geen	0	Geel zand	Licht vochtig	
Profielboring / kuil 7. Plaatsing: 4 m uit de band, 5 m vanuit boom 10.						
van cm	tot cm	Intensiviteit Beworteling	organische stof gehalte	bodemsamenstelling	Vocht	Opmerkingen
0	20	Minimaal doorworteld	5	Humeus, matig leemhoudend	vochtig	
20	40	Geen	3	Geel zand	vochtig	
40	60	Geen	0	Geel zand	Licht vochtig	
60	80	Geen	0	Geel zand	Licht vochtig	
Profielboring / kuil 8. Plaatsing: 4 m uit de band, 5 m vanuit boom 5.						
van cm	tot cm	Intensiviteit Beworteling	organische stof gehalte	bodemsamenstelling	Vocht	Opmerkingen
0	20	Minimaal doorworteld	5	Matig humeus, matig leemhoudend	vochtig	
20	40	Minimaal doorworteld	3	Matig humeus, matig leemhoudend	vochtig	
40	60	Minimaal doorworteld	3	Geel zand	Licht vochtig	.
60	80	Geen	0	Geel zand	Licht vochtig	
Profielboring / kuil 9. Plaatsing: 5 m uit de band, tussen boom 13 en 14.						
van cm	tot cm	Intensiviteit Beworteling	organische stof gehalte	bodemsamenstelling	Vocht	Opmerkingen
0	20	Geen	5	Matig humeus, matig leemhoudend	vochtig	
20	40	Geen	5	Matig humeus, matig leemhoudend	Vochtig	
40	60	Geen	0	Geel zand	Vochtig	
60	80	Geen	0	Geel zand	Licht vochtig	
Profielboring / kuil 10. Plaatsing: 5 m uit de band, 5 m vanuit boom 15.						
van cm	tot cm	Intensiviteit Beworteling	organische stof gehalte	bodemsamenstelling	Vocht	Opmerkingen
0	20	Minimaal doorworteld	5	Matig humeus, matig leemhoudend	vochtig	
20	40	Geen	5	Matig humeus, matig leemhoudend	Vochtig	
40	60	Geen	0	Geel zand	Licht Vochtig	
60	80	Geen	0	Geel zand	Licht vochtig	

Afbeelding 5: Beworteling profielkuil 1.

Afbeelding 6: Beworteling profielkuil 2.

Afbeelding 7: Beworteling profielkuil 3.

Afbeelding 8: Beworteling profielkuil 4

Afbeelding 9: Beworteling profielkuil 9.

3 Analyse

Tijdens de werkzaamheden zullen er zich situaties voordoen waar de bomen in meer of mindere mate negatieve invloeden van kunnen ondervinden. Het terrein zal onderhevig zijn aan ruimtelijke ontwikkeling en daarmee aanvoer van materiaal en de rijbewegingen van zwaar materieel. Hieronder zijn voor bomen de mogelijk risicovolle werkzaamheden beschreven en welke gevolgen deze hebben voor de bomen binnen het plangebied. Voor sommige bomen geldt dat ze onder meerdere categorieën geplaatst zouden kunnen worden. Wij hebben deze geplaatst onder meest van toepassing zijnde categorie.

3.1 Impact boven en ondergronds algemeen

De inpasbaarheid is door ons beoordeeld aan de hand van de te verwachten invloeden van het werk op de bomen. Hierbij houden wij drie categorieën aan:

- **Geen invloed:** De boom kan behouden blijven en hoeft geen negatieve invloeden van de bouw te ondervinden. Mogelijk zullen boombeschermingsmaatregelen toegepast moeten worden. Het plan hoeft niet aangepast te worden.
- **Licht negatief:** De boom kan behouden blijven maar zal enige negatieve invloeden van het werk ondervinden, zoals een (tijdelijke) verminderde conditie. Mogelijk moeten details aangepast worden om een plan te kunnen uitvoeren.
- **Zwaar negatief:** De boom wordt sterk negatief beïnvloed. Behoud van de boom is in het huidige plan niet mogelijk.

Aan de hand van de geleverde tekeningen hebben we een aantal risico's als uitgangspunten gehanteerd waarop de invloed op de bomen is beoordeeld:

- **Boom staat (te) dicht op ontgraving:** Afhankelijk van soort en grootte, licht of zwaar negatief.
- **Wortelverlies:** Afhankelijk van de hoeveelheid wortelverlies is de boom wel/niet te behouden.
- **Kroonverlies:** Afhankelijk van de hoeveelheid kroonverlies is de boom wel/niet te behouden.
- **Bouwwerkzaamheden:** Bomen welke zeer dicht op een locatie staan waarbij, door bijvoorbeeld (ver)plaatsing van materiaal en materieel, de boom schade kan oplopen.
- **Bronbemaling tijdens werkzaamheden:** afhankelijk van grondwaterstanden en jaargetijde, zal een bronbemaling toegepast moeten worden. Dit kan met name in het groeiseizoen voor verdroging van de bomen zorgen.

Beoordeling*	aantal
Geen (is een boom op stam)	1
Licht negatief	13
Zwaar negatief	5

*dit betreft de invloeden bij uitvoering zonder aanpassingen in het plan

Impact beoordeling Salamanderstraat

Opnemen-Vervangen van verhardingen voetpad aan zijde Levantstraat.

Binnen het plan zullen de verhardingen van het voetpad opgenomen en vervangen worden. Hoewel zich hier enige beworteling bevindt, kan het opnemen van de verhardingen onder de kroonprojectie zonder problemen uitgevoerd worden. Dunne oppervlakkige (opname) beworteling kan worden afgezet met behulp van een takkenschaar of zaagje. Het verlies aan beworteling is hier minimaal, waar de boom zicht zonder problemen van zal herstellen.

Betreft: nummers. 1, 2, 3, 4,

Invloed op de boom volgens ontwerp: Geen

Afbeelding 10: Voetpad bij boom 1 t/m4

Cunet ontgraven-aanleg van het nieuwe fietspad

Bij het ontgraven en profileren van het cunet, gaat men beworteling tegen komen. De aangetroffen beworteling betreft lichte opname beworteling. De impact van het wegnemen van deze beworteling is voor de bomen minimaal en hiervan ondervinden de bomen slechts lichte negatieve gevolgen. De weggenomen wortels zullen door de boom in de omliggende grond eenvoudig gecompenseerd worden.

De beworteling kan worden afgezet met behulp van een takkenschaar of zaag.

Betreft: nummers 1 t/m 19

Invloed op de boom volgens ontwerp: Licht negatief 1 t/m 12, 15 t/m 19

Geen invloed 13 en 14

4 Conclusie en te nemen maatregelen

4.1 Conclusie

Algemeen:

Uit het onderzoek zijn slechts lichte beperkingen naar voren gekomen ten aanzien van de uitvoering van het ontwerp. Deze beperkingen hebben te maken met oppervlakkige opname beworteling van de bomen en de doorrijhoogte onder de bomen.

Om onze conclusie te vormen, zijn wij uitgegaan van beide profielopbouwen voor de fietspaden, binnen dit project.

Een opbouw voorzien van de Permavoid constructie en de opbouw zonder deze laag. Voor de laatste optie is de opbouw van het fietspad aan de overzijde gebruikt: 250 mm granulaat, 90mm basislaag en 30 mm toplaag. Hierbij ontstaat een totaal ontgraving van circa 37 cm.

Beperkingen:

De bomen hebben opname beworteling in de eerste 10 tot 20 cm van de groeiplaatsen, waar het fietspad gepland staat. De aanwezige beworteling is minimaal aanwezig en zal bij het afzetten hiervan, nodig voor het ontgraven van het cunet in de standaard opbouw, door de bomen gecompenseerd worden in de overige ruimte. Het daarmee gepaard gaande wortelverlies is minimaal en acceptabel.

Toepassing Permavoid:

Voor dit ontwerp is een Permavoid constructie bedacht, om wortelverlies te minimaliseren en toekomstige wortelopdruk tegen te gaan.

Een dergelijke constructie is voor dit project *niet van meerwaarde*. De bomen hebben overvloedig ruimte om te wortelen en de aanwezige beworteling is slechts minimaal. Daarbij komt, dat eiken van deze leeftijd in combinatie met hun conditie en groeiplaats, niet de eigenschap hebben zware compenserende wortelgroei te vertonen. De bomen zullen wortelverlies compenseren op de voor de boom eenvoudigste manier, in de overvloedig aanwezige open (bos)grond.

Een ontgraving van de 37 cm, zoals aan de overzijde van de rijbaan wordt toegepast, is onder deze bomen goed mogelijk, zonder blijvende negatieve gevolgen voor de bomen.

Snoei voorafgaande aan het project:

Voorafgaan de werkzaamheden dient men vast te stellen welk materieel benodigd is en welke werkruimte dit vraagt. Alle bomen moeten gesnoeid worden. De meeste bomen in verband met het aanwezige dode hout, welke een risico vormt voor (toekomstige) weggebruikers, maar ook meerdere bomen ter voorkoming van draaischade en om voldoende doorrijhoogte te creëren.

4.2

Te nemen maatregelen

In de onderstaande tabel staan de te nemen acties voor, tijdens en/of na de werkzaamheden.

Actie	Betreft:
Plaatsing stambescherming rond bomen. (zie 4.3)	Alle bomen binnen het project, binnen draaibereik van materieel, voorafgaande aan project.
Snoei uitzakkende takken en dood hout, <u>selectief opkronen</u> i.v.m. werkzaamheden en in te zetten materieel, uit te voeren door een European Tree Worker.	Alle bomen, voorafgaande aan project.
Nader onderzoek	Boom 4, onderzoek naar aanwezige tonderzwam.
Afdekken of afzetten groeiplaatsen (tussen nieuw fietspad en bomen) ter voorkoming van verdichtingen door werkzaamheden met rijplaten en/of doorlatend doek met puinlaag. (zie 3.2)	Alle bomen waar materieel onder kroonprojectie beweegt, bij opslag onder bomen, plaatsing bouwketen, voorafgaande aan project.
Inzet ETW of ETT gecertificeerd boomspecialist	Bij opbreken verhardingen dicht bij bomen, snoei, beoordelen af te zetten beworteling.

4.3

Boomveiligheidsplan

Tijdens werkzaamheden in de buurt van bomen, krijgt men te maken met een aantal risico's ten aanzien van de bomen. Deze risico's worden vaak onderschat omdat schade niet altijd direct zichtbaar is.

Om problemen zoveel mogelijk te beperken wordt geadviseerd om voor aanvang van de werkzaamheden een boomveiligheidsplan op te stellen welke richting kan geven aan de volgende punten;

- Aan en afvoerroutes van het project.
- Opslagplaatsen voor machines en materiaal.
- Mogelijke risico's zoals verdichting van groeiplaatsen, schade door bronbemaling e.t.c.
- Vastleggen waar de verantwoording ligt voor schade aan bomen.
- Op welke wijze er toezicht gehouden wordt op het uitvoeren van de boombescherming's maatregelen.
- Plaatsing van een depot

Bescherming te behouden bomen

De te behouden bomen dienen ingepakt te worden tegen stootschade. Dit kan door middel van twee ringen van drainagebuis aan te brengen met daaromheen houten planken. Voor de werkruimte van het benodigde materieel is het verstandig de bomen vooraf, onder toezicht van een boomspecialist, te snoeien zodat uitbreken van takken door draaiend materieel wordt voorkomen.

Veiligheidsmaatregelen algemeen

Ondanks een zorgvuldig opgestelde tekeningen en bestek zijn er binnen projecten altijd enkele onvoorziene factoren. Ter voorkoming van schade door deze factoren is een vakkundig toezichthouder/boomspecialist van groot belang. Als stappenplan hiervoor stellen wij het volgende voor:

Werkstap 1: startoverleg

Bij voorkeur is de toezichthouder/boomspecialist aanwezig tijdens een startoverleg voor aanvang van het werk.

Tijdens dit eerste overleg worden de knelpunten besproken en wordt met de aannemer overlegd of deze nog problemen voorziet met de uitvoering van de bijbehorende boombeschermingsmaatregelen. Deze boombeschermingsmaatregelen zijn een vast agendapunt in de bouwvergadering.

Tijdens dit overleg kan men ook enkele bijwoningmomenten in het project aangeven welke cruciaal kunnen zijn voor het behoud van de bomen.

Werkstap 2: 0-meting

Tijdens een 0-meting in bijzijn van de opdrachtgever en aannemer kunnen eventuele aanwezige schades aan bomen of straatmeubilair binnen het projectgebied worden vastgelegd. Hiermee voorkomt men een discussie achteraf over eventuele aangerichte schades tijdens de werkzaamheden.

Werkstap 3: uitvoering

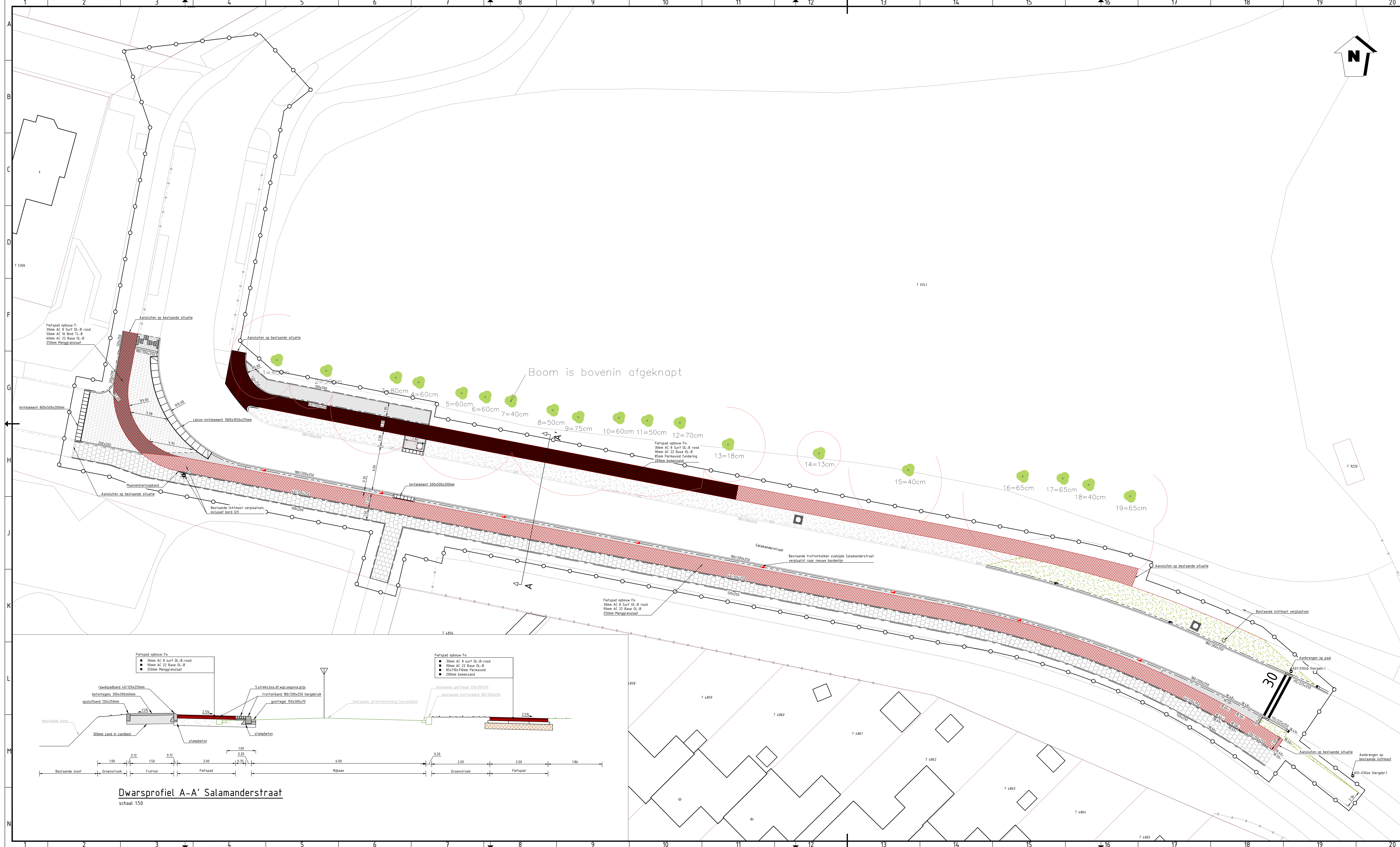
Tijdens de werkzaamheden zal de toezichthouder bij voorkeur op verschillende tijden het werk bezoeken om zo een zo effectief mogelijk toezicht te kunnen houden.

Door de inzet van een toezichthouder binnen een project kan men vertraging van de uitvoering en schade aan bomen tot een minimum te beperken.

Bijlage 1: Inventarisatie

[illegible]

Bijlage 2: Bomentekening & ontwerp inrichting

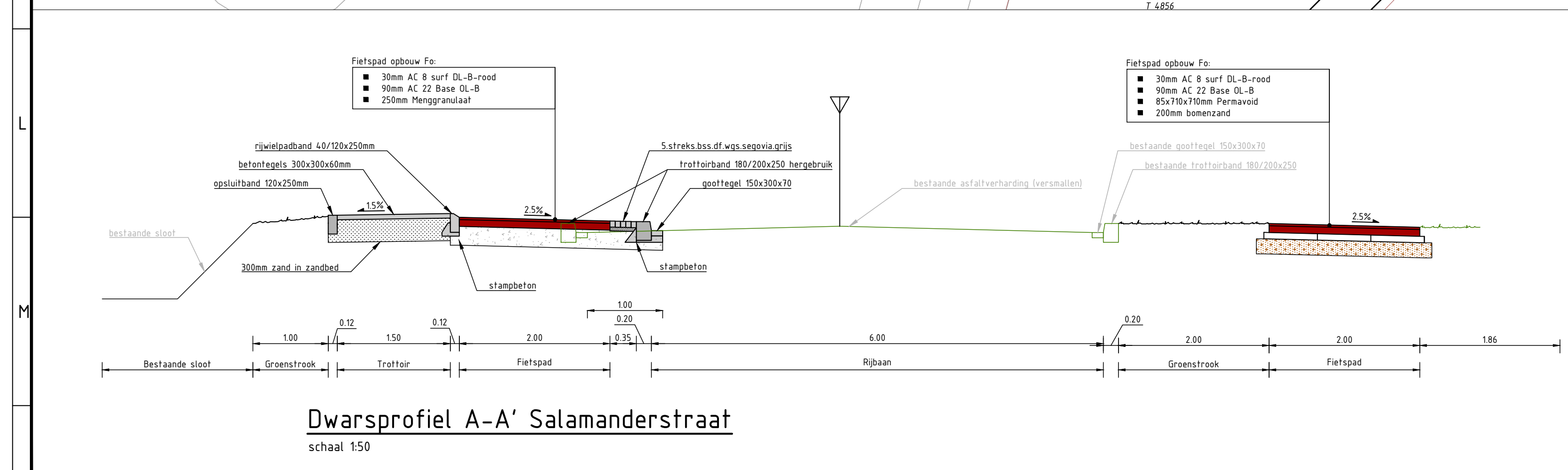

LEGENDA

- Aanbrengen asfaltverharding Fo, kleur rood
- Aanbrengen asfaltverharding F, kleur rood
- Aanbrengen asfaltverharding Fo, kleur rood, Permavoid fundering
- Aanbrengen straatbaksteen, waalformaat, halfsteensverband, hergebruik
- Aanbrengen betonstraatsteen, dikformaat, WGS Segovia, halfsteensverband, kleur grijs
- Aanbrengen betonstraatsteen, keiformaat, halfsteensverband, hergebruik
- Aanbrengen betonstraatsteen, dubbelklinker, halfsteensverband, kleur grijs
- Aanbrengen betontegels, 300x300x60mm, halfsteensverband, kleur grijs, hergebruik
- Aanbrengen blindengeleidendegels, 300x300x60mm, kleur wit, hergebruik
- Bestaand gras
- Egaliseren terrein en aanbrengen gras
- Aanbrengen opsluitband 100x200mm, kleur grijs
- Aanbrengen opsluitband 120x250mm, kleur grijs
- Aanbrengen opsluitband plateau 200x200mm, kleur grijs
- Aanbrengen trottoirband 130/150x250mm, kleur grijs
- Bestaande trottoirband 180/200x250mm, kleur grijs, deklaag van gewassen graniet
- Aanbrengen trottoirband 180/200x250mm, kleur grijs, deklaag van gewassen graniet, hergebruik
- Aanbrengen trottoirband RWS 115/225x250mm, kleur grijs
- Aanbrengen rijwielpadband 40/120x250mm, kleur grijs
- Aanbrengen goottegels
- Aanbrengen Leicon inrittelement 1000x1050x25mm, kleur grijs
- Aanbrengen inrittelement 500x500x200mm, kleur grijs, deklaag van gewassen graniet
- Aanbrengen inrittelement 800x500x200mm, kleur grijs, deklaag van gewassen graniet
- Aanbrengen verkeersbord
- Aanbrengen lichtmast
- Aanbrengen lichtmast + verkeersbord
- Bestaande putafdekking op hoogte brengen
- Aanbrengen putomrandingsplaat 1200x1200mm
- Bestaande te handhaven trottoirkolk
- Verplaatsen trottoirkolk en aansluiten op bestaande uittegger
- Aanbrengen trottoirkolk
- Aanbrengen trottoirkolk RWS
- Hoogte nieuwe situatie t.o.v. N.A.P.
- Materiaalgrans
- Werkgrans

AANVULLENDE INFORMATIE

Tenzij anders vermeld:
Maten in meters
Peilmaten in meters t.o.v. N.A.P.
Materiaalmaten en diameters in millimeters

C04	Inmetting bomen toegevoegd	A. Scholten	K. Kolman	03-12-2025
C03	Diverse aanpassingen	A. Scholten	K. Kolman	14-11-2025
C02	Diverse aanpassingen	A. Scholten	K. Kolman	31-07-2025
C01	versie uitgang	A. Scholten	K. Kolman	28-07-2025
versie	wijzigingsomschrijving	getekend	gecontroleerd	datum

adviseurs te ingenieurs openbare ruimte

Assetmanagement

Ontwerp

Klimaat

Gemeente Hengelo

Opdrachtgever	Gemeente Hengelo	Projectnummer	P2025088
Omschrijving	Vrijliggend fietspad Salamanderstraat	Documentsoort	Tekening
Onderdeel	Inrichtingstekening	Tekeningnummer	31
		Bladnummer	1 van 3
		Formaat	A1.0
		Schaal	1:200
		Status	Concept

074 - 2780674 - Mosweg 17556 PG Hengelo - info@proviel.nl - www.proviel.nl

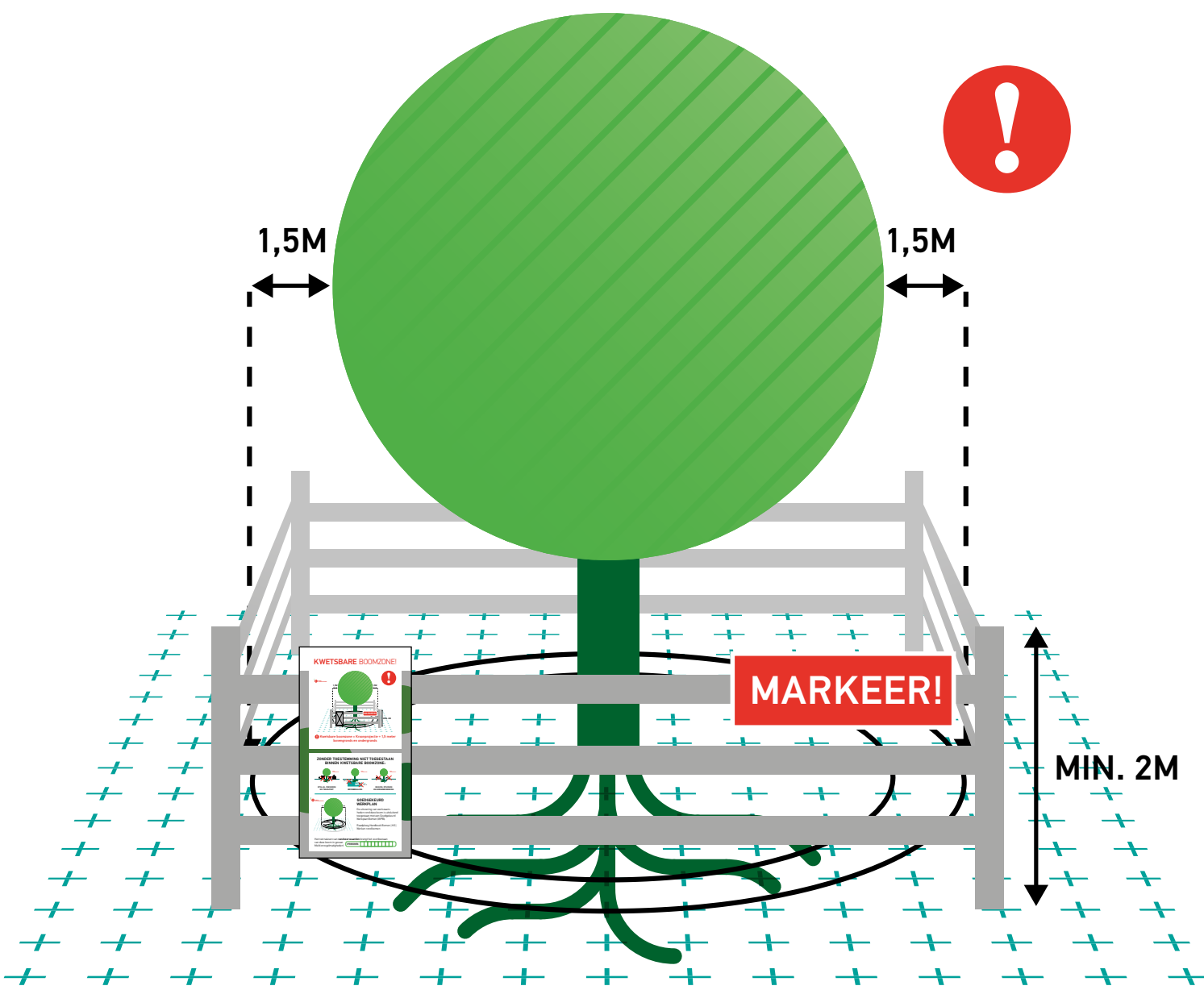
Nij geven de openbare ruimte kwaliteit

Bijlage 4: poster “werken rondom bomen”

WERKEN ROND BOMEN

KWETSBARE BOOMZONE

❗ Kwetsbare boomzone = Kroonprojectie + rondom 1,5 meter

❗ Werkzaamheden en de opslag van materiaal en materieel zijn binnen de KWETSBARE BOOMZONE alleen toegestaan MET TOESTEMMING (Goedgekeurd Werkplan).

RANDVOORWAARDEN EN EISEN

- 1 Plaats een niet-verplaatsbare fysieke afscherming rond de boom (minimaal 2 m hoog) en markeer deze met de weerbestendige poster 'Kwetsbare boomzone'.
- 2 Binnen elke kwetsbare boomzone zijn (tot 1,5 m buiten de kroonprojectie) de uitvoering van werkzaamheden en de opslag van materiaal en het rijden of parkeren van materieel en voertuigen alleen toegestaan met toestemming via een door de opdrachtgever of directie Goedgekeurd Werkplan.
- 3 Binnen elke kwetsbare boomzone gelden randvoorwaarden die uitgewerkt moeten zijn in het goedgekeurde Werkplan. Deze randvoorwaarden worden in de regel opgesteld aan de hand van een Bomen Effect Analyse (BEA).
- 4 Het Werkplan Bomen (WPB) vermeldt gedetailleerd (per boom) wanneer, op welke wijze, volgens welke randvoorwaarden en met welk materieel en welke hulpmiddelen werkzaamheden binnen de kwetsbare boomzone mogen en moeten worden uitgevoerd.
- 5 Werkzaamheden mogen de duurzame instandhouding van de boom nooit in gevaar brengen.
- 6 Graafwerkzaamheden binnen de kwetsbare boomzone zijn uitsluitend toegestaan met toestemming via het goedgekeurde Werkplan, zie hierboven punt 2.

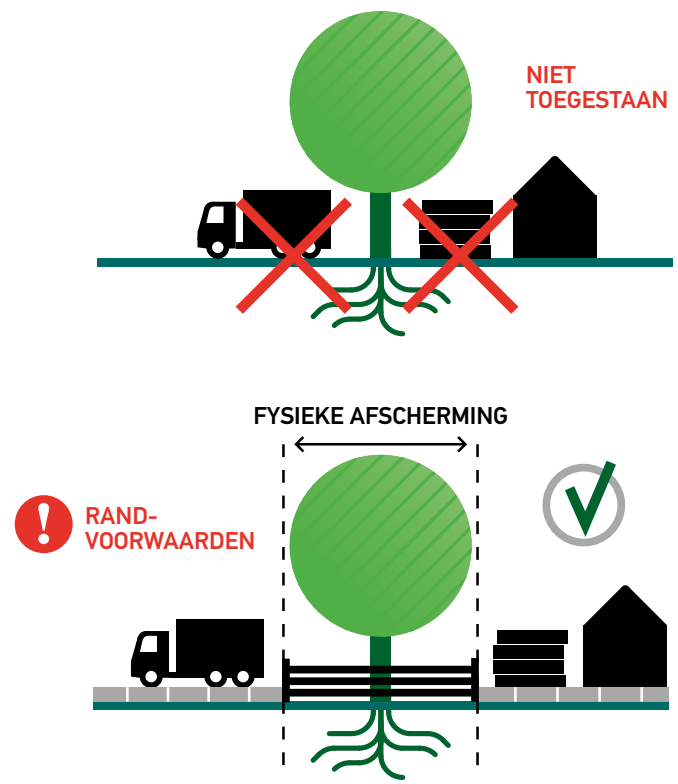
LEIDRAAD MINIMALE GRAAFAFSTANDEN

Stam ø (dbh)	Minimale graafafstand vanuit het hart van de stamvoet	Meerzijdig graven, of eenzijdige wortelontwikkeling of scheefstaande boom (trekzijde)
20 cm	> 1,25 m	2,0 m
40 cm	> 1,50 m	2,5 m
60 cm	> 1,75 m	3,0 m
80 cm	> 2,25 m	3,5 m
100 cm	> 2,50 m	4,0 m
150 cm	> 3,50 m	5,0 m

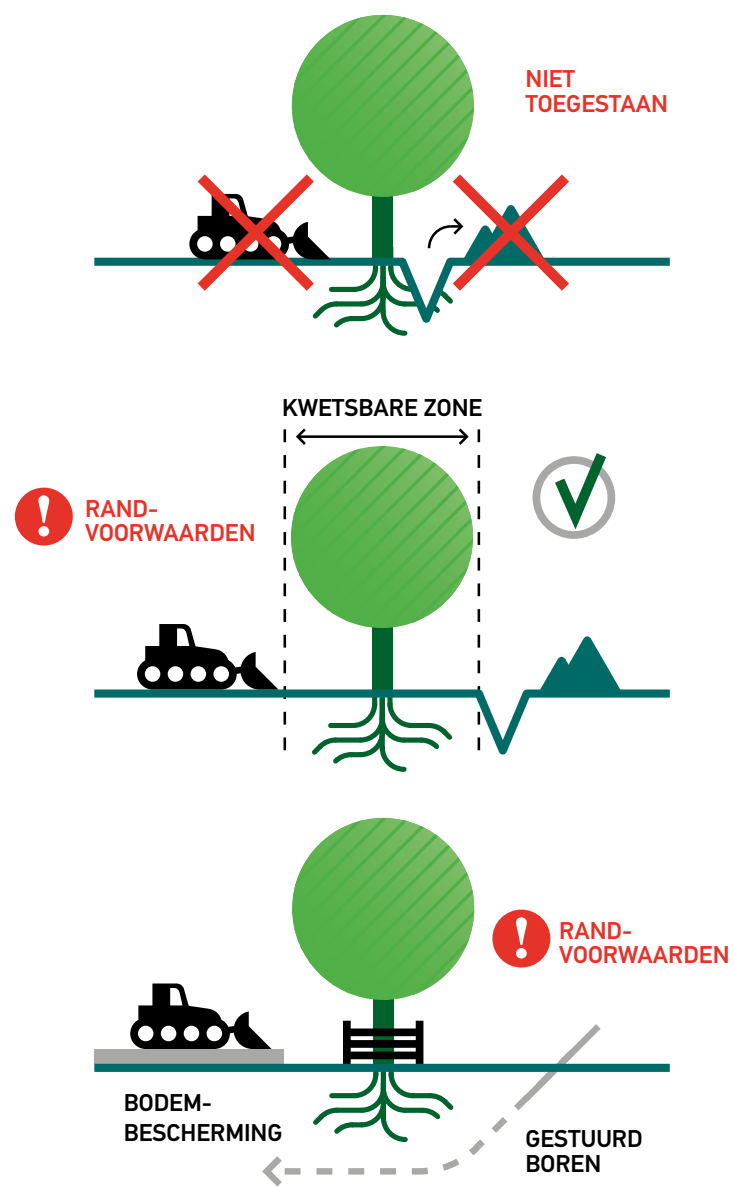
HANDBOEK BOMEN

Voor een juiste uitwerking van een Goedgekeurd Werkplan en de eisen en randvoorwaarden voor werkzaamheden rond bomen wordt verwezen naar het Handboek Bomen | H2 | Werken rond bomen.

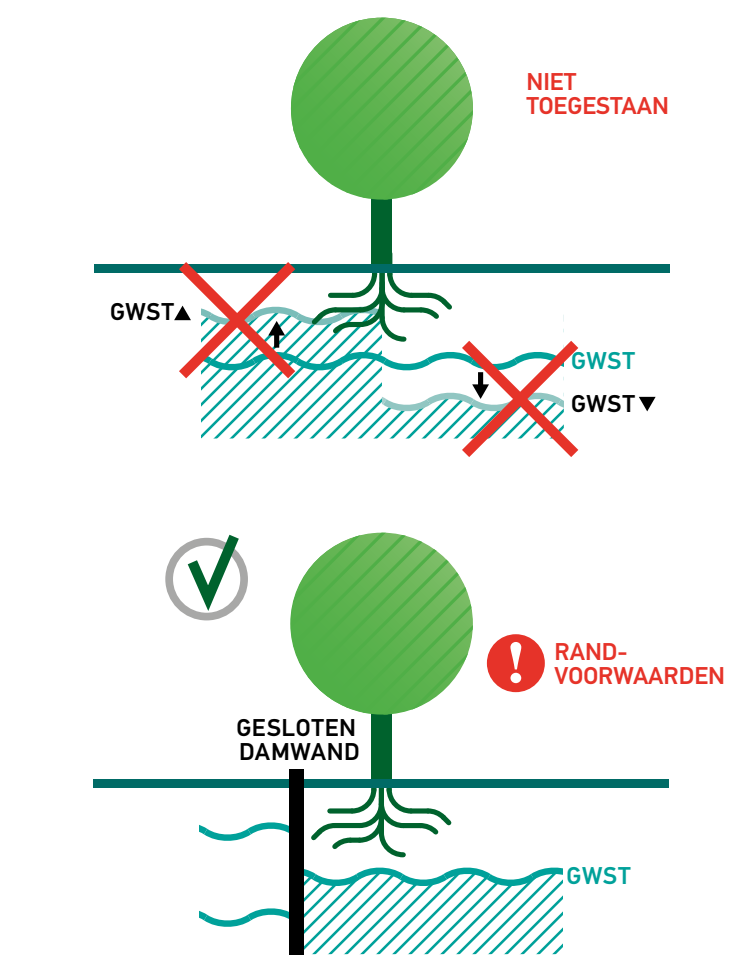
OPSLAG, PARKEREN EN TRANSPORT

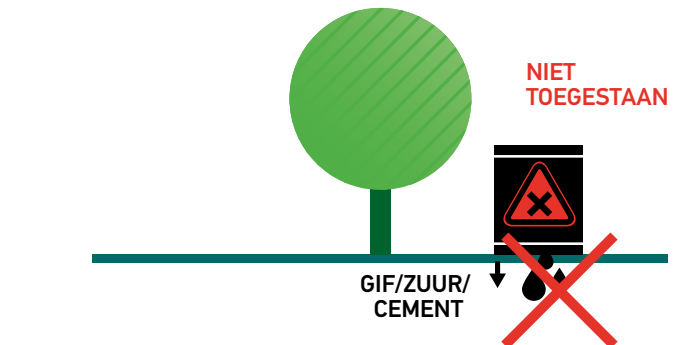
GRAVEN, OPHOGEN EN ANDERE BODEMBEWERKINGEN

BRONBEMALING EN VERANDERINGEN IN GRONDWATERSTAND

VLOEISTOFFEN EN GASSEN

SNOEIWERKZAAMHEDEN

Gemeenteraad van Hengelo
Postbus 18
7550 AA Hengelo

Gemeente Hengelo

Postbus 18
7550 AA Hengelo

Onderwerp	Zaaknummer	Uw kenmerk	Datum
Nadere duiding mandatering ingrepen in hoofdgroenstructuur	1096070		22 september 2015

Geachte raadsleden,

Tijdens de politieke markt van 15 september, met als onderwerp 'Actualisatie groennota's', zijn er vragen gesteld over het voorstel, het college te mandateren om besluiten te nemen over ingrepen in de hoofdgroenstructuur. In het advies staat beschreven dat bij zwaardere ingrepen aan het college zal worden geadviseerd om het voorstel voor de ingreep alsnog ter besluitvorming voor te leggen aan de raad.

Enkele fracties hebben gevraagd om meer duidelijkheid over de vraag wanneer er sprake is van lichte, en wanneer van zwaardere ingrepen in de hoofdgroenstructuur. De raad wil graag een vinger aan de pols houden, als het gaat om initiatieven (bouwwerken of werkzaamheden) die consequenties hebben voor de hoofdgroenstructuur.

Licht of zwaar?

Bepalend voor de zwaarte van een ingreep zijn zowel ecologische als visueel-ruimtelijke aspecten. 'Licht' of 'zwaar' is niet altijd eenduidig te omschrijven, omdat de hoofdgroenstructuur een samenhangend geheel vormt en een ingreep op een bepaalde plek niet los staat van de omgeving.

We kunnen bijvoorbeeld niet altijd uitgaan van de oppervlakte van het gebied of de strook waar een ingreep wordt voorgesteld. Een klein gebiedje kan belangrijk zijn omdat het waardevolle soorten herbergt. Een gebied kan potentieel waardevol zijn omdat het een leefgebied van soorten kan vergroten of verbeteren (biodiversiteit), of van belang zijn voor het groene aanzien van een wijk of buurt. Een smalle berm kan toch van groot belang zijn als verbindingzone voor kleine zoogdieren of vlinders.

Maatwerk

In het voorstel staat daarom beschreven dat de groendeskundigen in de organisatie per situatie zullen adviseren over de voorgestelde ingreep en over de vraag of deze moet worden voorgelegd aan de raad (maatwerk).

Wanneer naar de raad?

Hieronder volgt een overzicht van de factoren die als wegingscriteria worden genomen voor de vraag of de ingreep ter beoordeling moet worden voorgelegd aan de raad.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres stadhuis
Burgemeester Jansenplein 1
Bezoekadres stadskantoor
Hazenweg 121

E-mailadres
gemeente@hengelo.nl
Telefoonnummer
14-074

- Er leven waardevolle soorten op de plek waar de ingreep wordt voorgesteld en er is geen, of onvoldoende geschikte leefomgeving beschikbaar in de nabijheid.
- Het gebied, de zone of de plek is van belang om leefgebieden (groeiplaatsen, nesten en holen, schuilgelegenheid, voedselaanbod) te vergroten, verbinden en/of verbeteren.
- Er worden belangrijke ecologische verbindingen doorsneden.
- Het ruimtelijke, groene aanzien van wijk of buurt wordt ingrijpend geschaad.
- Omleiding van verbindingzones, waarbij een gelijkwaardige situatie wordt gecreëerd en de verbinding aaneengesloten kan blijven, is niet mogelijk.
- Gelijkwaardige groene compensatie in de directe omgeving van de ingreep is niet mogelijk.

Als één of meer van deze situaties aan de orde is, zal worden geadviseerd de besluitvorming over de ingreep voor te leggen aan de raad.

Voorbeelden uit de praktijk

Voorbeelden van situaties waarin het omslachtig lijkt om naar de raad te gaan: een uitweg voor een bedrijf of kantoor waar in de bestaande situatie geen sprake is van een aaneengesloten verbindingzone; een parkeerplaats op een plek waar camouflerende en/of compenserende maatregelen mogelijk zijn.

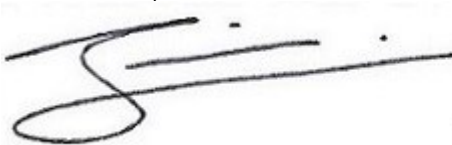
Voorbeelden van situaties waarin het college wordt geadviseerd naar de raad te gaan: optrekken van bouwwerken (zoals transformatorhuisjes of glasvezelstations), uitbreiding van bestaande gebouwen met daarbij behorende activiteiten, aanleg van een parkeerterrein, aanleg van een uitweg door een aaneengesloten verbindingzone.

Ten slotte

Via mandatering aan het college van de besluitvorming over minder ingrijpende zaken, kan de organisatie adequater reageren op vragen van burgers en bedrijven. Immers, de procedure via college naar de raad neemt veel tijd in beslag.

Het college kan de raad in die gevallen via de Berap en het jaarverslag op de hoogte houden over de genomen besluiten. Op die manier wordt de raad ontlast om zich met detailzaken en/of individuele dossiers te moeten bezighouden.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Hengelo,
de secretaris, de burgemeester,

De heer J. Eshuis

De heer S.W.J.G. Schelberg

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

ADVIES HOOFDGROENSTRUCTUUR AANLEG VRIJLIGGENDE FIETSPADEN SALAMANDERSTRAAT

AANLEIDING

Op de Salamanderstraat bestaat een 'missing link' in de fietsinfrastructuur. Momenteel worden fietsers tussen de rotonde Deurningerstraat en de Levantstraat naar de rijbaan (maximumsnelheid 50 km/u) geleid, wat leidt tot onveilige situaties.

In lijn met het Mobiliteitsplan 2040 en het recent vastgestelde Deelprogramma Fiets werken we aan een veilig en aantrekkelijk fietsnetwerk door straten fietsvriendelijker in te richten. Voor de Salamanderstraat is een plan uitgewerkt om aan beide zijden vrijliggende fietspaden aan te leggen, en deze te verbinden met de bestaande vrijliggende fietsinfrastructuur. Deze verbetering draagt bij aan de verkeersveiligheid, in lijn met de doelstellingen uit het Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPV). Ook wordt hiermee het fietsgebruik gestimuleerd. De fietsverbinding sluit aan op de hoofdroute binnen het Kernnet Fiets Overijssel en biedt een belangrijke fietsverbinding tussen de wijken Slangenbeek en Hasseler Es.

Voor het aanleggen van deze vrijliggende fietspaden, hebben we een subsidie toegewezen gekregen van Provincie Overijssel vanuit het Regionaal Uitvoeringsprogramma Verkeer en Vervoer (UVP), thema Kernnet Fiets. Als voorwaarde voor de subsidie moeten de werkzaamheden voor 1 juli 2026 zijn uitgevoerd.

ONTWERP

Aan de noord- en zuidzijde van de Salamanderstraat worden vrijliggende fietspaden van asfalt aangelegd met een breedte van 2 meter. Het fietspad aan de zuidzijde wordt dicht op de rijbaan aangelegd. Aan de noordzijde blijft er een groene berm tussen het fietspad en de rijbaan aanwezig met een breedte van twee meter. In deze berm staan de huidige lichtmasten en er liggen kabels en leidingen, waaronder een hogedruk gasleiding en een middenspanningskabel. Hierdoor kan de asfaltverharding niet dichter op de rijbaan aangelegd kan worden.

De rijbaan van de Salamanderstraat wordt versmald van zeven naar zes meter. Ook wordt de snelheid op dit wegvak aangepast van 50 km/h naar 30 km/h, passend bij de functie van de weg. Het ontwerp is als bijlage bijgevoegd.

GEVOLGEN VOOR HET GROEN

Aan de noordzijde van de Salamanderstraat komt het fietspad volledig in de huidige berm (kruidenrijk gras) te liggen. Ter compensatie wordt de verharding van de voormalige bushalte en het informatiebord verwijderd. Dit wordt weer omgevormd naar gras. Het fietspad aan de noordzijde komt richting de Levantstraat binnen de kroonprojectie van bestaande bomen te liggen. Het uitgangspunt van het ontwerp is dat de bomen behouden blijven. Om te kunnen beoordelen of de bomen negatieve effecten gaan ondervinden van de werkzaamheden, is een BEA (Bomen Effecten Analyse) uitgevoerd. Deze BEA is bijgevoegd bij de mail. Uit dit onderzoek blijkt dat de effecten van het ontwerp op de bomen minimaal en acceptabel zijn, zonder blijvende negatieve gevolgen voor de bomen.

Aan de zuidzijde wordt de rijbaan van de Salamanderstraat versmald van zeven naar zes meter zodat de berm (gras) zoveel mogelijk gehandhaafd kan worden en de sloot in stand gehouden wordt.

In totaal wordt er 354,5 m² groen verhard en 153,9 m² verharding omgevormd naar groen binnen de hoofdgroenstructuur. Per saldo verdwijnt er ongeveer 200 m² groen binnen de hoofdgroenstructuur.

LICHTE OF ZWARE INGREEP?

Uiteindelijk ontstaat er een situatie die beter is voor de verkeersveiligheid en die voordelen biedt voor fietsers. Hiervoor is wel een ingreep in de hoofdgroenstructuur nodig. Ingrepen in de hoofdgroenstructuur moeten voor besluitvorming worden voorgelegd aan het college van burgemeester en wethouders of, afhankelijk van de zwaarte van de ingreep, aan de gemeenteraad. Hiervoor zijn criteria ontwikkeld, om het belang van de ingreep zo objectief mogelijk te kunnen afwegen tegen het belang van de groene waarden.

De vraag is of hier sprake is van een 'lichte' danwel een 'zwaardere' ingreep in de hoofdgroenstructuur. 'Van een 'zwaardere ingreep' is sprake in de volgende situaties:

1. Er leven waardevolle soorten op de plek waar de ingreep wordt voorgesteld en er is geen, of onvoldoende geschikte leefomgeving beschikbaar in de nabijheid.
2. Het gebied, de zone of de plek is van belang om leefgebieden (groeiplaatsen, nesten en hollen, schuilgelegenheid, voedselaanbod) te vergroten, verbinden en/of verbeteren.
3. Er worden belangrijke ecologische verbindingen doorsneden.
4. Het ruimtelijke, groene aanzien van wijk of buurt wordt ingrijpend geschaad.
5. Omleiding van verbindingzones, waarbij een gelijkwaardige situatie wordt gecreëerd en de verbinding aaneengesloten kan blijven, is niet mogelijk.
6. Gelijkwaardige groene compensatie in de directe omgeving van de ingreep is niet mogelijk.

Als één of meer van deze situaties aan de orde is, wordt de besluitvorming over de ingreep voorgelegd aan de raad. In dat geval is tevens afgesproken dat de externe groenpartners van de gemeente, aangesloten bij het overleg De Groene Tafel, het voorstel om de ingreep in de hoofdgroenstructuur toe te staan, vooraf mogen inzien en daarop kunnen reageren. De reacties worden als bijlage toegevoegd aan het raadsvoorstel.

DE SITUATIE IN EN ROND HET PLANGEBIED

Omdat hier per saldo 200 m² kruidenrijk gras en gras uit de hoofdgroenstructuur verdwijnt, is situatie 6 hier aan de orde: '*Gelijkwaardige groene compensatie in de directe omgeving van de ingreep is niet mogelijk*'.

Wel zal er compensatie plaats vinden aan de Klaas de Rookstraat (op circa 500 meter afstand). Deze straat is eind 2025 versmald, waarbij 65 m² verharding is omgevormd naar groen (gras). En in 2026 verwijderen we langs de Europalaan aan één zijde het fietspad. Hier wordt circa 1.000 m² asfalt omgevormd naar groen (kruidenrijk gras). Deze locatie ligt op circa 3 kilometer afstand van de Salamanderstraat.

Omdat we deze locaties niet kunnen bestempelen als '*compensatie in de directe omgeving*', kan deze ingreep in de hoofdgroenstructuur als **zwaar** worden aangeduid. Besluitvorming over het al dan niet toestaan van de ingreep zal daarom worden voorgelegd aan de raad. De externe groenpartners zal om advies worden gevraagd, dat als bijlage bij het raadsvoorstel wordt gevoegd.

Van: Beek, Ralf ter <r.terbeek@hengelo.nl>

Verzonden: donderdag 18 december 2025 13:05

Aan: Groene Tafel

CC: Dijk, Mark van <mark.vandijk@hengelo.nl>; Keppels, Gijs <g.keppels@hengelo.nl>

Onderwerp: Ingreep hoofdgroenstructuur - aanleg vrijliggende fietspaden Salamanderstraat

Beste groene partners van de Groene Tafel,

Bijgaand stuur ik jullie, op verzoek van mijn collega's Mark van Dijk en Gijs Keppels (in cc), het advies voor de ingreep in de hoofdgroenstructuur, t.b.v. de aanleg van vrijliggende fietspaden Salamanderstraat

Omdat hier, in het kader van het verhogen van de verkeersveiligheid, in totaal 200 m² kruidenrijk gras en gras uit de hoofdgroenstructuur verdwijnt, is hier sprake van een zware ingreep in de hoofdgroenstructuur.

Dat betekent dat de besluitvorming - over het al dan niet toestaan van deze ingreep - zal worden voorgelegd aan de raad.

Met de gemeenteraad is hier over afgesproken dat jullie, de groene partners van de groene Tafel, bij 'zware ingrepen' om advies worden gevraagd.

Jullie advies zal vervolgens als bijlage bij het raadsvoorstel worden gevoegd.

Als jullie hier advies op willen geven, dan ontvang ik dit graag uiterlijk zondag 4 januari.

Bijgevoegd zijn:

- Advies hoofdgroenstructuur aan groene partners
- Bomen Effect Analyse
- Ontwerptekening, 2 bladen: ontwerptekening en ontwerptekening met de groene (erbij) en rode vlakken (eraf)
- Tekening huidige hoofdgroenstructuur

Ik wens jullie allen alvast hele fijne feestdagen, en een prachtig 2026!

Met vriendelijke groeten,

Ralf ter Beek

Beleidsadviseur Openbare Ruimte

Gemeente
Hengelo

Gemeente Hengelo

Postbus 18

7550 AA Hengelo

T 14 074

E r.terbeek@hengelo.nl

W www.hengelo.nl

Aanwezig: ma t/m vrij; woe afwezig

REACTIE 1 – IVN

Van: Frans Besselink

Verzonden: woensdag 24 december 2025 15:06

Aan: Beek, Ralf ter <r.terbeek@hengelo.nl>

Onderwerp: Re: Ingrep hoofdgroenstructuur - aanleg vrijliggende fietspaden Salamanderstraat

Hallo Ralf,

Complimenten voor de Gemeente hoe zij deze klus voorbereiden.
Ik heb er niets aan toe te voegen.

Fijne feestdagen en tot volgend jaar.

Frans

REACTIE 2 - NIVON

Van: Peter Eilers

Verzonden: zondag 4 januari 2026 16:58

Aan: Beek, Ralf ter <r.terbeek@hengelo.nl>; Luc van Veen

Onderwerp: RE: Ingrep hoofdgroenstructuur - aanleg vrijliggende fietspaden Salamanderstraat

Goedemiddag Ralf,

Ik heb het plan doorgelezen. Het gaat hier om een fietspad waarbij de veiligheid van fietsers voorop staat. Dat lijkt mij uit milieutechnisch oogpunt (wijze van vervoer) al erg belangrijk. Daarbij wordt er in de plannen vanuit gegaan dat de bomen tijdens de werkzaamheden beschermd worden en dat er alles aan gedaan wordt om deze te behouden. Weliswaar verdwijnt er een stuk kruidenrijk gras, maar dat wordt (weliswaar wat verder weg) gecompenseerd. Gezien het belang van het eerste (verkeersveiligheid) lijkt het mij dat dit voorop dient te staan. Het is goed dat de Gemeente Hengelo dit doet en tegelijkertijd probeert zoveel mogelijk groen (bomen) te sparen. Vanuit het Nivon kan ik zeggen dat het er goed uit ziet en dat er geen bezwaren zijn.

Met vriendelijke groet,

Peter Eilers

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	AFDELING	PORT. HOUDER
4012796	Kok / Eeftink	GRI	Schelberg
ONDERWERP			
4012796 - Verordening rechtspositie raads- en commissieleden 2026			

BESLUIT

De gemeenteraad besluit:

1. De Verordening Rechtspositie raads- en commissieleden 2026 vast te stellen;
2. De Verordening Rechtspositie raads- en commissieleden 2026 met terugwerkende kracht per 01-01-2026 in werking te laten treden;
3. De Verordening Rechtspositie raads- en commissieleden 2024 gelijktijdig in te trekken.

INLEIDING

Met enige regelmaat actualiseert het rijk het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers en de onderliggende Regeling rechtspositie decentrale politieke ambtsdragers om bedragen te indexeren en inhoudelijke wijzigingen door te voeren. Zo ook in 2025. Op basis daarvan heeft de VNG een geactualiseerde modelverordening rechtspositie raads- en commissieleden vastgesteld. In dit raadsvoorstel wordt de raad geadviseerd om deze wijzigingen door te voeren in onze eigen verordening op de wijze zoals hieronder is aangegeven.

Onze huidige verordening is voor het laatst bij raadsbesluit d.d. 9 oktober 2024 nr. 3802438 geactualiseerd en vastgesteld.

ARGUMENTEN

- 1.1 De VNG heeft een aantal wijzigingen in de modelverordening Rechtspositie raads- en commissieleden aangebracht**
De VNG heeft gemeenten geadviseerd om de wijzigingen in de modelverordening , voor zover relevant, over te nemen in de lokale verordening.
- 1.1.1 Artikel 2 (Vergoeding leden bijzondere commissie)**
- a. In artikel 2 wordt geregeld dat leden van een bijzondere raadscommissie gedurende de activiteiten van die commissie recht hebben op een vergoeding. In de verordening 2024 werd een bedrag genoemd, namelijk € 139,90 per maand. De VNG adviseert om in plaats van een bedrag een percentage op te nemen. Het vorig jaar gehanteerde bedrag is 14% van de netto raadsvergoeding per maand. Het op te nemen percentage wordt daarom 14%. Voor 2026 wordt de vergoeding iets hoger omdat de raadsvergoedingen iets zijn gestegen.
 - b. De mogelijkheid om commissieleden die voorzitter zijn van een commissie als bedoeld in artikel 3.1.4a lid 1 van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers (politieke markten) een maandelijks toelage te geven wordt in overleg met de fractievoorzitters niet opgenomen.
 - c. Hetzelfde geldt voor de mogelijkheid om een commissielid een verhoogde vergoeding te geven als hij deelneemt op grond van zijn bijzondere beroepsmatige deskundigheid.
- 1.1.2 Artikel 4 (Nadere regels niet-partijpolitiek georiënteerde scholing raads- en commissieleden)**
Toegevoegd is dat niet-partijpolitiek georiënteerde scholing alleen vergoed wordt als deze noodzakelijk is voor het werk.
- 1.1.3 Artikel 5 (Informatie- en communicatievoorzieningen raads- en commissieleden)**
Het Rechtspositiebesluit geeft nu de mogelijkheid om na schoning verstrekte ICT-middelen over te nemen. Deze mogelijkheid wordt niet opgenomen omdat overname van devices na afloop van de raadstermijn niet in overeenstemming is met het ICT-beleid.
- 1.1.4 Artikel 6 (Aanwijzing als eindheffingsbestanddeel)**
Dit artikel is al in overeenstemming met de modelverordening en wordt daarom niet aangepast.

1.1.5 Artikel 8 (Betaling en declaratie van onkosten)
Dit artikel is niet aangepast omdat de bepaling dat voor forfaitaire vergoedingen geen bewijsstukken overgelegd hoeven te worden al was opgenomen. Ook is het artikel al toegespitst op de Hengelose wijze van declareren (Youforce).

KANTTEKENINGEN

1.1 Het gaat om een advies van de VNG
Het is geen verplichting om de voorgestelde (relevante) wijzigingen over te nemen. Maar als dit niet gebeurt staat in onze verordening een bedrag als beloning voor het lidmaatschap van een bijzondere commissie in plaats van een percentage. Een bedrag moet jaarlijks worden geïndexeerd en is daarom minder efficiënt.

VERVOLG

Nadat de Gemeenteraad heeft besloten is de Verordening Rechtspositie raads- en commissieleden 2024 ingetrokken en de Verordening Rechtspositie raads- en commissieleden 2026 van kracht.

BIJLAGEN

Bijlage 1:

20251209-ledenbrief VNG -wijziging-model-verordening-rechtspositie-raads-en-commissieleden

Bijlage2:

Verordening rechtspositie raads- en commissieleden 2026

Verordening rechtspositie Raads- en commissieleden 2026

De raad van de gemeente Hengelo:

Gelezen het voorstel van het presidium van <datum>;

Gelet op de artikelen 95, eerste en tweede lid, 96, eerste en tweede lid, en 97, 98, 99 van de Gemeentewet en de artikelen 3.1.1, vijfde lid, 3.1.3, eerste lid, 3.1.4, eerste lid, 3.1.8, eerste lid, 3.1.9, eerste lid, 3.3.2, 3.3.3, tweede lid, 3.4.1, eerste lid, en 3.4.2 en 3.3.8 van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers;

Besluit vast te stellen de volgende verordening: Verordening rechtspositie raads- en commissieleden 2026 gemeente Hengelo.

Artikel 1 Begripsbepalingen

In deze verordening wordt verstaan onder:

- a. commissielid: lid van een commissie als bedoeld in de artikelen 82, 83 en 84 van de Gemeentewet, dat niet tevens raadslid is of ambtenaar die als zodanig tot lid van een commissie is benoemd.
- b. griffier: de griffier, bedoeld in artikel 107 van de Gemeentewet.
- c. raadslid: lid van de gemeenteraad, bedoeld in artikel 14 van de Gemeentewet.

Artikel 2 Toelage raadslid bijzondere commissie

Een raadslid dat lid is van een bijzondere commissie als bedoeld in artikel 3.1.4, eerste lid, van het Rechtspositiebesluit decentrale ambtsdragers wordt voor de duur van de activiteiten van de commissie een toelage toegekend van 14% van de raadstoelage per maand.

Artikel 3. Reis- en verblijfkosten raads- en commissieleden voor reizen buiten de gemeente

1. Voor reizen als bedoeld in artikel 3.1 van de Regeling rechtspositie decentrale politieke ambtsdragers en artikel 3.1.7 van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers worden aan een raads- of commissielid vergoed:
 - a. de kosten voor het gebruik van openbaar vervoer;
 - b. bij gebruik van een eigen vervoersmiddel het maximumbedrag dat door een werkgever aan een werknemer per afgelegde kilometer onbelast kan worden verstrekt alsmede de parkeer- of stallingskosten, veerkosten en tolkosten;
2. Boetes en naheffingsaanslagen voor parkeren worden niet vergoed.
3. Als een raadslid of commissielid een functionele beperking heeft, kan incidenteel een voor de beperking geschikte vervoersvoorziening worden vergoed of ter beschikking worden gesteld.
4. De noodzakelijke en redelijkerwijs gemaakte werkelijke verblijfkosten die een raadslid of commissielid maakt in verband met reizen, gemaakt voor de uitoefening van de functie, worden ten laste van de gemeente vergoed.

Artikel 4. Nadere regels niet-partijpolitiek georiënteerde scholing raads- en commissieleden

1. Een raads- of commissielid heeft recht op deelname aan niet- partijpolitiek georiënteerde scholing in verband met de vervulling van zijn functie als bedoeld in artikel 3.3.3. Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers, welke scholing de gemeente (door tussenkomst van de burgemeester en/of de griffier) aan alle raads- en commissieleden aanbiedt;
2. De niet-partijpolitiek georiënteerde scholing moet noodzakelijk zijn voor vervulling van de functie.
3. Algemene niet- partijpolitiek georiënteerde scholing als bedoeld in lid 1 wordt door tussenkomst van de burgemeester en/of de griffier aangeboden, gehoord de fractievoorzitters;
4. Vergoeding van niet- partijpolitiek georiënteerde scholing als bedoeld in dit artikel vindt plaats uit het beschikbare griffiebudget.

Artikel 5. Informatie- en communicatievoorzieningen raads- en commissieleden

1. Een raads- of commissielid tekent een bruikleenovereenkomst wanneer hem ten laste van de gemeente voor de duur van de uitoefening van zijn functie informatie- en communicatievoorzieningen ter beschikking worden gesteld bedoeld in artikel 3.3.2 Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers. Het college stelt het model van de bruikleenovereenkomst vast.
2. Een raads- of commissielid levert na beëindiging van zijn functie de ter beschikking gestelde informatie- en communicatievoorzieningen in bij de gemeente.

Artikel 6. Aanwijzing als eindheffingsbestanddeel

1. Als eindheffingsbestanddeel als bedoeld in artikel 31, eerste lid, onderdeel f, van de Wet op de loonbelasting 1964 worden aangewezen de vergoedingen, tegemoetkomingen en verstrekkingen, genoemd in artikel 3.3.8 van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers.
2. Als eindheffingsbestanddeel als bedoeld in artikel 31, eerste lid, onderdeel f, van de Wet op de loonbelasting 1964 worden verder aangewezen de vergoedingen, tegemoetkomingen en verstrekkingen, genoemd in deze verordening, voor zover deze worden gerekend tot een vergoeding, tegemoetkoming of verstrekking als bedoeld in artikel 31a, tweede lid, onderdelen a tot en met h, van de Wet op de Loonbelasting 1964.

Artikel 7. Betaling vaste vergoedingen

Tenzij het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers of de Rechtspositieregeling decentrale politieke ambtsdragers anders bepaalt, vindt de betaling van de vergoeding van commissieleden, bedoeld in artikel 3.4.1. van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers driemaandelijks plaats met inachtneming van een vergoeding per bijgewoonde vergadering.

Artikel 8. Betaling en declaratie van onkosten

1. Tenzij het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers of de Rechtspositieregeling decentrale politieke ambtsdragers anders bepalen, vindt de betaling van kosten die op grond van deze verordening voor vergoeding of tegemoetkoming in aanmerking komen plaats door betaling vooruit uit eigen middelen.
2. Een aanvraag voor vergoeding van kosten moet voorzien van bewijsstukken digitaal via selfservice in Youforce worden ingediend. Voor uitbetaling in de lopende maand moet de aanvraag uiterlijk de tiende van die maand zijn ingediend. Op andere wijze ingediende aanvragen worden niet in behandeling genomen.
3. Het vereiste om bewijsstukken te overleggen geldt niet wanneer de vergoeding een forfaitair bedrag betreft.

Artikel 9. Intrekking oude verordening

De Verordening rechtspositie wethouders, raads- en commissieleden 2024 (raadsbesluit d.d. 9 oktober 2024) wordt ingetrokken.

Artikel 10. Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking met ingang van de dag na de datum van publicatie van het Gemeenteblad waarin deze verordening wordt geplaatst en werkt terug tot en met 1 januari 2026.

Artikel 11. Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening rechtspositie raads- en commissieleden 2026

Aldus vastgesteld in de vergadering van de raad van de gemeente Hengelo van2026,

De griffier,

De voorzitter,

Toelichting Verordening rechtspositie raads- en commissieleden 2024

ALGEMEEN DEEL

Wettelijke regelingen

In de wet en nadere regelgeving zijn alle van belang zijnde onderwerpen geregeld betreffende de rechtspositie van gemeentelijke politieke ambtsdragers. In de Gemeentewet is aangegeven dat de nadere invulling van de rechtspositie van raads- en commissieleden alsmede de financiële voorzieningen moet worden geregeld bij of krachtens de wet (AMvB en ministeriële regeling). Deze nader regeling is vastgelegd in het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers. In de Rechtspositieregeling decentrale politieke ambtsdragers zijn de (onkosten)vergoedingen nader uitgewerkt.

Hoofdpijnen gemeentelijke verordening

In deze verordening zijn alleen bepalingen opgenomen inzake de rechtspositie van raadsleden en leden van gemeentelijke commissies zover die niet dwingend geregeld zijn in hogere wet- en regelgeving. De grondslag hiervoor is te vinden in de Gemeentewet en het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers en de Rechtspositieregeling decentrale politieke ambtsdragers. Bij de laatste moderniserings- en harmoniseringsoperatie (Staatsblad 15 oktober 2018), betreffende de rechtspositiebesluiten voor decentrale politieke ambtsdragers zijn er wederom een aantal bepalingen imperatief in hogere wet- en regelgeving vastgelegd. De overweging hierbij is dat het bestuurlijk wenselijk is om de voorzieningen zoals vergoedingen, tegemoetkomingen en andere rechtspositionele aanspraken voor decentrale politieke ambtsdragers dwingendrechtelijk in hogere wet- en regelgeving vast te leggen om politieke discussies te voorkomen. Dit betekent dat er voor gemeenten minder ruimte is om lokaal bij verordening van wettelijke regelingen af te wijken. Het ministerie van BZK publiceert jaarlijks circulaire waarin artikelen uit het Rechtspositiebesluit en de onderliggende Regeling wijzigen. Deze wijzigingen kunnen van invloed zijn op (bedragen in) de gemeentelijke verordening.

Indien een gemeente besluit om bij verordening voorzieningen voor politieke ambtsdragers te regelen, zijn een aantal regels van belang.

In artikel 99 Gemeentewet is bepaald dat 'buiten hetgeen hun bij of krachtens de wet is toegekend', ontvangen de leden van de raad en/of door de raad ingestelde commissie (in de zin van artikel 82, 83 of 84 Gemeentewet) als zodanig geen andere vergoedingen en tegemoetkomingen ten laste van de gemeente. Deze verordening vormt een (nadere) uitwerking van de bij of krachtens de wet toegekende vergoedingen en tegemoetkomingen.

De arbeidsverhoudingen en fiscale positie

Raadsleden en commissieleden hebben geen dienstbetrekking bij de gemeente. De gemeente is dus niet de werkgever. Dat betekent bijvoorbeeld dat zij voor zover het betreft het raadslidmaatschap niet vallen onder de werknemersverzekeringen zoals de Werkloosheidswet (WW), Ziektewet (ZW) en de Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen (WIA). Omdat er geen sprake is van een dienstbetrekking vallen raads- en commissieleden niet onder de Wet op de loonbelasting 1964 maar worden hun inkomsten belast in de Wet inkomstenbelasting 2001. Wel kunnen raads- en commissieleden opteren voor de loonbelasting als voorheffing door samen met de gemeente te kiezen voor het fictief werknemerschap, het zogenaamde opting-in. Het fictief werknemerschap kan worden aangevraagd met behulp van een 'opting-in verklaring' bij de Belastingdienst.

Als de raads- en commissieleden en gemeente niet kiezen voor het fictief werknemerschap, dan geldt dat de onkostenvergoedingen en raadsvergoeding als inkomsten moeten worden verantwoord en mogen de (beroeps)kosten die worden gemaakt worden afgetrokken. Het resultaat zal het raads- of commissielid moeten verantwoorden in de aangifte inkomstenbelasting, onder de post inkomsten uit overige werkzaamheden. De gemeente dient jaarlijks alle betalingen en verstrekkingen voor de raads- en commissieleden die niet als fictief werknemerschap te kwalificeren zijn op grond van deze verordening aan de Belastingdienst doorgeven middels een formulier IB-47. Omdat raads- en commissieleden op persoonlijke titel worden gekozen, zijn zij niet aan te merken als (fiscaal) ondernemer. Er hoeft dan ook geen VAR-verklaring / Modelovereenkomst ZZP overgelegd te worden aan de gemeente.

De Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (Appa) is niet van toepassing op raads- en commissieleden.

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 2 Toelage lid bijzondere commissie van raadsleden

Voor de hoogte van de toelage voor het lidmaatschap van de bijzondere commissie geldt een percentage van 14% van de raadsvergoeding per maand. Het bedrag wordt naar rato van de duur van de activiteiten toegepast. Zolang een commissie 'slapend' is, althans niet actief, ontvangen de leden geen toelage. Niet de duur van het lidmaatschap is van belang maar de duur van de activiteiten.

Artikel 3. Reis- en verblijfkosten raads- en commissieleden voor reizen buiten de gemeente

Volgens artikel 96, in samenhang met artikel 97, van de Gemeentewet kunnen kosten voor (dienst)reizen buiten het grondgebied van de gemeente alleen op basis van een verordening van de gemeenteraad worden vergoed. In deze bepaling is bij verordening geregeld dat raads- en commissieleden een vergoeding van de reis- en verblijfkosten voor reizen buiten het grondgebied van de gemeente kunnen krijgen ter uitvoering van een beslissing van het gemeentebestuur. Onder reizen "buiten de gemeentegrenzen" kunnen ook de buitenlandse dienstreizen worden geschaard. De naar redelijkheid gemaakte reis- en verblijfkosten voor dienstreizen in het buitenland, die door of vanwege de gemeente zijn georganiseerd komen ook voor vergoeding in aanmerking. De vergoeding voor noodzakelijke en redelijkerwijs gemaakte verblijfkosten is niet nader ingevuld en is een lokale aangelegenheid per gemeente. Omdat in het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers verder geen eigen vergoedingsregeling is opgenomen, kan aansluiting worden gezocht bij de vergoedingsregelingen voor wethouders. Vergoeding vindt plaats op basis van openbaar vervoer 2^e klasse tenzij er zwaarwegende redenen zijn om 1^e klasse te reizen.

Artikel 4. Nadere regels niet-partijpolitiek georiënteerde scholing raads- en commissieleden

Dit artikel regelt de mogelijkheid om niet-partijpolitiek georiënteerde scholing in verband met de vervulling van het ambt van raadslid te vergoeden. Het moet gaan om scholing die noodzakelijk is om de functie te vervullen. Het kan bijvoorbeeld gaan om een cursus debatteren of een cursus effectief voorzitten voor de leden van het presidium.

Een deel van de scholing voor raads- en commissieleden loopt via het griffiebudget en een ander deel van de scholing loopt via het budget dat de fracties krijgen op basis van de verordening fractieondersteuning, zodat de fracties zelf de vrijheid hebben om af te wegen of en zo ja welke scholing een fractiegenoot nodig heeft om als raads- of commissielid beter te kunnen functioneren.

De scholing die via deze verordening wordt geregeld gaat over om niet partij- politiek gerichte scholing die de gemeente (door tussenkomst van de burgemeester en/of de griffier) aan alle raadsleden (of een

specifieke doelgroep vanuit de raad, zoals scholing voor het presidium) aanbiedt. Deze scholing wordt bekostigd uit het beschikbare griffiebudget (= het budget raads- en raadscommissies).

En daarnaast kunnen raads- en commissieleden er zelf voor kiezen om niet- partijpolitiek georiënteerde scholing te volgen die bekostigd wordt uit het budget dat via de verordening fractieondersteuning aan elke fractie beschikbaar wordt gesteld. Zie de verordening fractieondersteuning 2019.

Bij lid 3: Hengelo kent vanuit onze systematiek geen maximum vergoeding maar een verdeling van het budget voor scholingskosten tussen enerzijds het griffiebudget (= het budget raads- en raadscommissies welk budget in beheer is bij de griffier) en anderzijds het budget fractievergoeding dat per fractie verstrekt wordt.

De gemeente (burgemeester of griffier) biedt scholing aan die wordt betaald uit het griffiebudget (= het budget raads- en raadscommissies). Scholing die de gemeente niet aanbiedt betaalt de fractie uit het fractiebudget.

Artikel 5 Informatie- en communicatievoorzieningen

De huidige regeling is dat raadsleden een bedrag van €1.000,- bruto ontvangen dat zij kunnen besteden aan een device. Commissieleden ontvangen dit bedrag niet. In verband met aangescherpte privacy regels is een device in bruikleen, dat wordt beheerd door de gemeente zuiverder. De zittende raadsleden hebben echter net hun 'devices' aangeschaft. Daarom wordt vanaf de volgende raadsperiode overgegaan op een bruikleen stelsel.

Het college van burgemeester en wethouders stelt ten laste van de gemeente aan een raadslid, wethouder of de burgemeester voor de duur van de uitoefening van zijn functie de noodzakelijke informatie- en communicatievoorzieningen ter beschikking. Ook commissieleden kunnen aanspraak maken op ICT-middelen op grond van art. 3.4.4 Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers. Onder informatie- en communicatievoorzieningen wordt ook verstaan een smartphone een computer en de daarbij behorende (internet)abonnementen. Er mag slechts een één computer verstrekt worden. Geadviseerd wordt te verstrekken op basis van een bruikleenovereenkomst. Een computer is een desktop, laptop, tablet- of minicomputer. Een smartphone is niet te kwalificeren als computer.

Artikel 6 Aanwijzing als eindheffingsbestanddeel

In het kader van de werkkostenregeling op grond van artikel 31 Wet op de Loonbelasting 1964 zijn een aantal vergoedingen in het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers en de verordening aangewezen als eindheffingsbestanddeel. De gemeente draagt in dat geval de loonbelasting, waardoor de vergoeding belastingvrij (netto) aan de politieke ambtsdrager kan worden overgemaakt. Anders worden deze door de Belastingdienst als loon gezien en moet hierover bij de politieke ambtsdragers loonbelasting worden ingehouden. In het kader van de werkkostenregeling kan in de financiële administratie worden aangegeven of een verstrekking of vergoeding onder de gerichte vrijstellingen, intermediaire kosten of onder de nihil-waarderingen valt.

Gemeenten mogen daarnaast een verstrekking of vergoeding in de vrije ruimte - tot 1,2% fiscale loonsom - onderbrengen zonder fiscale consequenties. Indien de grens van 1,2% wordt overschreden, zal de gemeente 80% eindheffing moeten betalen.

Artikel 7 Betaling vaste vergoedingen & artikel 12 Betaling en declaratie van onkosten

Het Rechtspositiebesluit en de Rechtspositieregeling decentrale politieke ambtsdragers regelen wanneer de vergoedingen en onkosten betaald moeten worden aan raads- en commissieleden. Daar waar geen expliciete termijn is genoemd, kunnen deze artikelen uitkomst bieden. De betaling van onkosten kan worden voorgeschoten uit eigen middelen en later gedeclareerd worden. Het verdient

aanbeveling dat het college een formulier vaststelt waarmee raads- en commissieleden gemaakte onkosten kunnen verantwoorden. Indien de driemaandelijkse uitbetaling voor een commissielid onverhoopt tot problemen leidt, dan kan er in overleg met de griffier bij uitzondering tot een maandelijkse betaling worden overgegaan.

Bijlage 2

Verordening rechtspositie Raads- en commissieleden 2026

De raad van de gemeente Hengelo:

Gelezen het voorstel van het presidium van 26 januari 2026;

Gelet op de artikelen 95, eerste en tweede lid, 96, eerste en tweede lid, en 97, 98, 99 van de Gemeentewet en de artikelen 3.1.1, vijfde lid, 3.1.3, eerste lid, 3.1.4, eerste lid, 3.1.8, eerste lid, 3.1.9, eerste lid, 3.3.2, 3.3.3, tweede lid, 3.4.1, eerste lid, en 3.4.2 en 3.3.8 van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers;

Besluit vast te stellen de volgende verordening: Verordening rechtspositie raads- en commissieleden 2026 gemeente Hengelo.

Artikel 1 Begripsbepalingen

In deze verordening wordt verstaan onder:

- a. commissielid: lid van een commissie als bedoeld in de artikelen 82, 83 en 84 van de Gemeentewet, dat niet tevens raadslid is of ambtenaar die als zodanig tot lid van een commissie is benoemd.
- b. griffier: de griffier, bedoeld in artikel 107 van de Gemeentewet.
- c. raadslid: lid van de gemeenteraad, bedoeld in artikel 14 van de Gemeentewet.

Artikel 2 Toelage raadslid bijzondere commissie

Een raadslid dat lid is van een bijzondere commissie als bedoeld in artikel 3.1.4, eerste lid, van het Rechtspositiebesluit decentrale ambtsdragers wordt voor de duur van de activiteiten van de commissie een toelage toegekend van 14% van de raadstoelage per maand.

Artikel 3. Reis- en verblijfkosten raads- en commissieleden voor reizen buiten de gemeente

1. Voor reizen als bedoeld in artikel 3.1 van de Regeling rechtspositie decentrale politieke ambtsdragers en artikel 3.1.7 van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers worden aan een raads- of commissielid vergoed:
 - a. de kosten voor het gebruik van openbaar vervoer;
 - b. bij gebruik van een eigen vervoersmiddel het maximumbedrag dat door een werkgever aan een werknemer per afgelegde kilometer onbelast kan worden verstrekt alsmede de parkeer- of stallingskosten, veerkosten en tolkosten;
2. Boetes en naheffingsaanslagen voor parkeren worden niet vergoed.
3. Als een raadslid of commissielid een functionele beperking heeft, kan incidenteel een voor de beperking geschikte vervoersvoorziening worden vergoed of ter beschikking worden gesteld.
4. De noodzakelijke en redelijkerwijs gemaakte werkelijke verblijfkosten die een raadslid of commissielid maakt in verband met reizen, gemaakt voor de uitoefening van de functie, worden ten laste van de gemeente vergoed.

Artikel 4. Nadere regels niet-partijpolitiek georiënteerde scholing raads- en commissieleden

1. Een raads- of commissielid heeft recht op deelname aan niet- partijpolitiek georiënteerde scholing in verband met de vervulling van zijn functie als bedoeld in artikel 3.3.3. Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers, welke scholing de gemeente (door tussenkomst van de burgemeester en/of de griffier) aan alle raads- en commissieleden aanbiedt;
2. De niet-partijpolitiek georiënteerde scholing moet noodzakelijk zijn voor vervulling van de functie.
3. Algemene niet- partijpolitiek georiënteerde scholing als bedoeld in lid 1 wordt door tussenkomst van de burgemeester en/of de griffier aangeboden, gehoord de fractievoorzitters;
4. Vergoeding van niet- partijpolitiek georiënteerde scholing als bedoeld in dit artikel vindt plaats uit het beschikbare griffiebudget.

Artikel 5. Informatie- en communicatievoorzieningen raads- en commissieleden

1. Een raads- of commissielid tekent een bruikleenovereenkomst wanneer hem ten laste van de gemeente voor de duur van de uitoefening van zijn functie informatie- en communicatievoorzieningen ter beschikking worden gesteld bedoeld in artikel 3.3.2 Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers. Het college stelt het model van de bruikleenovereenkomst vast.
2. Een raads- of commissielid levert na beëindiging van zijn functie de ter beschikking gestelde informatie- en communicatievoorzieningen in bij de gemeente.

Artikel 6. Aanwijzing als eindheffingsbestanddeel

1. Als eindheffingsbestanddeel als bedoeld in artikel 31, eerste lid, onderdeel f, van de Wet op de loonbelasting 1964 worden aangewezen de vergoedingen, tegemoetkomingen en verstrekkingen, genoemd in artikel 3.3.8 van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers.
2. Als eindheffingsbestanddeel als bedoeld in artikel 31, eerste lid, onderdeel f, van de Wet op de loonbelasting 1964 worden verder aangewezen de vergoedingen, tegemoetkomingen en verstrekkingen, genoemd in deze verordening, voor zover deze worden gerekend tot een vergoeding, tegemoetkoming of verstrekking als bedoeld in artikel 31a, tweede lid, onderdelen a tot en met h, van de Wet op de Loonbelasting 1964.

Artikel 7. Betaling vaste vergoedingen

Tenzij het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers of de Rechtspositieregeling decentrale politieke ambtsdragers anders bepaalt, vindt de betaling van de vergoeding van commissieleden, bedoeld in artikel 3.4.1. van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers driemaandelijks plaats met inachtneming van een vergoeding per bijgewoonde vergadering.

Artikel 8. Betaling en declaratie van onkosten

1. Tenzij het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers of de Rechtspositieregeling decentrale politieke ambtsdragers anders bepalen, vindt de betaling

van kosten die op grond van deze verordening voor vergoeding of tegemoetkoming in aanmerking komen plaats door betaling vooruit uit eigen middelen.

2. Een aanvraag voor vergoeding van kosten moet voorzien van bewijsstukken digitaal via selfservice in Youforce worden ingediend. Voor uitbetaling in de lopende maand moet de aanvraag uiterlijk de tiende van die maand zijn ingediend. Op andere wijze ingediende aanvragen worden niet in behandeling genomen.
3. Het vereiste om bewijsstukken te overleggen geldt niet wanneer de vergoeding een forfaitair bedrag betreft.

Artikel 9. Intrekking oude verordening

De Verordening rechtspositie wethouders, raads- en commissieleden 2024 (raadsbesluit d.d. 9 oktober 2024) wordt ingetrokken.

Artikel 10. Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking met ingang van de dag na de datum van publicatie van het Gemeenteblad waarin deze verordening wordt geplaatst en werkt terug tot en met 1 januari 2026.

Artikel 11. Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening rechtspositie raads- en commissieleden 2026

Aldus vastgesteld in de vergadering van de raad van de gemeente Hengelo van 11 februari 2026,

De griffier,

De voorzitter,

Toelichting Verordening rechtspositie raads- en commissieleden 2024

ALGEMEEN DEEL

Wettelijke regelingen

In de wet en nadere regelgeving zijn alle van belang zijnde onderwerpen geregeld betreffende de rechtspositie van gemeentelijke politieke ambtsdragers. In de Gemeentewet is aangegeven dat de nadere invulling van de rechtspositie van raads- en commissieleden alsmede de financiële voorzieningen moet worden geregeld bij of krachtens de wet (AMvB en ministeriële regeling). Deze nader regeling is vastgelegd in het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers. In de Rechtspositieregeling decentrale politieke ambtsdragers zijn de (onkosten)vergoedingen nader uitgewerkt.

Hoofdpijnen gemeentelijke verordening

In deze verordening zijn alleen bepalingen opgenomen inzake de rechtspositie van raadsleden en leden van gemeentelijke commissies zover die niet dwingend geregeld zijn in hogere wet- en regelgeving. De grondslag hiervoor is te vinden in de Gemeentewet en het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers en de Rechtspositieregeling decentrale politieke ambtsdragers. Bij de laatste moderniserings- en harmoniseringsoperatie (Staatsblad 15 oktober 2018), betreffende de rechtspositiebesluiten voor decentrale politieke ambtsdragers zijn er wederom een aantal bepalingen imperatief in hogere wet- en regelgeving vastgelegd. De overweging hierbij is dat het bestuurlijk wenselijk is om de voorzieningen zoals vergoedingen, tegemoetkomingen en andere rechtspositionele aanspraken voor decentrale politieke ambtsdragers dwingendrechtelijk in hogere wet- en regelgeving vast te leggen om politieke discussies te voorkomen. Dit betekent dat er voor gemeenten minder ruimte is om lokaal bij verordening van wettelijke regelingen af te wijken. Het ministerie van BZK publiceert jaarlijks circulaire waarin artikelen uit het Rechtspositiebesluit en de onderliggende Regeling wijzigen. Deze wijzigingen kunnen van invloed zijn op (bedragen in) de gemeentelijke verordening.

Indien een gemeente besluit om bij verordening voorzieningen voor politieke ambtsdragers te regelen, zijn een aantal regels van belang.

In artikel 99 Gemeentewet is bepaald dat 'buiten hetgeen hun bij of krachtens de wet is toegekend', ontvangen de leden van de raad en/of door de raad ingestelde commissie (in de zin van artikel 82, 83 of 84 Gemeentewet) als zodanig geen andere vergoedingen en tegemoetkomingen ten laste van de gemeente. Deze verordening vormt een (nadere) uitwerking van de bij of krachtens de wet toegekende vergoedingen en tegemoetkomingen.

De arbeidsverhoudingen en fiscale positie

Raadsleden en commissieleden hebben geen dienstbetrekking bij de gemeente. De gemeente is dus niet de werkgever. Dat betekent bijvoorbeeld dat zij voor zover het betreft het raadslidmaatschap niet vallen onder de werknemersverzekeringen zoals de Werkloosheidswet (WW), Ziektewet (ZW) en de Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen (WIA). Omdat er geen sprake is van een dienstbetrekking vallen raads- en commissieleden niet onder de Wet op de loonbelasting 1964 maar worden hun inkomsten belast in de Wet inkomstenbelasting 2001. Wel kunnen raads- en commissieleden opteren voor de loonbelasting als voorheffing door samen met de gemeente te kiezen voor het fictief werknemerschap, het zogenaamde opting-in. Het fictief werknemerschap kan worden aangevraagd met behulp van een 'opting-in verklaring' bij de Belastingdienst.

Als de raads- en commissieleden en gemeente niet kiezen voor het fictief werknemerschap, dan geldt dat de onkostenvergoedingen en raadsvergoeding als inkomsten moeten worden verantwoord en mogen de (beroeps)kosten die worden gemaakt worden afgetrokken. Het resultaat zal het raads- of commissielid moeten verantwoorden in de aangifte inkomstenbelasting, onder de post inkomsten uit overige werkzaamheden. De gemeente dient jaarlijks alle betalingen en verstrekkingen voor de raads- en commissieleden die niet als fictief werknemerschap te kwalificeren zijn op grond van deze verordening aan de Belastingdienst doorgeven middels een formulier IB-47. Omdat raads- en commissieleden op persoonlijke titel worden gekozen, zijn zij niet aan te merken als (fiscaal) ondernemer. Er hoeft dan ook geen VAR-verklaring / Modelovereenkomst ZZP overgelegd te worden aan de gemeente.

De Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (Appa) is niet van toepassing op raads- en commissieleden.

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 2 Toelage lid bijzondere commissie van raadsleden

Voor de hoogte van de toelage voor het lidmaatschap van de bijzondere commissie geldt een percentage van 14% van de raadsvergoeding per maand. Het bedrag wordt naar rato van de duur van de activiteiten toegepast. Zolang een commissie 'slapend' is, althans niet actief, ontvangen de leden geen toelage. Niet de duur van het lidmaatschap is van belang maar de duur van de activiteiten.

Artikel 3. Reis- en verblijfkosten raads- en commissieleden voor reizen buiten de gemeente

Volgens artikel 96, in samenhang met artikel 97, van de Gemeentewet kunnen kosten voor (dienst)reizen buiten het grondgebied van de gemeente alleen op basis van een verordening van de gemeenteraad worden vergoed. In deze bepaling is bij verordening geregeld dat raads- en commissieleden een vergoeding van de reis- en verblijfkosten voor reizen buiten het grondgebied van de gemeente kunnen krijgen ter uitvoering van een beslissing van het gemeentebestuur. Onder reizen "buiten de gemeentegrenzen" kunnen ook de buitenlandse dienstreizen worden geschaard. De naar redelijkheid gemaakte reis- en verblijfkosten voor dienstreizen in het buitenland, die door of vanwege de gemeente zijn georganiseerd komen ook voor vergoeding in aanmerking. De vergoeding voor noodzakelijke en redelijkerwijs gemaakte verblijfkosten is niet nader ingevuld en is een lokale aangelegenheid per gemeente. Omdat in het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers verder geen eigen vergoedingsregeling is opgenomen, kan aansluiting worden gezocht bij de vergoedingsregelingen voor wethouders. Vergoeding vindt plaats op basis van openbaar vervoer 2^e klasse tenzij er zwaarwegende redenen zijn om 1^e klasse te reizen.

Artikel 4. Nadere regels niet-partijpolitiek georiënteerde scholing raads- en commissieleden

Dit artikel regelt de mogelijkheid om niet-partijpolitiek georiënteerde scholing in verband met de vervulling van het ambt van raadslid te vergoeden. Het moet gaan om scholing die noodzakelijk is om de functie te vervullen. Het kan bijvoorbeeld gaan om een cursus debatteren of een cursus effectief voorzitten voor de leden van het presidium.

Een deel van de scholing voor raads- en commissieleden loopt via het griffiebudget en een ander deel van de scholing loopt via het budget dat de fracties krijgen op basis van de verordening fractieondersteuning, zodat de fracties zelf de vrijheid hebben om af te wegen of en zo ja welke scholing een fractiegenoot nodig heeft om als raads- of commissielid beter te kunnen functioneren.

De scholing die via deze verordening wordt geregeld gaat over om niet partij- politiek gerichte scholing die de gemeente (door tussenkomst van de burgemeester en/of de griffier) aan alle raadsleden (of een

specifieke doelgroep vanuit de raad, zoals scholing voor het presidium) aanbiedt. Deze scholing wordt bekostigd uit het beschikbare griffiebudget (= het budget raads- en raadscommissies).

En daarnaast kunnen raads- en commissieleden er zelf voor kiezen om niet- partijpolitiek georiënteerde scholing te volgen die bekostigd wordt uit het budget dat via de verordening fractieondersteuning aan elke fractie beschikbaar wordt gesteld. Zie de verordening fractieondersteuning 2019.

Bij lid 3: Hengelo kent vanuit onze systematiek geen maximum vergoeding maar een verdeling van het budget voor scholingskosten tussen enerzijds het griffiebudget (= het budget raads- en raadscommissies welk budget in beheer is bij de griffier) en anderzijds het budget fractievergoeding dat per fractie verstrekt wordt.

De gemeente (burgemeester of griffier) biedt scholing aan die wordt betaald uit het griffiebudget (= het budget raads- en raadscommissies). Scholing die de gemeente niet aanbiedt betaalt de fractie uit het fractiebudget.

Artikel 5 Informatie- en communicatievoorzieningen

De huidige regeling is dat raadsleden een bedrag van €1.000,- bruto ontvangen dat zij kunnen besteden aan een device. Commissieleden ontvangen dit bedrag niet. In verband met aangescherpte privacy regels is een device in bruikleen, dat wordt beheerd door de gemeente zuiverder. De zittende raadsleden hebben echter net hun 'devices' aangeschaft. Daarom wordt vanaf de volgende raadsperiode overgegaan op een bruikleen stelsel.

Het college van burgemeester en wethouders stelt ten laste van de gemeente aan een raadslid, wethouder of de burgemeester voor de duur van de uitoefening van zijn functie de noodzakelijke informatie- en communicatievoorzieningen ter beschikking. Ook commissieleden kunnen aanspraak maken op ICT-middelen op grond van art. 3.4.4 Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers. Onder informatie- en communicatievoorzieningen wordt ook verstaan een smartphone een computer en de daarbij behorende (internet)abonnementen. Er mag slechts een één computer verstrekt worden. Geadviseerd wordt te verstrekken op basis van een bruikleenovereenkomst. Een computer is een desktop, laptop, tablet- of minicomputer. Een smartphone is niet te kwalificeren als computer.

Artikel 6 Aanwijzing als eindheffingsbestanddeel

In het kader van de werkkostenregeling op grond van artikel 31 Wet op de Loonbelasting 1964 zijn een aantal vergoedingen in het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers en de verordening aangewezen als eindheffingsbestanddeel. De gemeente draagt in dat geval de loonbelasting, waardoor de vergoeding belastingvrij (netto) aan de politieke ambtsdrager kan worden overgemaakt. Anders worden deze door de Belastingdienst als loon gezien en moet hierover bij de politieke ambtsdragers loonbelasting worden ingehouden. In het kader van de werkkostenregeling kan in de financiële administratie worden aangegeven of een verstrekking of vergoeding onder de gerichte vrijstellingen, intermediaire kosten of onder de nihil-waarderingen valt.

Gemeenten mogen daarnaast een verstrekking of vergoeding in de vrije ruimte - tot 1,2% fiscale loonsom - onderbrengen zonder fiscale consequenties. Indien de grens van 1,2% wordt overschreden, zal de gemeente 80% eindheffing moeten betalen.

Artikel 7 Betaling vaste vergoedingen & artikel 12 Betaling en declaratie van onkosten

Het Rechtspositiebesluit en de Rechtspositieregeling decentrale politieke ambtsdragers regelen wanneer de vergoedingen en onkosten betaald moeten worden aan raads- en commissieleden. Daar waar geen expliciete termijn is genoemd, kunnen deze artikelen uitkomst bieden. De betaling van onkosten kan worden voorgeschoten uit eigen middelen en later gedeclareerd worden. Het verdient

aanbeveling dat het college een formulier vaststelt waarmee raads- en commissieleden gemaakte onkosten kunnen verantwoorden. Indien de driemaandelijkse uitbetaling voor een commissielid onverhoopt tot problemen leidt, dan kan er in overleg met de griffier bij uitzondering tot een maandelijkse betaling worden overgegaan.

Aan de leden

Datum
9 december 2025

Ons kenmerk
U202500792
Lbr. 25/062

Telefoon
070 373 83 93

Bijlage(n)
4

Onderwerp

Wijziging Model Verordening rechtspositie raads- en commissieleden
en Model Regeling rechtspositie burgemeester en wethouder

Geachte leden van college en gemeenteraad,

Met deze ledenbrief informeren wij u over de geactualiseerde versies van de Model Verordening rechtspositie raads- en commissieleden en de Model Regeling rechtspositie burgemeester en wethouder.

Aanleiding

Het rijk actualiseert jaarlijks het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers en de onderliggende Regeling rechtspositie decentrale politieke ambtsdragers om bedragen te indexer en inhoudelijke wijzigingen door te voeren. Daarnaast zijn in de afgelopen periode enkele circulaire verschenen die invloed hebben op de bepalingen over scholing, informatie- en communicatievoorzieningen en declaratie van onkosten.

De VNG heeft deze wijzigingen verwerkt in de modelverordening en -regeling en de toelichtingen hierop geactualiseerd. Daarnaast zijn de modellen redactioneel en fiscaaltechnisch herzien voor een betere aansluiting op de gemeentelijke praktijk. Ook heeft de projectgroep Duidelijke Overheidscommunicatie de modellen herschreven voor betere leesbaarheid en begrijpelijke taal.

We adviseren u deze wijzigingen in uw eigen Verordening en Regeling over te nemen.

Wijzigingen

De wijzigingen in beide modellen zijn hieronder kort opgesomd.

Wijzigingen in beide modellen (zowel de Verordening als Regeling)

- Het is nu expliciet vastgelegd dat overname van ICT-middelen na schoning mogelijk is tegen vergoeding van de resterende waarde in het economisch verkeer. Deze bepaling sluit aan op de actuele fiscale richtlijnen en de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO);
- Beide modellen verduidelijken dat bij forfaitaire vergoedingen geen bewijsstukken hoeven te worden overgelegd;

- De bepaling over niet-partijpolitieke scholing is uitgebreid met voorwaarden over prijs-kwaliteitverhouding, overeenkomstig artikel 3.3.3 Rechtspositiebesluit;
- De bepalingen over de aanwijzing van vergoedingen als eindheffingsbestanddeel onder de Wet op de loonbelasting 1964 zijn geactualiseerd en afgestemd op de actuele werkkostenregeling;
- De bepalingen over indiening en betaling van declaraties zijn verduidelijkt en op onderdelen dynamisch gemaakt (aanduiding van percentages in plaats van vaste bedragen);

Aanvullende wijzigingen Model Verordening rechtspositie raads- en commissieleden

- Het artikel is geactualiseerd naar aanleiding van de invoering van artikel 3.1.4a van het Rechtspositiebesluit (toelage voor voorzitterschap 'zware' commissies);
- In artikel 4 is de bepaling over niet-partijpolitieke scholing verduidelijkt: alleen functiegerichte scholing komt voor vergoeding in aanmerking, met aandacht voor redelijke prijs-kwaliteitverhouding en uitsluiting van dubbele vergoedingen;

Aanvullende wijzigingen Model Regeling rechtspositie burgemeester en wethouder

- De regeling verduidelijkt de procedurele verantwoordelijkheid van het college bij de uitvoering van individuele verzoeken, zoals scholing en ICT-voorzieningen;
- De bepaling over niet-partijpolitieke scholing is aangescherpt: aanvragen verlopen via de gemeentesecretaris en worden door het college getoetst binnen de kaders uit het Rechtspositiebesluit;

Bijlagen

Deze ledenbrief bevat vier bijlagen:

Bijlage 1. Model Verordening rechtspositie raads- en commissieleden

Bijlage 2. Model Regeling rechtspositie burgemeester en wethouder

Bijlage 3. Toelichting Model Verordening rechtspositie raads- en commissieleden

Bijlage 4. Toelichting Model Regeling rechtspositie burgemeester en wethouder

Informatie

De geconsolideerde teksten van de VNG-modellen (met de bijbehorende toelichtingen) zijn te raadplegen via de [Kennisbank Decentrale Regelgeving](#). De VNG-modelverordeningen (zonder de toelichtingen) staan ook in [Modellen Decentrale Regelgeving](#).

Vragen

Voor vragen over deze ledenbrief kunt u terecht bij het Klantcontactcentrum van de VNG (070-3738393 of info@vng.nl).

Met vriendelijke groet,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

dr. mr. L.K. Geluk
Algemeen directeur

Model Verordening rechtspositie raads- en commissieleden

Leeswijzer modelbepalingen

- [...] of (bijvoorbeeld) [tijdstip] = door gemeente in te vullen, zie bijvoorbeeld artikel 3 lid 1.
- [iets] = facultatief, zie bijvoorbeeld artikel 2.
- [(iets)] = een duiding ter illustratie of uitleg voor gemeente, zie bijvoorbeeld artikel 3 lid 1.

Combinaties zijn ook mogelijk.

De raad van de gemeente [naam gemeente]
gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van [datum en nummer];
gelet op de artikelen 95, eerste en tweede lid, 96, eerste en tweede lid, en 97, 98, 99 van de Gemeentewet en de artikelen 3.1.1, vijfde lid, 3.1.3, eerste lid, 3.1.4, eerste lid, artikel 3.1.4a, eerste lid, 3.1.8, eerste lid, 3.1.9, eerste lid, 3.3.2, 3.3.3, tweede lid, 3.4.1, eerste lid, en 3.4.2 en 3.3.8 van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers;
gezien het advies van [naam commissie];
besluit vast te stellen de volgende verordening: Verordening rechtspositie raads- en commissieleden [naam gemeente].

[Artikel 1. Vergoeding voor de werkzaamheden van raadsleden

Van de vergoeding voor de werkzaamheden, bedoeld in artikel 3.1.1, eerste lid, van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers, wordt [percentage (maximaal 20%)] uitgekeerd op basis van het aantal bijgewoonde raadsvergaderingen ten opzichte van het aantal gehouden vergaderingen.]

Artikel 2. Toelage raadslid onderzoekscommissie [en bijzondere commissie]

1. Een raadslid dat lid is van een onderzoekscommissie als bedoeld in artikel 155a, derde lid, van de Gemeentewet ontvangt een maandelijkse toelage van [bedrag] zolang de commissie actief is. (De toelage is per jaar maximaal driemaal de maandelijkse vergoeding voor de werkzaamheden, bedoeld in artikel 3.1.1, eerste lid, Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers.)
2. Een raadslid dat lid is van een bijzondere commissie als bedoeld in artikel 3.1.4, eerste lid, van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers ontvangt een maandelijkse toelage van maximaal [percentage] procent van het bedrag genoemd in artikel 3.1.4, eerste lid, zolang de commissie actief is.

3. Een raadslid dat voorzitter is van een commissie als bedoeld in artikel 3.1.4a, eerste lid, van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers, ontvangt een maandelijkse toelage van maximaal **[percentage]** procent van het bedrag genoemd in artikel 3.1.4, eerste lid, zolang de commissie actief is.

*[4. Raadsleden die roulerend voorzitter zijn in één commissie als bedoeld in artikel 3.1.4a, eerste lid, van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers, ontvangen ieder een maandelijkse toelage van maximaal **[percentage]** procent van het bedrag genoemd in artikel 3.1.4, eerste lid, per persoon, zolang de commissie actief is.]*

Artikel 3. Verhoging vergoeding commissieleden (niet-raadsleden) voor het bijwonen van commissievergaderingen i.v.m. bijzondere deskundigheid of zwaarte taak

1. Een commissielid krijgt een verhoogde vergoeding van **[percentage (bijvoorbeeld 10 %)]** bovenop de vergoeding van **artikel 3.4.1, eerste lid, van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers**, als het commissielid op grond van zijn bijzondere beroepsmatige deskundigheid deelneemt.

2. Een commissielid krijgt een verhoogde vergoeding van **[percentage (bijvoorbeeld 10 %)]** bovenop de vergoeding van **artikel 3.4.1, eerste lid, van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers**, als de vergoeding van artikel 3.4.1, eerste lid niet redelijk wordt geacht ten opzichte van de zwaarte van zijn taak en/of de omvang van de werkzaamheden.

Artikel 4. Niet-partijpolitiek georiënteerde scholing raads- en commissieleden

1. Een raads- of commissielid dat een vergoeding wil ontvangen in verband met het deelnemen aan niet-partijpolitiek georiënteerde scholing voor de uitvoering van zijn functie, zoals bedoeld in **artikel 3.3.3 Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers**, dient daarvoor vooraf een gemotiveerd verzoek in [bij het **[presidium OF seniorenconvent]**] via de griffier.

2. Bij dit verzoek worden documenten (papier of digitaal) met de benodigde inhoudelijke informatie meegestuurd. Ook wordt een kostenspecificatie meegestuurd waaruit blijkt dat de prijs-kwaliteitverhouding van de desbetreffende scholing redelijk is, en dat de kosten ervan niet al op een andere basis kunnen worden betaald.

[3. De maximale vergoeding voor de scholing bedraagt:

- a. € **[bedrag]** per jaar per raadslid;*
- b. € **[bedrag]** per jaar per commissielid.*

Artikel 5. Informatie- en communicatievoorzieningen

1. Een raads- of commissielid tekent, zolang hij actief is in zijn functie, een bruikleenovereenkomst voor de informatie- en communicatievoorzieningen die ter beschikking zijn gesteld. Het gaat hier om de informatie- en communicatievoorzieningen zoals bedoeld in **artikel 3.3.2 Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers**. Het college stelt het model van de bruikleenovereenkomst vast.

2. Een raads- of commissielid levert **[termijn (bijvoorbeeld 6 weken / twee maanden)]** na beëindiging van zijn functie, de ter beschikking gestelde informatie- en communicatievoorzieningen in bij de gemeente.

3. Overname van de informatie- en communicatievoorzieningen is mogelijk na schoning en tegen vergoeding van de resterende waarde van de voorzieningen in het economisch verkeer.

Artikel 6. Aanwijzing als eindheffingsbestanddeel

1. Als eindheffingsbestanddeel als bedoeld in artikel 31, eerste lid, onderdeel f, van de Wet op de loonbelasting 1964 worden aangewezen de vergoedingen, tegemoetkomingen en verstrekkingen, genoemd in **artikel 3.3.8 van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers**.
2. Als eindheffingsbestanddeel als bedoeld in artikel 31, eerste lid, onderdeel f, van de Wet op de loonbelasting 1964 worden verder aangewezen de vergoedingen, tegemoetkomingen en verstrekkingen, genoemd in deze verordening, voor zover deze worden gerekend tot een vergoeding, tegemoetkoming of verstrekking als bedoeld in artikel 31a, tweede lid, onderdelen a tot en met h, van de Wet op de Loonbelasting 1964.

Artikel 7. Betaling vaste vergoedingen

De betaling van de vergoeding van commissieleden, bedoeld in **artikel 3.4.1 het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers** vindt **[termijn (bijvoorbeeld maandelijks)]** plaats met inachtneming van een vergoeding per bijgewoonde vergadering, tenzij het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers of de Regeling rechtspositie decentrale politieke ambtsdragers anders bepalen.

Artikel 8. Betaling en declaratie van onkosten

1. Tenzij het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers of de Regeling rechtspositie decentrale politieke ambtsdragers anders bepalen, vindt de betaling van kosten die op grond van deze verordening voor vergoeding of tegemoetkoming in aanmerking komen plaats door:
 - a. betaling uit gemeentelijke middelen, op basis van een rechtstreeks aan de gemeente toegezonden factuur;
 - b. betaling vooruit uit eigen middelen; of
 - c. betaling ten laste van de gemeentelijke creditcard.
2. Een verzoek om een vergoeding van de onkosten als bedoeld in dit artikel gaat vergezeld van een declaratieformulier en bewijsstukken. Het vereiste om bewijsstukken te overleggen geldt niet wanneer de vergoeding een forfaitair bedrag betreft.
3. Het declaratieformulier en de bewijsstukken worden binnen **[termijn]** na factuurdatum of betaling door raads- of commissieleden ingediend via de griffier.
4. Voor zover van toepassing draagt de gemeente er zorg voor dat de betaling aan raads- of commissieleden binnen **[termijn]** na het indienen van de aanvraag wordt overgemaakt.

Artikel 9. Titel en inwerkingtreding

1. Deze verordening word aangehaald als: Verordening rechtspositie raads- en commissieleden **[naam gemeente]** en treedt in werking met ingang van **[de dag na de datum van publicatie van het Gemeenteblad waarin deze regeling wordt geplaatst]**.

2. De [citeertitel verordening (Verordening rechtspositie Raads- en commissieleden 2019)] wordt ingetrokken.

Aldus vastgesteld in de vergadering van de raad van de gemeente [naam gemeente], [datum],

De voorzitter,

De griffier,

Toelichting Model Verordening rechtspositie raads- en commissieleden

***Let op:** Deze toelichting hoort bij de (mogelijke) keuzes die in de modelverordening zijn gemaakt. Als een individuele gemeente andere keuzes maakt, past deze toelichting misschien niet precies. Wel kan deze toelichting worden gebruikt als basis een door de gemeente zelf geschreven toelichting. Lees deze modelverordening samen met de hierbij behorende ledenbrief voor een volledig beeld.*

ALGEMEEN DEEL

Wettelijke regelingen

In de wet en nadere regelgeving zijn alle belangrijke onderwerpen over de rechtspositie van gemeentelijke politieke ambtsdragers opgeschreven. In de Gemeentewet staat dat de precieze afspraken over de rechten en plichten en de financiële afspraken van raads- en commissieleden moet worden opgeschreven bij of krachtens de wet (AMvB en ministeriële regeling). Die precieze uitwerking staat in het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers. In de Rechtspositieregeling decentrale politieke ambtsdragers zijn de regels over (onkosten)vergoedingen verder opgeschreven.

Dynamische regels

Tijdens deze herzieningsronde is de verordening op enkele punten dynamisch gemaakt. In bepaalde artikelen zie je tussen blokhaken het woord 'percentage' in plaats van bedrag. Als de gemeente het maximale bedrag uit het Rechtspositiebesluit hanteert, kan hier dus 100% worden ingevuld. Als het bedrag wordt geïndexeerd, hoeft de verordening niet te worden aangepast. Uiteraard is het niet verplicht dit over te nemen. Indien uw gemeente liever bedragen opneemt in de verordening, attenderen wij u op de aanpassing daarvan bij indexatie van bedragen.

Hoofdpijnen gemeentelijke verordening

In deze verordening staan alleen regels over de rechtspositie van raadsleden en leden van gemeentelijke commissies in het geval zij niet al hiertoe worden verplicht door hogere wet- en regelgeving. Dit volgt uit de Gemeentewet het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers en de Rechtspositieregeling decentrale politieke ambtsdragers. Bij de laatste moderniserings- en harmoniseringsoperatie (Staatsblad 15 oktober 2018) over, de rechtspositiebesluiten voor decentrale politieke ambtsdragers zijn er opnieuw een aantal bepalingen imperatief in hogere wet- en regelgeving vastgelegd. De reden hiervan is het voorkomen van politieke discussies over voorzieningen zoals vergoedingen, tegemoetkomingen en andere rechtspositionele aanspraken voor decentrale politieke ambtsdragers. Dit betekent dat er voor gemeenten minder ruimte is om door middel van een verordening af te wijken. Het ministerie van BZK publiceert jaarlijks circulaire waarin artikelen uit het Rechtspositiebesluit en de onderliggende Regeling wijzigen. Deze wijzigingen kunnen van invloed zijn op de gemeentelijke verordening.

Indien een gemeente besluit om bij verordening voorzieningen voor politieke ambtsdragers te regelen, zijn een aantal regels van belang. In artikel 99 Gemeentewet is bepaald dat 'buiten hetgeen hun bij of krachtens de wet is toegekend', de leden van de raad en/of door de raad ingestelde commissie (in de zin van artikel 82, 83 of 84 Gemeentewet) als zodanig geen andere vergoedingen en

tegemoetkomingen ten laste van de gemeente ontvangen. Deze verordening vormt een (verdere) uitwerking van de bij of krachtens de wet toegekende vergoedingen en tegemoetkomingen.

De arbeidsverhoudingen en fiscale positie

Raads- en commissieleden zijn niet in dienst van de gemeente. De gemeente is dus niet de werkgever. Dat betekent bijvoorbeeld dat zij voor zover het betreft het raadslidmaatschap niet vallen onder de werknemersverzekeringen zoals de Werkloosheidswet (WW), Ziektewet (ZW) en de Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen (WIA). Omdat er geen sprake is van een dienstbetrekking vallen raads- en commissieleden niet onder de Wet op de loonbelasting 1964 maar worden hun inkomsten belast in de Wet inkomstenbelasting 2001. Wel kunnen raads- en commissieleden kiezen voor de loonbelasting als voorheffing door samen met de gemeente te kiezen voor het fictief werknemerschap, het zogenaamde opting-in. Het fictief werknemerschap kan worden aangevraagd met behulp van een opting-in verklaring bij de Belastingdienst.

Als de raads- en commissieleden en de gemeente niet kiezen voor het fictief werknemerschap, dan moeten de onkostenvergoedingen en raadsvergoeding als inkomsten worden gezien en mogen de (beroeps)kosten die worden gemaakt worden afgetrokken. Het resultaat zal het raads- of commissielid moeten opgeven in de aangifte inkomstenbelasting, onder de post inkomsten uit overige werkzaamheden. De gemeente dient jaarlijks alle betalingen en verstrekkingen voor de raads- en commissieleden die niet als fictief werknemerschap te kwalificeren zijn op grond van deze verordening aan de Belastingdienst door te geven middels een formulier IB-47. Omdat raads- en commissieleden persoonlijk worden gekozen, worden zij niet gezien als (fiscaal) ondernemer. Daarom hoeft er geen VAR-verklaring of Modelovereenkomst ZZP overgelegd te worden aan de gemeente.

De Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (Appa) geldt niet voor raads- en commissieleden.

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

[Artikel 1. Vergoeding voor de werkzaamheden van raadsleden

Raadsleden krijgen een vaste vergoeding. Hoeveel dat is, hangt af van het aantal inwoners van de gemeente (de inwonersklasse). Vanaf de dag van beëdiging hebben de raadsleden recht op de vergoedingen die bij hun functie horen. Wat betreft de vergoeding voor de werkzaamheden is dit geregeld in artikel 3.1.1, eerste lid van het Rechtspositiebesluit. De gemeenteraad kan op basis van het zesde lid van artikel 3.1.1 bij verordening bepalen dat een deel van de vergoeding wordt uitbetaald als presentiegeld. Dit kan maximaal 20% van de vergoeding zijn. In een dergelijke verordening mag geen onderscheid worden gemaakt tussen de raadsleden: een presentievergoeding geldt dan voor alle raadsleden. Deze bepaling kan bijvoorbeeld worden gebruikt bij spookleden. Spookleden zijn volksvertegenwoordigers die wel zijn gekozen, maar die niet of nauwelijks aanwezig zijn bij de vergaderingen of activiteiten van de desbetreffende gemeenteraad.

Het raadslid kan de vergoeding niet weigeren en de gemeente is verplicht de raadsvergoeding over te maken naar de bankrekening van het raadslid. Het raadslid mag zelf ervoor kiezen om (een deel) van de raadsvergoeding aan de eigen politieke partij te geven, maar dit is niet verplicht. Het is ook niet toegestaan om af te spreken dat de vergoeding direct naar de partij gaat (bijvoorbeeld met een akte van cessie). De reden hiervoor is dat het raadslid een onafhankelijke positie heeft en niet financieel afhankelijk mag zijn van de politieke partij.]

Artikel 2. Toelage raadslid onderzoekscommissie [en bijzondere commissie]

Dit artikel gaat over de toelagen (extra vergoedingen) voor de raadsleden die lid zijn van zogenaamde 'zware commissies'. Dit geldt voor de vertrouwenscommissie en de onderzoekscommissie, zoals deze in de Gemeentewet zijn genoemd. Let op: de rekenkamerfunctie kan op basis van de Gemeentewet niet meer worden gecombineerd met het raadslidmaatschap. Zo'n bijzondere commissie, met deze financiële gevolgen, moet bij verordening worden vastgesteld. Daarbij moet worden aangegeven dat het lidmaatschap van deze commissies duidelijk extra werk (meerwerk) is naast het gewone lidmaatschap van de gemeenteraad. De hoogte van de toelage voor het werk in de eerdergenoemde zware commissies is anders voor de vertrouwenscommissie dan voor de onderzoekscommissie.

Voor de toelage van een lid van de vertrouwenscommissie geldt een vast bedrag per maand. Dit bedrag is belast en staat in artikel 3.1.2. van het Rechtspositiebesluit. Voor de toelage van een lid van een bijzondere commissie geldt het bedrag genoemd in artikel 3.1.4, eerste lid, per maand voor de periode dat de commissie actief is. Het bedrag wordt berekend in verhouding tot die periode. Zolang een commissie «slapend» is, althans niet actief, ontvangen de leden geen toelage. Het gaat dus niet om hoe lang iemand lid is, maar om hoe lang de commissie echt aan het werk is.

Het derde lid gaat over de toelage van de vaste voorzitter. Dit volgt uit het nieuwe artikel 3.1.4a. van het Rechtspositiebesluit. Sommige gemeenten hadden behoefte aan zo'n bepaling. Hoe groot de gemeente is, maakt daarbij niet uit. De raad beoordeelt hoeveel werk en tijd het voorzitterschap kost. Op basis daarvan bepaalt de raad vervolgens of er een vergoeding nodig is en hoe hoog deze moet zijn.

[Het vierde lid is voor voorzitters die elkaar afwisselen binnen één commissie. De raad kan met deze regel bepalen dat alle voorzitters een vast percentage van het maximale bedrag krijgen. Dit betekent niet dat het maximale bedrag uit artikel 3.1.4. moet worden verdeeld over de voorzitters. Als de raad bijvoorbeeld kiest voor het percentage 70% van het maximum, dan krijgen alle voorzitters 70% van het maximum.]

[Artikel 3. Verhoging vergoeding commissieleden (niet-raadsleden) voor het bijwonen van commissievergaderingen i.v.m. bijzondere deskundigheid of zwaarte taak

De hoogte van de vergoeding voor leden van gemeentelijke commissies, die zijn ingesteld op basis van artikel 82, 83 en 84 van de Gemeentewet is verplicht vastgesteld op een vast bedrag per inwonersklasse. Dit bedrag geldt voor elke vergadering van de commissie die het lid bijwoont. In bepaalde gevallen, bijvoorbeeld als er bijzondere deskundigheid nodig is of als het werk in de commissie zwaarder is, kan een hoger bedrag per vergadering worden toegekend dan is bepaald in het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers. Het kan bijvoorbeeld gaan om een raadscommissie met een bijzondere opdracht, waardoor het werk voor één of meerdere commissieleden meer tijd of inzet kost. Omdat hiervoor een verordening nodig is, kan de gemeente zelf een algemene en politieke afweging maken.]

Artikel 4. Niet-partijpolitiek georiënteerde scholing raads- en commissieleden

Voor raads- en commissieleden is duidelijk bepaald dat de kosten voor scholing die niet-partijpolitiek is, zoals deelname aan congressen en opleidingen, door de gemeente kunnen worden betaald.

Scholing die wel partijpolitiek is, wordt niet door de gemeente vergoed. Of scholing partijpolitiek is, hangt af van de inhoud van die scholing. Dat betekent dat wanneer scholing verzorgd wordt door een politieke partij dit dus niet automatisch partijpolitieke scholing is.

Om scholingskosten vergoed te krijgen, moet duidelijk worden uitgelegd dat het gaat om scholing die nodig is voor het werk. Scholing is nodig voor het werk als het bedoeld is om vakkennis en vaardigheden te leren of bij te houden die je voor je functie nodig hebt. Scholing is partijpolitiek georiënteerd als het helemaal of voor een deel het doel heeft om diegene op te leiden in de ideeën en standpunten van die partij.

De gemeente kan ook dit soort scholing zelf geven of regelen. De kosten daarvan worden ook door de gemeente betaald.

Uit paragraaf 3.1 van [de circulaire Wijzigingen in het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers voor gemeenten](#) blijkt dat het college verantwoordelijk is voor de uitvoering aan de hand van de centrale kaders uit het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers en de Rechtspositieregeling decentrale politieke ambtsdragers. Er kan ook mandaat worden verleend aan een commissie van de gemeenteraad om te toetsen of scholingsverzoeken binnen het kader vallen.¹ Die commissie moet dan wel een formele commissie zijn in de zin van de Gemeentewet. In het geval van een informele commissie, kan de gemeente het beste de modelbepaling volgen waarin die commissie enkel als adviesgevend orgaan is benoemd. Het College en de Raad zijn niet bevoegd om uitzonderingen of beperkingen op te leggen aan individuele verzoeken op de centraal gestelde kaders. Als de aanvraag binnen de kaders valt, wordt het uitgevoerd.

Op grond van artikel 3.3.3 Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers, tweede lid kan de gemeenteraad regels maken over de scholing van raadsleden. Deze regels kunnen bijvoorbeeld in een scholingsplan staan. In dit plan kunnen procedureregels voor individuele aanvragen om scholing worden opgenomen en ook regels over de hoogte van de tegemoetkoming. Dit plan kan vervolgens als handvat of hulpmiddel worden gebruikt bij de beoordeling van deze individuele scholingsaanvragen.

Het Rechtspositiebesluit is op twee onderdelen aangevuld. Ten eerste moeten de prijs en kwaliteit van de scholing in verhouding tot elkaar staan. Zo blijven de kosten redelijk. Daarnaast mogen de kosten niet al op een andere manier worden vergoed. Verder is in artikel 3.3.3 Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers, derde lid een koppeling gemaakt met artikel 3.1.7 en 3.2.9. De gemeente betaalt, als daar een goede reden voor is, de reis- en verblijfskosten die nodig zijn voor de scholing.

Artikel 5. Informatie- en communicatievoorzieningen

Het college van burgemeester en wethouders stelt ten laste van de gemeente aan een raadslid, wethouder of de burgemeester voor de duur van de uitoefening van zijn functie de noodzakelijke informatie- en communicatievoorzieningen ter beschikking.

Ook commissieleden kunnen aanspraak maken op ICT-middelen op grond van art. 3.4.4 Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers. Onder informatie- en communicatievoorzieningen wordt ook verstaan een smartphone een computer en de daarbij

¹ [Toelichting bij artikel 3.3.3 van het Rechtspositiebesluit.](#)

behorende (internet)abonnementen. Er mag slechts één computer verstrekt worden. Een computer is een desktop, laptop, tablet- of minicomputer. Een smartphone is niet te kwalificeren als computer.

De gemeente verstrekt informatie- en communicatievoorzieningen in bruikleen aan de politieke ambtsdrager, omdat dit noodzakelijk gereedschap is voor het vervullen van de politieke functie. Het fiscale noodzakelijkheids criterium vereist dat dit digitale gereedschap bij aftreden of ontslag weer door de ambtsdrager wordt ingeleverd bij de gemeente. Hiervoor wordt een redelijk termijn (bijvoorbeeld een termijn tussen de 6 en 8 weken) afgesproken in de verordening. De gemeente draagt zorg voor het schonen van dit ICT-middel en het al dan niet beschikbaar stellen voor hergebruik. Als hergebruik niet aan de orde is, kan de gemeente ambtsdragers de mogelijkheid bieden het ICT-middel over te nemen. Dit overnemen is dus geen recht van de ambtsdrager, maar het gevolg van een keuze van de gemeente. In dit geval is er bereidheid het ICT-middel af te stoten. Een circulaire vereist in dat geval dat de gemeente ervoor zorgt dat het ICT-middel door of namens de gemeente is geschoond met speciale software (conform Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO)).¹ Verder dient de politieke ambtsdrager voor het overnemen van het ICT-middel op grond van de circulaire een vergoeding te betalen. Deze vergoeding dient gelijk te zijn aan de resterende waarde van het ICT-middel in het economisch verkeer.

Artikel 6. Aanwijzing als eindheffingsbestanddeel

In het kader van de werkkostenregeling op grond van artikel 31 Wet op de Loonbelasting 1964 zijn een aantal vergoedingen in het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers en de verordening aangewezen als eindheffingsbestanddeel. De gemeente draagt in dat geval de loonbelasting, waardoor de vergoeding belastingvrij (netto) aan de politieke ambtsdrager kan worden overgemaakt. Anders worden deze door de Belastingdienst als loon gezien en moet hierover bij de politieke ambtsdragers loonbelasting worden ingehouden. In het kader van de werkkostenregeling kan in de financiële administratie worden aangegeven of een verstrekking of vergoeding onder de gerichte vrijstellingen, intermediaire kosten of onder de nihil-waarderingen valt.

Gemeenten mogen daarnaast een verstrekking of vergoeding in de vrije ruimte - tot 1,2% fiscale loonsom - onderbrengen zonder fiscale consequenties. Indien de grens van 1,2% wordt overschreden, zal de gemeente 80% eindheffing moeten betalen.

[Op de website van de VNG treft u advies over de vrije ruimte.](#)

Artikel 7 Betaling vaste vergoedingen & artikel 8 Betaling en declaratie van onkosten

Het Rechtspositiebesluit en de Rechtspositieregeling decentrale politieke ambtsdragers regelen wanneer de vergoedingen en onkosten betaald worden aan raads- en commissieleden. Daar waar geen expliciete termijn is genoemd, kunnen deze artikelen uitkomst bieden. De betaling van onkosten kan worden voorgeschoten uit eigen middelen, later gedeclareerd worden of de factuur wordt rechtstreeks naar de gemeente verstuurd. Hierbij gaat de voorkeur uit naar rechtstreeks facturering bij de gemeente. Het verdient aanbeveling dat het college een formulier vaststelt waarmee raads- en commissieleden gemaakte onkosten kunnen verantwoorden. Raads- en commissieleden declareren in beginsel hun onkosten bij de griffier. Het vereiste om bewijsstukken te overleggen geldt niet wanneer de vergoeding een forfaitair bedrag betreft.²

RAADSBSLUIT**B01**

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
3802438	Kok / Eeftink	GRI	Schelberg
ONDERWERP			
3802438 - Verordening rechtspositie raads- en commissieleden 2024			

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HENGELO BESLUIT:

De gemeenteraad besluit:

1. De Verordening Rechtspositie raads- en commissieleden 2024 vast te stellen;
2. De Verordening Rechtspositie raads- en commissieleden 2024 met terugwerkende kracht per 01-01-2024 in werking te laten treden;
3. De Verordening Rechtspositie raads- en commissieleden 2019 gelijktijdig in te trekken.

PUBLIEKSVRIENDELIJKE SAMENVATTING

De gemeenteraad heeft de Verordening rechtspositie raads- en commissieleden 2024 vastgesteld. Daarin worden de arbeidsvoorwaarden voor raads- en commissieleden van de gemeente Hengelo geregeld.

DE GEMEENTERAAD VAN HENGELO,

9 OKTOBER 2024

De griffier

De voorzitter

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	AFDELING	PORT. HOUDER
3802438	Jacqueline Kok	GRI	
ONDERWERP			
3802438 - Verordening rechtspositie raads- en commissieleden 2024			

BESLUIT

De gemeenteraad besluit:

1. De Verordening Rechtspositie raads- en commissieleden 2024 vast te stellen;
2. De Verordening Rechtspositie raads- en commissieleden 2024 met terugwerkende kracht per 01-01-2024 in werking te laten treden;
3. De Verordening Rechtspositie raads- en commissieleden 2019 gelijktijdig in te trekken.

INLEIDING

De VNG heeft een nieuwe Model Verordening rechtspositie raads- en commissieleden opgesteld.

Naar aanleiding van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers 2019 heeft de VNG in 2019 een model Verordening Rechtspositie raads- en commissieleden opgesteld. Hengelo heeft op basis van de model verordening van de VNG in 2019 de Verordening Rechtspositie raads- en commissieleden 2019 vastgesteld. In 2024 moet de verordening in verband met enkele tekstuele wijzigingen, indexering en een wijziging in de Gemeentewet opnieuw worden vastgesteld.

ARGUMENTEN

1.1 De VNG heeft geadviseerd wijzigingen in de Verordening Rechtspositie raads- en commissieleden 2019 aan te brengen

De VNG heeft een aantal wijzigingen aangebracht in de Model Verordening rechtspositie raads- en commissieleden en gemeenten geadviseerd deze wijzigingen, voor zover relevant, in de lokale Verordeningen over te nemen.

1.1.1 Artikel 2 (Vergoeding leden bijzondere commissie) is toegevoegd

In artikel 2 wordt geregeld dat leden van een bijzondere raadscommissie gedurende de activiteiten van die commissie een vergoeding van € 139,90 per maand ontvangen. In 2019 kende Hengelo geen bijzondere commissies, reden dat dit artikel niet was opgenomen in de Verordening. In 2024 is er in het kader van de herbenoeming van de burgemeester wel een bijzondere commissie actief.

1.1.2 In artikel 3 (Reis- en verblijfskosten raads- en commissieleden buiten het grondgebied) is een bepaling toegevoegd.

Tot 2022 bood de Gemeentewet geen grondslag om reiskostenvergoeding aan reiskosten buiten het grondgebied op te nemen in de Verordening. De Gemeentewet is in 2022 zodanig aangepast dat er een grondslag is voor vergoeding van alle dienstreizen. Daarom wordt dit ook toegevoegd in de Verordening.

1.1.3 De artikelen over scholing en loopbaan oriëntatie zijn In Hengelo niet opgenomen in de Verordening en dus ook niet gewijzigd.

Scholing en loopbaan oriëntatie loopt in Hengelo via het Griffie budget en de fractiebudgetten. Hiervoor is gekozen om flexibeler keuzes te kunnen maken en niet vast te zitten aan in de Verordening genoemde bedragen.

1.1.4 In artikel 5 (Informatie- en communicatiemiddelen raads- en commissieleden) is de voorgestelde wijziging niet overgenomen

In Hengelo is het niet mogelijk om na afloop van de raadstermijn ter beschikking gestelde devices over te nemen. Deze mogelijkheid is daarom niet toegevoegd.

1.1.5 In artikel 8 (Betaling en declaratie van onkosten) is een bepaling toegevoegd

Wanneer een raads- of commissielid recht heeft op vergoeding van een forfaitair bedrag zijn hiervoor niet langer bewijsstukken vereist.

2.1 De wijzigingen zijn van kracht vanaf 01-01-2024

Door omstandigheden (achterstand wegens ziekte) wordt de Verordening Rechtspositie raads- en commissieleden in september 2024 ter vaststelling voorgelegd aan de gemeenteraad. Omdat de wijzigingen van kracht zijn vanaf 01-01-2024 moet de ingangsdatum met terugwerkende kracht 01-01-2024 zijn.

3.1 De Verordening Rechtspositie 2019 moet gelijktijdig worden ingetrokken

Met de vaststelling van de Verordening Rechtspositie raads- en commissieleden 2024 vervangt deze de Verordening Rechtspositie raads- en commissieleden 2019. De Verordening Rechtspositie raads- en commissieleden moet daarom gelijktijdig worden ingetrokken.

KANTTEKENINGEN

1.1 Het gaat hier om een advies van de VNG

Het is geen verplichting om de wijzigingen over te nemen. Maar als dit niet gebeurt staan niet de juiste bedragen in de Verordening. Bovendien is de bepaling over dienstreizen die raadsleden buiten het grondgebied maken dan niet langer in overeenstemming met de Gemeentewet.

VERVOLG

Nadat de Gemeenteraad akkoord is, is de Verordening Rechtspositie 2019 ingetrokken en de Verordening Rechtspositie 2024 van kracht. Vergoeding van de activiteiten van leden van de bijzondere raadscommissie en vergoeding van dienstreizen die raadsleden vanaf 01-01-2024 maakten in het kader van hun raadslidmaatschap zullen met terugwerkende kracht tot 01-01-2024 worden vergoed.

BIJLAGEN

- *Bijlage 1: 20240206-ledenbrief-wijziging-model-verordening-rechtsspositie-raads- en-commissieleden-en model-regeling-rechtspositie burgemeester en wethouders*
- *Bijlage 2: Lbr24004-bijlage-1-was-wordt-tabel-wijziging-model-verordening-rechtspositie-renc-v20240131*
- *Bijlage 3: Verordening Rechtspositie raads- en commissieleden 2024*

Verordening rechtspositie Raads- en commissieleden 2024

De raad van de gemeente Hengelo:

Gelezen het voorstel van het presidium van 23 september 2024;

Gelet op de artikelen 95, eerste en tweede lid, 96, eerste en tweede lid, en 97, 98, 99 van de Gemeentewet en de artikelen 3.1.1, vijfde lid, 3.1.3, eerste lid, 3.1.4, eerste lid, 3.1.8, eerste lid, 3.1.9, eerste lid, 3.3.2, 3.3.3, tweede lid, 3.4.1, eerste lid, en 3.4.2 en 3.3.8 van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers;

Besluit vast te stellen de volgende verordening: Verordening rechtspositie raads- en commissieleden 2024 gemeente Hengelo.

Artikel 1 Begripsbepalingen

In deze verordening wordt verstaan onder:

- a. commissielid: lid van een commissie als bedoeld in de artikelen 82, 83 en 84 van de Gemeentewet, dat niet tevens raadslid is of ambtenaar die als zodanig tot lid van een commissie is benoemd.
- b. griffier: de griffier, bedoeld in artikel 107 van de Gemeentewet.
- c. raadslid: lid van de gemeenteraad, bedoeld in artikel 14 van de Gemeentewet.

Artikel 2 Toelage raadslid bijzondere commissie

Een raadslid dat lid is van een bijzondere commissie als bedoeld in artikel 3.1.4, eerste lid, van het Rechtspositiebesluit decentrale ambtsdragers wordt voor de duur van de activiteiten van de commissie een toelage toegekend van € 139,90 per maand.

Artikel 3. Reis- en verblijfkosten raads- en commissieleden voor reizen buiten de gemeente

1. Voor reizen als bedoeld in artikel 3.1 van de Regeling rechtspositie decentrale politieke ambtsdragers en artikel 3.1.7 van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers worden aan een raads- of commissielid vergoed:
 - a. de kosten voor het gebruik van openbaar vervoer;
 - b. bij gebruik van een eigen vervoersmiddel het maximumbedrag dat door een werkgever aan een werknemer per afgelegde kilometer onbelast kan worden verstrekt alsmede de parkeer- of stallingskosten, veerkosten en tolkosten;
2. Boetes en naheffingsanslagen voor parkeren worden niet vergoed.
3. Als een raadslid of commissielid een functionele beperking heeft, kan incidenteel een voor de beperking geschikte vervoersvoorziening worden vergoed of ter beschikking worden gesteld.
4. De noodzakelijke en redelijkerwijs gemaakte werkelijke verblijfkosten die een raadslid of commissielid maakt in verband met reizen, gemaakt voor de uitoefening van de functie, worden ten laste van de gemeente vergoed.

Artikel 4. Nadere regels niet-partijpolitiek georiënteerde scholing raads- en commissieleden

1. Een raads- of commissielid heeft recht op deelname aan niet- partijpolitiek georiënteerde scholing in verband met de vervulling van zijn functie als bedoeld in artikel 3.3.3. Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers, welke scholing de gemeente (door tussenkomst van de burgemeester en/of de griffier) aan alle raads- en commissieleden aanbiedt;
2. Algemene niet- partijpolitiek georiënteerde scholing als bedoeld in lid 1 wordt door tussenkomst van de burgemeester en/of de griffier aangeboden, gehoord de fractievoorzitters;
3. Vergoeding van niet- partijpolitiek georiënteerde scholing als bedoeld in dit artikel vindt plaats uit het beschikbare griffiebudget.

Artikel 5. Informatie- en communicatievoorzieningen raads- en commissieleden

1. Een raads- of commissielid tekent een bruikleenovereenkomst wanneer hem ten laste van de gemeente voor de duur van de uitoefening van zijn functie informatie- en communicatievoorzieningen ter beschikking worden gesteld bedoeld in artikel 3.3.2. Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers. Het college stelt het model van de bruikleenovereenkomst vast.
2. Een raads- of commissielid levert na beëindiging van zijn functie de ter beschikking gestelde informatie- en communicatievoorzieningen in bij de gemeente.

Artikel 6. Aanwijzing als eindheffingsbestanddeel

1. Als eindheffingsbestanddeel als bedoeld in artikel 31, eerste lid, onderdeel f, van de Wet op de loonbelasting 1964 worden aangewezen de vergoedingen, tegemoetkomingen en verstrekkingen, genoemd in artikel 3.3.8 van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers.
2. Als eindheffingsbestanddeel als bedoeld in artikel 31, eerste lid, onderdeel f, van de Wet op de loonbelasting 1964 worden verder aangewezen de vergoedingen, tegemoetkomingen en verstrekkingen, genoemd in deze verordening, voor zover deze worden gerekend tot een vergoeding, tegemoetkoming of verstrekking als bedoeld in artikel 31a, tweede lid, onderdelen a tot en met h, van de Wet op de Loonbelasting 1964.

Artikel 7. Betaling vaste vergoedingen

Tenzij het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers of de Rechtspositieregeling decentrale politieke ambtsdragers anders bepalen, vindt de betaling van de vergoeding van commissieleden, bedoeld in artikel 3.4.1. van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers driemaandelijks plaats met inachtneming van een vergoeding per bijgewoonde vergadering.

Artikel 8. Betaling en declaratie van onkosten

1. Tenzij het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers of de Rechtspositieregeling decentrale politieke ambtsdragers anders bepalen, vindt de betaling van kosten die op grond van deze verordening voor vergoeding of tegemoetkoming in aanmerking komen plaats door betaling vooruit uit eigen middelen.
2. Een aanvraag voor vergoeding van kosten moet voorzien van bewijsstukken digitaal via selfservice in Youforce worden ingediend. Voor uitbetaling in de lopende maand moet de aanvraag uiterlijk de tiende van die maand zijn ingediend. Op andere wijze ingediende aanvragen worden niet in behandeling genomen.
3. Het vereiste om bewijsstukken te overleggen geldt niet wanneer de vergoeding een forfaitair bedrag betreft.

Artikel 9. Intrekking oude verordening

De Verordening rechtspositie wethouders, raads- en commissieleden 2015 (raadsbesluit d.d. 18 november 2018) en de Verordening rechtspositie wethouders, raads- en commissieleden 2015, 1^e wijziging (raadsbesluit d.d. 30 januari 2019) worden ingetrokken.

Artikel 10. Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking met ingang van de dag na de datum van publicatie van het Gemeenteblad waarin deze verordening wordt geplaatst en werkt terug tot en met 1 januari 2024.

Artikel 11. Citeertitel

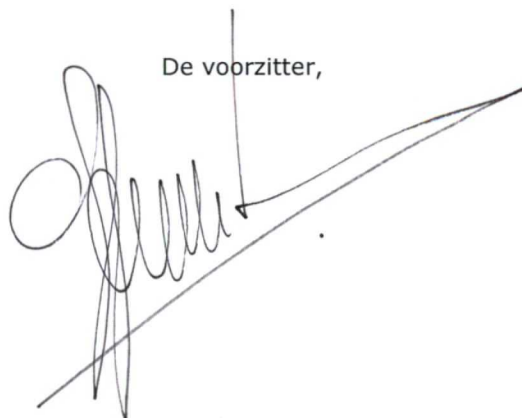
Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening rechtspositie raads- en commissieleden 2024

Aldus vastgesteld in de vergadering van de raad van de gemeente Hengelo van 9 oktober 2024,

De griffier,

De voorzitter,

Toelichting Verordening rechtspositie raads- en commissieleden 2024

ALGEMEEN DEEL

Wettelijke regelingen

In de wet en nadere regelgeving zijn alle van belang zijnde onderwerpen geregeld betreffende de rechtspositie van gemeentelijke politieke ambtsdragers. In de Gemeentewet is aangegeven dat de nadere invulling van de rechtspositie van raads- en commissieleden alsmede de financiële voorzieningen moet worden geregeld bij of krachtens de wet (AMvB en ministeriële regeling). Deze nader regeling is vastgelegd in het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers. In de Rechtspositieregeling decentrale politieke ambtsdragers zijn de (onkosten)vergoedingen nader uitgewerkt.

Hoofdpijnen gemeentelijke verordening

In deze verordening zijn alleen bepalingen opgenomen inzake de rechtspositie van raadsleden en leden van gemeentelijke commissies zover die niet dwingend geregeld zijn in hogere wet- en regelgeving. De grondslag hiervoor is te vinden in de Gemeentewet en het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers en de Rechtspositieregeling decentrale politieke ambtsdragers. Bij de laatste moderniserings- en harmoniseringsoperatie (Staatsblad 15 oktober 2018), betreffende de rechtspositiebesluiten voor decentrale politieke ambtsdragers zijn er wederom een aantal bepalingen imperatief in hogere wet- en regelgeving vastgelegd. De overweging hierbij is dat het bestuurlijk wenselijk is om de voorzieningen zoals vergoedingen, tegemoetkomingen en andere rechtspositionele aanspraken voor decentrale politieke ambtsdragers dwingendrechtelijk in hogere wet- en regelgeving vast te leggen om politieke discussies te voorkomen. Dit betekent dat er voor gemeenten minder ruimte is om lokaal bij verordening van wettelijke regelingen af te wijken. Het ministerie van BZK publiceert jaarlijks circulaires waarin artikelen uit het Rechtspositiebesluit en de onderliggende Regeling wijzigen. Deze wijzigingen kunnen van invloed zijn op (bedragen in) de gemeentelijke verordening.

Indien een gemeente besluit om bij verordening voorzieningen voor politieke ambtsdragers te regelen, zijn een aantal regels van belang.

In artikel 99 Gemeentewet is bepaald dat 'buiten hetgeen hun bij of krachtens de wet is toegekend', ontvangen de leden van de raad en/of door de raad ingestelde commissie (in de zin van artikel 82, 83 of 84 Gemeentewet) als zodanig geen andere vergoedingen en tegemoetkomingen ten laste van de gemeente. Deze verordening vormt een (nadere) uitwerking van de bij of krachtens de wet toegekende vergoedingen en tegemoetkomingen.

De arbeidsverhoudingen en fiscale positie

Raadsleden en commissieleden hebben geen dienstbetrekking bij de gemeente. De gemeente is dus niet de werkgever. Dat betekent bijvoorbeeld dat zij voor zover het betreft het raadslidmaatschap niet vallen onder de werknemersverzekeringen zoals de Werkloosheidswet (WW), Ziektewet (ZW) en de Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen (WIA). Omdat er geen sprake is van een dienstbetrekking vallen raads- en commissieleden niet onder de Wet op de loonbelasting 1964 maar worden hun inkomsten belast in de Wet inkomstenbelasting 2001. Wel kunnen raads- en commissieleden opteren voor de loonbelasting als voorheffing door samen met de gemeente te kiezen voor het fictief werknemerschap, het zogenaamde opting-in. Het fictief werknemerschap kan worden aangevraagd met behulp van een 'opting-in verklaring' bij de Belastingdienst.

Als de raads- en commissieleden en gemeente niet kiezen voor het fictief werknemerschap, dan geldt dat de onkostenvergoedingen en raadsvergoeding als inkomsten moeten worden verantwoord en mogen de (beroeps)kosten die worden gemaakt worden afgetrokken. Het resultaat zal het raads- of

commissieleden moeten verantwoorden in de aangifte inkomstenbelasting, onder de post inkomsten uit overige werkzaamheden. De gemeente dient jaarlijks alle betalingen en verstrekkingen voor de raads- en commissieleden die niet als fictief werknemerschap te kwalificeren zijn op grond van deze verordening aan de Belastingdienst doorgeven middels een formulier IB-47. Omdat raads- en commissieleden op persoonlijke titel worden gekozen, zijn zij niet aan te merken als (fiscaal) ondernemer. Er hoeft dan ook geen VAR-verklaring / Modelovereenkomst ZZP overgelegd te worden aan de gemeente.

De Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (Appa) is niet van toepassing op raads- en commissieleden.

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 2 Toelage lid bijzondere commissie van raadsleden

Voor de hoogte van de toelage voor het lidmaatschap van de bijzondere commissie geldt een vast bedrag van € 139,90 per maand. Het bedrag wordt naar rato van de duur van de activiteiten toegepast. Zolang een commissie 'slapend' is, althans niet actief, ontvangen de leden geen toelage. Niet de duur van het lidmaatschap is van belang maar de duur van de activiteiten.

Artikel 3. Reis- en verblijfkosten raads- en commissieleden voor reizen buiten de gemeente

Volgens artikel 96, in samenhang met artikel 97, van de Gemeentewet kunnen kosten voor (dienst)reizen buiten het grondgebied van de gemeente alleen op basis van een verordening van de gemeenteraad worden vergoed. In deze bepaling is bij verordening geregeld dat raads- en commissieleden een vergoeding van de reis- en verblijfkosten voor reizen buiten het grondgebied van de gemeente kunnen krijgen ter uitvoering van een beslissing van het gemeentebestuur. Onder reizen "buiten de gemeentegrenzen" kunnen ook de buitenlandse dienstreizen worden geschaard. De naar redelijkheid gemaakte reis- en verblijfkosten voor dienstreizen in het buitenland, die door of vanwege de gemeente zijn georganiseerd komen ook voor vergoeding in aanmerking. De vergoeding voor noodzakelijke en redelijkerwijs gemaakte verblijfkosten is niet nader ingevuld en is een lokale aangelegenheid per gemeente. Omdat in het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers verder geen eigen vergoedingsregeling is opgenomen, kan aansluiting worden gezocht bij de vergoedingsregelingen voor wethouders. Vergoeding vindt plaats op basis van openbaar vervoer 2^e klasse tenzij er zwaarwegende redenen zijn om 1^e klasse te reizen.

Artikel 4. Nadere regels niet-partijpolitiek georiënteerde scholing raads- en commissieleden

Dit artikel regelt de mogelijkheid om niet-partijpolitiek georiënteerde scholing in verband met de vervulling van het ambt van raadslid te vergoeden. Het kan bijvoorbeeld gaan om een cursus debatteren of een cursus effectief voorzitten voor de leden van het presidium.

Een deel van de scholing voor raads- en commissieleden loopt via het griffiebudget en een ander deel van de scholing loopt via het budget dat de fracties krijgen op basis van de verordening fractieondersteuning, zodat de fracties zelf de vrijheid hebben om af te wegen of en zo ja welke scholing een fractiegenoot nodig heeft om als raads- of commissielid beter te kunnen functioneren.

De scholing die via deze verordening wordt geregeld gaat over om niet partij- politiek gerichte scholing die de gemeente (door tussenkomst van de burgemeester en/of de griffier) aan alle raadsleden (of een specifieke doelgroep vanuit de raad, zoals scholing voor het presidium) aanbiedt. Deze scholing wordt bekostigd uit het beschikbare griffiebudget (= het budget raads- en raadscommissies).

En daarnaast kunnen raads- en commissieleden er zelf voor kiezen om niet- partijpolitiek georiënteerde scholing te volgen die bekostigd wordt uit het budget dat via de verordening

fractieondersteuning aan elke fractie beschikbaar wordt gesteld. Zie de verordening fractieondersteuning 2019.

Bij lid 3: Hengelo kent vanuit onze systematiek geen maximum vergoeding maar een verdeling van het budget voor scholingskosten tussen enerzijds het griffiebudget (= het budget raads- en raadscommissies welk budget in beheer is bij de griffier) en anderzijds het budget fractievergoeding dat per fractie verstrekt wordt.

De gemeente (burgemeester of griffier) biedt scholing aan die wordt betaald uit het griffiebudget (= het budget raads- en raadscommissies). Scholing die de gemeente niet aanbiedt betaalt de fractie uit het fractiebudget.

Artikel 5 Informatie- en communicatievoorzieningen

De huidige regeling is dat raadsleden een bedrag van €1.000,- bruto ontvangen dat zij kunnen besteden aan een device. Commissieleden ontvangen dit bedrag niet. In verband met aangescherpte privacy regels is een device in bruikleen, dat wordt beheerd door de gemeente zuiverder. De zittende raadsleden hebben echter net hun 'devices' aangeschaft. Daarom wordt vanaf de volgende raadsperiode overgegaan op een bruikleen stelsel.

Het college van burgemeester en wethouders stelt ten laste van de gemeente aan een raadslid, wethouder of de burgemeester voor de duur van de uitoefening van zijn functie de noodzakelijke informatie- en communicatievoorzieningen ter beschikking. Ook commissieleden kunnen aanspraak maken op ICT-middelen op grond van art. 3.4.4 Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers. Onder informatie- en communicatievoorzieningen wordt ook verstaan een smartphone een computer en de daarbij behorende (internet)abonnementen. Er mag slechts een één computer verstrekt worden. Geadviseerd wordt te verstrekken op basis van een bruikleenovereenkomst. Een computer is een desktop, laptop, tablet- of minicomputer. Een smartphone is niet te kwalificeren als computer.

Artikel 6 Aanwijzing als eindheffingsbestanddeel

In het kader van de werkkostenregeling op grond van artikel 31 Wet op de Loonbelasting 1964 zijn een aantal vergoedingen in het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers en de verordening aangewezen als eindheffingsbestanddeel. De gemeente draagt in dat geval de loonbelasting, waardoor de vergoeding belastingvrij (netto) aan de politieke ambtsdrager kan worden overgemaakt. Anders worden deze door de Belastingdienst als loon gezien en moet hierover bij de politieke ambtsdragers loonbelasting worden ingehouden. In het kader van de werkkostenregeling kan in de financiële administratie worden aangegeven of een verstrekking of vergoeding onder de gerichte vrijstellingen, intermediaire kosten of onder de nihil-waarderingen valt.

Gemeenten mogen daarnaast een verstrekking of vergoeding in de vrije ruimte - tot 1,2% fiscale loonsom - onderbrengen zonder fiscale consequenties. Indien de grens van 1,2% wordt overschreden, zal de gemeente 80% eindheffing moeten betalen.

Artikel 7 Betaling vaste vergoedingen & artikel 12 Betaling en declaratie van onkosten

Het Rechtspositiebesluit en de Rechtspositieregeling decentrale politieke ambtsdragers regelen wanneer de vergoedingen en onkosten betaald moeten worden aan raads- en commissieleden. Daar waar geen expliciete termijn is genoemd, kunnen deze artikelen uitkomst bieden. De betaling van onkosten kan worden voorgeschoten uit eigen middelen en later gedeclareerd worden. Het verdient aanbeveling dat het college een formulier vaststelt waarmee raads- en commissieleden gemaakte onkosten kunnen verantwoorden. Indien de driemaandelijke uitbetaling voor een commissielid onverhoopt tot problemen leidt, dan kan er in overleg met de griffier bij uitzondering tot een maandelijkse betaling worden overgegaan.

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	AFDELING	PORT. HOUDER
4015776	Eeftink/ Willighuis	GRI	Sch
ONDERWERP			
4015776 - Verordening fractieondersteuning 2026			

BESLUIT

De *gemeenteraad besluit*:

1. De Verordening Fractieondersteuning 2026 vast te stellen;
2. De Verordening Fractieondersteuning 2026 met terugwerkende kracht per 01-01-2026 in werking te laten treden;
3. De Verordening Fractieondersteuning 2019 gelijktijdig in te trekken.

INLEIDING

In artikel 33, lid 2, Gemeentewet is opgenomen dat de in de raad vertegenwoordigde groeperingen recht hebben op geldelijke ondersteuning en dat de raad met betrekking tot de ondersteuning van de in de raad vertegenwoordigde groeperingen een verordening vaststelt. Ook is bepaald dat de verordening ten aanzien van de ondersteuning regels over de besteding en de verantwoording ervan bevat.

De nu geldende verordening fractieondersteuning is voor het laatst in 2019 herzien, bij raadsbesluit d.d. 11 juni 2019, zaak nr. 2338764.

De raad heeft sinds 2019 tot op heden met deze verordening de nodige ervaring opgedaan en op sommige punten gewijzigde inzichten gekregen waardoor de verordening aanpassing behoeft.

Gebleken is dat diverse fracties zich niet houden aan de termijn van het indienen van het verslag over het jaar, zoals is opgenomen in artikel 9 van de verordening. Daardoor ontstaat er vertraging in de afwikkeling van de Eindafrekening over dat betreffende jaar en dat doet geen recht aan de voorbeeldfunctie die de raad heeft als het gaat om de naleving van democratisch vastgestelde regels.

Om die reden is artikel 9 gewijzigd en aangescherpt. In lid 6 is bepaald dat fracties die niet binnen drie maanden hun Eindafrekening indienen, in dat zelfde jaar gekort worden doordat zij het basisbedrag moeten terugbetalen van het in januari verstrekte voorschot.

Verder zijn er ook andere inzichten gedeeld in een recent overleg tussen de penningmeesters van de fracties en de raadsgriffier. Deze inzichten leiden ook deels tot een aanpassing van de verordening.

Zo is aan artikel 4 een tweede lid toegevoegd inhoudend: 'Jaarlijks voor 31 januari worden door de griffier de formats voor de Eindafrekening van het afgelopen kalenderjaar aan de fractievoorzitters toegestuurd.' Aansluitend is artikel 9 gewijzigd zodat duidelijker is hoe de verantwoording van de fractie over de uitgaven moet worden ingediend.

In het overleg met penningmeesters zijn ook andere, wat meer gedetailleerde inzichten over de besteding van de ondersteuningsgelden gedeeld. Daarbij is gebruik gemaakt van de overwegingen die zijn opgenomen in hoofdstuk 3.10 van het Handboek Integriteit van het Ministerie van BZK, d.d. mei 2023. Dit Handboek bevat richtsnoeren voor handelingen van raadsleden en is in die zin een levend document dat van tijd tot tijd geactualiseerd wordt. De inzichten die de raad aan dit Handboek ontleent leiden daarom niet tot het vastleggen ervan in de verordening. Ze zijn toegevoegd aan een memo van de raadsgriffier, die beschikbaar is voor de penningmeesters en op het extranet wordt gepubliceerd. Deze afspraken gaan in per 2026.

ARGUMENTEN

Hierna volgen artikelsgewijs en cursief de wijzigingen en aanvullingen.

Artikel 4 Voorschot financiële bijdrage: is een tweede lid toegevoegd:

2. Jaarlijks vóór 31 januari worden door de griffier de formats voor de Eindafrekening van het afgelopen kalenderjaar aan de fractievoorzitters toegestuurd.

Artikel 9 Verantwoording, controle en vaststelling financiële bijdrage is veranderd.

- 1 Een fractie, lid of groep legt uiterlijk drie maanden na het einde van een kalenderjaar aan de raad verantwoording af over de besteding van de financiële bijdrage gedurende het vorige kalenderjaar, onder overlegging van een verslag *aanbiedingsbrief en met gebruikmaking van de formats als bedoeld in artikel 4, lid 4*. De verantwoordingen en de aanbiedingsbrief het verslag liggen vanaf het moment van indiening voor alle leden van de raad ter inzage bij de griffier.
- 2 De raad stelt na controle van het verslag *de verantwoordingen en de aanbiedingsbrief* de hoogte vast van:
 - a de financiële bijdrage;
 - b het te verrekenen verschil tussen de vastgestelde financiële bijdrage en het ontvangen voorschot;
 - c de wijziging van de reserve, en
 - d de resterende reserve.

Toegevoegd is lid 6:

6. Fracties die niet binnen drie maanden na het einde van het kalenderjaar hun verantwoording hebben ingediend, zijn verplicht om het basisbedrag van het in januari verstrekte voorschot als bedoeld in artikel 4, eerste lid, terug te storten naar de gemeente. Zij ontvangen daartoe een factuur.

KANTTEKENINGEN

--

BIJLAGEN

Bijlage 1: Verordening fractieondersteuning 2026.

RAADSBSLUIT

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
4015776	Eeftink	GRI	
ONDERWERP			
4015776 - Verordening fractieondersteuning 2026			

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HENGELO BESLUIT:

PUBLIEKSVRIENDELIJKE SAMENVATTING

DE GEMEENTERAAD VAN HENGELO,

DATUM

De griffier

De voorzitter

Verordening fractieondersteuning 2026

De raad van de gemeente Hengelo;

Gelezen het voorstel van het presidium van 26 januari 2026;

Gelet op artikel 33, derde lid, van de Gemeentewet;

Besluit de volgende verordening vast te stellen:

Verordening van de raad van de gemeente Hengelo houdende bepalingen over fractieondersteuning 2026

Paragraaf 1 Algemene bepalingen

Artikel 1 Begripsbepalingen

In deze verordening wordt verstaan onder:

- fractie: de leden van de raad die door het centraal stembureau op dezelfde kandidatenlijst verkozen zijn verklaard, worden bij aanvang van de zitting van de raad als één fractie beschouwd. Is onder een lijst nummer slechts één lid verkozen, dan wordt dit lid als afzonderlijke fractie beschouwd.
- lid: een afgesplitst raadslid dat alleen verder gaat nadat hij daarvan schriftelijk mededeling heeft gedaan aan de voorzitter van de raad, wordt vanaf de eerstvolgende politieke markt of raadsvergadering aangeduid met *'lid... gevolgd door de achternaam'*
- groep: meerdere afgesplitste raadsleden die samen verder gaan nadat zij daarvan schriftelijk mededeling hebben gedaan aan de voorzitter van de raad, worden vanaf de eerstvolgende politieke markt of raadsvergadering aangeduid met *'groep... gevolgd door de achternaam van één van de raadsleden'*.
- wet: Gemeentewet

Paragraaf 2 Fractieondersteuning

Artikel 2 Recht op financiële bijdrage

- 1 De raad verstrekt een fractie jaarlijks een financiële bijdrage ter ondersteuning van het functioneren van de fractie.
- 2 De financiële bijdrage bestaat uit een basisbedrag en een variabel deel per raadszetel die tot elkaar in verhouding staan als 3 staat tot 1.
- 3 In afwijking van het eerste lid verstrekt de raad in een jaar waarin raadsleden aftreden op grond van artikel C 4, tweede lid, van de Kieswet aan een fractie een financiële bijdrage tot en met de maand maart en een financiële bijdrage voor de periode omvattende de resterende maanden. Deze financiële bijdragen bestaan uit 1/12e deel van de bedragen, bedoeld in het tweede lid, vermenigvuldigd met het aantal maanden dat de periode omvat.

Artikel 3 Besteding financiële bijdrage

- 1 Een fractie besteedt de financiële bijdrage uitsluitend om de volksvertegenwoordigende, kaderstellende of controlerende rol van de fractie te versterken.
- 2 De financiële bijdrage mag in ieder geval niet gebruikt worden ter bekostiging van:
 - a uitgaven die in strijd zijn met enige wettelijke bepaling;
 - b betalingen, inclusief die ter voldoening van contributie, aan politieke partijen, met politieke partijen verbonden instellingen of natuurlijke personen anders dan ter vergoeding van diensten of goederen geleverd ten behoeve van de versterking van de fractie op basis van een gespecificeerde, reële declaratie of arbeidsovereenkomst;
 - c giften, leningen, beleggingen en voorschotten;
 - d uitgaven die op grond van enige andere wettelijke regeling in aanmerking komen voor vergoeding van overheidswege;
 - e uitgaven in verband met verkiezingsactiviteiten;
 - f de kosten voor niet-partijpolitiek georiënteerde scholing in verband met de vervulling van de functie van raads- of commissielid, voor zover deze door of namens de gemeente wordt aangeboden of verzorgd.

Artikel 4 Voorschot financiële bijdrage

1. Een fractie wordt jaarlijks vóór 31 januari een voorschot verleend ter hoogte van de financiële bijdrage voor het betreffende kalenderjaar.
2. Jaarlijks vóór 31 januari worden door de griffier de formats voor de Eindafrekening van het afgelopen kalenderjaar aan de fractievoorzitters toegestuurd.

Artikel 5 Tijdstip verlenen voorschot na aftreden wegens verkiezingen

In een jaar waarin de raadsleden aftreden na reguliere raadsverkiezingen of op grond van artikel 56d of 56e van de wet Algemene regels herindeling wordt, in afwijking van artikel 4, een fractie voorschot verleend voor de periode tot en met de maand maart en een voorschot voor de periode omvattende de resterende maanden. Het eerste voorschot wordt vóór 31 januari van dat jaar verstrekt; het tweede voorschot vóór het eind van de maand april.

Artikel 6 Gevolgen splitsen en einde bestaan fractie

- 1 Als één raadslid van een fractie als zelfstandig lid gaat optreden, of als meer raadsleden van één of meer fracties als zelfstandige groep gaan optreden of zich aansluiten bij een andere fractie, wordt uitsluitend het voor elk van deze zetels beschikbaar gestelde variabele deel van de financiële bijdrage toebedeeld aan het zelfstandig lid in de raad, dan wel aan de zelfstandige groep in de raad of aan de fractie waarbij aangesloten wordt.
- 2 Als zich een situatie als bedoeld in het eerste lid voordoet worden de verleende voorschotten onverwijld bijgesteld overeenkomstig de uit het eerste lid voortvloeiende verdeling.
- 3 Als een fractie, lid of groep tijdens een zittingsperiode ophoudt te bestaan, vervalt de aanspraak op de financiële bijdrage met ingang van de maand volgend op de maand waarin de fractie, lid of groep hiervan kennisgeving heeft gedaan.
- 4 Als een fractie als gevolg van verkiezingen ophoudt te bestaan, vervalt de aanspraak op de financiële bijdrage met ingang van de datum dat de raad in de nieuwe samenstelling aantreedt.

Artikel 7 Reserve

- 1 De raad reserveert het in enig jaar niet gebruikte gedeelte van de financiële bijdrage toekomend aan een fractie voor het kunnen verlenen van een aanvullende financiële bijdrage aan die fractie in volgende jaren.
- 2 Een reserve is niet groter dan 25% van de financiële bijdrage die de fractie, lid of groep in het voorgaande kalenderjaar toekwam op grond van artikel 4.
- 3 Het beroep in enig jaar op de opgebouwde reserve komt tot uitdrukking in de afrekening over dat jaar.
- 4 Een reserve blijft na verkiezingen beschikbaar voor de fractie die onder dezelfde naam terugkeert, dan wel voor de fractie die naar het oordeel van de raad als rechtsopvolger daarvan kan worden beschouwd.
- 5 Indien als gevolg van het niet volledig uitgeven van de verleende bijdrage(n) sprake is van een hogere reserve als bedoeld in lid 2 is de fractie, lid of groep verplicht het meerdere terug te storten in de gemeentekas.

Artikel 8 Administratieve verplichtingen

- 1 Een fractie, lid of groep voert een financiële administratie op basis van het kasstelsel. Deze administratie wordt op een zodanige wijze gevoerd dat deze steeds een volledig en juist inzicht geeft in alle bezittingen en schulden, verplichtingen, reserves, baten en lasten, alsmede overige gegevens die voor de financiële verantwoording van belang zijn.
- 2 Andere inkomensbronnen dan de financiële bijdrage worden afzonderlijk geadmineistreerd.
- 3 De administratie wordt zodanig ingericht dat op eerste aanvraag van de raad nadere informatie kan worden gegeven en bescheiden of bewijsstukken met betrekking tot de uitgaven kunnen worden overgelegd.
- 4 Bij uitgaven worden de onderliggende bescheiden door ten minste twee personen geautoriseerd.

Artikel 9 Verantwoording, controle en vaststelling financiële bijdrage

- 1 Een fractie, lid of groep legt uiterlijk drie maanden na het einde van een kalenderjaar aan de raad verantwoording af over de besteding van de financiële bijdrage gedurende het vorige kalenderjaar, onder overlegging van een **verslag aanbiedingsbrief en met gebruikmaking van de formats als bedoeld in artikel 4, lid 4**. De verantwoordingen en de **aanbiedingsbrief** ~~het verslag~~ liggen vanaf het moment van indiening voor alle leden van de raad ter inzage bij de griffier.
- 2 De raad stelt na controle van ~~het verslag~~ de **ingediende stukken** de hoogte vast van:

- a de financiële bijdrage;
 - b het te verrekenen verschil tussen de vastgestelde financiële bijdrage en het ontvangen voorschot;
 - c de wijziging van de reserve, en
 - d de resterende reserve.
3. De griffier en de leden van de werkgroep accountancy toetsen of de ingediende verantwoordingen voldoen aan het bepaalde in deze regeling. Eventuele opmerkingen brengen zij in eerste instantie ter kennis van de betreffende fractie, lid of groep die de gelegenheid krijgt hierop te reageren.
4. De in lid 3 bedoelde werkgroep accountancy rapporteert over zijn bevindingen aan de gemeenteraad. Vanaf dat moment zijn de ingediende verantwoordingen en de verslagen openbaar.
5. Wanneer niet uiterlijk drie maanden na het einde van het kalenderjaar verantwoording is ingediend doet de voorzitter daarvan mededeling aan de gemeenteraad.
6. De fracties die niet binnen drie maanden na het einde van het kalenderjaar hun verantwoording hebben ingediend, zijn verplicht om het basisbedrag van het in januari verstrekte voorschot als bedoeld in artikel 4, eerste lid, terug te storten naar de gemeente. Zij ontvangen daartoe een factuur.

Paragraaf 3 Slotbepalingen

Artikel 10 Intrekking oude verordening en overgangsrecht

- 1 De verordening fractieondersteuning 2019 wordt ingetrokken.
- 2 De verordening fractieondersteuning 2019 blijft van toepassing ten aanzien van de op basis van die verordening verleende financiële bijdragen en de verantwoording, controle, vaststelling en afrekening van die financiële bijdragen.

Artikel 11 Inwerkingtreding en citeertitel

- 1 Deze verordening treedt in werking op 1 januari 2026.
- 2 Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening fractieondersteuning gemeente Hengelo.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 11 februari 2026,

De griffier,

De voorzitter,

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1. Begripsbepalingen.

De begrippen 'fractie', 'lid' en 'groep' zijn met name nader gedefinieerd en overgenomen uit het 'Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad en van de Politieke markt van de gemeente Hengelo', raadsbesluit 4 april 2017, nr. 2093670. Dit in verband met de gevolgen die de raad ook in financieel opzicht wil verbinden aan het afsplitsen van raadsleden van fracties. Zie in het bijzonder artikel 6 van deze verordening.

Artikel 2. Recht op financiële bijdrage

- Fractieondersteuning vindt zijn vorm in een financiële ondersteuning. De hoogte van het totale budget voor fractieondersteuning wordt door de raad in de gemeentebegroting opgenomen.
- De fractieondersteuning bestaat uit een basisbedrag per fractie en een variabel deel per raadszetel (tweede lid). Het basisbedrag garandeert dat elke fractie de kans krijgt zich op een gelijkwaardig basisniveau te laten ondersteunen. Omdat grote fracties meer lasten zullen hebben is het logisch dat zij via het variabele deel een hogere financiële bijdrage krijgen.
- De bijdrage wordt in de meeste jaren voor dat kalenderjaar verstrekt (eerste lid). Ook na een gemeentelijke herindeling waarbij de nieuwe raad vanaf 1 januari aantreedt, zal de bijdrage voor een kalenderjaar verstrekt worden (op basis van een door de nieuwe raad vastgestelde verordening). De herindelingsverkiezingen zijn dan in november van het jaar daarvóór geweest.
- Het derde lid geeft een afwijkende regeling voor de jaren dat de oude raad na reguliere verkiezingen aftreedt. Dat is altijd met ingang van de donderdag tussen 23 en 29 maart (artikel C 4 van de Kieswet). Op die dag treedt de nieuwe raad aan (artikel 18 van de wet). Ook na herindelingsverkiezingen wordt de zittingsduur van de raad in bepaalde gevallen zodanig aangepast dat de leden gelijktijdig aftreden met raden van andere gemeenten die na reguliere verkiezingen aangetreden zijn (zie artikelen 56d en 56e van de Wet algemene regels herindeling).
- De financiële bijdrage voor fractieondersteuning voldoet aan de definitie van subsidie van artikel 4:21 van de Awb. Het verdient aanbeveling om de Algemene subsidieverordening (indien van kracht) in de gemeente uitdrukkelijk niet van toepassing te verklaren op de bijdrage voor fractieondersteuning. Het verantwoordingsregime in de Algemene subsidieverordening is namelijk wezenlijk anders dan het regime voor het vaststellen en verantwoorden van de bijdrage voor fractieondersteuning.

Artikel 3. Besteding financiële bijdrage

- Voor wat betreft de inhoudelijke besteding van de fractieondersteuning worden de fracties grotendeels vrijgelaten. Minimumvoorwaarde is wel dat ze de financiële bijdrage besteden om hun volksvertegenwoordigende, kaderstellende of controlerende rol te versterken. Daarnaast is in het tweede lid een aantal doelen genoemd waarvoor de financiële bijdrage voor fractieondersteuning in ieder geval niet gebruikt mag worden. Deze opsomming is niet limitatief.
- In het bijzonder wordt benadrukt dat voor de financiering van verkiezingscampagnes van overheidswege een afzonderlijke regeling bestaat: de Wet financiering politieke partijen voor wat betreft de landelijke politieke partijen. Daarnaast hebben sommige gemeenten voor de lokale partijen een subsidieregeling. Het is dan ook niet toegestaan om met de financiële bijdrage voor fractieondersteuning verkiezingscampagnes te financieren, zie het tweede lid onder e. Verder is het niet de bedoeling dat raadsleden hun eigen vergoeding voor het raadswerk aanvullen met de financiële bijdrage voor fractieondersteuning en dat ook contributies aan politieke partijen of met politieke partijen gelieerde organisaties, zoals een bestuurdersvereniging, via de fractieondersteuning kunnen worden gefinancierd (onder b). Een lidmaatschap van een dergelijk orgaan is immers een individuele aangelegenheid van een raadslid en niet van de betreffende gemeenteraadsfractie.
- Bij (andere) uitgaven die op grond van enige andere wettelijke regeling in aanmerking komen voor vergoeding van overheidswege (onder d) kan onder andere gedacht worden aan bepaalde reis- en verblijfkosten, kosten voor een (buitenlandse) excursie of reis, kosten voor scholing en de kosten voor een computer. Deze komen voor vergoeding in aanmerking op grond van artikel 3.3.4 van het Rechtspositiebesluit decentrale ambtsdragers het rechtspositiebesluit raads- en commissieleden, dat zijn grondslag vindt in de artikelen 95 en 96 van de Gemeentewet.
- De kosten voor het lidmaatschap van een beroepsvereniging kunnen ook via deze verordening fractieondersteuning worden gedeclareerd. Een beroepsvereniging is een voor iedere ambtsdrager van die beroepsgroep toegankelijke, landelijk georganiseerde beroepsvereniging, die blijkens haar statuten de deskundigheidsbevordering en/of belangenbehartiging van de functie van die beroepsgroep ten doel heeft of mede ten doel heeft.
- Lid f: Algemene opleidingen die aan alle raadsleden en fractievertegenwoordigers worden aangeboden en die in de regel worden georganiseerd door de griffie, worden bekostigd uit de gemeentelijke bedrijfsvoering (artikel 3.3.3 Rechtspositiebesluit decentrale ambtsdragers d.d. 15 oktober 2018 en de verordening rechtspositie raads- en commissieleden 2019). Deze cursussen worden veelal verzorgd door politiek neutrale instituten. Als raadsleden er voor zouden kiezen om een zelfde opleiding als aangeboden vanuit de griffie elders te volgen, dan mag die niet bekostigd worden uit de financiële bijdrage voor fractieondersteuning.

Alle andere niet- partijpolitieke scholing waarvan de fractie kan motiveren dat het scholing is dat bijdraagt aan een goede vervulling van de functie van raadslid of fractievertegenwoordiger, kan uit het budget fractieondersteuning worden bekostigd. Dat geldt ook voor bijvoorbeeld cursussen die door de gemeente Hengelo worden aangeboden via het instituut Twentse Kracht: deze vallen niet onder algemene opleidingen die door de griffie worden georganiseerd en deze vallen qua bekostiging dan ook niet onder de gemeentelijke bedrijfsvoering. Raadsleden die een cursus willen volgen van de Twentse Kracht dienen dit ook te bekostigen uit het budget fractievergoeding. Maar ook cursussen met een niet- partij politieke inhoud, die wel via de politieke partij worden aangeboden,

kunnen via het budget fractieondersteuning worden bekostigd. Partijpolitieke scholing echter dient het raadslid of fractievertegenwoordiger 'uit eigen zak' te betalen.

- Relatie tussen de bestedingen o.g.v. deze verordening en besteding van de maandelijkse onkostenvergoeding van Raadsleden als opgenomen in het Rechtsbesluit decentrale politieke ambtsdragers.

Raadsleden maken kosten voor het raadswerk. Vanaf de dag van beëdiging ontvangen zij een vaste maandelijkse netto onkostenvergoeding. Een raadslid kan de onkostenvergoeding niet weigeren. De maandelijkse onkostenvergoeding is door de invoering van de werkkostenregeling een maandelijks netto vergoeding geworden. De gemeente is verplicht de onkostenvergoeding over te maken op het bankrekeningnummer van het raadslid. Het raadslid mag zelf (een deel) van de onkostenvergoeding afdragen aan de politieke partij. De hoogte van de vergoeding is onafhankelijk van de grootte van de gemeente. De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties bepaalt jaarlijks per 1 januari de onkostenvergoeding. Elk jaar wordt de onkostenvergoeding en wordt deze aangepast aan de consumentenprijsindex (CPI). Gemeenten worden hierover medio december per circulaire geïnformeerd.

In het per 1 januari 2019 in werking getreden rechtspositiebesluit Decentrale Politieke ambtsdragers is het volgende opgenomen:

Raadsleden ontvangen een maandelijkse onkostenvergoeding voor voorzieningen die niet zuiver functioneel zijn, noch zuiver privé. Het raadslid kan deze kosten betalen uit de onkostenvergoeding op grond van artikel 3.1.6. (red: van het rechtspositiebesluit). Deze onkostenvergoeding betreft een vast bedrag per maand. Wanneer de uitgaven uitstijgen boven de vaste onkostenvergoeding kunnen deze niet alsnog worden gedeclareerd.

De vaste onkostenvergoeding is bedoeld voor in ieder geval de volgende kosten:

- Representatie;
- Vakliteratuur;
- Excursies (waarbij het niet gaat om excursies die voor de gehele gemeenteraad worden georganiseerd, maar om externe 'buiten de gemeente' excursies en werkbezoeken);
- Bureaukosten;
- Contributies, lidmaatschappen, zoals contributies van verenigingen en regionale beroepsverbanden (anders dan een algemeen toegankelijke landelijke beroepsvereniging voor raadsleden: daarvoor geldt dat deze wel vergoed kunnen worden via deze verordening fractieondersteuning);
- Ontvangsten thuis;
- Zakelijke giften.

Artikel 4. Voorschot financiële bijdrage en 5. Tijdstip verlenen voorschot in verkiezingsjaar

- Deze artikelen regelen de ambtshalve verlening van voorschotten aan fracties ter hoogte van de overeenkomstig artikel 2 berekende voorwaardelijke aanspraak op de financiële bijdrage. In een jaar waarin de raadsleden naar aanleiding van verkiezingen tegelijkertijd aftreden wordt het voorschot in twee gedeelten gesplitst.
- Artikel 6. Gevolgen splitsen en einde bestaan fractie
- Als er mutaties plaatsvinden in zittende fracties is het wenselijk dat de financiële bijdrage aangepast wordt aan veranderde verhoudingen in de raad. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen het vaste basisbedrag dat iedere fractie krijgt en het variabel deel per raadszetel. Het vaste deel is ook daadwerkelijk “vast”: de fractie behoudt dit deel van het budget ook al vindt er tussentijds een splitsing of afscheiding plaats. Uitsluitend het variabele deel van de fractievergoeding wordt overgeheveld naar een raadslid dat zelfstandig verder gaat als lid, of naar de groep als er meerdere raadsleden besluiten om samen zelfstandig verder te gaan, of als de afgesplitste raadsleden zich aansluiten bij een bestaande fractie. Dit geldt voor de gehele raadsperiode waarin deze omstandigheid zich voordoet.
- Met deze aanpassingen wordt voldaan aan de wens van de raad om de bepalingen van deze verordening op het punt van de gevolgen van het afsplitsen van raadsleden van fracties aan te laten sluiten op de bepalingen die we in het ‘Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad en van de politieke markt van de gemeenten Hengelo’, raadsbesluit van 4 april 2017, nr. 2093670. hebben geformuleerd. Herberekening van de verleende voorschotten voor alle fracties is met deze regeling niet meer nodig, immers het vaste basisbedrag hoeft niet meer te worden aangepast. Alleen het variabele bedrag van de fracties waarvan wordt afgesplitst hoeft te worden hererekend, zie het tweede lid.
- Bij afsplitsing van een fractie zal het al eerder verleende voorschot voor wat betreft het variabele deel direct bijgesteld moeten worden (tweede lid). Als dat niet zou gebeuren zou de oorspronkelijke fractie over een te groot variabel voorschot beschikken. Na het kalenderjaar zou dan alsnog verrekend moeten worden. Het is handiger dit direct recht te trekken.
- Het gestelde in lid 4 is alleen van toepassing op fracties, want een afscheiden lid danwel een groep houdt automatisch als gevolg van verkiezingen op te bestaan. En daarmee vervalt de aanspraak op een bijdrage ook.

▪ Artikel 7. Reserve

- Het deel van de financiële bijdrage waarop een fractie, lid of groep voorwaardelijk aanspraak maakt en dat niet wordt gebruikt, wordt door de raad gereserveerd voor gebruik door die fractie, lid of groep in de volgende jaren (eerste lid). Als er in die jaren verkiezingen plaatsvinden, dan wordt de reserve na verkiezingen beschikbaar gesteld aan de fractie die onder dezelfde naam terugkeert, dan wel aan de fractie die naar het oordeel van de raad als rechtsopvolger daarvan of van een lid of groep kan worden beschouwd (vierde lid). Omdat het niet wenselijk is dat een reserve eindeloos groeit is hier wel een maximum aan verbonden (tweede lid).
- Ook met betrekking tot de reserve is het van belang dat goed wordt omgegaan met mutaties in zittende fracties, lid of groep. De regeling van het vijfde lid voorziet in verdeling over de betrokken fracties, lid of groep naar evenredigheid van de resulterende zetelaantallen.

Artikel 8. Administratieve verplichtingen

- Om te zorgen dat aan het verslag waarmee een fractie, lid of groep de besteding van de financiële bijdrage verantwoordt (zie artikel 9) een deugdelijke administratie ten grondslag ligt worden aan het voeren van deze administratie enkele eisen gesteld in artikel 8.

Artikel 9. Verantwoording, controle en vaststelling financiële bijdrage

- Na controle van het door de fractie, lid of groep opgestelde verslag waarmee de besteding van de financiële bijdrage wordt verantwoord, stelt de raad de hoogte van de financiële bijdrage voor de betreffende fractie, lid of groep vast. Een verslag houdt in dat het lid, groep of fractie inhoudelijk beschrijft wat de gedane uitgave behelst en motiveert dat de uitgaven passen binnen de rollen die zijn geformuleerd in artikel 3. Daarmee ontstaat een onvoorwaardelijke aanspraak op het vastgestelde bedrag. Omdat dit bedrag af kan wijken – van het verstrekte voorschot – en er dus mogelijk een verrekening dient plaats te vinden – wordt tevens de hoogte van het te verrekenen verschil tussen de vastgestelde financiële bijdrage en het ontvangen voorschot vastgesteld. Als het verleende voorschot lager is dan de vastgestelde financiële bijdrage, dan wordt het resterende bedrag alsnog uitbetaald. Als het verleende voorschot hoger is dan de vastgestelde financiële bijdrage, dan kan het onverschuldigde bedrag in overeenstemming met artikel 4:57, eerste lid, van de Awb teruggevorderd worden. De beslissing tot terugvordering is – evenals het besluit waarmee de financiële bijdrage wordt vastgesteld – een voor bezwaar en beroep vatbaar besluit.
- In artikel 9 is gekozen voor de controle van de bestedingen op basis van deze verordening door de raad zelf, te weten door de werkgroep accountancy, met ondersteuning van de griffier. Voorheen werd een accountant ingeschakeld: de kosten van deze controlewerkzaamheden staan echter niet in een goede verhouding tot het totale bedrag waarover de werkzaamheden zich uitstrekken. Goede ervaring is opgedaan met de werkwijze zoals in deze verordening is opgenomen. De benodigde transparantie in de verantwoording van deze bestedingen is ook met deze controle gewaarborgd.
- Voorts wordt vastgesteld de hoogte van de wijziging van de reserve en van de resterende reserve (deze kan voor één of beide uiteraard ook nul bedragen). Daarnaast wordt, indien van toepassing, de hoogte van de terugvordering van de ontvangen voorschotten vastgesteld.

- Gebleken is dat diverse fracties zich niet houden aan de termijn van het indienen van het verslag over het jaar, zoals is opgenomen in artikel 9 van de verordening. Daardoor ontstaat er vertraging in de afwikkeling van de Eindafrekening over dat betreffende jaar en dat doet geen recht aan de voorbeeldfunctie die de raad heeft als het gaat om de naleving van democratisch vastgestelde regels. Om die reden is in lid 6 bepaald dat fracties die niet binnen drie maanden hun Eindafrekening indienen, in dat zelfde jaar gekort worden doordat zij het basisbedrag moeten terugbetalen van het in januari verstrekte voorschot. Namens de raad toets de werkgroep accountancy of deze maatregel moet worden toegepast.

Verordening fractieondersteuning 2026

De raad van de gemeente Hengelo;

Gelezen het voorstel van het presidium van 26 januari 2026;

Gelet op artikel 33, derde lid, van de Gemeentewet;

Besluit de volgende verordening vast te stellen:

Verordening van de raad van de gemeente Hengelo houdende bepalingen over fractieondersteuning 2026

Paragraaf 1 Algemene bepalingen

Artikel 1 Begripsbepalingen

In deze verordening wordt verstaan onder:

- fractie: de leden van de raad die door het centraal stembureau op dezelfde kandidatenlijst verkozen zijn verklaard, worden bij aanvang van de zitting van de raad als één fractie beschouwd. Is onder een lijst nummer slechts één lid verkozen, dan wordt dit lid als afzonderlijke fractie beschouwd.
- lid: een afgesplitst raadslid dat alleen verder gaat nadat hij daarvan schriftelijk mededeling heeft gedaan aan de voorzitter van de raad, wordt vanaf de eerstvolgende politieke markt of raadsvergadering aangeduid met *'lid... gevolgd door de achternaam'*
- groep: meerdere afgesplitste raadsleden die samen verder gaan nadat zij daarvan schriftelijk mededeling hebben gedaan aan de voorzitter van de raad, worden vanaf de eerstvolgende politieke markt of raadsvergadering aangeduid met *'groep... gevolgd door de achternaam van één van de raadsleden'*.
- wet: Gemeentewet

Paragraaf 2 Fractieondersteuning

Artikel 2 Recht op financiële bijdrage

- 1 De raad verstrekt een fractie jaarlijks een financiële bijdrage ter ondersteuning van het functioneren van de fractie.
- 2 De financiële bijdrage bestaat uit een basisbedrag en een variabel deel per raadszetel die tot elkaar in verhouding staan als 3 staat tot 1.
- 3 In afwijking van het eerste lid verstrekt de raad in een jaar waarin raadsleden aftreden op grond van artikel C 4, tweede lid, van de Kieswet aan een fractie een financiële bijdrage tot en met de maand maart en een financiële bijdrage voor de periode omvattende de resterende maanden. Deze financiële bijdragen bestaan uit 1/12e deel van de bedragen, bedoeld in het tweede lid, vermenigvuldigd met het aantal maanden dat de periode omvat.

Artikel 3 Besteding financiële bijdrage

- 1 Een fractie besteedt de financiële bijdrage uitsluitend om de volksvertegenwoordigende, kaderstellende of controlerende rol van de fractie te versterken.
- 2 De financiële bijdrage mag in ieder geval niet gebruikt worden ter bekostiging van:
 - a uitgaven die in strijd zijn met enige wettelijke bepaling;
 - b betalingen, inclusief die ter voldoening van contributie, aan politieke partijen, met politieke partijen verbonden instellingen of natuurlijke personen anders dan ter vergoeding van diensten of goederen geleverd ten behoeve van de versterking van de fractie op basis van een gespecificeerde, reële declaratie of arbeidsovereenkomst;
 - c giften, leningen, beleggingen en voorschotten;
 - d uitgaven die op grond van enige andere wettelijke regeling in aanmerking komen voor vergoeding van overheidswege;
 - e uitgaven in verband met verkiezingsactiviteiten;
 - f de kosten voor niet-partijpolitiek georiënteerde scholing in verband met de vervulling van de functie van raads- of commissielid, voor zover deze door of namens de gemeente wordt aangeboden of verzorgd.

Artikel 4 Voorschot financiële bijdrage

1. Een fractie wordt jaarlijks vóór 31 januari een voorschot verleend ter hoogte van de financiële bijdrage voor het betreffende kalenderjaar.
2. Jaarlijks vóór 31 januari worden door de griffier de formats voor de Eindafrekening van het afgelopen kalenderjaar aan de fractievoorzitters toegestuurd.

Artikel 5 Tijdstip verlenen voorschot na aftreden wegens verkiezingen

In een jaar waarin de raadsleden aftreden na reguliere raadsverkiezingen of op grond van artikel 56d of 56e van de wet Algemene regels herindeling wordt, in afwijking van artikel 4, een fractie voorschot verleend voor de periode tot en met de maand maart en een voorschot voor de periode omvattende de resterende maanden. Het eerste voorschot wordt vóór 31 januari van dat jaar verstrekt; het tweede voorschot vóór het eind van de maand april.

Artikel 6 Gevolgen splitsen en einde bestaan fractie

- 1 Als één raadslid van een fractie als zelfstandig lid gaat optreden, of als meer raadsleden van één of meer fracties als zelfstandige groep gaan optreden of zich aansluiten bij een andere fractie, wordt uitsluitend het voor elk van deze zetels beschikbaar gestelde variabele deel van de financiële bijdrage toebedeeld aan het zelfstandig lid in de raad, dan wel aan de zelfstandige groep in de raad of aan de fractie waarbij aangesloten wordt.
- 2 Als zich een situatie als bedoeld in het eerste lid voordoet worden de verleende voorschotten onverwijld bijgesteld overeenkomstig de uit het eerste lid voortvloeiende verdeling.
- 3 Als een fractie, lid of groep tijdens een zittingsperiode ophoudt te bestaan, vervalt de aanspraak op de financiële bijdrage met ingang van de maand volgend op de maand waarin de fractie, lid of groep hiervan kennisgeving heeft gedaan.
- 4 Als een fractie als gevolg van verkiezingen ophoudt te bestaan, vervalt de aanspraak op de financiële bijdrage met ingang van de datum dat de raad in de nieuwe samenstelling aantreedt.

Artikel 7 Reserve

- 1 De raad reserveert het in enig jaar niet gebruikte gedeelte van de financiële bijdrage toekomend aan een fractie voor het kunnen verlenen van een aanvullende financiële bijdrage aan die fractie in volgende jaren.
- 2 Een reserve is niet groter dan 25% van de financiële bijdrage die de fractie, lid of groep in het voorgaande kalenderjaar toekwam op grond van artikel 4.
- 3 Het beroep in enig jaar op de opgebouwde reserve komt tot uitdrukking in de afrekening over dat jaar.
- 4 Een reserve blijft na verkiezingen beschikbaar voor de fractie die onder dezelfde naam terugkeert, dan wel voor de fractie die naar het oordeel van de raad als rechtsopvolger daarvan kan worden beschouwd.
- 5 Indien als gevolg van het niet volledig uitgeven van de verleende bijdrage(n) sprake is van een hogere reserve als bedoeld in lid 2 is de fractie, lid of groep verplicht het meerdere terug te storten in de gemeentekas.

Artikel 8 Administratieve verplichtingen

- 1 Een fractie, lid of groep voert een financiële administratie op basis van het kasstelsel. Deze administratie wordt op een zodanige wijze gevoerd dat deze steeds een volledig en juist inzicht geeft in alle bezittingen en schulden, verplichtingen, reserves, baten en lasten, alsmede overige gegevens die voor de financiële verantwoording van belang zijn.
- 2 Andere inkomensbronnen dan de financiële bijdrage worden afzonderlijk geadministreerd.
- 3 De administratie wordt zodanig ingericht dat op eerste aanvraag van de raad nadere informatie kan worden gegeven en bescheiden of bewijsstukken met betrekking tot de uitgaven kunnen worden overgelegd.
- 4 Bij uitgaven worden de onderliggende bescheiden door ten minste twee personen geautoriseerd.

Artikel 9 Verantwoording, controle en vaststelling financiële bijdrage

- 1 Een fractie, lid of groep legt uiterlijk drie maanden na het einde van een kalenderjaar aan de raad verantwoording af over de besteding van de financiële bijdrage gedurende het vorige kalenderjaar, onder overlegging van een aanbiedingsbrief en met gebruikmaking van de formats als bedoeld in artikel 4, lid 4. De verantwoordingen en de aanbiedingsbrief liggen vanaf het moment van indiening voor alle leden van de raad ter inzage bij de griffier.
- 2 De raad stelt na controle van de ingediende stukken de hoogte vast van:

- a de financiële bijdrage;
 - b het te verrekenen verschil tussen de vastgestelde financiële bijdrage en het ontvangen voorschot;
 - c de wijziging van de reserve, en
 - d de resterende reserve.
3. De griffier en de leden van de werkgroep accountancy toetsen of de ingediende verantwoordingen voldoen aan het bepaalde in deze regeling. Eventuele opmerkingen brengen zij in eerste instantie ter kennis van de betreffende fractie, lid of groep die de gelegenheid krijgt hierop te reageren.
4. De in lid 3 bedoelde werkgroep accountancy rapporteert over zijn bevindingen aan de gemeenteraad. Vanaf dat moment zijn de ingediende verantwoordingen en de verslagen openbaar.
5. Wanneer niet uiterlijk drie maanden na het einde van het kalenderjaar verantwoording is ingediend doet de voorzitter daarvan mededeling aan de gemeenteraad.
6. De fracties die niet binnen drie maanden na het einde van het kalenderjaar hun verantwoording hebben ingediend, zijn verplicht om het basisbedrag van het in januari verstrekte voorschot als bedoeld in artikel 4, eerste lid, terug te storten naar de gemeente. Zij ontvangen daartoe een factuur.

Paragraaf 3 Slotbepalingen

Artikel 10 Intrekking oude verordening en overgangsrecht

- 1 De verordening fractieondersteuning 2019 wordt ingetrokken.
- 2 De verordening fractieondersteuning 2019 blijft van toepassing ten aanzien van de op basis van die verordening verleende financiële bijdragen en de verantwoording, controle, vaststelling en afrekening van die financiële bijdragen.

Artikel 11 Inwerkingtreding en citeertitel

- 1 Deze verordening treedt in werking op 1 januari 2026.
- 2 Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening fractieondersteuning gemeente Hengelo.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 11 februari 2026,

De griffier,

De voorzitter,

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1. Begripsbepalingen.

De begrippen 'fractie', 'lid' en 'groep' zijn met name nader gedefinieerd en overgenomen uit het 'Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad en van de Politieke markt van de gemeente Hengelo', raadsbesluit 4 april 2017, nr. 2093670. Dit in verband met de gevolgen die de raad ook in financieel opzicht wil verbinden aan het afsplitsen van raadsleden van fracties. Zie in het bijzonder artikel 6 van deze verordening.

Artikel 2. Recht op financiële bijdrage

- Fractieondersteuning vindt zijn vorm in een financiële ondersteuning. De hoogte van het totale budget voor fractieondersteuning wordt door de raad in de gemeentebegroting opgenomen.
- De fractieondersteuning bestaat uit een basisbedrag per fractie en een variabel deel per raadszetel (tweede lid). Het basisbedrag garandeert dat elke fractie de kans krijgt zich op een gelijkwaardig basisniveau te laten ondersteunen. Omdat grote fracties meer lasten zullen hebben is het logisch dat zij via het variabele deel een hogere financiële bijdrage krijgen.
- De bijdrage wordt in de meeste jaren voor dat kalenderjaar verstrekt (eerste lid). Ook na een gemeentelijke herindeling waarbij de nieuwe raad vanaf 1 januari aantreedt, zal de bijdrage voor een kalenderjaar verstrekt worden (op basis van een door de nieuwe raad vastgestelde verordening). De herindelingsverkiezingen zijn dan in november van het jaar daarvoor geweest.
- Het derde lid geeft een afwijkende regeling voor de jaren dat de oude raad na reguliere verkiezingen aftreedt. Dat is altijd met ingang van de donderdag tussen 23 en 29 maart (artikel C 4 van de Kieswet). Op die dag treedt de nieuwe raad aan (artikel 18 van de wet). Ook na herindelingsverkiezingen wordt de zittingsduur van de raad in bepaalde gevallen zodanig aangepast dat de leden gelijktijdig aftreden met raden van andere gemeenten die na reguliere verkiezingen aangetreden zijn (zie artikelen 56d en 56e van de Wet algemene regels herindeling).
- De financiële bijdrage voor fractieondersteuning voldoet aan de definitie van subsidie van artikel 4:21 van de Awb. Het verdient aanbeveling om de Algemene subsidieverordening (indien van kracht) in de gemeente uitdrukkelijk niet van toepassing te verklaren op de bijdrage voor fractieondersteuning. Het verantwoordingsregime in de Algemene subsidieverordening is namelijk wezenlijk anders dan het regime voor het vaststellen en verantwoorden van de bijdrage voor fractieondersteuning.

Artikel 3. Besteding financiële bijdrage

- Voor wat betreft de inhoudelijke besteding van de fractieondersteuning worden de fracties grotendeels vrijgelaten. Minimumvoorwaarde is wel dat ze de financiële bijdrage besteden om hun volksvertegenwoordigende, kaderstellende of controlerende rol te versterken. Daarnaast is in het tweede lid een aantal doelen genoemd waarvoor de financiële bijdrage voor fractieondersteuning in ieder geval niet gebruikt mag worden. Deze opsomming is niet limitatief.
- In het bijzonder wordt benadrukt dat voor de financiering van verkiezingscampagnes van overheidswege een afzonderlijke regeling bestaat: de Wet financiering politieke partijen voor wat betreft de landelijke politieke partijen. Daarnaast hebben sommige gemeenten voor de lokale partijen een subsidieregeling. Het is dan ook niet toegestaan om met de financiële bijdrage voor fractieondersteuning verkiezingscampagnes te financieren, zie het tweede lid onder e. Verder is het niet de bedoeling dat raadsleden hun eigen vergoeding voor het raadswerk aanvullen met de financiële bijdrage voor fractieondersteuning en dat ook contributies aan politieke partijen of met politieke partijen gelieerde organisaties, zoals een bestuurdersvereniging, via de fractieondersteuning kunnen worden gefinancierd (onder b). Een lidmaatschap van een dergelijk orgaan is immers een individuele aangelegenheid van een raadslid en niet van de betreffende gemeenteraadsfractie.
- Bij (andere) uitgaven die op grond van enige andere wettelijke regeling in aanmerking komen voor vergoeding van overheidswege (onder d) kan onder andere gedacht worden aan bepaalde reis- en verblijfkosten, kosten voor een (buitenlandse) excursie of reis, kosten voor scholing en de kosten voor een computer. Deze komen voor vergoeding in aanmerking op grond van artikel 3.3.4 van het Rechtspositiebesluit decentrale ambtsdragers het rechtspositiebesluit raads- en commissieleden, dat zijn grondslag vindt in de artikelen 95 en 96 van de Gemeentewet.
- De kosten voor het lidmaatschap van een beroepsvereniging kunnen ook via deze verordening fractieondersteuning worden gedeclareerd. Een beroepsvereniging is een voor iedere ambtsdrager van die beroepsgroep toegankelijke, landelijk georganiseerde beroepsvereniging, die blijkens haar statuten de deskundigheidsbevordering en/of belangenbehartiging van de functie van die beroepsgroep ten doel heeft of mede ten doel heeft.
- Lid f: Algemene opleidingen die aan alle raadsleden en fractievertegenwoordigers worden aangeboden en die in de regel worden georganiseerd door de griffie, worden bekostigd uit de gemeentelijke bedrijfsvoering (artikel 3.3.3 Rechtspositiebesluit decentrale ambtsdragers d.d. 15 oktober 2018 en de verordening rechtspositie raads- en commissieleden 2019). Deze cursussen worden veelal verzorgd door politiek neutrale instituten. Als raadsleden er voor zouden kiezen om een zelfde opleiding als aangeboden vanuit de griffie elders te volgen, dan mag die niet bekostigd worden uit de financiële bijdrage voor fractieondersteuning.

Alle andere niet- partijpolitieke scholing waarvan de fractie kan motiveren dat het scholing is dat bijdraagt aan een goede vervulling van de functie van raadslid of fractievertegenwoordiger, kan uit het budget fractieondersteuning worden bekostigd. Dat geldt ook voor bijvoorbeeld cursussen die door de gemeente Hengelo worden aangeboden via het instituut Twentse Kracht: deze vallen niet onder algemene opleidingen die door de griffie worden georganiseerd en deze vallen qua bekostiging dan ook niet onder de gemeentelijke bedrijfsvoering. Raadsleden die een cursus willen volgen van de Twentse Kracht dienen dit ook te bekostigen uit het budget fractievergoeding. Maar ook cursussen met een niet- partij politieke inhoud, die wel via de politieke partij worden aangeboden,

kunnen via het budget fractieondersteuning worden bekostigd. Partijpolitieke scholing echter dient het raadslid of fractievertegenwoordiger 'uit eigen zak' te betalen.

- Relatie tussen de bestedingen o.g.v. deze verordening en besteding van de maandelijkse onkostenvergoeding van Raadsleden als opgenomen in het Rechtsbesluit decentrale politieke ambtsdragers.

Raadsleden maken kosten voor het raadswerk. Vanaf de dag van beëdiging ontvangen zij een vaste maandelijkse netto onkostenvergoeding. Een raadslid kan de onkostenvergoeding niet weigeren. De maandelijkse onkostenvergoeding is door de invoering van de werkkostenregeling een maandelijks netto vergoeding geworden. De gemeente is verplicht de onkostenvergoeding over te maken op het bankrekeningnummer van het raadslid. Het raadslid mag zelf (een deel) van de onkostenvergoeding afdragen aan de politieke partij. De hoogte van de vergoeding is onafhankelijk van de grootte van de gemeente. De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties bepaalt jaarlijks per 1 januari de onkostenvergoeding. Elk jaar wordt de onkostenvergoeding en wordt deze aangepast aan de consumentenprijsindex (CPI). Gemeenten worden hierover medio december per circulaire geïnformeerd.

In het per 1 januari 2019 in werking getreden rechtspositiebesluit Decentrale Politieke ambtsdragers is het volgende opgenomen:

Raadsleden ontvangen een maandelijkse onkostenvergoeding voor voorzieningen die niet zuiver functioneel zijn, noch zuiver privé. Het raadslid kan deze kosten betalen uit de onkostenvergoeding op grond van artikel 3.1.6. (red: van het rechtspositiebesluit). Deze onkostenvergoeding betreft een vast bedrag per maand. Wanneer de uitgaven uitstijgen boven de vaste onkostenvergoeding kunnen deze niet alsnog worden gedeclareerd.

De vaste onkostenvergoeding is bedoeld voor in ieder geval de volgende kosten:

- Representatie;
- Vakliteratuur;
- Excursies (waarbij het niet gaat om excursies die voor de gehele gemeenteraad worden georganiseerd, maar om externe 'buiten de gemeente' excursies en werkbezoeken);
- Bureaukosten;
- Contributies, lidmaatschappen, zoals contributies van verenigingen en regionale beroepsverbanden (anders dan een algemeen toegankelijke landelijke beroepsvereniging voor raadsleden: daarvoor geldt dat deze wel vergoed kunnen worden via deze verordening fractieondersteuning);
- Ontvangsten thuis;
- Zakelijke giften.

Artikel 4. Voorschot financiële bijdrage en 5. Tijdstip verlenen voorschot in verkiezingsjaar

- Deze artikelen regelen de ambtshalve verlening van voorschotten aan fracties ter hoogte van de overeenkomstig artikel 2 berekende voorwaardelijke aanspraak op de financiële bijdrage. In een jaar waarin de raadsleden naar aanleiding van verkiezingen tegelijkertijd aftreden wordt het voorschot in twee gedeelten gesplitst.
- Artikel 6. Gevolgen splitsen en einde bestaan fractie
- Als er mutaties plaatsvinden in zittende fracties is het wenselijk dat de financiële bijdrage aangepast wordt aan veranderde verhoudingen in de raad. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen het vaste basisbedrag dat iedere fractie krijgt en het variabel deel per raadszetel. Het vaste deel is ook daadwerkelijk “vast”: de fractie behoudt dit deel van het budget ook al vindt er tussentijds een splitsing of afscheiding plaats. Uitsluitend het variabele deel van de fractievergoeding wordt overgeheveld naar een raadslid dat zelfstandig verder gaat als lid, of naar de groep als er meerdere raadsleden besluiten om samen zelfstandig verder te gaan, of als de afgesplitste raadsleden zich aansluiten bij een bestaande fractie. Dit geldt voor de gehele raadsperiode waarin deze omstandigheid zich voordoet.
- Met deze aanpassingen wordt voldaan aan de wens van de raad om de bepalingen van deze verordening op het punt van de gevolgen van het afsplitsen van raadsleden van fracties aan te laten sluiten op de bepalingen die we in het ‘Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad en van de politieke markt van de gemeenten Hengelo’, raadsbesluit van 4 april 2017, nr. 2093670. hebben geformuleerd. Herberekening van de verleende voorschotten voor alle fracties is met deze regeling niet meer nodig, immers het vaste basisbedrag hoeft niet meer te worden aangepast. Alleen het variabele bedrag van de fracties waarvan wordt afgesplitst hoeft te worden hererekend, zie het tweede lid.
- Bij afsplitsing van een fractie zal het al eerder verleende voorschot voor wat betreft het variabele deel direct bijgesteld moeten worden (tweede lid). Als dat niet zou gebeuren zou de oorspronkelijke fractie over een te groot variabel voorschot beschikken. Na het kalenderjaar zou dan alsnog verrekend moeten worden. Het is handiger dit direct recht te trekken.
- Het gestelde in lid 4 is alleen van toepassing op fracties, want een afscheiden lid danwel een groep houdt automatisch als gevolg van verkiezingen op te bestaan. En daarmee vervalt de aanspraak op een bijdrage ook.

▪ Artikel 7. Reserve

- Het deel van de financiële bijdrage waarop een fractie, lid of groep voorwaardelijk aanspraak maakt en dat niet wordt gebruikt, wordt door de raad gereserveerd voor gebruik door die fractie, lid of groep in de volgende jaren (eerste lid). Als er in die jaren verkiezingen plaatsvinden, dan wordt de reserve na verkiezingen beschikbaar gesteld aan de fractie die onder dezelfde naam terugkeert, dan wel aan de fractie die naar het oordeel van de raad als rechtsopvolger daarvan of van een lid of groep kan worden beschouwd (vierde lid). Omdat het niet wenselijk is dat een reserve eindeloos groeit is hier wel een maximum aan verbonden (tweede lid).
- Ook met betrekking tot de reserve is het van belang dat goed wordt omgegaan met mutaties in zittende fracties, lid of groep. De regeling van het vijfde lid voorziet in verdeling over de betrokken fracties, lid of groep naar evenredigheid van de resulterende zetelaantallen.

Artikel 8. Administratieve verplichtingen

- Om te zorgen dat aan het verslag waarmee een fractie, lid of groep de besteding van de financiële bijdrage verantwoordt (zie artikel 9) een deugdelijke administratie ten grondslag ligt worden aan het voeren van deze administratie enkele eisen gesteld in artikel 8.

Artikel 9. Verantwoording, controle en vaststelling financiële bijdrage

- Na controle van het door de fractie, lid of groep opgestelde verslag waarmee de besteding van de financiële bijdrage wordt verantwoord, stelt de raad de hoogte van de financiële bijdrage voor de betreffende fractie, lid of groep vast. Een verslag houdt in dat het lid, groep of fractie inhoudelijk beschrijft wat de gedane uitgave behelst en motiveert dat de uitgaven passen binnen de rollen die zijn geformuleerd in artikel 3. Daarmee ontstaat een onvoorwaardelijke aanspraak op het vastgestelde bedrag. Omdat dit bedrag af kan wijken – van het verstrekte voorschot – en er dus mogelijk een verrekening dient plaats te vinden – wordt tevens de hoogte van het te verrekenen verschil tussen de vastgestelde financiële bijdrage en het ontvangen voorschot vastgesteld. Als het verleende voorschot lager is dan de vastgestelde financiële bijdrage, dan wordt het resterende bedrag alsnog uitbetaald. Als het verleende voorschot hoger is dan de vastgestelde financiële bijdrage, dan kan het onverschuldigde bedrag in overeenstemming met artikel 4:57, eerste lid, van de Awb teruggevorderd worden. De beslissing tot terugvordering is – evenals het besluit waarmee de financiële bijdrage wordt vastgesteld – een voor bezwaar en beroep vatbaar besluit.
- In artikel 9 is gekozen voor de controle van de bestedingen op basis van deze verordening door de raad zelf, te weten door de werkgroep accountancy, met ondersteuning van de griffier. Voorheen werd een accountant ingeschakeld: de kosten van deze controlewerkzaamheden staan echter niet in een goede verhouding tot het totale bedrag waarover de werkzaamheden zich uitstrekken. Goede ervaring is opgedaan met de werkwijze zoals in deze verordening is opgenomen. De benodigde transparantie in de verantwoording van deze bestedingen is ook met deze controle gewaarborgd.
- Voorts wordt vastgesteld de hoogte van de wijziging van de reserve en van de resterende reserve (deze kan voor één of beide uiteraard ook nul bedragen). Daarnaast wordt, indien van toepassing, de hoogte van de terugvordering van de ontvangen voorschotten vastgesteld.

- Gebleken is dat diverse fracties zich niet houden aan de termijn van het indienen van het verslag over het jaar, zoals is opgenomen in artikel 9 van de verordening. Daardoor ontstaat er vertraging in de afwikkeling van de Eindafrekening over dat betreffende jaar en dat doet geen recht aan de voorbeeldfunctie die de raad heeft als het gaat om de naleving van democratisch vastgestelde regels. Om die reden is in lid 6 bepaald dat fracties die niet binnen drie maanden hun Eindafrekening indienen, in dat zelfde jaar gekort worden doordat zij het basisbedrag moeten terugbetalen van het in januari verstrekte voorschot. Namens de raad toets de werkgroep accountancy of deze maatregel moet worden toegepast.

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	AFDELING	PORT. HOUDER
3952111	Eeftink/ Willighuis	GRI	Sch.
ONDERWERP			
Eindafrekening fractievergoeding 2024			

BESLUIT

De gemeenteraad besluit, gelet op het Totaaloverzicht;

De Eindafrekening fractievergoeding 2024 vast te stellen

INLEIDING

De raadsfracties hebben hun eindafrekening over 2024 van de bijdrage op grond van de verordening op de fractieondersteuning ingediend. De verantwoordingen zijn zoals gebruikelijk gecontroleerd door de financieel adviseur en de griffier en vervolgens getoetst door de leden van de werkgroep accountancy.

Zoals bekend is een aanpassing van de verordening fractieondersteuning 2019 in voorbereiding, die separaat aan de raad ter besluitvorming zal worden aangeboden.

Deze aanpassingen zijn zowel gericht op het stellen van nadere eisen aan de kwaliteit van het indienende verslag, als op het stellen van budgettaire consequenties richting de betreffende fractie in geval van het te laat of niet volledig indienen van het verslag.

Uit een overleg met de penningmeesters zijn ook enige verbeterpunten gekomen, die in de verordening zelf of in de toelichting bij de verordening zullen worden genoemd, zodat een en ander voor de Eindafrekeningen met ingang van het jaar 2026 in werking kan treden.

ARGUMENTEN

De interne toets door de genoemde medewerkers heeft tot een aantal feitelijke bevindingen geleid die bij de fracties onder de aandacht zijn gebracht.

Een en ander is door de betreffende fracties naar genoegen aangevuld en aangepast.

De interne toetsers en de griffier zijn van mening dat de gedane uitgave passen binnen de voorwaarden die daaraan gesteld worden in de geldende Verordening op de fractieondersteuning. De werkgroep accountancy deelt de bevindingen van de interne toetsers.

De raad wordt voorgesteld om de eindafrekening fractievergoeding 2024 vast te stellen volgens bijgaand totaaloverzicht.

KANTTEKENINGEN

Het totaal van de uitgaven van fractieondersteuning 2024, € 44.651,- blijft ruim binnen het uitgekeerde budget van € 121.689,-

VERVOLG

BIJLAGEN

Bijlage 1: Fractieverantwoording 2024 (één overzicht per fractie).

Bijlage 2: Afrekening fractievergoeding 2024 totaal.

Bijlage 3: Voorschot fracties 2025

RAADSBSLUIT

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
3952111	Eeftink/ Willighuis	GRI	Sch
ONDERWERP			
3952111 - Eindafrekening fractievergoeding 2024			

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HENGELO BESLUIT:

De Eindafrekening fractievergoeding 2024 vast te stellen.

PUBLIEKSVRIENDELIJKE SAMENVATTING

De raadsfracties hebben hun eindafrekening over 2024 van de bijdrage op grond van de verordening op de fractieondersteuning ingediend. De verantwoordingen zijn zoals gebruikelijk gecontroleerd door de financieel adviseur en de griffier en vervolgens getoetst door de leden van de werkgroep accountancy. De raad wordt voorgesteld om de eindafrekening fractieondersteuning 2024 vast te stellen.

DE GEMEENTERAAD VAN HENGELO,

11 FEBRUARI 2026

De griffier

De voorzitter

VERANTWOORDING FRACTIEONDERSTEUNING					
	Gemeenteraad Hengelo				
	Fractie:		CDA		
	Jaar:		2024		
Omschrijving	Inkomsten		Uitgaven		
<u>Inkomsten:</u>					
Vergoeding gem. Hengelo	9.607,00				
Overige vergoedingen					
<u>Uitgaven:</u>					
Reis-, verblijf- en andere kosten					
Bureaukosten					
Scholingskosten					
Contributies e.d.					
Kosten assistentie					
Overige kosten.			328,55		
Totaal:	9.607,00		328,55		
Totaal uitgaven en mutatie	328,55				
Reservering per 1-1-2024	2.180,50				
Saldo 31-12-2024	9.278,45				
Norm reservering (25% fractievergoeding voorgaand jaar)	2.111,00				
Restitutie gemeente Hengelo (indien negatief dan nul)	9.347,95				
Fractievergoeding vorig jaar:	8.442,00				

VERANTWOORDING FRACTIEONDERSTEUNING			
	Gemeenteraad Hengelo		
	Fractie:		Burgerbelangen
	Jaar:		2024
Omschrijving	Inkomsten		Uitgaven
<u>Inkomsten:</u>			
Vergoeding gem. Hengelo	16.011,00		
Overige vergoedingen			
<u>Uitgaven:</u>			
Reis-, verblijf- en andere kosten			
Bureaunkosten			582,36
Scholingskosten			100,64
Contributies e.d.			
Kosten assistentie			13.853,75
Overige kosten.			
Totaal:	16.011,00		14.536,75
Totaal uitgaven en mutatie	14.536,75		
Reservering per 1-1-2024	3.110,00		
Saldo 31-12-2024	1.474,25		
Norm reservering (25% fractievergoeding voorgaand jaar)	3.517,50		
Restitutie gemeente Hengelo (indien negatief dan nul)	1.066,75		
Fractievergoeding vorig jaar:	14.070,00		

Reservering per 1-1-2022	4.002,75
	1.474,25
	5.477,00

[illegible]

VERANTWOORDING FRACTIEONDERSTEUNING					
	Gemeenteraad Hengelo				
	Fractie:		FvD		
	Jaar:		2024		
Omschrijving	Inkomsten		Uitgaven		
<u>Inkomsten:</u>					
Vergoeding gem. Hengelo	6.405,00				
Overige vergoedingen					
<u>Uitgaven:</u>					
Reis-, verblijf- en andere kosten					
Bureaukosten					
Scholingskosten					
Contributies e.d.					
Kosten assistentie					
Overige kosten.			222,33		
Totaal:	6.405,00		222,33		
Totaal uitgaven en mutatie	222,33				
Reservering per 1-1-2024	1.407,00				
Saldo 31-12-2024	7.589,67				
Norm reservering (25% fractievergoeding voorgaand jaar)	1.407,00				
Restitutie gemeente Hengelo (indien negatief dan nul)	6.182,67				
Fractievergoeding vorig jaar:	5.628,00				

VERANTWOORDING FRACTIEONDERSTEUNING					
	Gemeenteraad Hengelo				
	Fractie:		Hengelose Burgers		
	Jaar:		2024		
Omschrijving	Inkomsten		Uitgaven		
<u>Inkomsten:</u>					
Vergoeding gem. Hengelo	6.405,00				
Overige vergoedingen					
<u>Uitgaven:</u>					
Reis-, verblijf- en andere kosten			841,05		
Bureaukosten					
Scholingskosten					
Kosten assistentie					
Overige kosten.					
Totaal:	6.405,00		841,05		
Totaal uitgaven en mutatie	841,05				
Reservering per 1-1-2023	1.407,00				
Saldo 31-12-2022	6.970,95				
Norm reservering (25% fractievergoeding voorgaand jaar)	1.407,00				
Restitutie gemeente Hengelo (indien negatief dan nul)	5.563,95				
Fractievergoeding vorig jaar:	5.628,00				

VERANTWOORDING FRACTIEONDERSTEUNING					
	Gemeenteraad Hengelo				
	Fractie:		VVD		
	Jaar:		2024		
Omschrijving	Inkomsten		Uitgaven		
<u>Inkomsten:</u>					
Vergoeding gem. Hengelo	12.809,00				
Overige vergoedingen					
<u>Uitgaven:</u>					
Reis-, verblijf- en andere kosten			3.737,21		
Bureaunkosten			186,19		
Scholingskosten					
Kosten assistentie			3.250,00		
Overige kosten.			120,00		
Totaal:	12.809,00		7.293,40		
Totaal uitgaven en mutatie	7.293,40				
Reservering per 1-1-2024	2.876,50				
Saldo 31-12-2024	8.392,10				
Norm reservering (25% fractievergoeding voorgaand jaar)	2.814,00				
Restitutie gemeente Hengelo (indien negatief dan nul)	5.578,10				
Fractievergoeding vorig jaar:	11.256,00				

VERANTWOORDING FRACTIEONDERSTEUNING					
	Gemeenteraad Hengelo				
	Fractie:		SP		
	Jaar:		2024		
Omschrijving	Inkomsten		Uitgaven		
<u>Inkomsten:</u>					
Vergoeding gem. Hengelo	11.208,00				
Overige vergoedingen					
<u>Uitgaven:</u>					
Reis-, verblijf- en andere kosten					
Bureaukosten			104,73		
Scholingskosten					
Contributies e.d.					
Kosten assistentie					
Overige kosten.					
Totaal:	11.208,00		104,73		
Totaal uitgaven en mutatie	104,73				
Reservering per 1-1-2023	2.436,00				
Saldo 31-12-2023	13.539,27				
Norm reservering (25% fractievergoeding voorgaand jaar)	2.462,25				
Restitutie gemeente Hengelo (indien negatief dan nul)	11.077,02				
Fractievergoeding vorig jaar:	9.849,00				

VERANTWOORDING FRACTIEONDERSTEUNING					
	Gemeenteraad Hengelo				
	Fractie:		PvdA		
	Jaar:		2024		
Omschrijving	Inkomsten		Uitgaven		
<u>Inkomsten:</u>					
Vergoeding gem. Hengelo	9.607,00				
Overige vergoedingen					
<u>Uitgaven:</u>					
Reis-, verblijf- en andere kosten					
Bureaunkosten			138,53		
Scholingskosten			2.894,32		
Kosten assistentie					
Overige kosten.					
Totaal:	9.607,00		3.032,85		
Totaal uitgaven en mutatie	3.032,85				
Reservering per 1-1-2024	1.995,50				
Saldo 31-12-2024	8.569,65				
Norm reservering (25% fractievergoeding voorgaand jaar)	2.110,50				
Restitutie gemeente Hengelo (indien negatief dan nul)	6.459,15				
Fractievergoeding vorig jaar:	8.442,00				

VERANTWOORDING FRACTIEONDERSTEUNING					
	Gemeenteraad Hengelo				
	Fractie:		Pro Hengelo		
	Jaar:		2024		
Omschrijving	Inkomsten		Uitgaven		
<u>Inkomsten:</u>					
Vergoeding gem. Hengelo	8.006,00				
Overige vergoedingen					
<u>Uitgaven:</u>					
Reis-, verblijf- en andere kosten					
Bureaunkosten			351,29		
Scholingskosten					
Kosten assistentie					
Overige kosten.			265,00		
Totaal:	8.006,00		616,29		
Totaal uitgaven en mutatie	616,29				
Reservering per 1-1-2024	2.017,50				
Saldo 31-12-2024	9.407,21				
Norm reservering (25% fractievergoeding voorgaand jaar)	1.758,75				
Restitutie gemeente Hengelo (indien negatief dan nul)	7.130,96				
Fractievergoeding vorig jaar:	7.035,00				

VERANTWOORDING FRACTIEONDERSTEUNING					
	Gemeenteraad Hengelo				
	Fractie:		PVV		
	Jaar:		2024		
Omschrijving	Inkomsten		Uitgaven		
<u>Inkomsten:</u>					
Vergoeding gem. Hengelo	8.006,00				
Overige vergoedingen					
<u>Uitgaven:</u>					
Reis-, verblijf- en andere kosten			380,00		
Bureaukosten			1.062,40		
Scholingskosten			288,50		
Kosten assistentie			4.067,18		
Overige kosten.			21,50		
Totaal:	8.006,00		5.819,58		
Totaal uitgaven en mutatie	5.819,58				
Reservering per 1-1-2024	1.740,00				
Saldo 31-12-2024	3.926,42				
Norm reservering (25% fractievergoeding voorgaand jaar)	1.758,75				
Restitutie gemeente Hengelo (indien negatief dan nul)	2.167,67				
Fractievergoeding vorig jaar:	7.035,00				

<u>Lokaal</u>					
	Gemeenteraad Hengelo				
	Fractie:		Lokaal Hengelo		
	Jaar:		2024		
Omschrijving	Inkomsten		Uitgaven		
<u>Inkomsten:</u>					
Vergoeding gem. Hengelo	8.006,00				
Overige vergoedingen					
<u>Uitgaven:</u>					
Reis-, verblijf- en andere kosten			372,55		
Bureaunkosten					
Scholingskosten			1.884,35		
Kosten assistentie			3.300,00		
Overige kosten.			263,96		
Totaal:	8.006,00		5.820,86		
Totaal uitgaven en mutatie	5.820,86				
Reservering per 1-1-2024	1.740,00				
Saldo 31-12-2024	3.925,14				
Norm reservering (25% fractievergoeding voorgaand jaar)	1.758,75				
Restitutie gemeente Hengelo (indien negatief dan nul)	2.166,39				
Fractievergoeding vorig jaar:	7.035,00				

VERANTWOORDING FRACTIEONDERSTEUNING					
	Gemeenteraad Hengelo				
	Fractie:		GL		
	Jaar:		2024		
Omschrijving	Inkomsten		Uitgaven		
<u>Inkomsten:</u>					
Vergoeding gem. Hengelo	9.607,00				
Overige vergoedingen	0,25				
<u>Uitgaven:</u>					
Reis-, verblijf- en andere kosten			893,74		
Bureaunkosten			247,53		
Scholingskosten			519,13		
Kosten assistentie			2.040,00		
Overige kosten.			238,65		
Totaal:	9.607,25		3.939,05		
Totaal uitgaven en mutatie	3.939,05				
Reservering per 1-1-2023	1.995,50				
Saldo 31-12-2023	7.663,70				
Norm reservering (25% fractievergoeding voorgaand jaar)	2.110,50				
Restitutie gemeente Hengelo (indien negatief dan nul)	5.553,20				
Fractievergoeding vorig jaar:	8.442,00				

VERANTWOORDING FRACTIEONDERSTEUNING					
	Gemeenteraad Hengelo				
	Fractie:		D66		
	Jaar:		2024		
Omschrijving	Inkomsten		Uitgaven		
<u>Inkomsten:</u>					
Vergoeding gem. Hengelo	9.607,00				
Overige vergoedingen					
<u>Uitgaven:</u>					
Reis-, verblijf- en andere kosten					
Bureaunkosten					
Scholingskosten					
Contributies e.d.					
Kosten assistentie					
Overige kosten.					
Totaal:	9.607,00		0,00		
Totaal uitgaven en mutatie	0,00				
Reservering per 1-1-2023	2.088,00				
Saldo 31-12-2023	11.695,00				
Norm reservering (25% fractievergoeding voorgaand jaar)	2.110,50				
Restitutie gemeente Hengelo (indien negatief dan nul)	9.584,50				
Fractievergoeding vorig jaar:	8.442,00				

VERANTWOORDING FRACTIEONDERSTEUNING					
	Gemeenteraad Hengelo				
	Fractie:		CU		
	Jaar:		2024		
Omschrijving	Inkomsten		Uitgaven		
<u>Inkomsten:</u>					
Vergoeding gem. Hengelo	6.405,00				
Overige vergoedingen					
<u>Uitgaven:</u>					
Reis-, verblijf- en andere kosten					
Bureaukosten			308,90		
Scholingskosten					
Contributies e.d.					
Kosten assistentie			1.500,00		
Overige kosten.			292,41		
Totaal:	6.405,00		2.101,31		
Totaal uitgaven en mutatie	2.101,31				
Reservering per 1-1-2024	1.392,00				
Saldo 31-12-2024	4.303,69				
Norm reservering (25% fractievergoeding voorgaand jaar)	1.407,00				
Restitutie gemeente Hengelo (indien negatief dan nul)	4.288,69				
Fractievergoeding vorig jaar:	5.628,00				

Afrekening fractieondersteuning 2024

Debiteurennummer	503152	508163	504680	504682	504683	504633	508213	503080	504685	503249	504686		-
Bank-/gironr.													
Fractie / Omschrijving	Burger Belangen Raadsfractie t.a.v.dhr. J.F. Daals Hengelo	CDA Raadsfractie t.a.v.dhr. N. Akfidan	Fractie ChristenUnie t.a.v. MW. A. Marmol Hengelo	Fractie D66, t.a.v. dhr. L. Schoonhoven Hengelo	Fractie Groen Links t.a.v. C. Bax Hengelo	Fractie Lokaal Hengelo t.a.v. mw S. Van Wier-Koca	Fractie PVV t.a.v. Mw. J. Nijhof	Fractie Pro Hengelo t.a.v. hr.F. Peters	St. PvdA Fractiebegeleiding t.a.v. N. Boekhoudt Hengelo	St. Ondersteuning Fractie SP Hengelo t.a.v. hr. H. Koetsveld Hengelo	VVD Raadsfractie t.a.v. dhr. S. Janssen Hengelo	Hengelose Burgers	F.v.D

	BB	CDA	CU	D66	GL	Lokaal Hengelo	PVV	Pro Hengelo	PvdA	SP	VVD	Heng. B	F.v.D	Totaal
Reservering per 1-1-2024	3.110,00	2.180,50	1.392,00	2.088,00	1.995,50	1.740,00	1.740,00	2.017,50	1.995,50	2.436,00	2.876,50	1.407,00	1.407,00	26.385,50
Inkomsten:														
Vergoeding Gemeente Hengelo	16.011,00	9.607,00	6.405,00	9.607,00	9.607,00	8.006,00	8.006,00	8.006,00	9.607,00	11.208,00	12.809,00	6.405,00	6.405,00	121.689,00
Overige inkomsten	-	-	-	-	0,25	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal inkomsten	16.011,00	9.607,00	6.405,00	9.607,00	9.607,25	8.006,00	8.006,00	8.006,00	9.607,00	11.208,00	12.809,00	6.405,00	6.405,00	121.689,00
Uitgaven:														
Reis-, verblijf- en andere kosten	-	-	-	-	893,74	372,55	380,00	-	-	-	3.737,21	841,05	-	-
Bureaunkosten	582,36	-	308,90	-	247,53	-	1.062,40	351,29	138,53	104,73	186,19	-	0,00	-
Scholingskosten	100,64	-	-	-	519,13	1.884,35	288,50	-	2.894,32	-	-	-	-	-
Kosten assistentie	13.853,75	-	1.500,00	-	2.040,00	3.300,00	4.067,18	-	-	-	3.250,00	-	-	-
Overige kosten	-	328,55	292,41	-	238,65	263,96	21,50	265,00	-	-	120,00	-	222,33	-
Totaal uitgaven	14.536,00	328,00	2.101,00	-	3.939,00	5.820,00	5.819,00	616,00	3.032,00	104,00	7.293,00	841,00	222,00	44.651,00
Saldo 31-12-2024 (A+B-C)	4.585,00	11.459,50	5.696,00	11.695,00	7.663,75	3.926,00	3.927,00	9.407,50	8.570,50	13.540,00	8.392,50	6.971,00	7.590,00	103.423,75
Vergoeding 2023	14.070,00	8.442,00	5.628,00	8.442,00	8.442,00	7.035,00	7.035,00	7.035,00	8.442,00	9.849,00	11.256,00	5.628,00	5.628,00	106.932,00
Norm reservering (=25% van vergoeding 2023)	3.517,50	2.110,50	1.407,00	2.110,50	2.110,50	1.758,75	1.758,75	1.758,75	2.110,50	2.462,25	2.814,00	1.407,00	1.407,00	26.733,00
Restitutie vergoeding 2024 (A+B-C-E, neg =0)	1.067,00	9.349,00	4.289,00	9.584,00	5.553,00	2.167,00	2.168,00	7.648,00	6.460,00	11.077,00	5.578,00	5.564,00	6.183,00	76.687,00

* Nog te bepalen terugvordering

AFREKENING FRACTIEVERGOEDING 2024

debiteurennummer	Fractie		penningmeesterfractieondersteuning	omschrijving	restitutie
503152	Raadsfractie Burgerbelang	Postbus 18	dhr. J.F. Daals	restitutie vergoeding fractieondersteuning 2024	1.067
508163	Stichting CDA Hengelo	Postbus 18	dhr. N. Akfidan	restitutie vergoeding fractieondersteuning 2024	9.349
504680	Raadsfractie CU	Postbus 18	mw. A. Marmol Kroeze	restitutie vergoeding fractieondersteuning 2024	4.289
504682	Raadsfractie D66	Postbus 18	dhr L. Schoonhoven	restitutie vergoeding fractieondersteuning 2024	9.584
504683	Raadsfractie GL	Postbus 18	mw. C. Bax	restitutie vergoeding fractieondersteuning 2024	5.553
504633	Raadsfractie Lokaal Hengelo	Postbus 18	mw S. Van Wier- Koca	restitutie vergoeding fractieondersteuning 2024	2.167
508213	Raadsfractie PVV	Postbus 18	mw. J. Nijhof	restitutie vergoeding fractieondersteuning 2024	2.168
503080	Raadsfractie Pro Hengelo	Postbus 18	dhr. F.Peters	restitutie vergoeding fractieondersteuning 2024	7.648
504685	St.Fractiebegeleiding PvdA	Postbus 18	mw. N.Boekhoudt	restitutie vergoeding fractieondersteuning 2024	6.460
503249	Raadsfractie SP	Postbus 18	dhr. H.Koetsveld	restitutie vergoeding fractieondersteuning 2024	11.077
504686	Stichting beheer fractiegelden VVD	Postbus 18	dhr. S. Janssen	restitutie vergoeding fractieondersteuning 2024	5.578
511243	Vereniging Partij van Onafhankelijke Raadsleden	Postbus 18	dhr. H. Capelle	restitutie vergoeding fractieondersteuning 2024	5.564
	Stichting ondersteuning gemeenteraadsfractie FVD Hengelo	Postbus 18	dhr. B. Geertshuis	restitutie vergoeding fractieondersteuning 2024	6.183
					76.687

Tekst: Afrekening fractie vergoeding 2024

T.g.v. 60101001-438001 U

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	AFDELING	PORT. HOUDER
3981589	Gerrit-Jan Eeftink Pim Hillebrink	Griffie CS	Sander Schelberg
ONDERWERP			
3981589 - Actualisatie Verordening op de Ambtelijke Bijstand			

BESLUIT

1. De verordening op de Ambtelijke Bijstand 2026 vast te stellen.

INLEIDING

De huidige verordening op de ambtelijke bijstand van Hengelo is vastgesteld in 2006. Er is daarom aanleiding deze verordening te herzien, bijvoorbeeld door de inwerkingtreding van de Woo. Hierbij is gebruik gemaakt van de Modelverordening Ambtelijke bijstand van de VNG uit 2019.

ARGUMENTEN

1.1 De verordening op de ambtelijke bijstand is de lokale invulling van het bepaalde in artikel 33 van de Gemeentewet.

Op grond van artikel 33, eerste lid, Gemeentewet hebben de raad en de raadsleden afzonderlijk recht op ambtelijke bijstand. Het gaat dan om ambtelijke bijstand buiten de ondersteuning door de griffier. Een raadslid kan de bij de griffier terecht met verzoeken om informatie en om bijstand. Het gaat dan bijvoorbeeld om het verstrekken van informatie die bij de griffie bekend kan zijn, en om bijstand in de vorm van ondersteuning bij de redactie van moties en amendementen of om hulp bij initiatiefvoorstellen. Als het raadslid echter behoefte heeft aan meer specialistische of meer diepgaande inhoudelijke ondersteuning kan het raadslid een beroep doen op ambtelijke ondersteuning, oftewel ambtelijke bijstand. Deze verordening voorziet in de procedureregels die nodig zijn om de verstrekking van informatie en ook de verlening van ambtelijke bijstand in goede banen te leiden.

1.2 De basisuitgangspunten zijn ongewijzigd gebleven.

Er is geen aanleiding tot fundamentele aanpassing. Wel zijn de gebruikte begripsomschrijvingen (artikel 1, definities) in de huidige verordening duidelijker geformuleerd en in de nieuwe verordening beter beschreven. Ook zijn de rollen van de griffier, secretaris en de burgemeester geactualiseerd. Dit heeft tot gevolg dat de formuleringen van de daaropvolgende artikelen 2 tot en met 5 ook zijn herzien en duidelijker zijn geformuleerd.

In artikel 3 van de oude verordening was nog een lid opgenomen dat bepaalde informatie op grond van een belang vermeld in de Wet openbaarheid van bestuur niet mocht worden verstrekt, omdat het college op die informatie geheimhouding heeft opgelegd. De wet openbaarheid van bestuur is inmiddels opgevolgd door de Wet open overheid (hierna: Woo). Een vergelijkbaar lid uit de oude verordening is in de nieuwe verordening niet meer opgenomen, omdat per 1 januari 2023 de geheimhoudingsbepalingen van de Gemeentewet zijn gewijzigd. Uit de passieve informatieplicht die het college naar de raad toe heeft – zie artikel 169, lid 3, Gemeentewet en artikel 5.1 Woo - volgt dat vrijwel alle door een raadslid opgevraagde informatie moet worden verstrekt, al dan niet onder geheimhouding.

De procedureregels van artikel 2 van de verordening 2006 over het vertrekken van informatie door het ambtelijk apparaat waren wat laagdrempeliger geformuleerd dan in de Modelverordening uit 2019. Geadviseerd wordt om de oude formulering te handhaven, zodat verzoeken om informatie die in de regel lichte verzoeken zijn, niet steeds via de griffier en de secretaris hoeven te lopen.

De procedure als beschreven in artikel 6 van de nieuwe verordening, geschil over verleende ambtelijke bijstand, is beter omschreven. De burgemeester zal wel gehoor geven aan een verzoek van een raadslid om overleg over de aan hem verleende ambtelijke bijstand, maar hij heeft geen beslissingsbevoegdheid, omdat hij heeft geen bevoegdheden in de aansturing van de ambtelijke dienst heeft.

Fractievertegenwoordigers kunnen met de inwerkingtreding van de nieuwe verordening ook een beroep doen op deze verordening, vanuit ons streven om fractievertegenwoordigers waar mogelijk gelijk te schakelen met raadsleden.

In de bijlage met de vergelijking van de oude (2006) en de nieuwe (2026) verordening zijn de meest in het oog springende wijzigingen opgenomen.

KANTTEKENINGEN

Geen

VERVOLG

Juridische zaken

De verordening dient na vaststelling door de raad bekend te worden gemaakt in het gemeentebblad voordat deze in werking kan treden.

BIJLAGEN

Bijlage 1: Verordening op de Ambtelijke Bijstand 2026, inclusief toelichting

Bijlage 2: Vergelijking oude en nieuwe verordening

RAADSBESLUIT

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
3981589	Hillebrink, Pim	CS	Sander Schelberg
ONDERWERP			
3981589 - Actualisatie Verordening op de Ambtelijke Bijstand			

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HENGELO BESLUIT:

De verordening op de Ambtelijke Bijstand 2026 vast te stellen.

PUBLIEKSVRIENDELIJKE SAMENVATTING

De geldende verordening op de ambtelijke bijstand van Hengelo is vastgesteld 2006. De verordening is licht bijgesteld, bijvoorbeeld ten aanzien van de begripsomschrijving en de bepalingen van de Wet open overheid. Er is hierbij gebruik gemaakt van de Modelverordening Ambtelijke bijstand van de VNG.

DE GEMEENTERAAD VAN HENGELO,

DATUM

De griffier

De voorzitter

Februari 2026

De raad van de gemeente Hengelo;
Gelet op artikel 33, derde lid, van de Gemeentewet;
Besluit vast te stellen de volgende verordening:

Verordening op de ambtelijke bijstand Hengelo 2026

Paragraaf I. Algemene bepalingen

Artikel 1. Definities

1. In deze verordening wordt verstaan onder:
 - a. ambtelijke bijstand: bijstand verleend door onder het gezag van het college werkzame ambtenaren;
 - b. bijstand: ondersteuning bij het opstellen van voorstellen, amendementen en moties of andere ondersteuning niet zijnde een verzoek om informatie;
 - c. raadslid: leden van de raad als bedoeld in artikel 7 Gemeentewet;
 - d. fractievertegenwoordiger: een fractievertegenwoordiger als bedoeld in artikel 6a van het Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad en politieke markt van de gemeente Hengelo;
 - e. college: het college van burgemeester en wethouders als bedoeld in artikel 34 Gemeentewet
 - f. secretaris: de secretaris als bedoeld in artikel 100 Gemeentewet;
 - g. griffier: de griffier als bedoeld in artikel 100 Gemeentewet.

Paragraaf II. Verzoeken om informatie of bijstand

Artikel 2. Verzoek om informatie

1. Een raadslid c.q. fractievertegenwoordiger kan de griffier verzoeken om feitelijke (technische) informatie van geringe omvang of om inzage in of afschrift van bij de raad, college of burgemeester berustende schriftelijke stukken en ander materiaal dat gegevens bevat.
2. Indien het verzoek om informatie aan de griffier wordt gericht en de griffier kan die informatie niet verstrekken, wendt de griffier zich met dat verzoek tot een ambtenaar of verwijst het raadslid c.q. fractievertegenwoordiger door naar een ambtenaar.
3. In afwijking van het bepaalde in het eerste en tweede lid kan een raadslid c.q. fractievertegenwoordiger zich voor het verkrijgen van de feitelijke informatie ook rechtstreeks en zonder tussenkomst van de griffier tot de behandelend ambtenaar wenden.
4. Een ambtenaar verstrekt de gevraagde informatie, onder de voorwaarden dat:
 - a. Het verzoek geen betrekking heeft op informatie, neergelegd in documenten ten aanzien waarvan het college op grond van een belang, vermeld in artikel 5.1 Wet open overheid, geheimhouding heeft opgelegd dan wel een aldaar vermeld belang zich tegen openbaarmaking verzet;
 - b. het verstrekken van de gevraagde informatie geen dusdanig groot beslag legt op de ambtelijke capaciteit dat de uitvoering van de aan de ambtelijke organisatie opgedragen werkzaamheden in het gedrang komt.
5. Indien de ambtenaar twijfelt of het verzoek betrekking heeft op informatie bedoeld onder het eerste lid of dat zich een uitzondering voordat als bedoeld in het vierde lid, stelt hij de secretaris daarvan in kennis. De secretaris beslist.

Artikel 3. Verzoek om bijstand

1. Een raadslid c.q. fractievertegenwoordiger kan de griffier verzoeken om bijstand.
2. De verzochte bijstand wordt zo spoedig mogelijk verleend, voor zover dit naar het oordeel van de griffier in redelijkheid kan worden geleverd. Als de griffier de verzochte bijstand niet kan verlenen, verzoekt hij de secretaris om een of meer ambtenaren aan te wijzen die ambtelijke bijstand verlenen.
3. De secretaris weigert het verzoek om ambtelijke bijstand als:
 - a. naar zijn oordeel niet aannemelijk is gemaakt dat de ambtelijke bijstand betrekking heeft op raadswerkzaamheden, of;

- b. dit naar zijn oordeel het belang van de gemeente kan schaden, of;
 - c. Het verlenen van de verzochte ambtelijke bijstand naar zijn oordeel in redelijkheid niet kan worden gevegd.
4. Als de secretaris het verzoek om ambtelijke bijstand weigert, deelt hij dit met redenen omkleed mee aan de griffier en aan het raadslid c.q. fractievertegenwoordiger door wie het verzoek is ingediend. De griffier of het raadslid kan de burgemeester verzoeken met de griffier en de secretaris en zo nodig het raadslid c.q. fractievertegenwoordiger in overleg te treden over het alsnog laten verlenen van de ambtelijke bijstand. De burgemeester geeft zo spoedig mogelijk gehoor aan dit verzoek.

Artikel 4. Geschil over verleende ambtelijke bijstand

1. Een raadslid c.q. fractievertegenwoordiger die niet tevreden is over de aan hem verleende ambtelijke bijstand, kan de griffier verzoeken hierover in overleg te treden met de secretaris.
2. Als overleg met de secretaris niet leidt tot een ook voor het raadslid c.q. fractievertegenwoordiger bevredigende oplossing, kan deze de burgemeester verzoeken met de griffier en de secretaris en zo nodig het raadslid c.q. fractievertegenwoordiger in overleg te treden over de aan hem verleende ambtelijke bijstand. De burgemeester geeft zo spoedig mogelijk gehoor aan dit verzoek.

Artikel 5. Verstrekking informatie over verzoeken om ambtelijke bijstand

Als het college of één of meer leden van het college informatie wensen over een verzoek om ambtelijke bijstand of over de inhoud van verleende ambtelijke bijstand, wenden zij zich daartoe rechtstreeks tot het betrokken raadslid c.q. fractievertegenwoordiger.

Paragraaf III. Slotbepalingen

Artikel 6. Intrekken oude verordening en overgangsrecht

De 'Verordening ambtelijke bijstand 2006,' vastgesteld op 3 oktober 2006, wordt ingetrokken op het moment van inwerkingtreding van de Verordening ambtelijke bijstand 2026.

Artikel 7. Inwerkingtreding en citeertitel

1. Deze verordening treedt in werking op **XX (datum bekendmaking)**.
2. Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening ambtelijke bijstand Hengelo 2026

Ondertekening

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Hengelo in de openbare vergadering van **xx februari 2026**

de griffier

de voorzitter

Toelichting

Algemeen

Artikel 33, eerste lid, van de Gemeentewet (hierna: wet) bepaalt dat de raad en elk van zijn leden recht hebben op ambtelijke bijstand. Met betrekking tot de ambtelijke bijstand moet de raad een verordening vaststellen die ten aanzien van de ondersteuning regels bevat (derde lid).

De formulering van artikel 33 van de wet laat buiten twijfel dat ook individuele raadsleden, recht hebben op ambtelijke bijstand. Op deze verordening kan dus door alle raadsleden een beroep worden gedaan. En aangezien wij fractievertegenwoordigers in hun mogelijkheden zoveel mogelijk willen gelijk schakelen aan de raadsleden kunnen fractievertegenwoordigers ook een beroep doen op deze verordening.

In deze verordening vervult de griffier een belangrijke rol. De hoofdverantwoordelijkheid van de griffier is de ondersteuning van de raad; de griffier is onder andere het eerste aanspreekpunt als het gaat om verzoeken om informatie en bijstand. Een nadere omschrijving van en toelichting op de taken van de griffier is vastgelegd in de ambtsinstructie van de griffier. De griffiemedewerkers (adjunct-griffiers en griffiemedewerker) vallen onder het gezag van de griffier.

Dat de raad over een griffier met griffie beschikt die bijstand kan verlenen, betekent niet dat er geen behoefte is aan ambtelijke bijstand door de reguliere ambtelijke organisatie. De griffie is, in vergelijking met de reguliere organisatie, beperkt in omvang. Voor specialistische hulp op het gebied van het maken van amendementen, moties en regelingen zal in bepaalde gevallen een beroep op deze organisatie dan ook nodig zijn. Dit geldt ook voor specifieke informatie die alleen bij de reguliere ambtelijke organisatie beschikbaar is.

Omdat de griffier geen zeggenschap heeft over de reguliere ambtelijke organisatie zal daarom de secretaris in dergelijke gevallen de ambtenaar die de ambtelijke bijstand verleent moeten aanwijzen. Daarom zijn bepaalde aspecten van de rol van de secretaris in deze verordening nader uitgewerkt. Dat is van belang om de rol van de secretaris op een juiste wijze vorm te geven vanwege de sinds de invoering van het dualisme aanwezige splitsing tussen griffie en reguliere ambtelijke organisatie.

Artikelsgewijze toelichting 2026:

In deze artikelsgewijze toelichting worden enkel die bepalingen die nadere toelichting behoeven behandeld.

Artikel 1. Definities

In dit artikel worden definities gegeven van enkele begrippen die in de verordening voorkomen en die verduidelijking behoeven omdat de betekenis niet per se voor zich spreekt. Door hierna te bespreken tekstuele wijzigingen in andere artikelen van de verordening, bevat de nieuwe verordening minder definities dan voorheen.

Om het noodzakelijke onderscheid te kunnen blijven maken tussen de ondersteuning die verleend wordt door ambtenaren van de griffie en ambtenaren van de reguliere ambtelijke organisatie, wordt in artikel 1 nu duidelijk gemaakt dat de term 'bijstand' ziet op het verlenen van ondersteuning bij het opstellen van voorstellen, amendementen en moties of andere ondersteuning niet zijnde een verzoek om informatie. De term 'ambtelijke bijstand' is voorbehouden voor gevallen waarin deze ondersteuning door ambtenaren van de reguliere ambtelijke organisatie verleend wordt.

Fractievertegenwoordigers kunnen ook een beroep doen op deze verordening.

Artikel 2. Verzoek om informatie

Raadsleden die feitelijke informatie van geringe omvang nodig hebben of inzage of afschrift van bij de raad, burgemeester en wethouders of de burgemeester berustende schriftelijke stukken, hoeven zich niet via de formele weg van artikel 169, tweede en volgende lid, van de Gemeentewet tot het college te richten. In dit artikel is bepaald dat zij hun verzoek aan de griffier kunnen richten.

Een raadslid kan in Hengelo zich met een verzoek om informatie te wenden tot de griffier danwel rechtstreeks tot de behandelend ambtenaar. De griffier kan een van een raadslid ontvangen verzoek om informatie door de griffie zelf behandelen, danwel neerleggen bij een ambtenaar van de reguliere ambtelijke organisatie. Artikel 2 van de verordening ambtelijke bijstand 2006 van Hengelo is hier overgenomen. Een en ander is laagdrempeliger geformuleerd dan de VNG in haar Modelverordening adviseert. Onze formulering maakt dat niet alle verzoeken om informatie via de griffier en de secretaris hoeven te lopen: het gaat hier immers in de regel om verzoeken om informatie, zijnde in principe lichte verzoeken, waarvoor tussenkomst van griffier en secretaris niet noodzakelijk is. De bruikbaarheid en de goede werking van dit artikel heeft zich de afgelopen jaren ook bewezen.

Verzoeken die betrekking hebben op documenten waarop al dan niet geheimhouding rust, worden eveneens aan de griffier gericht. Daarbij zij er volledigheidshalve op gewezen dat de griffier een opgelegde geheimhouding in acht moet nemen. Als een raadslid geheime stukken opvraagt die alleen mogen worden ingezien, moet de griffier het verzoek van het raadslid doorgeleiden naar het orgaan dat de geheimhouding heeft opgelegd.

De griffier (of één van de griffiemedewerkers) verstrekt de informatie zo spoedig mogelijk. Als de griffier niet in staat is om volledig tegemoet te komen aan het verzoek, kan hij de secretaris vragen of de reguliere ambtelijke organisatie de informatie kan leveren. Het is in lijn met de onderlinge taakverdeling dat de griffier het aanspreekpunt en de aangewezen persoon is om de voortgang in het proces te bewaken.

Artikel 3 Verzoek om bijstand

Ook verzoeken om bijstand moeten aan de griffier gericht worden. Als de griffier of de griffiemedewerkers de verzochte bijstand niet kunnen leveren, verzoekt de griffier de secretaris om inzet van ambtenaren van de reguliere ambtelijke organisatie. Het is aan de secretaris om te beoordelen of een van de in het derde lid genoemde 'weigeringsgronden' voor het door ambtenaren van de reguliere ambtelijke organisatie verlenen van ambtelijke bijstand zich voordoet. Overigens ligt het bij een conflict over het al dan niet verlenen van ambtelijke bijstand in de rede dat de burgemeester, als voorzitter van de raad en het college, hierover overleg voert met de secretaris, de griffier en indien nodig ook het betrokken raadslid (vierde lid).

Artikel 4 Geschil over verleende ambtelijke bijstand

Net als bij de weigering om ambtelijke bijstand door ambtenaren vanuit de reguliere ambtelijke organisatie te verlenen, kan de burgemeester ook een rol vervullen als een raadslid niet tevreden

is over de door een ambtenaar van de reguliere ambtelijke organisatie verleende ambtelijke bijstand. Als er een conflictsituatie ontstaat of dreigt te ontstaan zal de burgemeester ook hier een bemiddelende rol kunnen spelen (tweede lid). De positie van de burgemeester maakt hem bij uitstek geschikt voor deze taak als bruggenbouwer.

Artikel 5 Verstrekking informatie over verzoeken om ambtelijke bijstand

Dit artikel treft een voorziening om de ambtenaar die ambtelijke bijstand aan een raadslid verleent, te beschermen. Het artikel voorkomt dat de betreffende ambtenaar in een spagaat tussen raad en college terecht komt. Als een raadslid om ambtelijke bijstand verzoekt, moet hij ervan uit kunnen gaan dat de ambtenaar bij het verrichten van die werkzaamheden onafhankelijk opereert van het college. Om te verzekeren dat een ambtenaar niet door collegeleden onder druk wordt gezet om toch inlichtingen te verschaffen over het verzoek van een raadslid, is bepaald dat collegeleden zich voor informatie direct tot het betrokken raadslid wenden en niet tot de behandelend ambtenaar. Dit biedt bovendien een extra waarborg voor de onafhankelijke behandeling van een verzoek om ambtelijke bijstand.

De ambtenaar die ambtelijke bijstand verleent blijft echter wel onderdeel van de reguliere ambtelijke organisatie. Het verlenen van ambtelijke bijstand hoort tot de normale uitoefening van zijn taak. Als hij of zij dit gedeelte van zijn taak niet goed uitoefent, behoudt het college dus de mogelijkheid om de ambtenaar hierop via de gemeentesecretaris aan te spreken. Dit impliceert wél dat het college via de secretaris op de hoogte moet c.q. mag zijn van het onderwerp van het verzoek zelf, anders zou het college ook het raadslid niet kunnen benaderen over de inhoud en over de strekking van het verzoek.

Artikel 6 en 7

Deze artikelen behoeven geen toelichting.

Vergelijking Verordening Ambtelijke Bijstand Hengelo 2006 vs. 2026

Deze tabel vergelijkt de bepalingen uit de nieuwe conceptverordening van januari 2026 met de geldende verordening uit 2006.

Onderdeel	Verordening 2006	Verordening 2026	Toelichting op verschil
Definitie 'bijstand'	Bijstand omvat zowel informatie als ondersteuning	Bijstand is alleen ondersteuning, niet zijnde informatie	In Verordening 2026 wordt duidelijker onderscheid gemaakt tussen 'informatie' en 'bijstand'
Fractievertegenwoordigers	Niet expliciet genoemd	Wel expliciet opgenomen	Nieuwe-verordening breidt het recht op bijstand uit naar fractie-vertegenwoordigers
Verzoek om informatie	Via griffier of rechtstreeks naar ambtenaar	Via griffier of rechtstreeks naar ambtenaar	Gelijk gebleven, maar anders geformuleerd
Voorwaarden informatieverstrekking	Verwijzing naar artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur (geheimhouding)	Verwijzing naar artikel 5.1 van de Wet open overheid (geheimhouding)	Wettelijke grondslag gewijzigd
Verzoek om bijstand	Via griffier, eventueel via secretaris	Via griffier, eventueel via secretaris	Gelijk gebleven, maar in 2026 meer nadruk op redelijkheid en spoedige afhandeling
Weigeringsgronden bijstand	Aannemelijkheid, gemeentebelang, ambtelijke capaciteit	Zelfde gronden, maar explicieter en met mogelijkheid tot overleg met burgemeester	In 2026 is de procedure bij weigering uitgebreider en transparanter
Geschillenregeling	Burgemeester beslist bij conflict	Burgemeester treedt in overleg, bemiddelend	In 2026 meer nadruk op overleg en bemiddeling
Informatie aan college over bijstand	Collegeleden worden geïnformeerd via de secretaris	Bepaling is vervallen in de nieuwe verordening	De Verordening 2026 versterkt onafhankelijkheid van ambtenaar en raadslid
Geheimhouding	Raadslid kan geheimhouding opleggen WOB	Niet expliciet opgenomen Woo	Mogelijk impliciet meegenomen in 2026, maar niet als afzonderlijk artikel